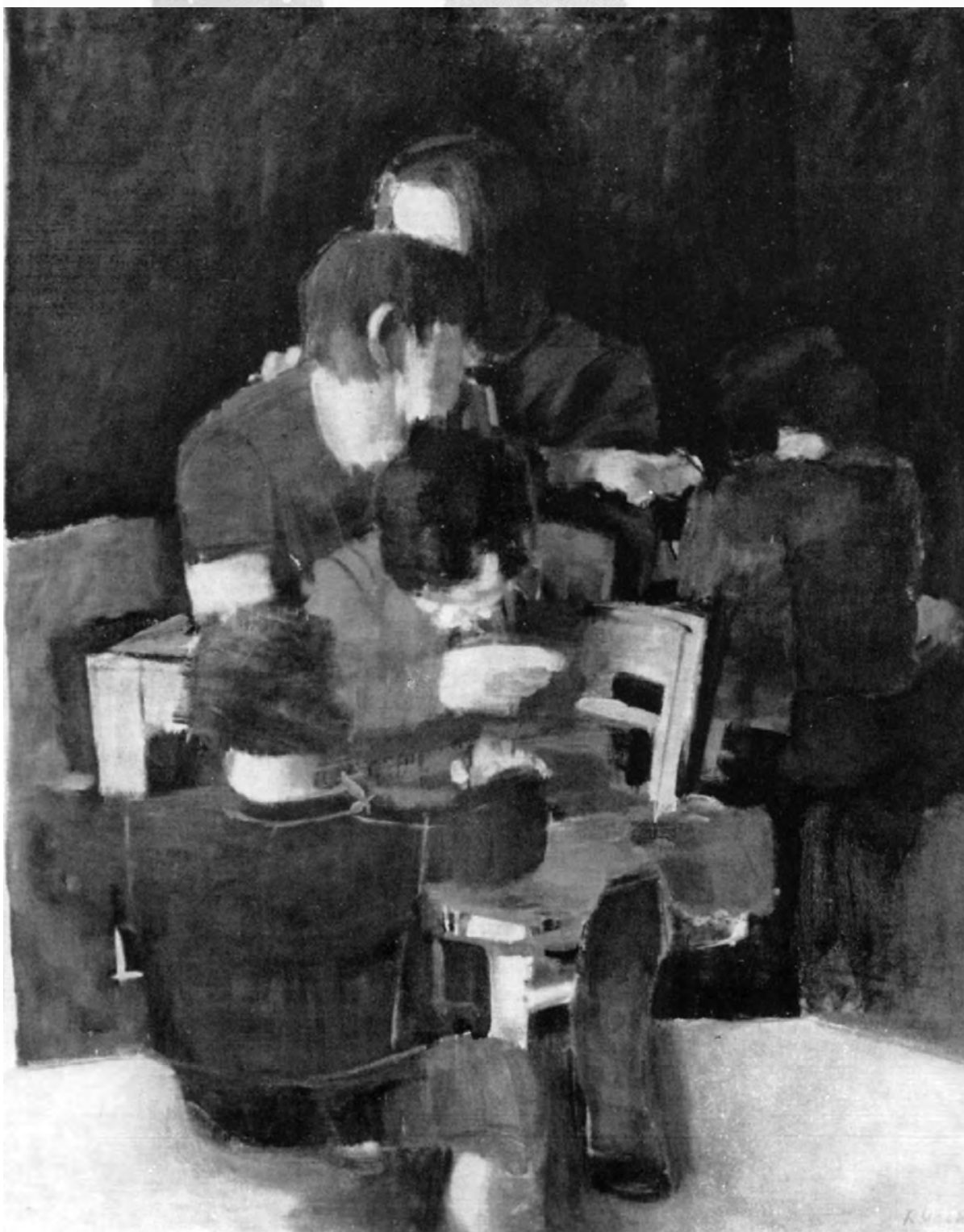


P. b. b.
Verlagsort: 1030 Wien
Plus.Zeitung 09Z038029P

KULTURNÍ KLUB

INFORMAČNÍ ČASOPIS
ČECHŮ A SLOVÁKŮ
V RAKOUSKU



9-10

září – říjen

2018

38. ročník

Pondělní promítání filmů ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzinger Straže 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Pondělí 08. 10. v 19:30

O slavnosti a hostech (Československo, 1966, 68 min., anglické titulky)

Režie: Jan Němec; scénář: Jan Němec, Ester Krumbachová; kamera: Jaromír Šofr; hudba: Karel Mareš

Hrají: Ivan Vyskočil, Jan Klusák, Jiří Němec, Pavel Bošek, Karel Mareš, Evald Schorm, Jana Pracharová, Zdena Salivarová-Škvorecká, Helena Pejšková, Miloň Novotný, Dana Němcová, Antonín Pražák, Josef Podaný, Otakar Bohata, Josef Hrbek, Jaromír Komínek, Jiří Kovařík, Adolf Široký, Vladimír Tvrz, Vincenc Vávra, Václav Vodák, Josef Elis ad.

Film, ve kterém tehdejší prezident Novotný našel urážku svého majestátu, má neobyčejnou formu jakoby autentického záznamu jedné společenské události. Skupina sedmi lidí je pozvaná na oslavu uspořádanou blíže neurčenou významnou osobou. Cestou lesem je přepadne „fízlovské“ koman- do, kterému velí směšná figurka drze infantilního a zákeřného Rudolfa. Přítomní překvapivě přijí- mají ponižující pozici a později se servilní zdvořilostí přijímají oznámení, že to všechno byl jen žert...

Slavné tragikomické podobenství Jana Němce, výrazově minimalistické, pojednává o různě mas- kovaných mocenských mechanismech, často demagogických a lákavých, ať již se žoviálním úsměš- kem ponižují lidskou důstojnost, nebo ničí každého, kdo se odmítne přizpůsobit. Ještě zajímavější jsou však postřehy o chování lidí vystavených zátěžové situaci.

Pondělí 12. 11. v 19:30

Alois Nebel (Česko – Německo, 2011, 81 min., anglické nebo německé titulky)

Režie: Tomáš Luňák; předloha: Jaroslav Rudiš (komiks); scénář: Jaroslav Rudiš; kamera: Jan Baset Střítežský; hudba: Petr Kružík, Ondřej Ježek

Hrají: Miroslav Krobot, Karel Roden, Václav Neuzil ml., Tereza Voříšková, Marie Ludvíková, Leoš Noha, Alois Švehlík, Ondřej Malý, Ján Sedal, Ivan Trojan, Klára Melíšková, Simona Babčáková, Jan Vondráček, Jiří Štrébl, Miloslav Maršálek, Jan Nebeský, Lenka Zogatová, Tobiáš Jirous, Jan Holík, Marek Pospíchal, Martin Myšička ad.

Příběh filmu začíná na podzim roku 1989 na železniční stanici Bílý Potok v Jeseníkách, kde slouží jako výpravčí Alois Nebel (Miroslav Krobot). Nebel je tichý samotář, kterého čas od času přepad- ne podivná mlha. Nejčastěji se mu v ní zjevuje Dorothe (Tereza Voříšková), oběť násilného odsunu Němců po druhé světové válce. Šedivé dny na nádraží v Bílém Potoce na sklonku socialismu líně plynou, výhybkář Wachek (Leoš Noha) společně se svým otcem (Alois Švehlík) kšeftují s důstojní- ky sovětské armády. Poklidnou atmosféru naruší jednoho dne Němý (Karel Roden), který překro- čí hranice se sekýrou v ruce, aby pomstil svoji matku. Halucinace nakonec Nebela přivedou do blá- zince a přijde o místo výpravčího. Vydá se do Prahy hledat jinou práci u dráhy a na Hlavním nádra- ží najde svou životní lásku, toaletářku Květu (Marie Ludvíková). Nebel se rozhodne vrátit zpátky do hor, aby se znovu setkal s Němým a souboj s temnými stíny minulosti dovedl do konce.

Pondělí 10. 12. v 18:00

Lichožrouti (Česko – Slovensko – Chorvatsko, 2016, animovaný / rodinný, 83 min., anglické nebo německé titulky)

Režie: Galina Miklínová; předloha: Pavel Šrut (kniha); scénář: Galina Miklínová, Pavel Šrut; kame- ra: Tomáš Sysel; hudba: Filip Míšek, Martin Tvrď

Hrají: Ondřej Trojan, Kryštof Hádek, Matěj Ruppert, Josef Somr, Jolka Krásná, Marek Taclík, Tatiana Vilhelmová, David Novotný, Jan Maxián, Stanislav Zindulka, Aleš Najbrt, Václav Koubek, Jakub Žá- ček, Jiří Fero Burda, Václav Neuzil ml., Eva Spoustová, Jiří Havelka, Zuzana Stivínová, Petr Prokop

Lichožrouti jsou malí tvorové, kteří žijí s námi lidmi a mohou za to, že lidstvu z každého páru po- nožek vždy zůstane jen jedna – lichá. Ponožkami se totiž živí! Osudy hlavních protagonistů *Licho- žroutů* a jejich největšího protivníka, podivného a opuštěného Profesora, spojuje příběh hlavní- ho hrdiny, malého Lichožrouta Hihlíka, na kterého čekají ve filmu velká dobrodružství.

Začátek přestavení vždy v **19:30**, prosincová pohádka v 18:00.

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA.



Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

jaksi překvapivě a pro členy výboru Klubu bolestně nás koncem června navždy opustila herečka, paní prof. **Nika Brettschneiderová**. Vždyť ještě minulý rok byla naším hostem v Diplomatické akademii ve Vídni. V roce 1977 ji komunistický režim donutil vystěhovat se jako signatářku Charty 77 do Rakouska, kde s manželem Ludvíkem Kavínem založila Theater Brett a od začátku také spolupracovala s Klubem.

Čest její památce!

Program filmových přestavení byl ohlášen v předešlém čísle časopisu Kulturní klub a na naší domácí internetové stránce www.kulturklub.at, dnes jej doplňujeme o filmy, které promítneme do konce letošního roku.

O dalších programech, které připravujeme, Vás budeme průběžně informovat v příštích číslech Kulturního klubu a na naší domácí stránce www.kulturklub.at.

Další číslo Kulturního klubu je plánováno na listopad.

Příjemné posezení nad stránkami časopisu Kulturní klub Vám přeje

redakce Kulturního klubu

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial	3
Obsah	3
Impressum	3
Kalendář: říjen – prosinec 2018	4
Církevní kalendář	6
Kultura	7
Události	39
Zajímavosti	48
Ekonomika	55
Správy zo Slovenska	72
Sokol & sport	77
Úvahy & postřehy	87
Z české a slovenské Vídně a okolí	89
Oznámení	94
Informace	104
Inzerce	105

Na přední straně obálky:

Rudolf HOCKE: *Figurální kompozice*, 1978

Rudolf HOCKE (* 9. 9. 1938, Vysoké Mýto) – malíř, iluminátor, ilustrátor a grafik. Studoval na Filozofické fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Brně na katedře dějin umění a výtvarné výchovy.

Na zadní straně obálky:

Květa VÁLOVÁ: *O zítřku nic nevím*, 1968

Květa VÁLOVÁ (13. 12. 1922, Kladno – 6. 9. 1998, Kladno) se již od padesátých let, kdy v souladu s orientací skupiny Trasa reflektovala odkaz představitelů pozdního kubismu, profilovala jako téměř sochařsky citící malířka pevně semknuté formy a robustních tvarů. Situace v sedmdesátých letech dovedla Květu Válovou k novému pochopení vztahu figury a hmoty.

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),

Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

(Ing. Helena Basler), Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Verlagsort: 1030 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha &

Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung und durch MZV ČR

Dotácia: Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Redakce: Mohsgasse 30/9, 1030 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová-Lössl, DI Gabriela Jakelic, Anna Křivanová

Technická redakce: Ing. Kurt Mattola, Mag. Richard Basler

Redakční kruh: Jan Brabenec, doc. dr. Martin Franc, Eva Kalinová, Michaela Kováčiková, dr. Marta Marková, Mag. Daniela Makový Nedas, Mag. Andrea Ozábalová, dr. Kweta Ozábalová, P. dr. Jiří Šindelář CSsR, DI Tomislav Vašíček, doc. JUDr. Marián Velický, CSc., ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Mag. Richard Basler, Kurt Mattola, Mag. Eva Zemanová

Distribuce: Tiskárna Sládek, Znojmo

VÝSTAVY, FESTIVALY, KURZY**bis 26. 09. Pinocchio-Ausstellung in 35 Sprachen**

Haus der Europäischen Union, Wipplingerstraße 35, 1010 Wien, Mo-Fr, 9:00-17:00 Uhr

27.-29. 09. WAVES VIENNA FESTIVAL (Music Festival & Conference)

Festival Pass 55 EUR erhältlich bei der Jugendinfo Wien sowie allen Ö-Ticket-Verkaufsstellen und online unter www.oeticket.com.

Slowakisches Institut in Wien, Clubs und Off-Locations des 9. Wiener Bezirks, www.wavesvienna.com

bis 28. 10. Josef Hoffmann – Koloman Moser

Josef Hoffmann Museum, Brtnice (Eine gemeinsame Expositur der Mährischen Galerie in Brno und des MAK, Wien), náměstí Svobody 263, CZ-588 32 Brtnice
Öffnungszeiten: Juni: Di-So 10:00-17:00; Juli – August: täglich 10:00-17:00; September – Oktober: Di-So 10:00-17:00. Sowie nach telefonischer Vereinbarung.
Eintrittsschluss: 16:00 Uhr

bis 30. 12. Ausstellung zum Republikjubiläum

METRO Kinokulturhaus, Johannesgasse 4, 1010 Wien
täglich 15:00-21:00
www.filmarchiv.at

ALBERTINA

ab 21. 09. **Claude Monet**

KUNSTHISTORISCHES MUSEUM

bis 08. 07. *The Shape of Time*
10:00-18:00, Do 10:00-21:00
Maria-Theresien-Platz, 1010 Wien, www.khm.at

MUZEUM LEOPOLD

bis 29. 10. *Machen Sie Mich Schön, Madame d'Ora. Die Fotografin d'Ora 1907-1957*

bis 29. 10. *Moriz Nähr. Fotografie und Wiener Moderne*

bis 04. 11. *Egon Schiele. Die Jubiläumsschau*

bis 04. 11. *Gustav Klimt*

05. 11. – 05. 12. *Schliessung des Hauses wegen Bau Libelle*

OBERES BELVEDERE, www.belvedere.at

bis 14. 10. *Der Canaletto-Blick*

ORANGERIE BELVEDERE

bis 30. 09. *Sag's durch die Blume! Österreichische Blumenmalerei von Waldmüller bis Klimt*

BELVEDERE 21

bis 30. 09. *Alexander Kluge. Pluriversum*

JEDNOTLIVÉ AKCE

26. 09. 16:00 Workshops und Lesung: Pinocchio und die Sprachenvielfalt Europas

16:00-17:30 Nachmittagsprogramm für Kinder und Jugendliche

Aktivitäten rund um Pinocchio, Schmink-Atelier mit Sofi Karolina, Buntes aus dem Pinocchio-Park Collodi

19:00 Abendveranstaltung für Erwachsene: Vortrag von

Thomas Strasser: Pinocchio – Teil unseres Kulturerbes?
Mehrsprachige Lesung: Christine Nöstlinger: Neues von Pinocchio

Moderation: Achim Braun & Arianna Medoro
Slowakisches Institut in Wien in Zusammenarbeit mit dem EUNIC Austria, dem Informationsbüro des Europäischen Parlaments und der Vertretung der Europäischen Kommission und Et Arcadia.

Haus der Europäischen Union, Wipplingerstraße 35, 1010 Wien

06. 10. 08:30 Divadelný výlet do Bratislavy na muzikál *Bambulka*

Zraz: sobota 6. 10. 2018 o 8:30 hod. Wien – Hauptbahnhof, international Busterminal Wiedner Gürtel/Südtirolerplatz – priamo pri východe z metra – Laxenburgerstraße, pri zastávke autobusu Slovak Lines. Organizovaný autobus odchádza o 8:45 hod. Návrat okolo 17:00 Wien-Hauptbahnhof. Cena: pre členov spolku SOVA 15,-€/osoba, deti zo sobotňajšieho kurzu slovenčiny bezplatne. V cene je zahrnutá doprava autobusom a vstupenka na muzikál. Deti do 3 rokov zdarma – bez nároku na miesto, na kolenách rodičov.

Prihlášky: elena.mandik@utanet.at, tel.: 0680/1260341 SOVA

08. 10. 11:00 Pressekonferenz: *Bratislava Jazztage*

Das Festival Bratislava Jazz Days findet bereits zum 44. Mal statt. Von 19. bis 21. Oktober 2018 treffen sich in Bratislava Jazzstars aus der ganzen Welt.

Slowakisches Institut in Wien, si.wien@gmx.at, www.bjd.sk

08. 10. 19:30 Film: *O slavnosti a hostech* (Československo, 1966, 68 min., anglické titulky)

Režie: Jan Němec, scénář: Jan Němec, Ester Krumbachová, kamera: Jaromír Šofr, hudba: Karel Mareš

Kinosál Velvyslanectví ČR, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien

KK + ČcV

11. 10. 18:30 Lesung: Literarischer Abend mit Etela FARKAŠOVÁ und Mária BÁTOROVÁ

Die Autorinnen Etela Farkašová und Mária Bátorová stellen in einem kurzen Ein- und Überblick die aktuelle Literaturszene ihrer Heimat vor und berichten dann über ihren persönlichen Zugang und Einstieg als schreibende Frauen ebendort sowie über ihre Erfahrungen im allgemeinen Literaturbetrieb, ihr persönliches Engagement und ihre Anliegen. Im Anschluss lesen sie aus ihrem vielseitigen Schaffen und präsentieren eine Auswahl aus Prosa und Lyrik.
Slowakisches Institut in Wien

14. 10. 17:00-21:00 Čaj o páté: Podzimní „Oktoberfest“

Velká klubovna, Sebastianplatz 3, Wien 3

Vlastenecká omladina

18. 10. 18:30 Buchpräsentation: *Geschichte der Stadt Prešov, I* (2017, Verlag der Universität in Prešov) + *350 Jahre der Bildungsgeschichte der Stadt Prešov* (2018, Verlag der Universität in Prešov)

Slowakisches Institut in Wien

21. 10. 16:00 Divadlo pre detí: Emulienka (Divadlo Pimprlo)

S malou neposednou Emulienkou a motýľom Emom si na chvíľku odletíme do sveta, kde býva pani Žaba a jej neposlúšné deti, lúčny koník Pedro, pán Krtko a pani Myš. Dozvieme sa, že všetci na svete majú nielen svoje radosti, ale i starosti a že vždy sa nájde niečo alebo niekto, kto nám pomôže nájsť novú cestu poznania.

SOVA, vstupné dobrovoľné

06. 11. 12:30 Lunchkonzert: Radka Kováčová (Klavier)

Slowakisches Institut in Wien

11. 11. 17:00-21:00 Čaj o páté: Strašidelný „Halloween“

Velká klubovna, Sebastianplatz 3, Wien 3

Vlastenecká omladina

12. 11. 19:30 Film: Alois Nebel (Česko – Německo, 2011, 81 min., angl. nebo německé titulky)

Režie: Tomáš Luňák, předloha: Jaroslav Rudiš (komiks), scénář: Jaroslav Rudiš, kamera: Jan Baset Strážezský, hudba: Petr Kružík, Ondřej Ježek

Kinosál Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien

KK + ČcV

24. 11. 17:00 Divadlo / muzikál: HAŠLEŘENÍ aneb V Praze bejvalo blaze

S písničkami Karla Hašlera.

Divadelní sál školy Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3

25. 11. 15:00 Divadlo / muzikál: HAŠLEŘENÍ aneb V Praze bejvalo blaze

S písničkami Karla Hašlera.

Divadelní sál školy Školského spolku Komenský, Sebastianplatz 3, Wien 3

09. 12. 17:00-21:00 Čaj o páté: Vánoční

Velká klubovna, Sebastianplatz 3, Wien 3

Vlastenecká omladina

10. 12. 18:00 Film: Lichožrouti (Česko – Slovensko – Chorvatsko, 2016, animovaný / rodinný, 83 min., angl. nebo německé titulky)

Režie: Galina Miklínová, předloha: Pavel Šrut (kniha), scénář: Galina Miklínová, Pavel Šrut, kamera: Tomáš Sysel, hudba: Filip Míšek, Martin Tvrđý

Kinosál Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien

KK + ČcV

KONCERTY

Wiener Konzerthaus, Lotringerstrasse 20, 1030 Wien

Tel.: +43 1 5125550

www.konzerthaus.at

100. VÝROČÍ VYHLÁŠENÍ RAKOUSKÉ REPUBLIKY

Přehled akcí k výročí vzniku Rakouské republiky, nad kte-

rými převzal záštitu exprezident Heinz Fischer, je zveřejněn na stránkách www.oesterreich100.at.

INFORMACE

Podrobnosti a další programy naleznete v oddílech: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí* a *Oznámení*.

ČESKÉ OZVĚNY / SLOVENSKÉ OZVENY

Der ORF bietet im 25-minütigen Magazin mit dem Titel *České ozvěny / Slovenské ozveny* Beiträge in Tschechisch und Slowakisch. *Ozvěny / Ozveny* wird **sechsmal im Jahr jeden zweiten Sonntag in den Monaten Februar, April, Juni, August, Oktober, Dezember um 13:05 Uhr in ORF2 Wien** gesendet.

SETKÁNÍ ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH MAMINEK S DĚTMI

Pravidelně **každou středu v 15:00** v prostorách českého kostela na Rennwegu 63, 1030 Wien.

Jednota sv. Metoděje

DŮLEŽITÉ KONTAKTNÍ ADRESY:**ČESKÉ CENTRUM:**

Herrengasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60

e-mail: ccwien@czech.cz

www.tschechischeszentrum.at

<http://wien.czechcentres.cz/cs/>

Více informací k jednotlivým akcím viz na webu ČC Vídeň.

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK a SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at

e-mail: rsks@slovaci.at, sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: +43 1 596 13 15, fax: +43 1 595 57 99

sekretariát: Ut 9:00-10:30, Št 18:00-19:30

Prehľad našich podujatí:

<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOWAKISCHER SCHULVEREIN / SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova, e-mail: sova@slovaci.at

Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien

tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

Prehľad našich podujatí:

<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.mzv.sk/sivieden, e-mail: si.wien@gmx.at

Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien, tel./fax: +43 1 535 40 57

Für alle Veranstaltungen SI ist eine Anmeldung unter si.wien@gmx.at erforderlich.

Upozorňujeme, že i přes veškerou naši snahu a kontrolu kalendária může dojít u oznámených programů ke změně jejich data, resp. náplně. Bohužel, i když se tuto skutečnost dozvíme (ale někdy ani nedozvíme), nemáme již možnost provést jakoukoliv opravu. Změna programu vyhrazena.

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusejí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zaslané články po stránce gramatické i stylistické.



KONTAKTY – PŮSOBIŠTĚ

Duchovní správce:

P. Jiří Šindelář CSsR, Salvatorgasse 12, 1010 Wien
tel.: +43 677 614 182 32, e-mail: jiri.sindelar.cssr@gmail.com

FB: Jiří Šindelář

Kancelář:

Kláster redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien

Chrám Panny Marie na Nábřeží:

Passauer Platz 1, 1010 Wien

Kostel Nejsvětějšího Vykupitele:

Rennweg 63, 1030 Wien

Klemens Maria Hofbauer klub:

Seitzergasse 5, 4. patro, 1010 Wien

Obecná škola Komenský:

Sebastianplatz 3, 1030 Wien

Reálné gymnázium Komenský:

Schützengasse 31, 1030 Wien

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB A PROGRAM V ROCE 2018

NEDELE	08:30	mše sv., chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	09:30-12:00	setkání, Klemens Maria Hofbauer klub, Seitzergasse 5, 4. patro, 1010 Wien
	10:00	mše sv., kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
	každá 2. neděle v měsíci v 10:00 příprava dětí na 1. sv. přijímání	
	každá 4. neděle v měsíci v 10:00 mše sv. s tematickou promluvou	
	(1. a 3. neděli v měsíci slouží mše sv. P. Ludwik Pociask)	
STŘEDA	09:00-12:00	návštěvní hodiny, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	13:00-14:00	návštěvní hodiny liché týdny, Obecná škola Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
	14:00-15:00	návštěvní hodiny sudé týdny, Gymnázium Komenský, Schützengasse 31, 1030 Wien
	16:00-18:00	návštěvní hodiny, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:00	růženec, chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:30	mše sv., chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	19:15-20:30	Biblický kroužek, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	19:15-22:15	Studentský pěvecký sbor a studentský klub, Passauer Platz 1, 1010 Wien
PÁTEK	14:00-15:00	návštěvní hodiny, kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
	15:00	mše sv., kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
SOBOTA 1. v měsíci	16:00	příprava na biřmování, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:00	mše sv., chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien

Vídeňské Rozhledy vycházejí padesát let

V letošním roce uplyne 50 let od prvního vydání mládežnického časopisu *Rozhledy* ve Vídni. Díky tehdy cyklostylovaným stránkám časopisu můžeme dnes vzpomenout na činnost salesiánů a salesiánek Dona Bosca a jejich přátel ve prospěch dětí českých rodin žijících v zahraničí. Patří mezi ně především prázdninové tábory pro děti a mládež v Itálii a později v Rakousku. Mnohé zprávy o těchto táborech byly uveřejněny právě v časopisu *Rozhledy*, který vycházel pravidelně měsíčně.

První číslo oběžníku *Rozhledy* vyšlo na začátku školního roku v září 1968. Trojčlenná redakce ve složení Pavla Novotná, Marta Broušková a Toni Kouba informovala o programu katolické mládeže ve Vídni. Další informace se objevují v dětském časopisu *Radar*, který vydával P. Ladislav Dittrich spolu s P. Vojtěchem Hrubým v Itálii.

Od roku 2001 přešly zprávy z mládežnického časopisu *Rozhledy* na stránky školního časopisu *Česká & Slovenská Vídeň DNES* a časopisu *Kulturní klub Čechů a Slováků*

v *Rakousku*, později na internetové stránky www.rozhledy.at, které ale později přestaly fungovat. V současné době jsou k dispozici na internetu na adrese <http://rozhledy.jimdo.com>.

V září 2008 se konala v Praze v Karolinu pod názvem *Krajané a exil s přídavkem letopočtů 1948 i 1968* dvou-denní konference. Jejimi pořadateli bylo Ministerstvo zahraničních věcí České republiky spolu s Univerzitou Karlovou, Mezinárodním koordinačním výborem zahraničních Čechů a Rádiem Praha. Oznámené téma „Některé aspekty exilu 1968 v Rakousku“ osvětlil P. Jan Horák nejen slovním doprovodem, například o vydávání časopisu *Rozhledy*, ale i promítnutím četných diapozitivů z dětských letních táborů, na jejichž organizaci se podílel. Ocenil význam spolupráce přítomné paní Pavly Carmignato-Novotné, která mluvila o svých zkušenostech, zejména z vyučování na české škole Komenský a mimoškolní činnosti s dětmi a mládeží ve Vídni.

Sestavil: Don Bosco-Team

Ulice desítky měst oživil sochařský festival Sculpture Line

Sochařský festival Sculpture Line oživil veřejná prostranství zhruba desítky měst v Česku. Vedle Prahy byly sochy k vidění například v ulicích Pardubic, Plzně, Liberce, Ostravy, Zlína či Brna. Letos poprvé festival doplnila i interiérová výstava v pražské Galerii Mánes. Hlavním cílem festivalu je propojovat sochy a instalace s veřejným prostorem, dát dobře známým místům novou tvář. „Snažíme se nemířit pouze do centra, ale hledáme i malebná zákoutí a prostory mimo hlavní tepny obcí,“ uvedl ředitel festivalu Ondřej Škarka.

V uplynulých třech ročnících festivalu zaujala například variace na Buddhovu sochu na Letišti Václava Havla, *Průzkumníci* či obří *Chobotnice* vznášející se na hladině Vltavy, majestátní bronzová *Koně* Michala Gabriela „cválající“ po piazzetě Národního divadla nebo *Nohy z vody* Kurta Gebauera umístěné ve Vojanových sadech.

Ladislav Karoušek je noční stíhač na barevném nebi

V Oblastní galerii Liberec je instalována výstava malíře Ladislava Karouška pod názvem *Inspirace v krajině*. Autor byl od počátku šedesátých let minulého století esteticky ovlivněn krajinou Českého ráje, řeky Jizery a Jizerských hor. Výrazně na něj, především co do využití a pochopení barev, zapůsobil také studijní pobyt na Cejlonu (1963-1964).

Jeho tvorba připomíná výtvarné postupy Vasilije Kandinského, Joana Miróa, Marca Chagalla, někde i Maxe Ernsta či Františka Kupky. Obě výrazové, na první pohled neslučitelné krajnosti dokáže Karoušek prolínat a pronikat tak, že u mnoha obrazů nelze jasně určit, zda jde o abstraktní, nebo konkrétní rukopis – například dílo *Divadelní krajina* z roku 1981.

Noční stíhač z roku 1975 odkazuje nejen k malířově lásce k létajícím strojům, ale také k jeho okouzlení futurismem a surrealismem – na kubisticky hranatém nebi plném barevných erupcí se zmítá bojový stroj připomínající tvarem britský letoun Hawker Hurricane. Evokace bitvy o Anglii podporuje i abstrahovaný výsostný znak na křídle. Namalovat takový obraz s jasnou ideovou linií v hluboké normalizaci nebylo zase tak obvyklé.

Malíř Ladislav Karoušek připomíná právě onoho stíhače na nekonečné obloze fantazie. Jeho dílo mohou zájemci vidět v Oblastní galerii Liberec do 30. září tohoto roku.

(mk)

Michail Ščigol: *Deníky Franze Kafky*

V pražské Galerii Toyen byla až do konce srpna umístěna zajímavá expozice, která určitě stojí za zmínku. Jejím autorem byl Michail Ščigol a měla název *Deníky Franze Kafky*.

Tvorbu významného ukrajinského malíře a od tohoto století i českého občana představila komorní výstava na trochu depresivní téma – *Deníky Franze Kafky*. „Vytvořil jsem si mýtus, že Franz je můj kamarád. Každodenně mi

svěřuje svá trápení, prožívám s ním jeho nadšení a já to na jednou chtěl a musel vizualizovat,“ říká malíř Ščigol, který se svým způsobem dokázal s klasikem bezvýchodnosti a ironie identifikovat. Vytvořil ucelený soubor čtyřadvaceti temně laděných groteskních, expresivně podaných obrazků. Z nichž je cítit, že „ponor do Kafky“ se mu podařil.

Výstavu asi nejvíce ocenili lidé frustrovaní životem, hnaní osudem či systémem, drčení okolnostmi, nenaplněnými vztahy a vnitřní rozpolceností. Možnost si toto portfolio neuspokojivosti užít byla dána právě groteskní nadsázkou, která vytváří od tragičnosti života potřebný odstup.

Michail Ščigol patří k výrazným osobnostem současné české výtvarné scény. Ve svém díle vychází z evropského expresionismu. Spojuje zde moderní umění západu s byzantskou kulturou východních Slovanů. Malíř je držitelem cen: Oskar za lidskost – Česká republika (1997) a Ceny Andyho Warhola za rok 2007 (Slovenská republika) a rok 2016.

Michail Ščigol se narodil v Čeljabinsku v Ruské federaci ukrajinským rodičům. Vystudoval kyjevskou Národní univerzitu stavebnictví a architektury a nástavbu urbanistiky Vysoké školy architektury v Moskvě. Už v té době se soustavně věnoval architektuře, sochařství a malbě. Od roku 1969 pořádal samostatné výstavy a prezentoval své umění na Ukrajině, v Československu, České republice, Německu, Slovenské republice, USA, Rakousku, Itálii, Belgii. K dnešním dnem je to devadesát samostatných výstav, nejdůležitější z nich se konaly v sídle Evropského parlamentu v Bruselu 2008, muzeu Andy Warhola 1991 a 2005, parlamentu České republiky 2004, muzeu Moderního umění Ukrajiny v Kyjevě 2011, Art-centru Oděssa 2011, katedrále sv. Víta v Praze 2011. V roce 1970 se Ščigol stal členem Svazu architektů Ukrajiny a v roce 1993 byl přijat do Unie výtvarných umělců ČR a je členem International Association of Art UNESCO.

Na jaře roku 1990 přijel do Československa, kde se sblížil s významnými českými umělci – malíři Vladimírem Ko-



márkem, Karlem Valtrem a sochařem Viktorem Konečným. Jeho první výstava v Československu se uskutečnila v muzeu města Železnice v létě 1990. V roce 1999 mu bylo uděleno české státní občanství. Od roku 1988 se umělec věnuje výhradně malbě. Tvoří rozsáhlé cykly: *Velká třešňová loupež* (1990-1995), *Noci v Železnici* (1990-2006), *Tristan a Isolda* (1993), *Ateliér; z černobílého soukromí* (1995-2011), *Skicák strýčka Tea* (1997), *Jsem Tančící dům* (1997-2000), *Biblické náměty* (1991-2001), *Povodňová zátiší* (1998-2003), *Se Šporkem a Braunem* (1999-2003), *A. V. E. Valdštejn* (1999-2005), *Jen krátká návštěva potěší* (2003-2005), *Kalvárie XX. století* (2009), *Křížová cesta pro kostel sv. Bartoloměje* (obec Brada, 2010), *Deníky Franze Kafky* (2012-2016) a dále celkem asi 550 obrazů. Pro jeho malované příběhy jsou typické nadsázka, prvky grotesky a jemná sebeironie.

(mk)

Výstava v Bratislavě Filla - Fulla: Osud umělce / Osud umelca

Výstavu děl dvou mistrů českého a slovenského umění 20. století, výtvarníků Emila Filly a Ludovíta Fully, připravila v Bratislavě Slovenská národní galerie ve spolupráci s Moravskou galerií v Brně, u příležitosti 100. výročí vzniku Československa. Návštěvníci si budou moci prohlédnout na 140 děl a předmětů obou autorů. Klíčem spojení těchto dvou umělců byl jejich československý příběh. Oba se narodili ještě za Rakouska-Uherska, vrchol zažili v letech meziválečné Československé republiky.

Vzpomínka na téměř zapomenutého malíře

V letošním roce by oslavil sté narozeniny Bohumil Konečný, který používal jméno Bimba.

Když malíř Bohumil Bimba Konečný 14. ledna 1990 ve věku dvaasedmdesáti let zemřel, média tuto zprávu téměř nezaznamenala. Na svůj comeback si musel malíř počkat až do roku 2004, kdy byla náhodně objevena jeho rozměrná karikatura profesorského sboru gymnázia na Mikulášském náměstí v Plzni z roku 1936.

Kulometnou rotu, jak se třímetrové plátno jmenovalo, objevil učitel Jan Hosnedl. „Podpis Bimba dole v rohu kresby mě tehdy vrátil o dvacet let zpátky. Okamžitě jsem

si vzpomněl na oblíbené knížky svého skautského mládí – na spisovatele Jaroslava Foglara a Otakara Batličku a na jejich ilustrátora Bohumila Konečného,“ řekl Hosnedl. Tehdy ještě neměl tušení o tom, jak perná práce mu nastane, až se začne dílem malíře vážně zabývat. Výsledkem jeho úsilí je nyní již třetí Bimbova výstava a publikace o tomto umělci, který ovlivnil několik generací čtenářů dobrodružné literatury v Čechách.

Bohumil Konečný se narodil 19. dubna 1918 v Plzni. Jeho otec pracoval před válkou jako inženýr na stavbě rakousko-italské železnice v Alpách, kde se naučil trochu italsky. A protože mu jeho syn svými jemnými rysy připomínal holčičku, začal mu říkat po italsku Bimba. Ta přezdívka mu již zůstala a později ji užíval jako umělecké jméno.

V roce 1924 nastoupil Bohumil Konečný do Cvičné školy státního mužského ústavu učitelského v Plzni, kde byl jeho třídním učitelem Otakar Ferbas, otec známé herečky Věry Ferbasové. Jeho spolužák a přítel Miroslav Horníček na společná studijní léta později vzpomínal: „Já chodil s Bimbou od první třídy a už tenkrát ho kantoři vodili od třídy ke třídě, aby klukům maloval na tabuli kovboje, koně a indiány. Znovu se setkal Horníček s Bimbou v roce 1988 na jeho besedě, kde mu složil poklonu sám král komiksů Kája Saudek.

Když Bohumil Konečný studoval na plzeňské reálce, kde vytvořil již zmiňovaný profesorský sbor, rozhodl se poslat fotku této kresby svému malířskému vzoru Zdeňkovi Burianovi k posouzení. Ten mu obrázek sice pochválil, ale vyjádřil se skepticky k přání Bimby jít studovat výtvarné



Bohumil Bimba Konečný



umění. Jako důvod uvedl to, že ne každý profesor je schopný snést takovou karikaturu, a mohl by tak mít potíže při maturitě.

Bimba se nakonec v Praze zapsal na Vysoké učení technické, obor profesura kreslení, a k tomu si přibral Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy. Problémy s matematikou ho ale stejně dovedly k přestupu na Akademii výtvarných umění, kterou ovšem nedokončil, protože ji Němci za války zavřeli.

Ilustrace Bohumila Konečného se v průběhu jeho studií začaly postupně objevovat v časopisech *Ahoj* nebo *Hvězda československých paní a dívek* a zároveň v dobrodružných sešitech *Rozruch*. Bimba byl také autorem ilustrací k povídkám Otakara Batličky, které otiskoval v *Mladém hlasateli*. Tento časopis byl oblíbený také díky Foglarovým *Rychlým šípům*, které vycházely na zadní straně jako komiks na pokračování. Bimba poté také ilustroval některé Foglarovy knížky.

V roce 1941 vyhrál Bimba konkurz na reklamního kreslíře firmy Baťa a odstěhoval se na nějakou dobu do Zlína. Tady pracoval za výjimečně dobrých platových podmínek například na reklamním časopise pro děti, který se rozdával v obchodech, na návrzích plakátů, poutačů do výloh a podobně. Po roce se vrátil zpátky do Čech, a protože mu jako externistovi hrozilo nasazení na práci do říše, a uchýlil se do ústraní na Borek na Střelu.

V roce 1944 se Bohumil Konečný oženil s Evou Opletovou, se kterou se znal již několik let. Po válce žili v Praze, jeden čas dokonce v Hradešinské ulici, kde byli sousedy Miroslava Horníčka. Eva vystudovala medicínu a stala se lékařkou.

Po únoru 1948 byla Bimbova tvorba prohlášena za brak stejně jako časopisy, které ilustroval. Kupodivu o něj

ale projevil zájem podniky zahraničního obchodu, které potřebovaly lákavou reklamu pro výrobky na export. Bimba tedy začal kreslit krásné ženy, které na plakátech propagovaly plzeňské pivo, klavíry Petrof, Sigma pumpy, pneumatiky Barum nebo jabloneckou bižuterii.

Špatné časy Konečnému nastaly, když jeho známý emigroval na západ s kresbami, které mu ukradl – jednalo se o komiks o bojovnici Amazoně, který Bimba namaloval společně se Zdeňkem Burianem. Na Západě se potom Amazona objevila s přimalovanými rudými hvězdami na čele pod názvem Octobriana, žena říjnové revoluce. Přestože na tom Konečný neměl žádný podíl viny, znamenalo to pro něj v podstatě konec kariéry. Mnoho let nesměl publikovat a radost mu pak přinášelo malování obrazů, které mu jeho přátelé pomáhali rozprodávat.

Od 25. září do 10. listopadu tohoto roku mají zájemci možnost navštívit výstavu v pražské galerii Villa Pellé pod názvem *Ženy a dobrodružství Bohumila Konečného*. Jan Hosnedl také vydal stejnojmennou knihu o životě malíře, která obsahuje desítky jeho kreseb.

(mk)

V Brně připomenou jezuitu, který chránil město před Švédy

U kostela Nanebevzetí Panny Marie v Brně vznikne socha kněze Martina Středy, který byl významným představitelem jezuitů a ochráncem Brna v době obléhání švédskými vojsky. Cena čtyřmetrové bronzové sochy s podstavcem je kolem dvou miliónů korun. Uvedl to sochař Jan Šebánek, jehož návrh na pomník vyhrál ve veřejné výtvarné soutěži. Město v ní vybíralo ze sedmadvaceti návrhů. Socha by měla být hotová příští rok v srpnu.

JUBILEUM

Milena Dopitová (* 25. 10. 1963, Šternberk)

Milena Dopitová byla členkou umělecké skupiny Pondělí založené roku 1989. Od devadesátých let vytváří instalace, ve kterých zpracovává převážně sociální a genderová témata. Pracuje s videem, fotografií, vytváří prostorové objekty.

Ceny: 1997 The Central European Culture Initiative Prize, Vídeň, Rakousko; 2003 tranzit.cz.

Žije a pracuje v Praze.



Milena Dopitová



Milena Dopitová: *Sixty Something*, 5 objektů, 2003

Krištof Kintera (* 20. 9. 1973, Praha)

Vytváří své objekty z předmětů každodenního světa, ale než o přímočarou kritiku usiluje o rekontextualizaci všedních okoukaných věcí. Žije a pracuje v Praze.



Krištof Kintera



Krištof Kintera: *Špatná inovace ve jménu ochrany*, 2007

VZPOMÍNKA

Jan Smetana (3. 10. 1918, Praha – 26. 11. 1982, Praha)



Jan Smetana: *Domy na předměstí*, 1942, olej, lepenka

Jan Smetana patřil mezi nejmladší členy Skupiny 42. Zaměřil se na zcela moderní a současné artefakty (funkcionalistická architektura, typický motiv plynových lamp, jízdní dráhy, křižovatky apod.). V posledním tvůrčím období vytvářel abstraktní obrazy, v nichž spojoval geometrické prvky s gestickou malbou.

Vojtěch Sucharda (1. 1. 1884, Nová Paka – 31. 10. 1968, Praha)

Vojtěch Sucharda byl sochař a řezbář, umělecký vedoucí, výtvarník a režisér divadla Říše loutek, byl bratrem sochaře Stanislava Suchardy. V roce 1899 Sucharda odešel do Prahy na Uměleckoprůmyslovou školu. V roce 1908 se oženil s Annou Brichovou, svou spolužačkou z Uměleckoprůmyslové školy. Od roku 1907 se podílel na výzdobě např. v chrámu sv. Víta v Praze a sv. Jana Nepomuckého ve Štěchovicích, v kostele sv. Jiljí v Nymburku a v kostele sv. Petra a Pavla v Mělníku, na plastikách pro palác Koruna na Václavském náměstí, restauroval sošky pražského orloje. Se svým bratrem Stanislavem pracoval na výzdobě průčelí muzea v Hradci Králové. V roce 1920 pro pražské děti se svou ženou založil uměleckou scénu Říše loutek, kde působili téměř čtyřicet let. První představení se konalo 26. září 1920. Manželé Suchardovi vytvořili vynikající divadlo světové úrovně, ve kterém Sucharda vyřezával loutky i konstrukci scény. Suchardova manželka Anna pro divadlo navrhovala dekorace a pohádkové i historické kostýmy, mimo jiné také vydala publikaci *Album krojů* se střihy pro loutky. Zabývala se též dramaturgií a napsala, přeložila a upravila pohádky pro divadelní zpracování z děl Erbeny i Thákurovy indické pohádky. Divadlo nejdříve sídlilo

v Bubenči v bývalé školní kapli v Sládkově ulici, v roce 1928 se přestěhovalo do novostavby Ústřední městské knihovny na Starém Městě v Praze, kde sídlí dosud.

Vladimír Tesař (20. 10. 1924, Praha – 12. 10. 2008, Praha) Vladimír Tesař, známý grafik, ilustrátor, kreslíř, typograf a výtvarník, studoval na pražské Státní grafické škole a později absolvoval Akademii výtvarných umění a Akademii múzických umění. Jeho výtvarné dílo je rozsáhlé a přesahuje do malby, grafiky, kresby a ilustrace přes divadelní a filmový plakát po scénografii a realizaci animovaných filmů. Tesař coby výtvarný umělec osobitě vyjadřoval reálné motivy s použitím abstraktních znaků a symbolů. V pozici typografa navrhoval knižní obálky, ve svém volném výtvarném vyjadřování používal technologii kolorované lineární kresby a v grafice techniku dřevořezu nebo leptu. Měl velký úspěch i v oblasti knižních ilustrací, kterých vytvořil celé množství. Je zastoupen jak ve sbírkách pražské Národní galerie, tak v mnoha veřejných či soukromých sbírkách po celém světě.

Vladimír Tesař je znám některým návštěvníkům kin též jako občasný herec, neboť se v několika případech objevil na plátně v rolích filmových děl, na nichž spolupracoval jako kostýmní výtvarník nebo jako autor plakátu. Jako malíř, který ilustroval básnickou knihu *Moje oči musely vidět Ivana Diviše*, se Tesař stal průvodcem stejnojmenného dílu, který vzniknul pro televizní cyklus *Zblízka*. Také působil jako asistent na pražské Akademii výtvarného umění.

Ferdinand Maxmilián Brokoff (též Brokof, 12. 9. 1688, Chomutov – 8. 3. 1731, Praha)



Ferdinand Maxmilián Brokoff byl český sochař a řezbář, syn sochaře a řezbáře Jana Brokoffa a bratr sochaře a řezbáře Michala Jana Josefa Brokoffa. Působil hlavně v Praze, kde k nejznámějším dílům mj. patří řada soch na Karlově mostě.

Ferdinand Maxmilián Brokoff: *Sv. Vít* (řezbářská replika Brokoffových kamenných spodobnění sv. Víta na Karlově mostě v Praze)

Petr Jan Brandl (pokřtěn 24. 10. 1668, * asi v říjnu t. r., Praha – 24. 9. 1735, Kutná Hora)

Petr Jan Brandl (něm. Peter Johann Brandl, on sám se psal Petrus Brandl) byl malíř, významný představitel vrcholného baroka.



Petr Brandl: *Lot a jeho dcery*, po 1700

Gustav Poppe (1828, Praha – 10. 9. 1858, Veltrusy) Žák Christiana Rubena. Věnoval se historické malbě, příležitostně též žánru a tvorbě oltářních obrazů. Působil jako asistent na pražské akademii a současně vyučoval kreslení.



Gustav Poppe: *Výjev z bojů u Missolunghi*, 1858 (obraz je inspirován historickými událostmi z doby řeckého povstání proti Turkům)

Emil Pallas (26. 4. 1847, Praha – 19. 8. 1868, Praha) V letech 1864-1867 studoval na pražské Akademii v ateliérech Eduarda Engertha a Josefa M. Trenkwalda. O rok později, ve věku pouhých jednadvaceti let, zemřel.



Emil Pallas: *Husitská bitva*, 1867-1868

ARCHITEKTURA

Odborníci žádají, aby úřady nepovolily demolici budov Transgas

Několik odborníků na architekturu a dějiny umění žádá v otevřeném dopise, aby se neboural soubor budov Transgas v Praze na Vinohradské třídě. Majitel o demolici objektů ze sedmdesátých let zažádal v červenci. Stát budovy odmítl prohlásit za kulturní památku. Vlastník budov chce na jejich místě stavět nové domy. Někteří odborníci se proti bourání Transgasu postavili již dříve. Signatáři otevřeného dopisu poukazují na to, že budovy mají výjimečné hodnoty a bylo by podle nich možné je třeba s dílčími úpravami zachovat.

Signatáři dopisu připomínají, že za poslední desetiletí byl stržen například Hotel Praha, budova telefonní ústředny v Praze – Dejvicích, mazutová výtopna v Praze na Invalidovně nebo obchodní dům Ještěd v Liberci. Transgas podle nich patří k nejkvalitnějším příkladům architektury tohoto období, které označují za jednu z neohroženějších součástí tuzemského kulturního dědictví. Chtějí, aby se zvážily alternativní možnosti, jak naložit se souborem Transgasu – například prostřednictvím dílčích zásahů, které zachovají charakter komplexu a jejichž podoba vzejde ideálně z veřejné soutěže.

Plečnikovo pokusné pole

Muzeum hlavního města ve spolupráci se slovinskými kolegy pořádá ve střešovickém Studijním a dokumentačním centru Norbertov výstavu nazvanou *Plečnikovo pokusné pole*. Pokusné pole svou pracovnu v Trnovu, dnes jedné z lublaňských čtvrtí, označil sám Jože Plečnik. Dům byl svébytným ateliérem, kde architekt nejen pracoval, ale také vyučoval oblíbené žáky.

Obnovené interiéry domu jsou na výstavě představeny na barevných fotografiích. Součástí výstavy je krátký film zachycující průběh obnovy této památky. Výjimečnou Plečnikovu osobnost přibližuje osobní korespondence, skici projektů a architektony kreslící pomůcky.

Jože Plečnik zanechal zřetelnou stopu ve třech evropských hlavních městech, Vídni, Praze a v rodné Lublani.



Pracovna i domov

Výstava je otevřena do 30. září.

Studijní a dokumentační centrum Norbertov, ulice Nad Hradním vodojemem 53/13, Praha 6.

Architektura ve službách první republiky

Výstava představí reprezentativní výběr nejzajímavějších kulturních památek Středočeského kraje a Prahy, které byly realizovány v éře Československé republiky 1918–1938 v souvislosti s vytvářením úřední infrastruktury nového státu. Vybranými stavebními a technickými počiny jsou úřední a společenské domy, bankovní a obchodní domy, nová vodárna, církevní objekty, domy umění, krematoria, mosty, tovární objekty, polikliniky, lázeňské areály apod. Výstava nezapomíná ani na význačná jména světových architektů, kteří se svými realizacemi zapsali do fondu české architektury.

Jedna z nejvýznamnějších meziválečných staveb v Praze je Veletržní palác, který je považován za první funkcionalistickou stavbu v Evropě. Na výstavě je k vidění první puristická stavba – krematorium v Nymburce, jehož autorem je Bedřich Feuerstein. Řada budov za první republiky vznikala v tzv. národním slohu, který vycházel z předválečného kubismu přidáním obloučků a národní barvy. Tak vznikl tzv. rondo kubismus, příkladem je například Legiobanka a palác Adria. Mnoho architektů z Prahy působilo za první republiky v okolních průmyslových městech. Praha a Středočeský kraj jsou tak na meziválečnou architekturu velmi bohaté. Významným architektem Středočeského kraje byl například Jiří Kroha. Právě on utvářel moderní město Mladou Boleslav, a byl to první komplexní zásah do charakteru tradičního města.

Výstavu připravil Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze ve spolupráci s Městskou knihovnou v Praze a územním odborným pracovištěm NPÚ v Praze v rámci oslav 100. výročí vzniku Československa.

Výstava v Zahradách pod Pražským hradem potrvá do 30. 9. 2018, v Mělnickém kulturním centru, o.p.s., ji můžete navštívit od 2. 10. do 31. 10. 2018.

Prvorepublikové zahrady

Národní zemědělské muzeum slaví, podobně jako Česká republika, 100. výročí svého vzniku. Prostor před muzeem se od 18. července proměnil v zahradu inspirovanou těmi prvorepublikovými: altány, pergoly, zahradní lavice, ale i záhony růží Pražanům v centru Prahy nabízejí oddech od rušného života ve velkoměstě. Na své si přijdou milovníci prvorepublikové atmosféry, ale i rodiny s dětmi: dominantou zahrady je totiž historický kolotoč se zvířecími motivy. Malé návštěvníky mohou zaujmout i volně pobíhající perličky, které tvoří součást expozice.

Prvorepublikové zahrady se od těch dnešních liší především svou kompozicí, nesmí v ní chybět stromkové růže. Bylo typické, že ve svém středu mívaly dominantu v podobě bazénu s vodotryskem, sochy nebo třeba jen vázy či skupiny květin.

Národní zemědělské muzeum je s první republikou pevně spjato – vzniklo coby samostatná instituce v roce 1918. Budova muzea na Letné byla postavena ve funkcionalistickém stylu mezi lety 1937 a 1939. Dalších více než padesát let sloužila zcela jiným účelům. Muzeum se do ní vrátilo až v roce 1994.

Výstavní expozice bude veřejnosti přístupná do 31. prosince tohoto roku.

Sochař Michal Trpák dělá první obytnou sochu v ČR

V Českých Budějovicích vzniká první obytná socha v ČR, která bude sloužit jako přístavba zubní ordinace a laboratoře. Sochař Michal Trpák buduje třípatrovou stavbu poblíž Malého jezu na Malši, hotova by mohla být do konce roku. Kulatý tvar oken může připomínat lodní kajutu. Vstup do budovy jsou stylizovaná ústa, což souvisí se zubní ordinací. Šestatřicetiletý Trpák se inspiroval v přírodě, proto užívá měkké křivky a tvary. Jde o organickou architekturu. Jeho oblíbenými architekty jsou Gaudí, Javier Senosiain nebo Peter Vetsch. Obytná socha bude z betonu.

Poutní areál s kostelem Panny Marie Vítězné se stal národní kulturní památkou

Poutní areál s kostelem Panny Marie Vítězné na Bílé hoře se stal národní kulturní památkou. Status poskytuje poutnímu místu vystavěnému poblíž dějiště bitvy na Bílé hoře větší ochranu než doposud. Areál je z části dílem barokního architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichla. Areál se začal stavět v roce 1628 a kompletně dokončen včetně ambitu spojeného s kostelem v roce 1729. Od roku 2007 v něm žije komunita sester benediktinek. Vstup do objektu je možný v době mší.



Poutní areál s kostelem Panny Marie Vítězné

NPÚ: Na fasádě NM zůstaly otisky střel i snahy po zamaskování

Jako důležitou součást Václavského náměstí, významnou stavbu české kulturní historie a také upomínku na těžké chvíle českého národa vnímali památkáři budovu Národního muzea při její několikaleté rekonstrukci. Fasáda proto i poté, co prokoukla do světlé barvy, nese stopy po střelách

okupantů z léta 1968, byť nejsou tak patrné jako dříve. Záměrem památkářů bylo uchovat otisky po střelách i snahy o jejich zamaskování v následujících letech. Uvedl to Národní památkový ústav (NPÚ), který se na opravě podílel. Budova Národního muzea od architekta Josefa Schulze byla veřejnosti otevřena v roce 1891 a stala se dominantou Václavského náměstí. Události 20. století na ní zanechaly mnohé stopy. Za Pražského povstání byla 7. května 1945 pobořena leteckou pumou, 21. srpna 1968 sovětsí vojáci střelbou těžce poškodili hlavní průčelí a při stavbě metra v roce 1978 se odtrhla a poklesla levá nárožní věž.

Kriticky se k současné podobě fasády vyjádřil historik architektury Zdeněk Lukeš. Podle něj stopy po kulkách okupačních armád ze srpna 1968 se komunističtí normalizátoři na prahu sedmdesátých let pokusili zamaskovat, ale restaurátoři provedli svou práci záměrně mizerně. „Otvory vyplnili plombami, které byly jednak ještě výraznější než původní díry, jednak se postupem času vydrolily,“ napsal Lukeš v *Lidových novinách*. Při nynější rekonstrukci tak podle Lukeše stačilo tato místa nakonzervovat a nechat být jako memento. Byla ale místo toho vyříznuta a nahrazena dokonalou kamennou plombou, uvedl historik. „Na fasádě se to pak projeví jako malé čtverečky nebo pásky, že maskují otvory po kulkách, však vůbec zřejmě není,“ podotkl Lukeš.

Zemřel Stanislav Hubička, spoluautor Nuselského mostu

8. srpna zemřel v Praze ve věku osmaosmdesáti let architekt Stanislav Hubička, který byl posledním žijícím autorem návrhu Nuselského mostu v Praze.

Stanislav Hubička byl autorem například i budovy bývalého Mezinárodního svazu studentstva v Praze nebo stanice pražského metra Vyšehrad, která leží v pankráčké opěře Nuselského mostu. Zabýval se také urbanismem i historickými stavbami. V roce 2011 dostal v rámci ceny Grand Prix architektů Cenu za celoživotní dílo.

Stanislav Hubička vystudoval Vyšší průmyslovou školu stavební v Praze a v letech 1948-1952 Fakultu architektury a pozemního stavitelství. V té době se zaměřoval na funkcionalismus s důrazem na čistotu formy, konstrukci a výrazný výtvarný element v architektuře. Od padesátých let minulého století prošel řadou nově vzniklých projektových ústavů, až v závěru zakotvil jako hlavní tvůrčí architekt v Projektovém ústavu dopravních a inženýrských staveb, kde řešil například právě přemostění Nuselského údolí, řešení podpovrchové dopravy v centru Prahy, stanici metra Vyšehrad, přírodní útvar Folimanka nebo některé ze stanic metra trasy C.

Stopy jeho práce jsou v centrální části Prahy – zabýval se úpravou Václavského náměstí a jeho uvolněním od tramvajové dopravy a začleněním zelených ploch. Podle jeho návrhu bylo upraveno Smetanovo nábřeží v úseku Národní divadlo – Karlův most, prostor nádvoří Platýz, prostor náměstí Republiky, prostor Alšova nábřeží s vazbou na Karlův most, řešení Letenské terasy s vazbou na úsek Belvederu a osy Pařížské ulice. Věnoval se i řadě územních plánů v Praze.

V roce 1974 Stanislav Hubička navrhl a realizoval objekt Mezinárodního svazu studentstva, vedle Kotěrovy Právnické fakulty a hotelu Intercontinental od Karla Filsa-

ka na rohu Pařížské ulice. Následně se zabýval i památkově historickou tematikou, třeba návrhem rekonstrukce Královské cesty v úseku Prašná brána – Karlův most s přechodem do ulice Mostecké. Jednou ze zálib tohoto architekta byla orientace na výtvarné dílo v architektuře, a to jak ve veřejném prostoru, tak v interiéru.

(mk)

V Praze se otevřelo nové Museum skla Portheimka

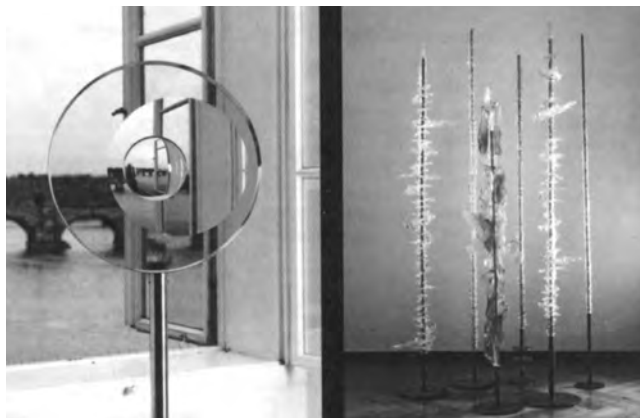
Unikátní barokní stavba – letohrádek Portheimka na pražském Smíchově se stala sídlem nového Musea skla. Expozice obsahuje moderní a současné umělecké sklo ze sbírek Musea Kampa nebo Uměleckoprůmyslového musea.

„Fenomén českého skla je tak známý, že je dobře, že v Praze konečně vzniklo samostatné muzeum skla. Řada vystavených prací pochází z původní sbírky Medy a Jana Mládkových, kteří české skláře neúnavně sledovali a jejich díla vystavovali ve svém washingtonském domě, čímž pomáhali šířit slávu českého skla,“ prohlásil předseda správní rady Musea Kampa Jiří Pospíšil. Cílem expozice je zdůraznit atmosféru letního sídla slavného architekta Kiliána Ignáce Dientzenhofera. Každá z prostor Portheimky bude svojí náplní odkazovat ke známým fenoménům baroka. Exponáty od sklářských mistrů v průběhu uplynulých měsíců zaplnily místnosti letohrádku nově nazvané Kaple, Hodovní síň, Mramorový sál, Krajina, Kabinet a Divadlo.

V expozici návštěvníci najdou výhradně moderní a současné umělecké sklo z kolekcí Musea Kampa, Uměleckoprůmyslového musea, soukromých sběratelů a samotných umělců. Odkazuje na fakt, že na několik tisíciletí trvající historii sklářství navázal ve druhé polovině 20. století nový umělecký obor, tzv. ateliérové sklo. Ze skleněného materiálu začala vznikat díla srovnatelná se současným malířstvím a sochařstvím.

Ohniskem rozvoje se stalo bývalé Československo a jména osobností jako Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová, Miluše a René Roubíčkoví nebo Václav Cigler byla známá po celém světě. Jejich díla v Museu skla Portheimka doplňují práce dalších sklářských umělců několika generací a v Kabinetu také díla významných výtvarníků z Evropy, Asie a Ameriky. Celkem je v expozici na 170 objektů.

Na podzim letošního roku se chystá do Portheimky výstava, připomínající sklárny firmy Inwald, které stávaly před sto lety na Zlíchově.



Václav Cigler: *Objekt* / René Roubíček: *Sloupy*

U příležitosti otevření stálé expozice Musea skla Portheimka byla zahájena i výstava ojedinělé americké výtvarnice Karen LaMonte s názvem *Oděná světlem*. Výstava mimo jiné představuje výběr fascinujících křišťálových šatů, jimiž se tato v Česku žijící a tvořící umělkyně stala jednou z nejznámějších osobností uměleckého skla současnosti.

Ve světě umění se často stávají věci nečekané a překvapivé. Mezi ně patří fantastický příběh americké výtvarnice Karen LaMonte. Již při studiích v USA začala koncepčně uvažovat o podobách tělesnosti a fyzického těla, o ženské roli ve světě. Získané podněty a zkušenosti promítala do skleněného materiálu. Poté na základě udělení Fulbrightova stipendia absolvovala studium v ateliéru prof. Vladimíra Kopeckého na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Pokračovala tehdy ve svých myšlenkách na zhotovení trojrozměrných šatů z křišťálového skla v životní velikosti. Mnohým to připadalo jako banální nápad bez hlubšího obsahu, ale LaMonte si trvala na svém a cílevědomě šla cestou za splněním velkého snu. Použila k tomu technologii, která se projevila jako nosná: tavení skla ve formě. Tedy techniku, kterou předtím rozvinula a světově proslavila umělecká dvojice prof. Stanislav Libenský (1921-2002) a Jaroslava Brychtová (* 1924). Zkušenosti sklářů ze severočeského Železného Brodu se ukázaly ve sledu událostí jako klíčové a Česká republika se pro Karen LaMonte díky nim stala natrvalo nejen domovem, ale doslova osudem. Následný mezinárodní úspěch jejích šatů ukázal, že měla pravdu a ostatní se mýlili. Díla Karen LaMonte, se v současné době staly ozdobou nejvýznamnějších sbírek moderního skla. Jejich autorka sbírá různá ocenění a je zvána k účasti na prestižních výstavách, ale i k rozličným tvůrčím aktivitám včetně futuristických experimentů.

Karen LaMonte ovšem umělecky neustrnula u jedné výrazové polohy a průběžně hledá nové formy vyjádření, ať již v cyklu zrcadel s odrazy lidských tváří, v sérii japonských kimon z keramiky, bronzu, litiny i skla, nebo v obřím mra-ku ztvárněném v carrarském mramoru na základě klimatických modelů.

Výstavu Karen LaMonte *Oděná světlem* je možné navštívit v Galerii Portheimka do 4. listopadu tohoto roku.

(mk)

Studentka UMPRUM v Nizozemsku reprezentovala českou módu

Mezi 150 mladými designéry ze třiceti zemí se na maastrichtském festivalu módy a designu Fashionclash 2018 představila také česká studentka Michaela Čapková. Nizozemské publikum chce oslovit kolekcí inspirovanou výročním založení republiky. Motto festivalu letos zní Fashion My Religion! Michaela Čapková studuje v Ateliéru design oděvu a obuvi na UMPRUM u Liběny Rochové a Fashionclash se zúčastnila už loni s plastovými pláštěnkami. Pro letošní rok zvolila koncepci inspirovanou vznikem republiky. Pro sérii osmi modelů sestávající z patnácti oděvů se Čapková rozhodla zvolit tradiční český materiál kanafas. Z této látky se od 15. století šily peřiny, závěsy, utěrky a jiné součásti prostého lidového oděvu. V oděvech Čapkové jsou nově aplikovány krystaly od společnosti Preciosa, poukazující na dlouhou tradici českého sklářského a bižuterního průmyslu.

Výstava šatů od Podolské představuje módu první republiky

Módu první republiky přibližuje výstava šatů ze salonu Hany Podolské, kde si nechávaly šít róby herečky a dámy z vyšší společnosti. Salon byl vyhlášený díky vysoké kvalitě krejčovské práce, luxusním látkám i nejnovějším módním trendům. Mezi klientky Podolské patřily například Olga Scheinpflugová, Adina Mandlová, Nataša Gollová nebo manželka prezidenta Hana Benešová. Výstavu novínářům představila kurátorka Eva Uchalová. Dobová móda bude v pražském Uměleckoprůmyslovém muzeu k vidění do 20. ledna 2019.

Na výstavě se návštěvníci seznámí i s různými druhy látek, ze kterých jsou vystavené šaty. Látky je možné prozkoumat dotykem i prohlédnout pod mikroskopem. Je možné si také navrhnout vlastní šaty a prohlédnout album Šili jste u Podolské? Do alba sbírá muzeum vzpo-

mínky od pamětníků, kteří mohou své vzpomínky spojené se salonem nebo Podolskou poslat Uměleckoprůmyslovému muzeu.

Zemřel textilní výtvarník Jan Hladík, bylo mu 91 let

Ve věku jednadevadesáti let zemřel v Praze výtvarník Jan Hladík. Vedle kresby a malby se věnoval také textilnímu výtvarnictví. Vytvořil patnáctimetrovou kompozici pro Expo Montreal roku 1967, vyráběl tapiserie pro Divadlo za branou. Po komunistickém převratu v roce 1948 byla jeho rodina pronásledována, Hladík těžko hledal zakázky a privátně tvořil grafiky, kresby a keramiku, občas ilustroval knihy. V roce 1960 vystavoval textilní díla na trienále v Miláně, v roce 1963 měl první samostatnou výstavu v Praze a roku 1965 byl poprvé pozván na mezinárodní bienále tapiserie v Lausanne.

VZPOMÍNKA

František Čermák (2. 4. 1903 – 9. 10. 1998)

František Čermák byl český architekt, představitel funkcionalistické sakrální architektury 20. století, který společně s Gustavem Paulem navrhoval – po válce i každý zvlášť – především moderní nemocniční a školní areály. Na technice byl jejich profesorem Antonín Engel.

První důležitou realizací duu byl v polovině třicátých let vítězný soutěžní návrh na sanatorium ve Vráži u Písku, který společně s mladším kolegou a Janákovým žákem z uměleckoprůmyslové školy Antonínem Tenzerem projektovali jako pavilonový komplex v funkcionalistickém stylu. Po válce se cesty obou architektů rozcházejí, nikoli však definitivně. František Čermák je jmenován profesorem ústavu zdravotnických staveb na technice, kde pak pedagogicky působí až do osmdesátých let. Paul je zaměstnán v pražském Stavoprojektu a dál se věnuje projektování nemocnic (Chrudim, Třinec, Prievidza). Oba přátelé se dávají znovu společně do práce poté, co v roce 1957 vyhráli velkou soutěž na dostavbu Engelem nedokončeného areálu techniky v Dejvicích. Vítězné náměstí v Dejvicích se jim sice dostavět nepodařilo, ale mohli navrhnout rozsáhlý areál fakult elektrotechnické a strojní ČVUT při nedaleké Technické ulici (1959-1963, spolupráce arch. Hladík a Liberský).

Antonín Pfeiffer (1. 6. 1879 – 27. 9. 1938)

Antonín Pfeiffer byl architekt a projektant, navrhl mj. palác Koruna na Václavském náměstí, honosný pětipatrový železobetonový palác s věžovitým nárožím, zakončeným stylizovanou korunou a sochami. Jeho přízemí protínala prosklená pravouhlá pasáž s východy na náměstí a do ulice. Zajímavostí je, že v soutěži na tuto stavbu Pfeiffer pokořil i svého učitele, kterým byl renomovaný architekt Jan Kotěra. Z jejího původního využití – mimo jiné v ní byly lázně s osmihranným bazénem, kubistické kino či vyhlášený jídelní automat – už bohužel nezbylo nic. Výstavbu luxusního firemního sídla, které vyrostlo v letech 1912-1914, si objednala První česká všeobecná a. s. pro pojišťování na

život, zvaná později Koruna. Dále navrhl například i interiér pražského hotelu Paříž a podílel se na stavbě pomníku Jana Husa na Staroměstském náměstí.

Martin Roubík (24. 10. 1949, Praha – 9. 9. 2008, Praha)

Martin Roubík byl český architekt. Studoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové a následně na Škole architektury v Olo a na Yokohama Desing Research Institute. Byl spoluzakladatelem ateliéru Snohetta. V Praze založil ateliér GEM, působil jako pedagog na Fakultě architektury ČVUT a na Fakultě architektury Technické univerzity Liberec.

6. 9. 1673 byl položen základní kámen ke chrámu sv. Mikuláše v Praze na Malé Straně

Jak měl chrám původně vypadat, když se jezuité v roce 1673 rozhodli pro jeho stavbu dle počátečních plánů Giovanniho Domenica Orsiho a položili základní kámen, si lze částečně představit dle první kaple vlevo zasvěcené sv. Barboře, která byla postavena jako první, aby se v ní mohly slavit bohoslužby. Rozhodující stavební fáze však nastala až po roce 1702, kdy se změnila celková koncepce.

Dnešní chrám sv. Mikuláše patří k nejcenějším stavbám baroka na sever od Alp. Na díle, které se realizovalo přibližně sto let, se podílely tři spřízněné generace velkých barokních architektů – otec, syn a zeť: Kryštof Dientzenhofer, Kilián Ignác Dientzenhofer a Anselmo Lurago. Autorem menších i hlavních chrámových varhan byl jezuita Thomas Schwarz, který v Čechách postavil řadu dalších nástrojů. Hlavní varhany byly zhotoveny v letech 1745-1747 a mají přes čtyři tisíce píšťal, které dosahují délky až šesti metrů. Na tyto varhany hrával za svého pobytu v Praze jako host manželů Duškových slavný W. A. Mozart.

27. 9. 1953 byl otevřen Letenský tunel, jehož výstavba začala 28. 9. 1949.

VÝSTAVY

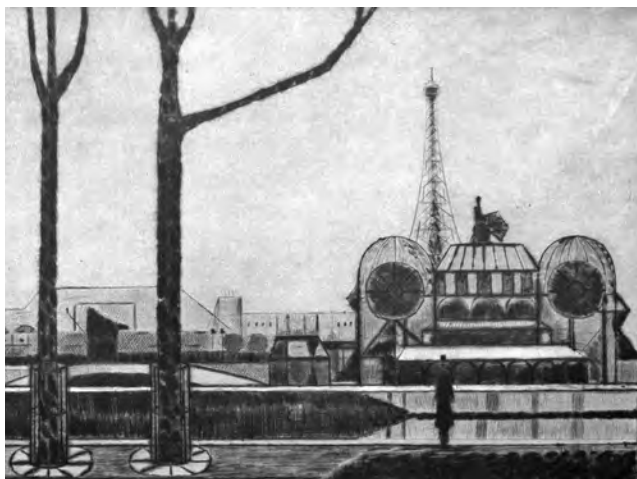
**Výstava v Hradci Králové
Paříž krásná a inspirující**

Od poloviny 19. století představovala Paříž pro mnoho českých výtvarných umělců jedinou skutečnou metropoli umění. Město nad Seinou, kde moderní umění zapustilo hluboké kořeny, bylo pro ně nadějí. Mnozí sem přijížděli čerpat inspiraci z osobních setkání se známými mistry, studovali nejnovější umělecké směry nebo se nechali jen pohltit kosmopolitní uměleckou atmosférou. Jejich snem bylo prosadit se – uspořádat v Paříži výstavu a získat uznání pařížské kritiky. Radě z nich se to podařilo a Paříž se pro ně stala druhým domovem. Život zde často nebyl snadný a v průběhu let byl ovlivňován také politickým vývojem v Evropě. Zlatým obdobím česko-francouzských vztahů bylo období mezi světovými válkami, které ukončilo podepsání mnichovské dohody.

Koncepce výstavy reflektuje jak vizuální krásy Paříže – všední i nevšední pohledy na její ikonickou architekturu, zákoutí, náměstí, úzké uličky a parky, tak hluboký prožitek autorů z přímého kontaktu s městem a pařížskou uměleckou komunitou. Společně vystavený soubor děl je dokladem dialogu vedeným mezi Paříží a Prahou. Pestrou mozaiku děl tvoří práce A. Chittussiho, J. Šímy, J. Koláře, představitelů Skupiny 42, J. Ságla a dalších.

Výstava bude otevřena do 23. 9. 2018.

Galerie moderního umění v Hradci Králové



Smetana Jan (1918-1998): *Paříž 47*

Konzervovaná minulost

Muzeum hlavního města Prahy – Dům U Zlatého prstenu nabízí zajímavou výstavu pod názvem *Konzervovaná minulost*. Tato výstava poodhaluje práci konzervátora Muzea hlavního města Prahy, která zůstává návštěvníkům skrytá v pozadí všech expozic. Jejich profese je v takto komplexním pojetí představena poprvé po čtyřiceti letech. Návštěvník má možnost vidět díla tak, jak se dostanou konzervátorovi do ruky, a sledovat procesy, kterými musí exponáty projít, než se dostanou na výstavu. Práce konzervátora zahrnuje jak řemeslnou zdatnost, tak znalos-

ti umění, chemie, materiálů a technologií. Výstava zároveň prezentuje nové metody, jako je 3D skenování předmětů, a také moderní vzdělávání nastupující generace konzervátorů.

Každý předmět má svoji historii, která se začíná odvíjet od chvíle jeho vzniku. Během jeho existence na něj působí různé vlivy okolního prostředí i člověk. Práce konzervátora spočívá ve vyhodnocení všech těchto faktorů, stanovení vhodného způsobu konzervace a v jejím provedení. Protože se jedná pouze o jednu etapu v celém životě předmětu, musí konzervátor přistupovat ke každému exponátu individuálně, a to především eticky a s pokorou.

Výstava ukazuje práci konzervátorů papíru, textilu, dřeva, kovu a keramiky. V rámci doprovodného programu se zájemci mohou zúčastnit komentovaných prohlídek nejen výstavy, ale také konzervátorských dílen, přednášek nebo workshopů na výrobu kachlů, mramorovaného papíru nebo tkaní na ráh.

Výstava bude otevřena do 21. října 2018.

(mk)



Jozef Jankovič: *Ruce*, 1968

Praha 1848-1918

S významnými okamžiky sedmi dekad, kdy se Praha proměnila z provinční metropole v moderní velkoměsto, vás seznámí na výstavě s názvem *Praha 1848-1918*, která je do 24. února 2019 k vidění v hlavní budově Muzea hlavního města Prahy. Výstava realizovaná ve dvou sálech hlavní budovy muzea představuje významné okamžiky sedmi dekátek let, v nichž Praha prošla výraznou proměnou – z provinční metropole se stalo moderní velkoměsto – a odehrálo se v ní mnohé.

Představuje politické změny po březnu 1848 i dramatické pouliční boje na barikádách v červnu 1848. Vystaven je rovněž soubor zbraní odevzdaných Pražany po porážce povstání. Dobová vyobrazení doplňují také moderní počítačové animace, díky nimž historické prameny dostávají novou dynamiku. Mnoho o pozoruhodné době končícího 19. století vypovídají na výstavě hojně užití historické fotografie, které zdařile ilustrují obecný rozvoj Prahy, ovšem stejně i brutální změnu života Pražanů v době první světové války. Díky rozmanitému souboru fotografií a tisků má návštěvník výstavy možnost se přenést v čase do ulic a domů pražských čtvrtí před sto lety a seznámit se s kaž-

dodenní realitou přidělového systému, zásobovacích potíží ve městě a v neposlední řadě s přijímáním zraněných vojáků vracejících se z fronty. Výrazný předěl v rámci výstavy představuje sekce věnovaná prvním dnům samostatného Československa. Chronologický rámec výstavy symbolicky završuje návrat prezidenta T. G. Masaryka do vlasti.

Anatomie skoku do prázdna

Rok 1968 je rokem kulminace jak tzv. obrodného procesu v československé společnosti, tedy snah o jeho demokratizaci a postupné vyvážení se z vlivu Sovětského svazu. Toto období je známé jako pražské jaro – tedy tzv. obrodný proces, který měl demokratizovat jak vládnoucí Komunistickou stranu Československa, tak rozhodovací procesy v celé společnosti.

Obdobně je tato doba také vyvrcholením emancipace československého umění, které se začalo sebevědomě zapojovat do mezinárodních struktur umělecké scény. Reaguje nebo předjímá všechna důležitá témata a přístupy – novou geometrii, novou figuraci, konceptuální umění a umění akce. Podobně se uvolnila celá společnost – dobová média svědčí o docela jiném klimatu, než jaký společnost svazoval začátkem šedesátých let.

Výstava *Anatomie skoku do prázdna* je soustředěna na léta 1966-1973. V pěti částech ukazuje změny, jimiž Československo prošlo v pěti letech – od společnosti, která se začínala chovat jako občanské společenství západního typu, přes společnost šokovanou absurdní invazí vojsk Varšavské smlouvy a o pět měsíců později smrtí Jana Palacha až po společnost rezignovaně přijímající normalizační restrikce.

Výstava představuje více než 140 děl, jejichž vznik přímo souvisí s událostmi této doby nebo jsou podvědomou reakcí na situaci v Československu. Jako téměř okamžitá reakce na okupaci vzniklo několik výtvarných děl (např. práce Jiřího Koláře, Zbyška Siona, Vladimíra Jarcovjána, Julia Kollera a dalších), ale v průběhu druhé poloviny roku 1968 i 1969 se objevila další, která na absurditu okupace a na šok a zklamání reagovala i v abstrahované či symbolistní podobě (Jitka a Květa Válový, Karel Nepraš, Julius Koller, Mikuláš Medek ad.), vznikla i řada prací reagujících na smrt Jana Palacha, mezi nejznámější patří práce Olbama Zoubka a Václava Boštíka, ale vystaveny jsou i pozoruhodné plastiky, jako například sochaře Zdeňka Šimka. Závěr výstavy tvoří Cesta k normalizaci, ukazující deziluzi, vztek ale i stažení se do sebe sama, do soukromého světa, což bylo typické pro období sedmdesátých let a obrovsky kontrastující s živou dobou pražského jara. Výstava představuje zároveň klíčové práce slovenských autorů, vedle už zmíněného Julia Kollera jsou to zejména díla Jozefa Jankoviče, který v rozsáhlých plastikách a kresbách je autorem jedinečným způsobem vizualizující dobou atmosféru.

Výstavu v Západočeské galerii v Plzni (do 16. 9. 2018) a její reprízu v Museu Kampa (duben – červen 2019) doprovází publikace zabývající se stejným tématem, vydaná v nakladatelství Bárta & Bárta v Lomnici nad Popelkou. Publikace je vydána s českým a anglickým textem, ZČG je spoluvydavatelem.

Plzeň: výstavní síň Masné krámy, autor: Helena Musilová, kurátor: Marcela Štýbrová.

Výstava, která připomene zajatecký tábor z let 1915-1918 u Broumova

Život v zajateckém táboře z první světové války u Broumova na Náchodsku přibližuje výstava, která probíhá v místech, kde v letech 1915-1918 stál. Tábor postavila rakousko-uherská armáda mezi Broumovem a Martínkovicemi a bylo v něm zadržováno až do konce války přes 30 000 zajatců hlavně srbské, ruské, rumunské, italské a černo-horské národnosti. Výstava potrvá do 2. listopadu.

Při zahájení výstavy byla představena kniha nazvaná *Lager Broumov/Braunau 1915-1918*, která o táboře pojednává.

Výstava Keltové v nové budově Národního muzea

Výstava představuje nejen to, co se z keltské doby dochovalo dodnes – mince, šperky, zbraně, ale je navíc doplněna o množství audiovizuálních prvků. Do běžného života Keltů pak návštěvníky vtáhnou například kopie keltských obydlí. Díky výzkumům pohřebišť nás výstava seznámí také s fyzickou podobou tehdejší populace. O tom, jak asi tehdy lidé vypadali, svědčí třeba podoba mladého muže z oppida na Závisti. Na výstavě je k vidění lebka s frakturami, i právě antropologická rekonstrukce. Výstava má podtitul *Čechy v 8. až 1. století před Kristem*. Pozůstatky doby, kdy území osídlily keltské kmeny, nacházíme dodnes – mezi nejznámější lokality patří Závist, Stradonice u Nižboru nebo Staré Hradisko na Moravě. Na výstavě si můžete prohlédnout i knížecí hrob ze Straškova. Muž, který v něm byl pohřbený, měl na cestu na onen svět s sebou i vůz. Dochovalo se i vyřezávané jeho pobité drobnými plíšky, tedy část postroje, a i když na první pohled možná nenadchne, jde přý o mistrovský kousek ze starší doby železné.

Zásadním exponátem je opuková hlava Kelta z Mšecských Žehrovců, je to nezácnější archeologický nález nacházející se ve sbírkách Národního muzea. Svými atributy – nákrčníkem, způsobem modelace účesu atd. – ukazuje příslušnost ke skupině vládnoucí elity, která je spojena s výkonem kněžského poslání. Muž, kterého hlava zobrazuje, byl tedy pravděpodobně druid.

S Keltů se ale nemusíte setkat jen v Národním muzeu. I po tisících let po nich zůstaly zbytky hradišť a také některá zeměpisná jména. Právě Keltům vděčí za své pojmenování třeba řeka Jizera a přeneseně i celé Čechy – latinský název Bohemia vlastně označoval zemi Bójů, tedy jednoho z keltských kmenů, který na území dnešní České republiky žil. Výstava *Keltové* nabízí svým návštěvníkům pohled na roli Čech v tomto vývoji, a to nejen na kulturu vládnoucí elity, její honosné pohřby a sídla, ale i na i venkovské osady, využívání krajiny a nerostných zdrojů a s tím související výrobní aktivity a obchodu.

Výstava je otevřena do 24. 2. 2019.

Výstava Století trampingu v pražském Letohrádku Kinských

Ke 100. výročí trampingu se urodilo hned několik zajímavých výstav. K nejvýraznějším bude jistě patřit společné dílo množství českých i slovenských trampů, jehož duchovním otcem je kamarád Přebal. Jádro výstavy tvoří sou-

bor předmětů, které Národní muzeum získalo díky spolku Naše muzeum, ale také záplava jedinečných artefaktů od jednotlivců a dalších institucí. Snahou je přiblížit trampingu jako fenomén lidem, kteří jsou trampingu nedotčení, a zároveň trampům „trampingu znalým“ jej představit v jeho obrovské šíři, od zrodu, přes dobu válečnou a komunismu, až po dnešní situaci. I opravdoví znalci se tu jistě dozví něco nového – například tušili jste, že dnes rozšířený a všeobecně známý nohejbal vymysleli nudící se trampové?

Kromě pro nás trampy vzácných reliquií, jako jsou prvo-republikové kroniky, totemy, placky, camrátko a trampské samizdaty, tu uvidíte i unikáty z pozůstalosti Kapitána Kida, Wabiho Ryvolvy či Houly. V samostatné místnosti se také promítá film *Potlach* a ze sluchátek si můžete poslechnout některé pro trampy „srdcové“ písně, jako je *Zvláštní znamení woodcraft*. Pokud se na výstavu vydáte s nějakým trampem nedotčeným kamarádem, můžete ho potrápít úkolem sbalit si usárnu. Kdyby se vymlouval, že netuší jak na to, je zde k dispozici dvojjazyčný návod krok za krokem včetně fotografií.



Výstava je otevřena do 1. 4. 2020.

Národopisné muzeum Národního muzea, Letohrádek Kinských, Kinského zahrada 98, Praha 5

Ta kniha patří mně! Historie českého exlibris do roku 1945

Výstava v Národním památníku na Vítkově provede návštěvníky zajímavou historií českého exlibris. Pojem *ex libris* pochází z latiny a znamená „z knih“. Z tohoto slovního spojení vzniklo označení *exlibris*. Je to malý grafický lístek vlepovaný přímo do knihy, jehož účelem je označit, komu výtisk patří nebo z které knihovny pochází.

Od vzniku prvních tištěných *exlibris* v 15. století až po současnost prošlo mnoha změnami souvisejícími s vývojem grafických technik a sociálním vývojem společnosti. Nejprve vznikala pro potřeby šlechty a církve *exlibris* heraldická, erbová. Na přelomu 19. a 20. století došlo ke změně jejich podoby a hlavně také účelu. *Exlibris* začalo vyjadřovat osobní postoje a záliby vlastníka a stalo se sběratelským předmětem.

Výstava v Národním památníku na Vítkově v úvodu prezentuje *exlibris* historická pocházející z knihoven šlechticů, např. Petra Voka z Rožmberka nebo Kryštofa z Nostic.

Lze si zde prohlédnout ukázky z období od 16. století až k nově pojaté grafice Josefa Mánesa z roku 1868, která je označována za první české moderní *exlibris*. V hlavní části výstavy jsou představena *exlibris* od počátku 20. století až do roku 1945. Celkem je vystaveno 365 moderních tisků od devadesáti autorů, počínaje Mikolášem Alšem a konče Cyrilem Boudou.

Při tvorbě *exlibris* se uplatňují všechny známé originální grafické techniky a reprodukční postupy. Jednotlivé techniky, jako je dřevoryt, lept a litografie, přiblíží tiskové štočky, nástroje, historické lisy a projekce fotografií z grafických workshopů.

(mk)



Exlibris Josefa Solara pro Spolek sběratelů a přátel *exlibris*, zinkografie, 1922

Brněnská výstava představí dílo inspirované rokem 1968

Moravská galerie v Brně chystá výstavu děl Inez Tuschnerové. Tato brněnská autorka se věnuje především art pro tis a textilnímu umění. Po téměř čtyřiceti letech lidé na výstavě uvidí i její dílo *Střelnice* z počátku sedmdesátých let minulého století, kterým reagovala na srpnovou okupaci Československa. Ke *Střelnici* složil brněnský skladatel Pavel Blatný hudbu, jež mísila výstřely s duněním a energickým maršem. Unikátní dílo bylo i za socialismu prezentováno na mezinárodních výstavách, včetně Mezinárodního bienále tapisérií v Lausanne. Výstava v Pražákově paláci potrvá od 14. září do 27. ledna 2019.

Literární dům připomenul spisovatelku Lenku Reinerovou

U příležitosti desátého výročí úmrtí spisovatelky Lenky Reinerové se v Pražském literárním domě autorů německého jazyka uskutečnilo vzpomínkové setkání. Poslední německy píšící pražská spisovatelka, která patřila k zakladatelům této instituce, se narodila v roce 1916 a zemřela v roce 2008. Jako hosté vystoupili dcera Lenky Reinerové Anna Fodorová, germanistka Viera Glosíková a František Černý a Stephan Nobbe z Goetheova institutu. Byl promítnut sestřih dokumentárního filmu *Flucht nach Mexiko* z roku 1994 o návštěvě Lenky Reinerové v Mexiku.

Pavel Kohout pokřtil knihu *To byl můj život??*

Při příležitosti 90. narozenin spisovatele Pavla Kohouta, které připadly na 20. července, za velkého zájmu v pražském Paláci knih Luxor pokřtili jeho knihu *To byl můj život??* Kmotry se stali Kohoutova dcera, spisovatelka Tereza Boučková, a vedoucí Úřadu vlády ČR Radek Augustin. K hostům významného dramatika patřily i ředitel Národního divadla Jan Burian nebo politik Karel Schwarzenberg. „Kniha je taková třikrát dovařovaná kaše, protože vyšla už dvakrát, a já jsem vždycky přežil, takže jsem tím pádem musel neustále dopisovat. Já to nedělám tak, že bych něco změnil, ale ta nová léta se snažím dopsat,“ řekl Pavel Kohout.

Spisovatel a dramatik, který aktivně prožil nástup socialismu, nucený exil i návrat do své vlasti, komentuje události ze svého života. Jeho vzpomínky utvářejí pozoruhodný obraz 20. století. „Beru to, jak to je, ale ne se vším, čím jsme byli, jsem spokojen,“ konstatoval Kohout, který je autorem desítek dramát a románů, jež vycházejí v mnoha světových jazycích.

Třicet poutavých hodin s Miroslavem Horníčkem

Stejně jako československá republika, jen o dva týdny později by letos oslavil sté narozeniny i herec a spisovatel Miroslav Horníček (1918-2003). Supraphon k této příležitosti připravil obsáhlý komplet tří cédéček nazvaný *Dobře odtažně Miroslav Horníček – nahrávky z let 1952-2002*. Obsahuje třicet hodin, dvě minuty a dvacet tři sekundy s Miroslavem Horníčkem. Komplet, který vybral, sestavil a sestříhal publicista a rozhlasový redaktor Jakub Kamberšský, představuje Horníčka v několika podobách. Tou první je vypravěč – a že je vypravěč s velkým porozuměním, dokazuje hned v prvních nahrávkách, v nichž čte soudničky Františka Němce (1952).

Další podobou je Horníček jako partner. Nahrávky divadelních předscén s Janem Werichem se dnes řadí ke klasice, kterou si vždy stojí za to pustit a dopřát si radost ze vzájemného žonglování se slovy a jejich významy, jehož se oba pánové dopouštějí jako chytrí klauni. Na albu jsou úvahy o Hamletovi, Noemovi, životě, literatuře i o věčné lidské hlouposti.

V trochu jiné, ale stejně půvabné podobě se Werich s Horníčkem setkávají nad texty Františka Nepila *Vaření v kuchyni* (1966). Při sugestivním podání receptů na třeboňského kapra nebo jeseteří pomazánky se sbíhají sliny. A navíc je to zase to radostné pohrávání si se slovy i z vědomí společné hry.

Neschází ani Horníčkovu partnerství s Milošem Kopecským, jejich vzpomínání je zachyceno z pořadu ve studiu Lucerna z roku 1978. A ještě jednu podobu partnerství je na albu možno nalézt, partnerství přes hranici generací, a to s Českým skifflem bratří Traxlerů v pořadech *Kantor Barnabáš a žáci darebáci*.

Horníček jako herec se představuje v semaforových inscenacích *Člověk z půdy* a *Šest žen*. Opět jde o živé nahrávky s bouřlivě reagujícím publikem. Představuje se i v *Recitálu Hany Hegerové* anebo pořadu *Zavěste, prosím, volá Semafor*, s nímž si lze zavzpomínat i na další hvězdy semaforových šedesátek. Unikátní a málo známou hereckou tvář Horníčka jako herce-recitátora přibližují v jeho podání melodramy věnované hudbě Clauda Debussyho, Paula Dukase a Alberta Roussela.

A samozřejmě nechybí Horníček-autor, především jeho legendární televizní *Hovory H*, v nichž defiluje řada známých osobností a množství dnes už neméně slavných hereckých i jiných historek.

Zastoupena je i Horníčкова próza, trochu lyrická a trochu reflexivní. V jeho podání zní knihy *Listy z Provence*, *Ja-blko je vinno*, *Chvála pohybu*, *Vyznání Mariánským Lázním* a samozřejmě *Dobře utajené housle*.

Booklet tohoto záslužného kompletu kromě diskografických údajů obsahuje také stati z pera Vladimíra Justa, Přemysla Ruta a Roberta Tamchyny. A řadu archivních fotografií.

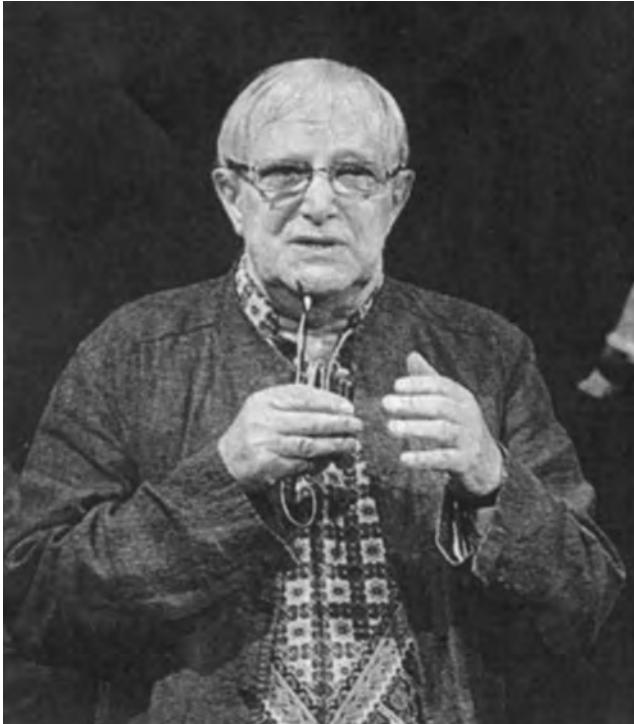
(mk)



Miroslav Horníček, 1966

Oceněný Jiří Suchý

Cenu Ars longa za mimořádný přínos české kultuře obdržel v Lužanech u Plzně Jiří Suchý. Šestaosmdesátiletý umělec je prvním držitelem ceny, kterou udělily Nadace Český literární fond a Nadání.



Jiří Suchý

Zemřel překladatel Shakespeara Jiří Josek

Po těžké nemoci zemřel 10. srpna v Praze ve věku osmašedesáti let překladatel, režisér a nakladatel Jiří Josek.

Jiří Josek překládal z angličtiny a věnoval se dílu Williama Shakespeara a zároveň byl vlastníkem a provozovatelem nakladatelství Romeo, kde vlastní překlady slavného dramatika vydával. Narodil se 31. března 1950 v Brně, vystudoval angličtinu a češtinu na FF UK v Praze. V letech 1975-1991 působil jako redaktor v nakladatelství světové literatury Odeon. Od roku 1991 vedl na Ústavu translologie FF UK semináře literárního překladu a dějin překladu. Přeložil čtyřiatřicet Shakespeareových dramát a kromě toho také kultovní román Jacka Kerouaca *Na cestě*, prózu Williama Saroyana *Tracyho tygr*, román *Ragtime* od E. L. Doctorowa a řadu dalších prozaických děl.

Jiří Josek se věnoval i dílům jiných divadelních autorů – přeložil například *Žebráckou operu* Johna Gaye, *Skleněný zvěřinec* Tennesseeho Williamse nebo *Zabijáka Joe* Tracyho Lettse. Díky jeho práci se českým čtenářům otevřel svět básnické tvorby Allena Ginsberga. Spolupracoval i s českou muzikálovou scénou, pro kterou do češtiny převedl *West Side Story*, *Mary Poppins* či *Vlasy*.

Jiří Josek je držitelem řady cen za překlad a dabing, mezi nejvýznamnější patří Jungmannova státní cena, kterou dostal v roce 1999 za překlad Shakespeareova *Hamleta*. V roce 1998 Jiří Josek založil nakladatelství Romeo, které vydalo desítky knih překladové literatury a také několik původních českých novinek. Základním pilířem naklada-

telství jsou Joskovy překlady Shakespeara – vydal přes dvě desítky her a také básnické *Sonety*. V roce 1999 Jiří Josek jako režisér v ostravském Divadle Petra Bezruče připravil inscenaci *Hamleta* a režíroval poté ještě několik Shakespeareových her.

(mk)

4. července ve věku 73 let zemřela Marta Davouze

Nakladatelka, publicistka a spisovatelka Marta Davouze několik let působila jako ředitelka Centra France Kafky, které založila. Je považována za inspirátorku Ceny France Kafky i jeho pomníku v Praze od Jaroslava Róny. Napsala několik knih. V prvním manželství byla manželkou žurnalisty a podnikatele Vladimíra Železného.



Marta Davouze

Spisovatelé odmítají, aby Roku české kultury a výstavě o Chartě předskakoval Gott

Známi čeští spisovatelé napsali otevřený dopis, kde vyjádřili značné znepokojení nad tím, jak by měla vypadat prezentace české kultury v německém Lipsku. Upozornili na rozpor v programu, ve kterém by Karel Gott měl otevírat prezentaci Roku české kultury. Přehlídku uzavře výstava o Chartě 77, přičemž Gott symbolizuje její pravý opak – Antichartu, kdy komunistická moc v roce 1977 zorganizovala velká shromáždění umělců a prohlášení proti demokratizačním snahám chartistů tam přednesli Jiřina Švorcová a právě Karel Gott! Dopis podepsali mimo jiné Petra Hůlová, laureát Státní ceny za literaturu Petr Hruška, laureátka Evropské ceny za literaturu Bianca Bellová, laureát Ceny Magnesia Litera David Zábranský, Václav Kahuda, Adam Borzič, Ondřej Lipár či Pavel Mandys, předseda spolku Litera udělující nejprestižnější českou literární cenu.

„Česká republika bude příští rok hlavní prezentovanou zemí veletrhu a na naši literaturu se tak v Německu upře mimořádná pozornost. Máme za to, že pro literaturu je typická mimo jiné přítomnost hodnotových postojů. Pokud bychom se chtěli tázat, co je tradicí té nejlepší české literatury vlastní, snad je to právě pojetí literatury jako činnosti spjaté s postojem k životu a světu. Čeští spisovatelé jsou si aspektu morálního přesahu své práce vědomi,“ píšou spisovatelé.

„České přítomnosti na lipském knižním veletrhu 2019 bude jako jakýsi předvoj předcházet tzv. Rok české kultury. Představení české literatury bude vyvrcholením programu, který je zahájen v symbolickém smyslu nešťastně: vystoupením Karla Gotta v Lipské opeře v říjnu 2018. Rok české kultury naopak »kontrastně« uzavírá v říjnu 2019 výstava připomínající odkaz Charty 77. Vedle deficitu konzultace celé akce s námi, českými autory (český stánek má dekorovat trabant Davida Černého? – chceme mít možnost věc ovlivnit), se vymezujeme vůči této ukázkové absenci postojovosti.“

Původní text dopisu byl vůči Gottovi mnohem razantnější a například Jaromír Typlt kvůli „opatrnickému“ ladění dopisu později odvolal svůj podpis. Na facebooku Typlt napsal: „Podepsal jsem původně výrazně jiný text. Rozhodně ne tak opatrnícký.“ Také se ohradil proti zmínce o Davidu Černém, který podle něj v původním textu nefiguroval. Mluvčí Karla Gotta potvrdila, že o koncertě v Lipsku se skutečně jednalo, ale s pořadateli nakonec nedošlo k žádné dohodě.

(mk)

JUBILEA

Martin Vopěnka (* 8. 9. 1963, Praha)

Martin Vopěnka je fyzik, pracovník psychiatrické léčebny, nakladatel a spisovatel. Vystudoval Fakultu jadernou a fyzikálně inženýrskou ČVUT, před rokem 1989 pracoval ve Výzkumném ústavu psychiatrickém, od revoluce se věnuje výhradně knihám. Knihy nejen píše, ale také vydává ve svém nakladatelství Práh, které založil v roce 1999. Vyrůstal v rodině matematika a polistopadového ministra školství ČR Petra Vopěnky (1990-1992). Z kádrových důvodů (otec vystoupil po srpnu 1968 ze strany) nemohl studovat humanitní obory, vystudoval tedy fakultu jaderné fyziky. Studium ukončil v roce 1987, vystudovanému oboru se však nikdy nevěnoval. Vydal více než desítku knih širokého rozpětí. Aktuálně vychází v nakladatelství Práh originální memoir *Nebarevné vzpomínky*. Příležitostně píše polemické články, zejména do deníku *Mladá fronta DNES*. Je členem českého PEN klubu. V roce 2013 byl zvolen předsedou Svazu českých knihkupců a nakladatelů.

Žije v Praze s manželkou Annou. Je otcem dvou vlastních a dvou nevlastních dětí.



Martin Vopěnka

VZPOMÍNKA

Otokar Březina (vl. jm. Václav Jebavý, 13. 9. 1868, Počátky – 25. 3. 1929, Jaroměřice nad Rokytou)

Otokar Březina byl český básník, esejista, myslitel, představitel symbolismu. Ovlivnil vývoj české poezie ve 20. století. Je chápán jako nejvýznamnější český představitel symbolismu, jeho dílo bylo vysoce ceněno již za jeho života. Byl mu udělen čestný doktorát filozofie Univerzity Karlovy v Praze, dvakrát byl navrhován za českého kandidáta na Nobelovu cenu.

Jaroslav Kvapil (25. 9. 1868, Chudenice – 10. 1. 1950, Praha)

Jaroslav Kvapil byl český básník, dramatik, překladatel, libretista a divadelní režisér, s jehož jménem je spjata éra Národního divadla po změně vedení v roce 1900. Je pokládán za zakladatele české moderní režie. V poezii, drama-

tu i v režii vycházel jak z hnutí symbolistů, tak z realismu a naturalismu. V letech 1921-1928 působil jako umělecký šéf a režisér Vinohradského divadla. Od roku 1888 byl činný v Sokole (1912 a 1920 připravil sletové scény), za první světové války byl členem ilegální organizace Mafie (od 1915) a na cestách do ciziny (Dánsko, Švédsko, Chorvatsko) působil jako spojka mezi zahraničním a domácím odbojem. V letech nacistické okupace se navzdory pokročilému věku opět zapojil do odbojové činnosti, roku 1944 byl zatčen gestapem a až do konce války vězněn.

Adolf Branald (4. 10. 1910, Praha – 28. 9. 2008, Praha) Adolf Branald byl prozaik, dramatik, autor literatury pro děti. Napsal několik pozoruhodných knih, z nichž některé dostali i filmovou či seriálovou podobu.

DIVADLO A BALET

Jan Burian i nadále povede Národní divadlo

Dosavadní ředitel Národního divadla Jan Burian zůstane v čele scény až do roku 2025. Ministr kultury Antonín Staněk (ČSSD) ho jmenuje i do druhého funkčního období. Ministr to oznámil na zahájení nové sezóny divadla. Setrvání Buriana ve vedení doporučila taky Garanční rada pro Národní divadlo. Staněk od Buriana očekává stabilitu, ale také změny.

Burian řídí Národní divadlo od roku 2013. Hned při nástupu do funkce ho ale tehdejší ministr kultury Jiří Balvín odvolal. Po protestech některých členů souboru a zásahu někdejšího premiéra Jiřího Rusnoka ale rozhodnutí stáhl.

V Hronově proběhl festival amatérského divadla

Festival amatérského divadla Jiráskův Hronov začal v Jiráskově divadle v centru města hrou *Sen noci svatojánské* v podání domácího souboru. V hlavním programu 88. ročníku festivalu se do 11. srpna divákům představilo sedmatřicet inscenací či choreografií v osmdesáti představeních. Festival je podle pořadatelů nejstarší divadelní přehlídkou neprofesionálního divadla v Evropě. Byl založen roku 1931 v Hronově, rodišti spisovatele Aloise Jiráska, a do roku 1951 se na festivalu vždy uváděla alespoň jedna jeho hra. Od roku 1991 program Jiráskova Hronova pravidelně obohacují zahraniční neprofesionální divadla.

Baletní umělci ztvárnili Smetanovu *Mou vlast* pod širým nebem

Na Staroměstské náměstí v Praze se lidé mohli podívat na baletní ztvárnění skladby Bedřicha Smetany *Má vlast*. V inscenaci, kterou na zakázku Prahy připravili sourozenci – dvojčata Jiří a Otto Bubeníčkové, tančili členové předních evropských baletních souborů i Baletu Národního divadla. Akce je součástí oslav stého výročí vzniku Československa.

Jiří a Otto Bubeníčkoví, kteří více než dvě desítky let tančili v prestižních zahraničních souborech, před dvěma lety ukončili svoji aktivní kariéru na pódiu. Oba se ale baletnímu umění věnují dál. V případě *Mé vlasti* je Jiří režisérem a dramaturgem, Otto se podílel na návrhu kostýmů a výpravě. Hudební doprovod zazněl z nahrávky České filharmonie. Bubeníčkoví pocházejí ze staré české cirkusové rodiny, v jejich jedenácti letech je ale učitelka tance doporučila ke studiu na pražské Taneční konzervatoři. Dalším milníkem pro ně byla soutěž v Lausanne, kde je oslovil slavný John Neumeier a nabídl jim studium na baletní škole v Hamburku. Po absolutoriu na konzervatoři přijali v hamburském souboru angažmá a jejich kariéra tím nabrala raketový vzestup. Otto byl od roku 1997 prvním sólistou hamburského baletu, Jiří v roce 2006 odešel do drážďanského baletu Semperoper, kde působil na stejné pozici a také vytvářel choreografie.

Pražský arcibiskup Duka podává žalobu kvůli divadelní hře

Pražský arcibiskup Dominik Duka podal podle zjištění *Lidových novin* žalobu na Centrum experimentálního divadla. Vadí mu, že brněnské divadlo Husa na provázku uvedlo kontroverzní hru *Naše násilí, vaše násilí*. V ní je scéna, ve které Ježíš znásilňuje muslimku. Duka je nejvyšší představitel katolické církve v Česku, žalobu ale podává jako fyzická osoba. Zmiňuje v ní právo na svobodu náboženského vyznání nebo právo na důstojnost a čest, kterou hra podle něj porušuje. Kromě hry *Naše násilí, vaše násilí* vadí Dukovi i hra *Prokletí*. V té dojde k oběšení figuríny, která znázorňuje papeže Jana Pavla II.

Ředitele Centra experimentálního divadla Brno Miroslava Oščatku žaloba zaskočila, věří ale, že soud rozhodne v prospěch centra. Ředitel pořadatelského Národního divadla Brno Martin Glaser uvedl, že nezávislý soud rozhodne, kdo má pravdu.

V Ostravě začal fungovat Ostravský divadelní archiv

V Ostravě začal fungovat Ostravský divadelní archiv, který mapuje historii všech pěti ostravských profesionálních divadelních scén. Data v elektronické podobě budou veřejně dostupná. Podle divadelníků podobný archiv nikde v České republice a možná ani v Evropě neexistuje. Archivují se podklady z Národního divadla moravskoslezského (NDM), Divadla Petra Bezruče, Komorní scény Aréna, Divadla Mír a Divadla loutek Ostrava. Základem archivu je podle ředitele NDM Jiřího Nekvasila pořízení soupisu repertoárů divadel, soupis premiér, včetně dostupných fotografií. „Od těchto témat pak vznikají medailonky s životopisy, studie k určité problematice,“ popsal projekt Nekvasil.

Divadlo Archa připomene výročí okupace z roku 1968 hrou *Rusáci*?

Divadlo Archa uvedlo k 50. výročí okupace v srpnu 1968 divadelní inscenaci *Rusáci*? Představení vznikalo formou dialogu mezi českými a ruskými umělci žijícími v Praze. Tvůrci se ptají, jak se mladí Rusové žijící v Čechách vyrovnávají s českým historickým komplexem, jak vnímají vlastní minulost, kde se cítí doma, jak je vnímají Češi a jak oni vnímají je.

Jako název inscenace tvůrci záměrně zvolili slovo, které je zatěžkáno negativními emocemi. Tématem inscenace nejsou historické události – autoři se vydali na cestu vytyčenou předsudky, mýty, stereotypním očekáváním, láskou, nenávistí, strachem i odvahou. Princip tvorby představení je založen na sdílené zkušenosti. Hudbu a zvuky vytvářejí sami aktéři přímo na jevišti v interakci s videoartem fyzickou akcí, tancem a mluveným slovem.

Tvůrčí tým složený z Jany Svobodové, Jana Buriana a Jaroslava Hrdličky má dlouhodobé zkušenosti s divadelní tvorbou na základě autentických zdrojů. Tentokrát skupina

vyzvala mladé ruské umělce Ingu a Romana a studentku gymnázia Marinu, aby přinesli do projektu své osobní příběhy.

Zemřela herečka Emma Černá



Emma Černá

Ve věku jednaosmdesáti let v Praze zemřela divadelní a filmová herečka Emma Černá. Velkou roli dostala v roce 1969 ve filmu *Adelheid* režiséra Františka Vláčila, zahrála si i v oscarovém *Koljovi*. Dlouhou dobu působila v Divadle Komedie, její poslední scénou pak bylo Divadlo v Dlouhé. Diváci mohli Černou vidět například také v oblíbených snímcích *Setkání v červenci*, *Skalpel, prosím*, *Dobří holubi se vracejí*, *Báječná léta pod psa* nebo *Samotáři*.

Zemřel Ilja Racek

Ve věku osmaosmdesáti let zemřel herec Ilja Racek. Ztvárnil mnoho rolí ve filmu, v seriálech a hlavně v divadle (*Hadrján z Římsů*, 1980). Byl dlouholetým členem souboru Divadla na Vinohradech.

Ilja Racek, který se narodil v roce 1930 v Praze, si v dětství zamiloval loutkové divadlo a už za války pomáhal jako technik v Říši loutek. Po válce vystudoval pražskou konzervatoř, z níž se stala DAMU, a nepřetržitě hrál v divadle, ve filmech a v seriálech. Působil mimo jiné v olomouckém divadle, v šedesátých letech v Divadle E. F. Buriana a pak v Divadle na Vinohradech. Ilja Racek jako jediný člen souboru divadla nepodepsal Antichartu.

Jeho filmová kariéra je rovněž rozsáhlá. Například v roce 1954 si zahrál ve *Stříbrném větru* podle literární předlohy Fráni Šrámka a v roce 1961 hrál komunistu Julia Fučíka v kontroverzně vnímaném filmu *Reportáž psaná na oprátce*. Později se objevil ve filmech *Kdo chce zabít Jessii?*, *Hrabě Drakula*, *Vrchní, prchní*, *Netopýr*, *Pytláci* či *Bandité*. Naposledy si ve filmu zahrál v roce 2014, šlo o drama *Poslední cyklista*. V televizních seriálech se objevoval od šedesátých let pravidelně, šlo mimo jiné o série *Hříšní lidé města pražského*, *Slavné historky zbojnické*, *Zlá krev*, *Dobrodružství kriminalistiky*, *Náhrdelník*, *Arabela*, *Konec velkých prázdnin*, *Četnické humoresky*, *Strážce duší*, *Nadměrné maličkosti*, *Náves* nebo *Sanitka 2*.

Ještě v důchodu hostoval Ilja Racek například v Divadle ABC, v Rokoku a v Divadle v Řeznické. V roce 2008 obdržel za celoživotní mistrovství cenu Thálie.

(mk)

Zemřela herečka Gabriela Vránová

Po delší nemoci zemřela divadelní a filmová herečka Gabriela Vránová. ČTK to oznámili její syn, režisér Ondřej Kepka, a Herecká asociace. Dlouholeté členice Divadla na Vinohradech bylo osmasmdesát let. Hrála v řadě televizních inscenací a filmech. Díky svému specificky zabarvenému hlasu ji posluchači znají z rozhlasových her a po-

hádek. Neopomenutelná je rovněž její práce v dabingu, za který obdržela Cenu Františka Filipovského. Svůj hlas propůjčila například Catherine Deneuve, Elizabeth Taylor nebo Jeanne Moreau, ale i slovenským herečkám, například Magdě Vášáryové v *Markétě Lazarové*. Řadu rolí vytvořila v televizi. Hrála například v seriálech *My všichni školou povinní*, *F. L. Věk*, *Sňatky z rozumu* či *Jak vytrhnout velrybě stoličku*. Herectví později vyučovala na Pražské konzervatoři.



Gabriela Vránová

Zemřel František Švihlík

Ve věku šestasedmdesáti let 29. června zemřel herec František Švihlík, který mimo jiné ztvárnil roli policejního fotografa Němce v seriálu *Četnické humoresky*, na němž se navíc podílel jako pomocný režisér. Od roku 1987 až do odchodu do penze působil v Městských divadlech pražských.



František Švihlík

Zemřel člen Divadla Jára Cimrmana Bořivoj Penc

Ve věku dvaosmdesáti let zemřel v pražské nemocnici herec Bořivoj Penc, který byl pětatřicet let členem Divadla Jára Cimrmana. Penc hrál ve většině her tohoto souboru, ještě nedávno se objevil jako král v jedné z jeho nejslavnějších her *Dlouhý, Široký a Krátkozraký*. Diváci ho znají také jako doktora Vypicha ze *Záskoku*, Jana Husa z *Českého nebe* a Hynka z *Blaníku*.

Bořivoj Penc se narodil 19. ledna 1936. Byl vystudovaný nástrojář, se Zdeňkem Svěrákem se znali od základní školy. Počátkem osmdesátých let ho oslovil ke spolupráci



Bořivoj Penc

příchutí i s nádechem nostalgie líčí peripetie malého divadelního souboru s nadřízenými orgány. Penc se dále objevil ve filmech *Pražákům, těm je hej, Obecná škola, Lotrando a Zubejda, Vratné lahve* nebo *Tři bratři*. Hrál také v televizních seriálech *Bylo nás pět* nebo *Případy detektivní kanceláře Ostrozrak*.

u Cimrmanů. V jednom z rozhovorů Penc vzpomínal, že v začátcích měl obrovskou trému. První představení *Němý Bobeš* bylo podle něj „na infarkt“. Vedle divadla hrál i ve filmu, první z těch, ve kterých se objevil, byla *Nejistá sezona*, který autorská dvojice Zdeněk Svěrák – Ladislav Smoljak natočila na sklonku komunistického režimu a ve kterém s humorem, satirickou

30. června zemřel dramaturg a spoluzakladatel HaDivadla Josef Kovalčuk, bylo mu devětašedesát let

Kovalčuk byl jedním ze zakladatelů HaDivadla, kterému se věnoval až do poloviny devadesátých let. V té době byl také děkan Divadelní fakulty JAMU, poté odešel do pražského Národního divadla a od roku 2002 opět působil ve funkci děkana brněnské fakulty. Několik let byl také dramaturgem Husy na provázku. Věnoval se převážně čapkovským projektům. Kovalčuk mimo jiné působil šest let na přelomu tisíciletí jako dramaturg a umělecký šéf činohry Národního divadla v Praze.

V akademické sféře působil jako děkan divadelní fakulty dohromady dvanáct let a podílel se také na založení mezinárodního festivalu divadelních škol Setkání/Encounter i na vytvoření tradice mezinárodních vědeckých a doktorских konferencí na fakultě. Na ní byl rovněž vedoucím kabinetu pro výzkum divadla a dramatu a řadu divadelních her, scénářů, adaptací a dramaturgií také sám napsal.

JUBILEA A NĚKOLIK DAT

Tatiana Vilhelmová (* 13. 7. 1978, Praha)

Tatiana Vilhelmová je často obsazovaná česká filmová a divadelní herečka. Od deseti do devatenácti let se věnovala baletu, nepříliš úspěšně zpěvu v Kühnově dětském sboru a recitaci. Nedokončila studium Státní konzervatoře Praha. Její domovskou scénou je Dejvické divadlo v Praze 6. Několikrát byla nominována na různá ocenění (sedmkrát Český lev, Cena Thálie, Cena Alfréda Radoka, Neviditelný herec). Sedmá nominace na Českého lva 2006 za hlavní ženský herecký výkon ve filmu *Šťěstí* byla korunována vítězstvím. Ocenění se dočkává i na zahraničních festivalech (Televizní festival Monte Carlo 2001 za snímek *Společnice*, „Shooting star 2003“ – promo akce při MFF Berlín). Svůj charakteristický chraplavý soprán občas využívá pro voiceover.

Ivana Chýlková (* 27. 9. 1963, Frýdek-Místek)

Rodačka z Frýdku-Místku vystudovala nejdříve ostravskou konzervatoř a poté byla přijata na DAMU do Prahy. Cho-

dila do ročníku s Karlem Rodenem, Vilmou Cibulkovou a Evou Holubovou. Už při studiích se začala objevovat ve filmu, v televizi a poté začala hrát i v divadle. DAMU absolvovala v roce 1985 a v roce 1988 se stala členkou Činoherního studia v Ústí nad Labem – zde zůstala do roku 1991. Potom dva roky hrála v Divadle Na zábradlí. Od roku 1993 je členkou Činoherního klubu v Praze. Její role jsou poznamenány jejím fyzickým vzezřením – zejména velkou výškou (182 cm) – hodně hraje silné, moderní a emancipované ženy, které děsí, ale zároveň neodolatelně přitahují muže. Na přelomu osmdesátých a devadesátých let byla jednou z nejobsazovanějších filmových hereček.



Tatiana Vilhelmová



Ivana Chýlková

Petr Štěpánek (* 2. 10. 1948, Praha)

Petr Štěpánek je herec, syn herce Zdeňka Štěpánka, bratr herce Martina Štěpánka, herečky Jany Štěpánkové a režisérky Kristiny Taberyové. Už během studia hostoval v pražském Národním divadle, kde také ihned po absolutoriu DAMU (1970) získal trvalé angažmá. Až do roku 1993 zde hrál stěžejní role české a světové klasiky, v současnosti se věnuje především muzikálovému herectví a díky svému nádherně znělému hlasu tak spolupracuje s různými pražskými scénami. Jeho hlavním působištěm je Hudební divadlo Karlín, kde zazářil v celé řadě krásných rolí – např. jako Karel IV. v legendární *Noci na Karlštejně*. Účinkoval ale i v několika představeních pražského Divadla Broadway, kde jej bylo možné vidět např. jako císaře Rudolfa II. v muzikálu *Golem*.

Před filmovou kamerou poprvé stanul v roce jako šestnáctiletý a od té doby šel doslova z role do role. S bratrem Martinem se sešel ve filmu *Tajemství velikého vypravěče*, kde ztvárnil Alexandra Dumase mladšího. Mimo to účinkoval i v nesčetném množství televizních her, inscenací a pohádek, v dvou seriálech – *Nemocnice na kraji města po dvaceti letech* a *Ordinace v růžové zahradě*. Hodně se též věnuje dabingu.

Marta Vančurová (* 6. 9. 1948, Praha)

Marta Vančurová je česká herečka. V roce 1972 absolvovala DAMU a získala angažmá v Realistickém divadle Zdeňka Nejedlého. Od roku 1990 je členkou souboru Vinohradského divadla. Ve filmu začala účinkovat ještě během svého studia, její první rolí byla Zdena v experimentální hříčce Jiřího Suchého *Nevěsta* (1970). Mezi její nejznámější filmové role patří Blanka v komedii *Jáchyme, hod' ho do stroje* (1974) nebo maminka v Kachyňově přepis povídky Oty Pavla *Smrt krásných srnců* (1986). Na 19. Mezinárodním filmovém festivalu Karlovy Vary 1974 byla oceněna Cenou za nejlepší ženský herecký výkon (Křišťálový glóbus) za roli ve filmu *Milenci v roce jedna* (ČSSR, 1973).

Jiří Krampol (* 11. 7. 1938, Buštěhrad)

Jiří Krampol

Jiří Krampol je český herec a dabér. Vyučil se soustružníkem, krátce pracoval i jako údržbář v nakladatelství. Poté se Jiří Krampol vydal na pražskou DAMU, kterou absolvoval v roce 1962. V Divadle Na Zábřahách ztvárnil roli v *Zahradní slavnosti* nebo v inscenaci *Na dně*. Správnou cestu mu ukázal Semafor. Spolu s Miloslavem Šimkem bavil Jiří Krampol obecnostvo Divadla Semafor přes sedm let. V Divadle Jiřího Grossmana jim pomáhala i herečka Uršula Kluková. Jiří Krampol si mezitím zahrál ve filmech *Bylo nás deset*, *Pršelo jim štěstí* nebo *Ten svetr si nesvlíkej*. Po boku Vladimíra Menšíka zářil v *Partě hic*. Za svou životní roli považuje hostinského v seriálu *Synové a dcery Jakuba Skláře*. Víno popíjel v komedii *2 Bobule*. Ukázal se i ve snímku *Bastardi*. Získával často role svalovců a ranařů. Bylo to díky jeho muskulatuře, kterou cepoval i vzpíráním. Věnoval se také boxu a plavání. Posilovnu si Jiří Krampol zamiloval. Stala se jeho pomocníkem proti depresím. Navždy zůstane tvář zábavného pořadu *Nikdo není dokonalý*, v němž se stovky kolemjdoucích ztrapnily odpověďmi na všetečné otázky. Jiří Krampol je znám i coby dabér. Jeho hlasem začal slavný francouzský herec Jean-Paul Belmondo promlouvat hned po emigraci Jana Třísky. Po smrti Františka Filipovského se ujal i dabingu geniálního Luise de Funèse.

16. 9. 1933 v Praze začalo hrát Divadlo 34, později Divadlo E. F. Buriana; zrušeno bylo 28. 6. 1991.

30. 9. 1983 byla do užívání předána historická budova Národního divadla po sedmileté rozsáhlé obnově a rekonstrukci.

VZPOMÍNKA

Vlasta Matulová (31. 10. 1918, Brno – 18. 4. 1989, Praha) Vlasta Matulová vystudovala brněnskou konzervatoř, v březnu 1940 získala angažmá v činoherním souboru pražského Národního divadla, jehož členkou byla až do roku 1983. Její herectví bylo charakteristické střídými gesty, jemnou mimikou a altovým sametovým hlasem. Současně s příchodem do Prahy ji objevil český film. Hned její druhá filmová role v dramatu *Minulosti Jany Kosinové* ji vynesla mezi nejpobulárnější mladé herečky, kterou utvrdila dvojrolí v romantickém milostném příběhu *Modrý závoj*. Svým osobitým zjevem a oduševnělým způsobem herectví se výrazně lišila od tehdejších českých filmových milovnic a byla srovnávána s významnou rakouskou představitelkou charakterních a tragických rolí Paulou Wessely. Vystupovala i v rozhlase a v řadě televizních inscenací, ale i tady většinou příležitosti přicházely jen zřídka. V roce 1961 byla jme-

nována zasloužilou členkou Národního divadla a o pět let později zasloužilou umělkyní.

Milena Dvorská (7. 9. 1938, Prostějov – 22. 12. 2009, Praha)

Přestože se herečka Milena Dvorská prosadila jako významná divadelní herečka a známe ji z desítek televizních a filmových rolí, v paměti českých diváků zůstává především díky své první a nejslavnější roli princezny Marušky z legendární filmové pohádky *Byl jednou jeden král* (1954). Významnou položku v práci Mileny Dvorské tvořil také dabing, slyšet jsme ji mohli v řadě dnes již legendárních zahraničních filmů, jejím hlasem promlouvala například italská hvězda Claudia Cardinale. V neposlední řadě je na místě připomenout také její práci pro rozhlas, kde

našla uplatnění v řadě inscenací. Milena Dvorská zemřela nečekaně a náhle 22. prosince 2009 ve věku jedenasedmadesáti let.

Václav Voska (21. 10. 1918, Praha – 20. 8. 1982, Valašské Meziříčí)

Václav Voska patřil především k významným osobnostem českého divadla 20. století, výraznou stopu po sobě ale zanechal i v oblasti filmu a televize.

Po skončení války byl přizván jako stálý člen do činohry Národního divadla (1945-1951). Zde dostal příležitosti ve výrazných vedlejších postavách světového i domácího dramatu. Souběžně s divadlem pokračoval i v práci pro film, nadále ovšem jen sporadicky. Počátkem padesátých let odešel Václav Voska z Národního divadla a stal se přední osobností nově formovaného souboru Městských divadel pražských, jemuž zůstal věrný až do smrti (1951-1982). Teprve tady mohl v plné šíři rozvinout své specifické herectví, které prokazoval především v charakterních úlohách, nevyhýbal se ale ani komediálnímu repertoáru.

Kultivovaný hlasový projev Václava Vosky nepatřil jen k předním atributům jeho jevištního herectví, našel také hojně uplatnění před mikrofony v rozhlasu, dabingových studiích i v nahrávacích studiích Supraphonu, svým hlasem doprovodil také řadu dokumentárních nebo animovaných filmů, jeho hlasem z filmového plátna k českým divákům promlouval také Marcello Mastroianni.

Václav Voska zemřel náhle ve Valašském Meziříčí 20. srpna 1982 ve věku třiašedesáti let.

Nataša Gollová (vl. jm. Hodáčová, 27. 2. 1912, Brno – 29. 10. 1988, Praha)

Pro mnohé nejzářivější herečka českého předválečného filmu. Její tatínek byl národohospodář František Hodáč. Umělecké jméno si dala podle příjmení svého dědečka, historika Jaroslava Golla. Po gymnáziu studovala Filozofickou fakultu UK v Praze. Měla velký talent na cizí jazyky, byla členkou taneční skupiny. Herectví začala studovat soukromě, ale ještě než se na divadelních prknech prosadila, dostala první filmovou nabídku od Martina Friče, který dal Nataše Gollové u filmu vůbec největší příležitost. Crazy komedii *Eva tropí hlouposti* vytvořil z Nataši Gollové jednu



Nataša Gollová a Karel Höger, *Okouzlená*, 1942

z nejoblíbenějších českých hereček a idol mladých dívek. Ještě před ztřeštěnou Evou si zahrála usedlou Mařenku v *Kristiánovi*. S Martinem Fričem pak spolupracovala na filmech *Hotel modrá hvězda* (1941) a *Roztomilý člověk* (1941), ve všech čtyřech jí byl partnerem Oldřich Nový. Za zmínku snad stojí alespoň postava Helenky v *Pohádce máje* (1940) Otakara Vávry, kde Říšu hrál Svatopluk Beneš. Ještě dvakrát se ale ukázala v úspěšných komediích – ve Fričově *Císařově pekaři* (1951) jí role umělé (neumělé) bytosti Sirael padla jako ulitá. A v komedii *Drahé tety a já* (1974) jako už stará nemocná paní skvěle ztvárnila čipernou Fany. Je pohřbena je na Vyšehradském hřbitově.

Raoul Schráníl (24. 3. 1910, Most – 20. 9. 1998, Praha)

Raoul Schráníl byl český herec, který si zahrál ve stovce filmů. Za první republiky byl jedním z nejobsazovanějších herců. Po změně politického režimu v roce 1989 se o hereckou legendu zajímal filmový tisk, obdržel též v roce 1993 cenu Senior Prix. Nikdy nelitoval ničeho, co prožil, necítil žádnou křivdu vůči nikomu. Noblesa, s níž hrál své filmové milovníky, byla Raoulu Schránílovi vlastní po celý jeho život stejně jako skromnost, pokora a také zodpovědnost k jeho blízkým i k práci.

Gustav Nezval (vl. jm. Augustin, 18. 11. 1907, Brno – 17. 9. 1998, Praha)

Gustav Nezval patřil na přelomu třicátých a čtyřicátých let k největším hvězdám českého filmu, po válce ale musel – stejně jako řada jiných – ustoupit nové generaci a v poválečné kinematografii pro něj prakticky nebylo místo. Později začal spolupracovat také s televizí a například v seriálech *Hříšní lidé města pražského* (1968) nebo *F. L. Věk* (1971) se objevil v roli lékaře. Po několika dalších menších rolích se připomněl divákům nevelkou úlohou dvořana v komedii *Šašek a královna* (1987). Jako devadesátiletý pak uzavřel krátce před smrtí svou filmografii malou rolí sedláka Števráka v okupačním dramatu *Je třeba zabít Sekala* (1998). Na scéně Vinohradského divadla účinkoval Gustav Nezval pohostinsky až do roku 1983, v osmdesátých letech se také naposledy objevil v několika televizních inscenacích, převážně s historickou tematikou. V roce 1993 obdržel ocenění Senior Prix.

Zdeňka Baldová (20. 2. 1885, Česká Třebová – 26. 9. 1958, Praha)

Zdeňka Baldová byla významná prvorepubliková herečka. Na prknech Vinohradského divadla se seznámila s Karlem Hugem Hilarem, za kterého se v roce 1914 provdala a roku 1922 za ním odešla do Národního divadla, jehož členkou zůstala až do své smrti. Ve všech rolích působila tak realisticky a věrně, až by člověk uvěřil, že herectví není žádná námaha. Za tímto zdáním byla precizní cizelářská práce na vytvoření charakteru postavy vypracovaná do takového detailu, jakým je třeba pohyb rukou. V roce 1958 natočil Jiří Krejčík adaptaci divadelní hry *Morálka paní Duské*. Despotická majitelka domu, kterou Zdeňka Baldová úspěšně hrála i v Národním divadle (premiéra hry v roce 1954), byla její rolí poslední. Oblíbená herečka umírá v Praze týden po premiéře filmu – 26. září 1958.

Na filmové fanoušky čekalo ve Varech 180 snímků

Výběr 180 hraných a dokumentárních filmů připravili pro návštěvníky pořadatelé 53. filmového festivalu v Karlových Varech. Filmové projekce ozdobila účast filmových hvězd. Při zahajovacím ceremoniálu převzal Křišťálový glóbus za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii herec, režisér, scenárista, producent a hudebník Tim Robbins. Podobně jako on má doma sošku americké filmové akademie také režisér Barry Levinson a ve Varech obdržel Křišťálový glóbus při slavnostním zakončení festivalu. Za jeho osobní účasti festival uvedl jeho známý Oscarový film *Rain Man*, na programu byly i další jeho snímky jako třeba *Vrtěti psem* a jeho nejnovější režisérský počín, drama *Paterno*.

Festival byl zahájen filmem nedávno zesnulého režiséra Miloše Formana *Lásky jedné plavovlásky*. Ve festivalových soutěžích bylo letos velké zastoupení českých filmů – po dvou zástupcích v každé ze tří sekcí – mezi hranými filmy, v sekci Na východ od západu i mezi dokumenty. Letos jubilující herec Jaromír Hanzlík dostal cenu prezidenta festivalu za umělecký přínos české kinematografii.

Publikum festivalového ceremoniálu jeho padesátiletou kariéru před kamerou ocenilo dlouhým potleskem vstaje. Cenu prezidenta karlovarského festivalu dostal také britský herec Robert Pattinson. Kromě postavy upíra ze ságy *Twilight* má za sebou například snímky *Nezapomeň na mě* nebo *Voda pro slony*. Na festivalu představil futuristický western *Rover* z roku 2014, kde si Pattinson zahrál po boku Guey Pearce.

V hlavní soutěži karlovarského festivalu zvítězil koprodukční film s českou účastí *Je mi jedno, že se zapíšeme do dějin jako barbaři*. Natočil ho rumunský režisér Radu Jude a při závěrečném ceremoniálu v hotelu Thermal za něj převzal Křišťálový glóbus. Emocionálně působivý film přibližuje etnický masakr spáchaný rumunskou armádou na východní frontě roku 1941. Filmový festival nabídl české představení filmu Jana Němce *Oratorium pro Prahu*, který vznikl sestřihem záběrů pořízených Němcem v pražských ulicích 21. srpna 1968. Záběry z invaze vojsk Varšavské

smlouvy do Československa se pak podařilo propašovat do rakouské televize, která je tehdy odvysílala, a díky tomu Západ o událostech v Československu dostal nezkrácené informace.

Hned několik výstav s filmovou tematikou mohli vidět návštěvníci 53. Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary, v Galerii umění výstava *Kameramani fotografují*, v Becherově vile výstava *Svět Kamila Lhotáka v malbě, kresbě, grafice a filmu* a výstavu *Festival* také v Galerii umění. Na výstavě se představilo 23 autorů, kameramanů televizních i filmových. „Tematicky je to velmi pestré, od portrétů, přes krajiny až po koláže. Je to ukázka toho, že kameramani, coby filmoví fotografové, umí také exponovat jen jedno políčko,“ dodal prezident Asociace českých kameramanů Marek Jícha. Hostem výstavy byla americká fotografka a kameramanka Lida Suchy. Narodila se v Americe do rodiny ukrajinských uprchlíků, z tohoto prostředí při tvorbě často čerpá inspiraci pro své portrétní kompozice.

Festivalový program byl součástí cyklu Českého rozhlasu, který si letos připomíná 50. výročí srpnových událostí a okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy.

Jihlavský festival představil ve Varech znělku od Godarda

Režisér francouzské nové vlny Jean-Luc Godard natočil znělku pro letošní ročník festivalu dokumentárního filmu v Jihlavě. Pořadatelé festivalu ji představili na festivalu v Karlových Varech. V minutovém minifilmu diváci uvidí ruce s mobilním telefonem, na jehož displeji se míhají záběry z filmů, zároveň při listování fotografiemi se jeho oblíbená výtvarná díla prolínají s jeho vlastními zážitky a celý kratičký film končí záběrem na Godardovo selfie.

Filmové dílo Godarda, jehož začátky sahají do padesátých let, patří k základům světové kinematografie, patří k němu snímky *U konce s dechem*, *Bláznivý Petříček* nebo *Alphaville*. Za svou letošní novinku *Le Livre d'image* (*Obrazová kniha*) získal v Cannes vůbec poprvé udělenou zvláštní Zlatou palmu.

V Uherském Hradišti skončila Letní filmová škola, nabídla 235 filmů

Posledními projekcemi, takzvanými nedělními bonusy, skončil v Uherském Hradišti 44. ročník Letní filmové školy (LFŠ). Hlavním hostem přehlídky byl britský režisér Mike Leigh. Na LFŠ dostal výroční cenu Asociace českých filmových klubů, která přehlídku pořádá. Odesli si ji také iránský režisér Bahman Ghobadi, herečka Iva Janžurová či scenárista Lubor Dohnal. LFŠ se letos věnovala české a slovenské kinematografii, také tvorbě Ingmara Bergmana či Larse von Triera. Festivalová sekce Češi v zahraničí představila tvorbu herce a scenáristy Jiřího Voskovce. Po emigraci z Československa se v padesátých letech prosadil v americké kinematografii. V USA hrál v desítkách filmů. Návštěvníci LFŠ mohli zhlédnout sci-fi snímek *27. den* z roku 1957, ve kterém ztvárnil Voskovec jednu z hlavních rolí. Voskovec ve snímku představuje německého profesora



Režisér a producent Tim Robbins přijímá Křišťálový glóbus od šéfa festivalu Jiřího Bartošky

sora, který je unesen mimozemšťany a jako jeden z pěti vyvolených obdarován záhadnou zbraní hromadného ničení. V časovém limitu 27 dní musí rozluštit její tajemství. Sám Voskovec však zmíněný film neměl rád. V dopise Janu Werichovi napsal, že se o něm nikdo nemůže zmiňovat seriózně. Voskovec snímek dokonce označil za blbý, komický a bezvýznamný.

Srpen 1968 – pohřbené naděje

Osud se k Československu od konce třicátých let minulého století nechoval zrovna příznivě – poválečné naděje zlikvidoval komunistický režim, a když se země opět nadechovala, zasáhla totalitní zvůle znovu.

Česká televize připomněla před nedávnem mnoha svých pořady události, k nimž došlo před půlstoletím. Jedním z nich byl cyklus *Okupace očima okupantů*, který představil pět krátkých filmů o srpnových událostech roku 1968 z pohledu těch, kteří Československo okupovali. Jaké pocity měli vojáci, kteří byli vysláni do cizí země, aby tam takzvaně udělali pořádek, a jakou roli u nich hrála osobní odpovědnost nebo morálka a co se s nimi dělo ve chvílích, kdy šlo o plnění rozkazu nebo zachování si vlastního života? Na to se v dokumentu pokusila dát odpověď pětice režisérů ze zemí někdejší Varšavské smlouvy.

Premiérou byla také třídílná minisérie *1968mm*. Ta byla pořízena ve spolupráci s televizí Arte a ukázala srpen roku 1968 pro změnu pohledem lidí z celého světa, kteří tehdejší události natáčeli na své amatérské osmimilimetrové kamery.

Ve speciálním pořadu České televize určeném k připomínce 21. srpna roku 1968 našly své místo i celovečerní snímky. Jedním z nich byl snímek na motivy povídky režiséra Jana Němce *Krycí jméno Holec*, v němž filmový režisér české nové vlny a významný novinář rakouské televize rozehráli na pozadí skutečných událostí roku 1968 milostné a špionážní drama, které představilo střet životních postojů Východu a Západu v šedesátých letech minulého století.

V originálním zpravodajském pořadu *Dnes před 50 lety*, který se přihlásil poprvé v noci z 20. na 21. srpna, provedl Jakub Železný diváky tehdejšími událostmi minutu po minutě, jako by se odehrávaly právě v té chvíli.

Na televizní premiéru je připraven i snímek *Dubček*, který je portrétem muže, jenž věřil, že se v roce 1968 mohou napravit chyby minulosti a tehdejší Československo se změnit v demokratickou zemi. Výpravový životopisný film představuje Alexandra Dubčeka prostřednictvím jeho osobních vzpomínek.

(mk)

Ten okamžik ... před padesáti lety

Dokumentární cyklus České televize *Ten okamžik* byl natočen k padesátému výročí srpnové invaze v Československu.

Dokument vznikl podle izraelského formátu *Capturing the Moment*, který se dočkal adaptací zatím v osmi zemích světa. „I naše verze je založena na jednoduchém principu, kdy diváci a známé tváře hledají v albech fotografií spojenou se zlomovým okamžikem invaze vojsk Varšavské smlouvy 21. srpna 1968 a nad ní nám pak vyprávě-

jí o sobě, svém životě před oněmi děsivými událostmi, o té fotografii a okolnostech jejího vzniku. Svěřují se, jak jim invaze změnila životní plány,“ říká k tomu autorka dokumentu Tereza Brdečková s tím, že fotograf Jiří Zykmond se štábem pak provedli přesnou rekonstrukci každé fotografie po padesáti letech.

Jedním z jedenácti pamětníků, jejichž padesát let staré zážitky Česká televize zaznamenala, je i režisér Jiří Menzel, pro něhož byl rok 1968 filmařský úspěšným, protože si v dubnu převzal v Americe Oscara za film *Ostře sledované vlaky*. Vzpomíná na události spojené s fotografií, na níž je zachycený, jak jej v okupované Praze zastavili sovětsí vojáci. Fotografie poskytl tehdejší náhodný přihlížející Jan Kočíš.

Tvůrci dokumentu natáčeli například i s Věrou Křesadlovou, která v roce 1968 emigrovala s malými syny za jejich otcem režisérem Milošem Formanem do Francie a srpnová okupace ji zastihla po jejím návratu v pražských Dejvicích.

Fotografii a svůj příběh mohl zaslat kdokoli. Jsou mezi nimi ale i příběhy velice tragické, protože okupace se neobešla bez obětí na lidských životech. Tragické je například svědectví Naděždy Suchánkové, která jako dvanáctiletá viděla umírat svoji maminku. V Bučovicích ji přes zavřené okno zasáhla náhodně vypálená sovětská kulka.

Některé fotografie s příběhy byly zveřejněny také na facebookových stránkách pořadu, kde si je mohou zájemci prohlédnout a přečíst.

(mk)

Režisér Sedláček: Palach patří mezi výjimečné postavy našich dějin

Nový snímek *Jan Palach* režiséra Roberta Sedláčka rekonstruuje poslední měsíce a týdny Palachova života. Hledá také odpověď na otázku, kým ve skutečnosti byl mladík, který se 16. ledna 1969 na protest proti okupaci Československa polil hořlavinou a zapálil. Palach patří podle Sedláčka mezi výjimečné postavy českých dějin, o které se však ví málo, řekl Sedláček na Letní filmové škole v Uherském Hradišti. Sedláček se opíral o dostupná fakta a svědectví. „Byl v pozadí, nikdo se jím moc nezabýval, dokud neudělal ten čin. Pak začali všichni horečně zjišťovat, kdo to vlastně byl, od estébáků, přes spolužáky po vlastní rodinu,“ řekl režisér, podle kterého si interpretaci toho, jak Palach ke svému činu dospěl, udělá každý divák sám. „Film má umožnit »poprat se« s Palachem a je natočený tak, abyste ho ze sebe jen tak nedostali,“ řekl Sedláček.

Film o Zátopkovi bude jedním z nejdražších v historii české kinematografie

Jako jeden z nejdražších filmů české kinematografie se začne na jaře příštího roku natáčet snímek o slavném českém olympionikovi Emilu Zátopkovi. Kvůli snaze po co nejvěrnějším zachycení atmosféry olympiády z roku 1952 štáb čeká, až bude opraven olympijský stadion v Helsinkách, kde slavný běžec získal tři zlaté medaile. Včetně lokací v Česku se bude natáčet celý rok. Na české poměry relativně vysoký rozpočet zhruba 92 miliónů korun ovlivnil fakt, že půjde o dobový snímek. V rozhovoru s ČTK to řekl režisér David Ondříček.

Jeho film dostal letos 15 miliónů korun od Státního fondu kinematografie, již dříve jej stát podpořil ve vývoji projektu. Ondříček věří v podporu České televize, která se na filmu podílí i dramaturgicky. Peníze od dalších subjektů přý jsou „na dobré cestě“. Film bude vznikat za podpory Českého olympijského výboru.

Hovory s TGM

Kniha *Hovory s TGM* vznikala během roku 1928 a vyšla k 10. výročí založení Československa. Současná filmová podoba slavných *Hovorů s TGM* se natáčela v autentickém prostředí zámku v Topolčiankách, kde dva velikáni české demokracie, Karel Čapek a Tomáš Garrigue Masaryk, své debaty kdysi vedli.

Scénář filmu, který režíruje Jakub Červenka, napsal historik a scenárista Pavel Kosatík. Ten vycházel při jeho psaní ze samotné knihy, ale i z dosud nezveřejněných Masarykových dopisů. „Masaryk a Čapek jsou dost možná tím nejlepším, co jsme během sta let měli. Do jejich příběhu v přímém přenosu jsme chtěli vložit celý jejich život a dynamiku,“ řekl Pavel Kosatík k samotnému filmu.

„Je to film o dvou mimořádných mužích, o tom, že emoce mohou být někdy silnější než myšlenka i u tak výjimečných lidí,“ řekl dále režisér. „Chceme připomenout základy, na nichž naše republika vznikla, a těmi jsou myšlenky demokracie, tolerance, pravdy a lásky.“

Roli Karla Čapka svěřili tvůrci Janu Budařovi a roli T. G. Masaryka Martinu Hubovi. Film půjde do kin u příležitosti 100. narozenin, které Česká republika letos slaví. Premiéra filmu se bude konat 18. října, v den oficiálního prohlášení nezávislosti československého národa. V letošním roce navíc uplyne osmdesát let od smrti Karla Čapka. (mk)



Jan Budař a Martin Huba, film *Hovory s TGM*

Dokument *Můj neznámý vojn* ukazuje rok 1968 optikou okupanta

Období invaze vojsk Varšavské smlouvy v roce 1968 připomíná dokumentární snímek *Můj neznámý vojn* ukrajinské režisérky Žijící v ČR Anny Kryvenkové. Film tvoří převážně dosud nepublikované archivní záběry z celé Evropy a Ruska, zároveň je vyprávěn pohledem jednoho z okupantů, potažmo jeho praneteř, režisérkou snímku. Dokument nabízející nové pohledy na události roku 1968 měl premiéru 17. srpna na střeše paláce Lucerna v Praze.

„Prvotní inspirací vzniku filmu byla potlačená rodinná historie. Konkrétně historie mé vlastní rodiny. Když jsem ji na Ukrajině navštívila, objevila jsem alba, ve kterých byla ze starých fotografií nůžkami vystřižena jedna postava. Trvalo nějakou dobu, než jsem se dopátrala alespoň fragmentů příběhu, který se má rodina pokusila vymazat,“ uvedla Kryvenková. Motivem filmu je i pocit zděděné viny. Pomocí archivních záznamů rekonstruuje režisérka varianty toho, co mohl její prastrýc, jako součást okupačních vojsk, prožívat.

Čtvrtý film Ondřeje Trojana je o kontroverzní osobě Zdeňka Tomana

Režisér Ondřej Trojan natočil svůj čtvrtý snímek – filmové drama *Toman* o vzestupu a pádu člověka, který kšeftoval s osudy lidí. Pokusil se o co nejvěrnější rekonstrukci skutečných událostí opírající se o archivní a očitá svědectví. Zdeněk Toman byl v letech 1945-1948 šéfem československé zahraniční rozvědky, zároveň šmelinářem, podvodníkem a manipulátorem s osudy mnoha lidí. Pro osobní profit i získávání financí nezbytných pro úspěch komunistického puče v roce 1948 se neštítal kšeftovat s kýmkoli a s čímkoli. „Byl osobou organizující odchod východoevropských Židů přeživších holokaust přes Československo do Palestiny, ovšem za tučné provize od židovských organizací,“ dodal Trojan. Podle něj byl prvním vězněným komunistickým pohlavěrem, který věděl příliš mnoho. Tomanovi se podařilo uprchnout z vězení a dostat se do americké zóny v Německu.

Film *Miss Hanoi* ukáže přes kriminální žánr svět Vietnamců v ČR

V prostředí vietnamské komunity v severočeském Varnsdorfu se odehrává český kriminální film *Miss Hanoi* režiséra Zdeňka Viktory. První vietnamskou policistku v Česku hraje Ha Thanh Špetlíková známá z televize, jejím kolegou je neurvalý, vyhořelý a trochu rasistický detektiv v podání Davida Novotného. Do kin vstoupil film 9. srpna. Kromě hlavní kriminální linky je také sondou do vietnamské komunity v Česku. Připravují se i speciální projekce pro komunitu Vietnamců v různých městech a pro tyto příležitosti bude film opatřen titulky.

Jak říká představitelka jedné z hlavních rolí, první generace Vietnamců v ČR nežije zrovna plnohodnotný život, „česká kultura jde mimo ně a zbývá jim jen poněkud pokleslá vietnamská televizní zábava“. *Miss Hanoi* podle ní bude pro tyto Vietnamce premiéra, protože půjdou vůbec poprvé do kina. Film podle ní má díky zachycení autentického života Vietnamců ve Varnsdorfu přidanou hodnotu nad samotnou detektivní linkou.

Novotného kapitán Kříž přijíždí ve filmu do Varnsdorfu vyšetřit vraždu a brzy se ukazuje, že stopy směřují do místní vietnamské komunity. Otevřenými dveřmi do světa, v němž vládou pravidla obchodu, rodinných klanů a hierarchií a který přehrazuje i jazyková bariéra, se mu stává mladá policistka. Nesourodá dvojice, jíž tvoří emancipovaná žena, která se rozhodla žít podle vlastního rozhodnutí, a stárnoucí sarkastický vyšetřovatel, pro nějž práce zůstala jediným opěrným bodem v životě, rozkrývá nejen tajemství zločinu, ale také vzájemně hledá cestu k poznání

toho druhého. Oba čeká osudové rozhodování, zda se přiklonit na stranu pevných rodinných tradic, nebo spravedlnosti. Film se točil téměř dva roky, štáb se dostal i do reálných vietnamských domovů, různé zvyky a slavnosti komunity se natáčely reálně a podle zavedených zvyklostí, všichni představitelé Vietnamců jsou neherci.



Ve filmu Ha Thanh Špehlíková vyšetřuje s Davidem Novotným vraždu

Tragikomedie *Úsměvy smutných mužů*

Boj se závislostí na alkoholu je těžká životní zkušenost. Podstoupí-li ji člověk obdařený literárním talentem, může ji přenést do svého nového díla. Nejnovějším případem takového procesu jsou i *Úsměvy smutných mužů*, autobiografická kniha spisovatele Josefa Formánka, která se stala námětem stejnojmenného filmu. V české kinematografii mají snímky studující závislost na alkoholu silnou tradici. Kvalitně obsazený film režiséra Daniela Svátka *Úsměvy smutných mužů* přináší věrohodné portréty lidí bojující se závislostí.



David Švehlík jako spisovatel Josef Formánek

Čeští trampové v Americe

Dokument *Čeští trampové v Americe* volně navazuje na třínáctidílný cyklus České televize *Zvláštní znamení touha*, který byl v roce 2016 nominovaný na Českého lva. Tentokrát se autoři zaměřili na české trampy, kteří před půlstoletím emigrovali do Severní Ameriky.

Režisérem dokumentu byl opět Václav Křístek, který k tomu řekl: „Masový exodus českých trampů nastal po srpnové invazi 1968. Podle krajaných kruhů údajně emigrovalo v průběhu prvního roku na půl miliónu československých občanů. Největší posrpnové trampové komunity jsou v Severní Americe. Nikdy se nespojily s poúnorovou emigrací, jen částečně splynuly s většinovou populací. Uchovávají si své zvyky, obyčeje, náchylnost k pobytu v přírodě, jimž v souhrnu nejčastěji říkáme tramping.“

„V kanadském Vancouveru jsme zažili město zahalené dýmem z lesních požárů, začátek podzimu jsme strávili na Yukonu, při setkání s tamními lovci a dobrodruhy českého původu, v coloradských Skalistých horách pak výroční potlach, jenž se nekonal, protože k tomu byly tragické důvody. Cílem tohoto putování ale byli lidé, krajané usedlí už bezmála půl století v nové vlasti. A soumrak českého trampingu v zámoří,“ dodal dále režisér Křístek s tím, že 10. listopadu letošního roku se odehraje na ranči Fort Adamson ve východním Texasu poslední celosvětový potlach.

Tramping je český národní fenomén nepřenositelný jinam. Je zastoupen na všech kontinentech, kam ho zanesli krajané, emigranti, ti poúnoroví, i nejpočetnější skupina exulantů po srpnu 1968. Týká se ale jenom jich, jejich děti jsou až na výjimky Američané, Australané, Kanadané...

Krajané v zámoří se domluvili, že vůbec poslední celosvětový potlach bude letos v americkém Texasu, sto let od vzniku Československa, což krajané žijící ve světě vnímají obzvlášť citlivě, a padesát let od jejich většinového odchodu do exilu.

(mk)



Z dokumentu *Čeští trampové v Americe*

VZPOMÍNKA

9. 10. 1903 se narodil Karel Steklý, režisér a scenárista († 5. 7. 1987).

29. 10. 1993 zemřel Zdeněk Podskalský, režisér a scenárista (* 18. 2. 1923).

16. 10. 1993 zemřel Jindřich Fairaizl, scenárista a režisér (* 14. 6. 1934).

7. 10. 1923 se narodil Břetislav Pojar, režisér animovaných filmů († 12. 10. 2012).

Výstava Cecil Beaton – fotograf královen je k vidění v Museu Kampa

Museum Kampa připravilo přehlídku fotografií slavného britského fotografa, scénografa, kostýmního výtvarníka a společenské celebrity Cecila Beatona (1904-1980). Více než stovka snímků příslušníků britské královské rodiny, významných osobností ze světa politiky, umění a showbusinessu přibližuje dílo a život tohoto všestranně nadaného tvůrce.

Předseda správní rady Nadace Jana a Medy Mládkových JUDr. Jiří Pospíšil u příležitosti zahájení výstavy řekl: „Výstava Cecila Beatona, který je ikonou a zakladatelem světové módní fotografie, volně navazuje na velmi úspěšnou výstavu klíčové osobnosti módního designu Manolo Blahnika. Museum Kampa chce každý rok realizovat alespoň jeden výstavní projekt, který bude určitým způsobem spojen s módou či módním designem. Jdeme tak cestou světového trendu, kdy všechna významná muzea výtvarného umění dnes pojmají umění v širším slova smyslu a do svého repertoáru doplňují výstavy spojené s designem.“

Kurátorka výstavy Alexandra Šlosarčíková rozdělila expozici do několika tematických kapitol. Jak již napovídá název výstavy, velkou pozornost přitom věnovala britské královské rodině. První příslušníci britských „Royals“, která se nechala portrétovat od Cecila Beatona, byla královna matka. Na základě velmi zdařilé série portrétů a královnina doporučení pak následovaly další zakázky od její dcery Alžběty II. Oficiální snímky z její korunovace nebo série prvních momentek s malým princem Charlesem svědčí o velké důvěře a spokojenosti s prací fotografa. Fotografie ze svatby Edwarda VIII. s Američankou Wallis Simpson se řadí k unikátním snímkům z této kapitoly, stejně jako originální Rolls-Royce, Silver Wraith z roku 1946 nebo genealogický strom, které pomáhají navodit patřičnou atmosféru.

Zcela jiná kapitola je zaměřena na válečné období, kdy se Cecil Beaton věnoval reportážní fotografii z míst bojů u Tobruku nebo portrétoval britské válečné hrdiny v čele s Winstonem Churchillem. Portrét královské rodiny z období náletů na Londýn, komentovaný královniným citátem „Princezny by nemohly odjet beze mne, já bych neopustila krále a král za žádných okolností neopustí svou zemi“ jasně dokumentují politický a společenský význam, které Beatonovy fotografie v této době bezesporu měly.

O samotném fotografovi nejlépe vypovídá část expozice, která je věnovaná jeho autoportrétům. V době, která byla velmi svázaná s dodržováním společenských norem, se Cecil Beaton fotografoval zcela nekonvenčně a výstředně. Extravagantní umělec zřejmě také velmi snadno navazoval kontakty a budil důvěru u značného počtu slavných výtvarníků nebo filmových hvězd. Jeho unikátní portréty s Marilyn Monroe, Audrey Hepburn, hvězdou německého filmu Gretou Garbo nebo malíři Pablem Picassem, Salvadorem Dalí nebo Francisem Baconem jsou toho jasným důkazem. Jejich profesionální a umělecká kvalita je nesporná a spolu s jeho módními fotografiemi módy jej právem řadí k fotografickým ikonám světové fotografie.

Popisky doplňující jednotlivé kapitoly čerpají z vydaných deníků Cecila Beatona. Návštěvník má tak možnost se seznámit s historkami a anekdotami, které se k vystaveným snímkům váží.



Cecil Beaton: *Královna Alžběta II., 1972*

Výstava v Museu Kampa je bezesporu obohacením programu pražských výstav a každý, kdo má vztah k fotografii, by ji měl navštívit. K vidění v Museu Kampa bude od 7. 10. 2018.

(mk)

Z historie: Vilém Ströminger, fotograf velkých hvězd

Přestože fotografie Adiny Mandlové nebo Oldřicha Nového dodnes kolují v různých podobách mezi sběrateli nebo v médiích, jejich autor Vilém Ströminger je u nich uváděn málokdy. Jeho životní příběh pak nezná téměř nikdo.

Vilém Ströminger, známý též jako Willi, se narodil 4. října 1902 v pražských Vršovcích do rodiny optického mechanika Viléma. V roce 1916 šel Willi do učení k fotografovi Karlu Smolkovi na Smíchov a o tři roky později nastoupil u firmy Otto Dítě. V té době také začal fotit pro filmovou společnost AB, která měla sídlo v pivovarské zahradě na Korunní třídě na Královských Vinohradech.

Bývalý taneční a výstavní pavilón se proměnil na ateliér se šatnami, laboratořemi, truhlárnami a dalšími dílnami, kde vznikla řada němých filmů.

Viléma si film zcela podmanil a věnoval se mu pak celý život. Spřátelil se a spolupracoval například s režisérem

Karlem Lamačem, kameramanem Ottou Hellerem a tehdejší první velkou českou hvězdou Anny Ondrákovou. Ti se v roce 1926 zasloužili o vznik druhého největšího ateliéru na košířské Kavalírce. Tady vznikl v roce 1929 *Erotikon* Gustava Machatého i první Fričovy filmy. Předčasný konec ateliéru po třech letech provozu byl způsoben požárem.

V té době se ale už Willi osamostatnil a začal budovat vlastní firmu. Seznámil se s osudovou ženou svého života Boženou Zemanovou a v roce 1927 se s ní oženil. Společně s ní a s pomocí jejího věna se jim podařilo vybudovat největší pražský fotografický závod ve Francouzské ulici, který zaměstnával až pětatřicet lidí. Vnitřní vybavení ateliéru navrhoval známý architekt Josef Hesoun, který například zařizoval i vilu režiséra Friče a byt Adiny Mandlové. V ateliéru pózovaly všechny tehdejší filmové hvězdy včetně Adiny Mandlové, Lídy Baarové, Hugo Haase nebo Voskovce a Wericha. Velké přátelství vzniklo třeba mezi Strömingerovými a herečkou Jiřinou Štěpničkovou, která se pak zde nechala fotit i ve svých divadelních rolích. Podobně Willi fotil některé divadelní inscenace divadla Oldřicha Nového, který měl k fotografům velmi blízký vztah už proto, že stejnou profesi se původně věnovala i jeho manželka Alice.

Vilém Ströminger přišel jako první v Čechách s nápadem dělat z natáčení tzv. fotosky – bylo to 1. února 1921, kdy se zrodila ta první, a datum tohoto jejího zrodu slavil pak Vilém po celý život. Jeho přítel Jaroslav Raimund Vávra, starší bratr režiséra Otakara Vávry, mu k tomuto výročí vytvořil malou publikaci o fotografech a nazval ji *Služebníci užiteční*. V publikaci Vávra napsal: „Podivný člověk, který se se svou bednou, čili fotografickým aparátem, hrne do scény v ateliéru, kde byl natočen ten či onen záběr, ten človíček s černou hadrou, pod níž ukrývá svou kučeravou hlavinku před oslnivou září reflektorů, na kterého každý žehrá, že zdržuje, obtěžuje a kdovíco – je vlastně filmový fotograf.“

U legendární komedie *Kristián* udělal Ströminger poprvé fotosky, které obsahovaly i jména tvůrců, a od té doby se tento model používal dalších několik desetiletí. Ströminger spolupracoval se všemi významnými filmovými společnostmi, ať už to byla AB, Elektrafilm, Lucernafilm nebo Lloyd a těm všem nabízel své fotosky i herecké portréty.



Vilém Ströminger s manželkou a dcerou

Stejně tak spolupracoval s redakcemi předních novin a časopisů a svůj bohatý fotoarchiv ochotně poskytoval novinářům.

V době, kdy se firmy začaly znárodňovat, byl Ströminger nucen se svého závodu vzdát ve prospěch družstva Fotografie. Učinil to s přesvědčením, že tak alespoň zachrání svoje zaměstnance a bohatý archiv. To se sice úplně nepodařilo, ale zachovala se aspoň jeho část.

Vilém Ströminger nezahořkl a zatímco kdysi byl jmenován předsedou svazu fotografů pro Čechy a Moravu, v důchodovém věku byl pro změnu předsedou klubu filatelistů na Vinohradech – sbírání známek bylo jeho další vášní. U příležitosti výstavy z jeho fotografií, kterou připravil jeho vnuk Václav Štych, nechal také vytvořit známku s přitiskem se Strömingerovým portrétem.

Václav Štych je velkým milovníkem starých českých filmů, zajímá se o grafiku a focení a je současně velmi pečlivým udržovatelem odkazu dědova ateliéru.

(mk)

Srpnová invaze na výstavě ve Staroměstské radnici

Výstava v Křížové chodbě a Rytířském sálu Staroměstské radnice v Praze připomínala do konce srpna přelomové okamžiky československých dějin od srpna 1968 do jara 1969. Snímky od čtyřiceti fotografů zdokumentovaly vpád vojsk Varšavské smlouvy do Československa 21. srpna 1968, demonstrace a další bezprostřední reakce obyvatel nebo pohřeb Jana Palacha.

Soubor fotografií začala fotografa a kurátorka výstavy Dana Kyndrová dávat dohromady před patnácti lety, kdy vydala knihu *Odchod sovětských vojsk*. „Byl takový nápad, který paradoxně vzniknul v Moskvě, že uděláme výstavu Sovětská vojska v Československu rok 1945, 1968 a odchod. Tehdy byl ministrem kultury Pavel Dostál, vymyslel název tři »o« – osvobození, okupace, odchod. Takže jsme připravili v roce 2005 výstavu do Moskvy, která tam nikdy neodešla, protože pro ně dát vedle sebe 1945 a 1968 bylo neschůdné,“ řekla Kyndrová.

Tématem se i nadále zabývala a před deseti lety výstavu uspořádala k 40. výročí invaze, která zvrátila snahu o reformu komunistického režimu v období pražského jara a vedla k období takzvané normalizace. Soubor fotografií se postupně rozšiřoval do dnešní podoby. „Kdo byl v Praze nebo v Československu tehdy, tak všichni fotili,“ řekla Kyndrová. Na výstavě bylo několik fotografií například od Přemysla Hněvkovského, Vladimíra Lammera nebo fotografů ČTK. Mezi autory snímků byly i fotografie matky Dany Kyndrové, fotografky Libuše Kyndrové.

Vystavené fotografie ze srpna 1968 zachycovaly dění v centru hlavního města, zejména na Václavském náměstí, ale i v dalších velkých městech, například v Liberci, Ostravě nebo Brně. Snímky zdokumentovaly střelbou a tanky poničené ulice, zraněné, masové demonstrace nebo okamžiky z dětské fakultní nemocnice na Karlově náměstí, kterou vojska ostřelovala.

Mezi fotografiemi nechyběly snímky transparentů, kterými obyvatelé Československa protestovali proti invazi. Na jednom transparentu srp s kladivem lidé popsali jako „soudobé mučičí nástroje“, nápis „6 let jsme na vás čeka-

li, 100 let na vás nezapomenem“ zase připomínal odlišnost role sovětských vojsk v roce 1945, kdy Československo osvobodily od nacismu, a v roce 1968, kdy podnikly do státu v srdci Evropy invazi.

Část výstavy je věnována smrti Jana Palacha, který se na protest proti potlačování svobod po okupaci Československa armádami Varšavské smlouvy zapálil 16. ledna 1969 na Václavském náměstí a o tři dny později zemřel. Fotografie zachytily pohřeb, demonstrace i protestní hladovku studentů.

(mk)

Na Výstavišti bylo k vidění panorama Prahy a stovky vynálezů

Svoje výrobky a vynálezy představili na pražském Výstavišti v rámci festivalu Maker Faire na 180 nadšenců a organizací. K atrakcím patřilo zatím největší existující fotografické panorama Prahy. Další stánky a workshopy byly z velké části zaměřeny na nové technologie, jako je robotika, umělá inteligence nebo 3D tisk. K vidění byly i tradičnější záliby, například řezbářství nebo klasická stavebnice Merkur. Český sklář Michal Zahradník prezentoval modely motorů vyrobené ze skla. Maker Faire je globální síť festivalů, kterou vytvořila redakce časopisu *Make* v San Francisku. Festivaly se pořádají po celém světě, loni se uskutečnilo 221 akcí v pětadvaceti zemích. Letos poprvé se Maker Faire konal v Praze.

Největší panoramatickou fotografií české metropole pořídil fotograf Jeffrey Martin ze střechy Staroměstské radnice při jejích opravách. Formát snímku, respektive kompilátu 8000 snímků, je tři metry na 50 metrů. Fotografie je uchycena na konstrukci, která tvoří kruh s průměrem 16 metrů kolem diváka, s pomocí brýlí pro virtuální realitu byla k dispozici i digitální verze snímku. Jde zatím o největší panorama, které tento fotograf vytvořil. Samotné focení zabralo tři dny, zpracování pak čtyři měsíce.

Světově známý fotograf Koudelka představil svou knihu *Návraty*



Josef Koudelka představil svou knihu *Návraty*

Český a ve světě známý fotograf Josef Koudelka, kterého proslavily snímky z okupace Československa v roce 1968, v pražském Uměleckoprůmyslovém muzeu představil knihu *Návraty*. Vychází ze stejnojmenné výstavy, která se v muzeu koná a která u příležitosti jeho letošních 80. narozenin představuje jeho celoživotní tvorbu. Výstava, kterou podle ředitelky muzea Heleny Koenigsmarkové navštívilo na 30 000 lidí, potrvá do 23. září. Obsáhle fotografická publikace není podle něj klasickou monografií, ale určitým uzavřením. Je také souhrnem dvou knih jeho fotografií, které vyšly v zahraničí pod názvy *Nationality Doubtful (Národnost pochybná)* a *Exiles (Exily)*. V publikaci jsou i reprodukce jeho deníků, které chtěl původně zničit.

Koudelka patří k významným světovým fotografům, od roku 1974 je členem agentury Magnum Photos. Má české a francouzské občanství. Je držitelem řady významných ocenění udělených v České republice i v zahraničí. V posledních dvaceti letech se věnuje především scénériím panoramatického formátu.

Česká a slovenská fotografie ze sbírky PPF

Za posledních sto let prošla fotografie bouřlivým vývojem. Výstava kromě chronologického vývoje upřela pozornost na ideje a myšlenkové pozadí, které přístup k fotografii určovaly. Jádrem výstavy je dílo Josefa Sudka, nechybějí ale ani Jaromír Funke, František Drtikol, Tono Stano nebo Ivan Pinkava. Výstava se koná v Oblastní galerii v Liberci, v Bazénové hale a ochozu.



Výstava *Sudek, Funke, Drtikol...*

Zdeněk Thoma (* 2. 9. 1938, Praha)

Zdeněk Thoma je český fotograf, publicista a cestovatel, původním povoláním chemik. Je členem Asociace profesionálních fotografů, Syndikátu novinářů ČR a Obce spisovatelů. Ve své tvorbě se soustředí na Japonsko i další asijské země více než čtyřicet let. Do Japonska poprvé přijel v roce 1970, když společně s přáteli projížděli autostopem napříč Asií. Dálnému východu se věnoval v řadě cestopisných článků a reportáží v časopisech i samostatných publikacích. O svých cestách často přednášel a vystavoval v muzeích a galeriích své soubory fotografií. V roce 2017 obdržel japonský řád Vycházejícího slunce za propagaci japonské kultury.

HUDBA

Festival Hradycz začínal na Točnicku

V podhradí Točnicku proběhl zahajovací koncert hudebního festivalu Hradycz. Na dvou scénách vystoupili například Divokej Bill, Tomáš Klus, Mandrage, Pražský výběr, Ivan Mládek, Lenny a Slza. Celkem se festival koná na osmi českých a moravských hradech.

Proběhl hudební festival Colours of Ostrava

V areálu Dolních Vítkovic proběhl mezinárodní hudební festival Colours of Ostrava. Na jednadvaceti venkovních i krytých scénách nabídl přes 350 programových bodů. V rámci festivalu proběhlo i mezinárodní diskusní fórum Meltingpot, které na osmi scénách nabídlo 150 řečníků z více než pětadvaceti zemí a z různých oblastí společenského života.

Mezi několika desítkami vystupujících byl i norský producent, dýdžej a skladatel Kygo, který se díky skladbám *Firestone a Stole The Show* stal jednou z hvězd současné globální hudby. Z britské scény soulu a R&B přijel na Colours zpěvák Jacob Banks. Atmosféru newyorského metra přenesli do Ostravy buskeři Lucky Chops. Návštěvnost festivalu se pohybovala okolo 50 tisíc lidí.

Na festival Masters of Rock dorazili fanoušci z 38 zemí světa

Festival Masters of Rock ve Vizovicích na Zlínsku letos přivítal fanoušky z osmatřiceti zemí světa. ČTK to řekl ředitel pořádající agentury Pragokonzert Jiří Daron. Na hlavním pódiu se za čtyři dny představilo více než čtyřicet kapel. Hlavními lákadly 16. ročníku jednoho z největších tuzemských hudebních festivalů byl německá speed metalová legenda Helloween, spoluzakladatel kapely Kiss Gene Simmons, německo-rumunská power metalová skupina Powerwolf nebo zpěvák Udo Dirkschneider.

První ročník festivalu Prima Fest

Kapely Mňága a Žďorp, Slza, Jelen, Olympic, Lucie Bílá, Petr Kolář nebo Jaroslav Uhlíř nabídl 1. ročník festivalu Prima Fest v největším přírodním zábavním areálu Šikland na Vysočině. Dvoudenní akce nabídla široké spektrum aktivit pro všechny věkové kategorie – westernové městečko, zámek Draxmoor, jízdu na koni, střelbu z luku, zoopark nebo indiánskou vesnici.

Václav Neckář

Letní prázdniny má zpěvák Václav Neckář, který 23. října oslaví své 75. narozeniny, jako vždy spojené s koncerty, které se konají většinou na náměstích, v amfiteátrech nebo na hudebních festivalech. Od června do konce srpna to bylo něco přes dvacet vystoupení v Čechách, na Moravě i na Slovensku. Další koncerty ho čekají hned po prázdninách. Například se smyčcovým kvartetem to budou *Příběhy, písně a balady*, nahrávání živého kon-

certu pro Český rozhlas v Budějovicích, v O2 aréně *Český mejdan s Impulsem*, vzpomínkový Narozeninový koncert v Ústí nad Labem a vánoční koncerty s Marií Rottrovou, které se uskuteční na Slovensku. Koncerty se skupinou Bacily jsou již nasmlouvané do konce roku a další se plánují na rok 2019.

V sezóně 2018-2019 bude Václav Neckář slavit právě s touto kapelou pětadesát let na hudební scéně. A jeho začátky byly opravdu impozantní. „Jak už asi víte, mým druhým domovem bylo zákulisí divadla ústecké opery. Rodiče tam po válce pracovali a já jsem si v deseti letech poprvé zazpíval v dramatické opeře *Othello*. V druhém jednání má dětský sbor přivítat Desdemonu. V té době v Ústí žádný dětský sbor neměli, ale pan dirigent Viktor Málek si všiml, že si po chodbách divadla zpívám všechny árie, a tak se rozhodl, že to se mnou zkusí. Od té doby se ze mě stal sólista,“ zavzpomínal Václav na své pěvecké začátky.

Jeho dlouholetou uměleckou dráhu mapuje i hudební vydavatelství Supraphon, které chystá dvojcdéčko s názvem *Já ti zabrnkám*. „Bude na něm pestrý výběr balad a písní vzniklých od začátku mé spolupráce se Supraphonem, tedy od roku 1965. Také rozhlasové nahrávky s Orchestrem Karla Vlacha, s TOČR, Orchestrem Karla Krautgartnera, Václava Hybše, Golden Kids, se skupinou Mefisto a samozřejmě s Bacily,“ prozradil zpěvák.

V letech 1968-1970 byl společně s Martou Kubišovou a Helenou Vondráčkovou členem pěvecké skupiny Golden Kids. Jako herec se proslavil především rolí ve filmu Jiřího Menzela *Ostře sledované vlaky* natočeném na motivy stejnojmenné novely Bohumila Hrabala, ale hrál i hlavní role ve filmech *Skřivánci na niti* a pohádce *Šíleně smutná princezna*. Nazpíval písničky k filmům, např. *Jak básníci přicházejí o iluze*, *Jak utopit dr. Mráčka aneb Konec vodníků v Čechách* nebo *Páni kluci*. V roce 2002 ho postihla mrtvice, musel se znovu učit mluvit a zpívat. V roce 2011 natočil se skupinou Umakart velmi úspěšný filmový soundtrack k filmu *Alois Nebel* s názvem *Půlnoční*.

Mirek Kemel vydal už třetí album

Politický karikaturista Mirek Kemel coby písničkář vydal už třetí album, jmenuje se *Rybi, raci*. Stylová širší alba je zajímavým experimentem se skvělými písněmi.

Vydalo vydavatelství Indies Scope v roce 2018.



Písničkář natočil album s větší kapelou

Gott pokřtil album

Zpěvák Karel Gott pokřtil v Praze své nové studiové album *Ta pravá*. Kmotry se stali ředitelka Supraphonu Iva Milevová a zpěvák a skladatel Marek Ztracený, jenž pro Gotta napsal na desku jedinou původní píseň, titulní *Ta pravá*.



Výstava Luboš Andršt 70

Pražské Popmuzeum připravilo k životnímu jubileu brilantního kytaristy Luboše Andršta výstavu nazvanou jednoduše *Luboš Andršt 70*, která trvá do 6. října. Expozice je pojatá jako historické ohlédnutí za jeho bohatou kariérou. Vedle černobílých a barevných fotografií je k vidění souhrn dobových článků a recenzí, dokumentů či alb, na kterých se kytarista podílel.



Luboš Andršt si zahrál i s B. B. Kingem

Plastic People zahájili oslavy 50 let své existence koncertem v Atriu na Žižkově

Legendární kapela The Plastic People of the Universe, která je nejdůležitějším představitelem československé undergroundové hudební scény už padesát let, se představila publiku 21. srpna 2018 v Atriu na Žižkově. V zaplněné kapli prostoru Atria na pražském Žižkově zahájila skupina The Plastic People of the Universe komorně laděným koncertem oslavy padesáti let své existence. Vyprodaný koncert navštívili pamětníci jejich nelegálních vystoupení v sedmdesátých letech i posluchači mladší generace. Kapela hraje desítky let i přes nepřízeň doby, která poznamenala její existenci přes dvě desítky let. Po celou dobu si

skupina udržuje jasnou uměleckou vizi a hudebně se vyvíjí k nezaměnitelnému výrazu, který si získává uznání po celém světě.

The Plastic People Of the Universe vznikli v září roku 1968 a jejich tvorba, ovlivněná v začátcích zejména americkými Velvet Underground, Captainem Beefheartem či Frankem Zappou, se stala jednou z neoriginálnějších nejen na české rockové scéně. Od roku 1968 se postupně v kapele vystřídal téměř čtyřicet hudebníků. Většina z nich tam strávila pouze krátkou dobu. Svá slavná, v zahraničí vydaná alba *Egon Bondy's Happy Hearts Club Banned* (natočeno 1974, vydáno 1978), *Passion Play* (1978, 1980), *Leading Horses* (1981, 1983) a *Midnight Mouse* (1985, 1987), která kolovala v kopiích mezi zastánci nezávislé kultury, mohli Plastici ve své vlasti vydat až po roce 1989.

Kapela před dvěma lety částečně obměnila stávající sestavu – letitý kapelník a klávesista Josef Janíček, líder, saxofonista a textař Vratislav Brabenec a bubeník Jaroslav Kvasnička k sobě přizvali baskytaristu Johnnyho Judla jr. a vyhledávaného kytaristu Davida Babku. Návštěvníci Atria měli možnost během téměř dvouhodinového koncertu slyšet nejen klasické známé „plastikovské“ skladby, nově zaranžované verze starých a dlouhá léta nehraných písní, ale i několik novinek. Kapela do Atria samozřejmě přišla popřát i řada přátel a bývalých hráčů.

Iniciátorem celé akce byl starosta Městské části Praha 3 Alexander Bellu, který k tomu řekl: „Nejenže jsou Plastici hudební legendou, která přesahuje hranice naší republiky, ale dodnes, po padesáti letech činnosti, zde hrají lidé, kteří měli významnou roli a zásluhu na tom, že je v naší zemi demokracie.“

Příspěvková organizace Za Trojku ještě v tomto roce chystá spolu s The Plastic People of the Universe a Ústavem pro studium totalitních režimů několik dalších ucelených programů pro základní a střední školy. Na nich bude přítomna nejen hudba, ale představí se zde i známé osobnosti undergroundu.

Plastici měli svůj první koncert 2. února 1969. Od léta 1969 do jara 1970 působili jako profesionálové, do konce roku 1973 mohli veřejně hrát už jenom velmi zřídka. Posléze zvyšující se zájem státní bezpečnosti donutil kapelu k vystupování výhradně na soukromých akcích undergroundové komunity – například na festivalech druhé kultury v Postupicích v září 1974 a v Bojanovicích v únoru 1976. V březnu téhož roku byli všichni členové kapely



The Plastic People of the Universe – saxofonista Vratislav Brabenec

uvěznění a obvinění z výtržnictví. Umělecký vedoucí souboru Ivan Martin Jirous a saxofonista Vratislav Brabenec dostali v září 1976 nepodmíněné tresty, ostatní hudebníci byli postupně z vazby propuštěni bez soudu. Proces proti undergroundu měl velký ohlas mezi nekonformními českými intelektuály a významnou mírou přispěl ke vzniku Charly 77. V době nesvobody odehrála skupina již jen pět utajovaných koncertů.

The Plastic People of the Universe se stali nejdůležitějšími představiteli českého hudebního undergroundu a také nejznámější českou rockovou skupinou v zahraničí.

(mk)

Zemřel jeden z nejznámějších českých dýdžejů DJ Loutka

Ve věku jednapadesáti let zemřel jeden z nejznámějších českých dýdžejů a výrazná postava tuzemské taneční scény Michal Maudr, vystupující pod pseudonymem DJ Loutka. Informaci médií o úmrtí potvrdili ČTK představitelé klubu Roxy, kde DJ Loutka vystupoval. Podle Blesk.cz spáchal Maudr sebevraždu.

DJ Loutka začínal kariéru v legendárním pražském klubu Bunkr, poté prošel klubem Futurum, kde se věnoval především kytarovým a new wave projektům, později se stal rezidentem klubu Roxy. Byl také důležitou osobou v prvním housovém uskupení v České republice s názvem ToMaMiv, uvedl web iRozhlas.cz. Spoluzaložil agenturu Roxydust a je autorem legendární kompilace Housebox 1 českého vydavatelství Nextera, napsal server rave.cz.

DJ Loutka hrál také po boku světových dýdžejů, jako jsou Carl Cox, Darren Emmerison, Silicon Soul, Terry Francis nebo DJ Sneak. Společně s DJ Trávou je považován za nejznámějšího protagonistu české houseové scény.

Festival Brutal Assault

V barokní pevnosti Josefov v Jaroměři na Náchodsku proběhl jeden z největších evropských metalových festivalů Brutal Assault. Vystoupilo na něm na 130 skupin. Loňský ročník přilákal asi 20 000 fanoušků metalové muziky.

Jubilejní ročník festivalu Smetanova Litomyšl

Koncertem České filharmonie pod vedením Petra Altrichtera začal 60. ročník festivalu Smetanova Litomyšl. Na úvod zazněly česká a slovenská hymna. Program zahajovacího koncertu díly Bedřicha Smetany, Josefa Suka a Leoše Janáčka připomněl 100. výročí vzniku Československa. Jubilejní ročník nabídl rekordní počet pořadů, letos jich proběhlo jednačtyřicet. Hlavní hvězdou festivalu byl mexický tenorista Javier Camarena.

Skončil festival Prague Proms

Pod vedením italského skladatele Ennia Morriconeho provedl ČNSO (který je pořadatelem festivalu) úvodní koncert s názvem Musica Assoluta, kde vedle filmové hudby zazněla i duchovní skladba *Stvoření & Babylónská věž* nebo kantáta pro flétnu, sbor a orchestr *Vuoto d'anima piena*. Morricone, který 10. listopadu oslaví devadesátiny, složil

hudbu k více než pěti stům filmům a televizním seriálům. Při svém posledním tuzemském vystoupení v říjnu loňského roku v rámci světového turné Ennio Morricone – Last ever show s podtitulem Goodbye Prague v pražské O2 aréně oznámil, že příští rok již ve velkých halách vystupovat nebude. Přesto se do O2 arény vrátí 25. ledna příštího roku. ČNSO s Morriconem spolupracuje devátý rok.

Český národní symfonický orchestr v pražském Obecním domě uzavřel festival Prague Proms pod vedením amerického dirigenta Carla Davise koncertem z filmových melodií nazvaný *Hollywoodská noc*. Na závěrečném koncertu vystoupil také Kühnův smíšený sbor pod vedením sbormistryně Lenky Navrátilové. Celkem letos podle organizátorů patnáct koncertů Prague Proms navštívilo 11 000 lidí.

Pěvkyně Červená převzala osvědčení o pojmenování planety

Světověznámá operní pěvkyně Soňa Červená v Praze převzala osvědčení o pojmenování planety č. 26897, která nyní nese jméno „Červená“. Jde o planetku objevenou českou astronomkou Lenkou Kotkovou, rozenou Šarounovou, v srpnu roku 1995 v Ondřejově. Planetku tvoří přibližně čtyřkilometrový shluk balvanů držících pohromadě vlastní gravitací, který obíhá mezi Sluncem, Marsem a Jupiterem ve vzdálenosti 170 až 600 milionů kilometrů od Země.

„Přála jsem si po sobě zanechat nějakou stopu a tohle zbožné přání se mi vyplnilo,“ uvedla dvaadevadesátiletá pěvkyně a svoji děkovnou řeč doplnila citátem: „Čím bylo tvé štěstí, kdybys neměla těch, kterým svítíš“ z knihy *Tak pravil Zarathustra* od Friedricha Nietzscheho. „Planetka Červená by měla vydržet milióny let,“ podotkla Kotková.

Dirigentu Martinu Turnovskému je devadesát let

Martin Turnovský (* 29. 9. 1928) v roce 1947 maturoval na pražském Akademickém gymnáziu (v letech 1942-1945 musel studia přerušit a byl deportován do pracovního tábora v Německu). Ve hře na klavír byl žákem Erny Grünfeldové (od roku 1940) a následně Viléma Kurze, dirigování studoval soukromě u Pavla Dědečka. Ve studiích pokračoval na Akademii múzických umění v Praze (1948-1952), kde byl žákem Karla Ančerla, Roberta Brocka a Metoda Doležila. U Georga Szélla absolvoval stáž v Salcburku (1956). Roku 1958 získal první cenu na Mezinárodní soutěži dirigentů v Besançonu (Francie). Po srpnu 1968 emigroval do Rakouska, od roku 1975 má rakouské státní občanství. Byl jedním ze zakladatelů Kulturního klubu Čechů a Slováků v Rakousku.

V letech 1952-1955 byl sbormistrem a dirigentem Armádní opery, v letech 1955-1960 dirigentem Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého. Uplatňoval se v mnoha hudebních tělesech u nás i v zahraničí – jako dirigent Státní filharmonie Brno (1959-1962), šéfdirigent Plzeňského rozhlasového orchestru (1963-1966), šéfdirigent Drážďanského Státního orchestru (Dresdner Staatskapelle) a Drážďanské státní opery (Dresdner Staatsoper) (1966-1968), šéfdirigent Norské národní opery v Oslu (1975-1980), šéfdirigent opery v Bonnu (1979-1982), šéfdirigent Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK (1992-1995), hlavní hostující dirigent Gumma

Symphony Orchestra v Japonsku (1997 dodnes). Kromě těchto stálých angažmá hostoval u významných zahraničních orchestrů (New York Philharmonic Orchestra, Symfonický orchestr bavorského rozhlasu v Mnichově, Bamberger Symphoniker, The Royal Liverpool Philharmonic Orchestra, Wiener Philharmoniker, London Symphony Orchestra, Cleveland Orchestra, Seattle Symphony Orchestra a další). Roku 1965 podnikl americké turné s Českou filharmonií. Z jeho významných nastudování některých děl jmenujme uvedení opery *Její pastorkyňa* Leoše Janáčka v opeře v Cincinnati (USA) roku 1997, opery *Rusalka* Antonína Dvořáka v Seattlu (USA) roku 2001, americkou premiéru kantáty *Dido* od Jana Nováka s New York Philharmonic Orchestra roku 1986, provedení *3. symfonie* Gustava Mahlera se Sydney Symphony Orchestra (Austrálie) v roce 1972 a opery *Arabella* Richarda Strausse v Opéra du Capitole ve francouzském Toulouse roku 1985. Za svoji dirigentskou činnost byl též vyznamenán rakouským čestným křížem za vědu a umění 1. třídy (1999).

V letech 1990-1995 pedagogicky působil v dirigentské třídě na Vysoké hudební škole v rakouském Grazu. Natočil řadu nahrávek, především pro firmy Supraphon (velká řada nahraných děl soudobé české hudby byla v době jeho emigrace po roce 1968 stažena a zničena) a Schwann. Jeho snímky získaly četná ocenění (např. roku 1961 získala jeho nahrávka *Symfonie in D* Josefa Myslivečka pro Supraphon zvláštní cenu Akademie Charlese Crosse v Paříži a další). Svě dirigentské vzpomínky uveřejnil v knižní publikaci *Pondělíci* (2003).

GRATULUJEME!

Audiovizuální instalace *Má vlast* představuje klasickou hudbu trochu jinak

V budově pražského Rudolfinu je k vidění audiovizuální instalace, která nese název *Má vlast – zblízka a nahlas*. Návštěvníci této netradiční výstavy mají možnost sblížit se s klasickou hudbou jiným způsobem. Projekce vznikla ve spolupráci s Českou filharmonií, a to k příležitosti 100. výročí vzniku Československa.

„Chtěli jsme oslovit nejenom milovníky vážné hudby, ale také lidi, kteří ji moc neposlouchají. Spojili jsme se proto s britskou společností 59 Productions a dali jsme dohromady *Mou vlast*,“ popsala koordinátorka projektu z České filharmonie Lenka Čápová.

Výstava se skládá z devíti velkoformátových projekčních ploch, které jsou doplněny kvalitními reproduktory z nahrávky orchestru České filharmonie Smetanovy *Vltavy* a Janáčkovy *Sinfonietty*.

„Projekce je rozdělena na dvě části, ta první je dá se říci více dokumentární a nabízí různé pohledy na náš národní veletok, tedy Vltavu. Ve druhé části mohou návštěvníci najít odkazy na výtvarné umění a architekturu a je více abstraktní,“ informovala dále Čápová. Divák během pětadvacetiminutové show zhlédne celkem osmnáct obrazů.

Prostor, ve kterém se projekce nachází, je koncipován tak, aby návštěvník mohl být uprostřed hudebního zážitku. „Chtěli jsme, aby to bylo jiné než klasický koncert, ne každého totiž přitahuje formální prostředí,“ uzavřela Čápová.

Projekce *Má vlast* putuje po celé České republice, má za sebou již zastávku v Brně a v Plzni. V Praze byla k vidění a slyšení do 20. srpna a dalšími místy jejího pobytu jsou Hradec Králové, Liberec a Ostrava.

(mk)

Festival nabídne procházku po místech spjatých s Antonínem Dvořákem

Jedenáctému ročníku festivalu Dvořákova Praha, který se uskuteční od 7. do 21. září, bude o pět dní dříve předcházet procházka po místech v Praze spjatých se životem věhlasného skladatele. Pochůzka se bude sestávat ze čtyř koncertních zastávek, které svým výkladem doprovodí muzikolog David Beveridge. „Hudební procházka se koná v rámci pravidelného výletu Po stopách Antonína Dvořáka, který je pevnou součástí programu Dvořákovy Prahy od roku 2013. V minulých letech festivaloví zájemci navštívili Lužany, středočeské Zlonice, Vysokou u Příbramě, Nela-hozeves a Kroměříž,“ řekla ČTK za festivalu Silvie Marková.

VZPOMÍNKA

Jiří Váchal (24. 9. 1928 – 10. 10. 1997)

Jiří Váchal byl hudebním dramaturgem, dirigentem a skladatelem scénické hudby.

Karel Valdauf (25. 10. 1913, Trhové Sviny – 4. 7. 1982, Praha)

Karel Valdauf byl český skladatel a dirigent. Je autorem více než 150 písní. Na počest Karla Valdaufa se v srpnu v Trhových Svinech pořádá Festival dechových hudeb.

Karel Černoch (12. 10. 1943, Praha – 27. 12. 2007, Praha)

Karel Černoch byl zpěvák, muzikálový herec, hudební skladatel a moderátor. Patřil mezi nejvýznamnější představitele české populární hudby.

Karel Hála (2. 10. 1933, Hradec Králové – 6. 7. 2008, Praha)

Karel Hála byl herec, hudebník, tanečník a zpěvák. Na české scéně pop music působil již od padesátých let 20. století až do své smrti, je považován za jednoho z nejlepších českých swingářů druhé poloviny 20. století.

V Praze proběhly Letní slavnosti staré hudby

Hudební večer s názvem *Evropa galantní* ukončil v Rudolfinu mezinárodní festival Letní slavnosti staré hudby. Zaznělo na něm koncertní provedení opery *L'Europe galante*, kterou složil André Campra. Účinkovaly sbory Les Folies françaises a Collegium Marianum, které provedly posluchače rozličnými podobami milostných dobrodruž-

ství od Španělska přes Itálii po Turecko. Festival nabídl šest koncertů z období renesance a baroka.

V Českém Krumlově proběhl hudební festival

V letní jízdárně zámecké zahrady začal Mezinárodní hudební festival Český Krumlov, který uvedl devatenáct koncertů různých žánrů – operu, klasiku, muzikál, swing i folk-lór. Festival připomenul i několik výročí: 90 let od smrti Leoše Janáčka, 100 let od narození amerického skladatele Leonarda Bernsteina a od vzniku Československa a 120 let od narození skladatele George Gershwin. Na zahájení 27. ročníku vystoupili například pěvci z Broadwaye, violoncellista Jiří Bárta, sopranistka So Jon-kim z Jižní Koreje nebo soubor Schola Gregoriana Pragensis a zpěvák Jan Smigtmator. Festival zakončil česko-slovenský večer ke stému výročí Československa, vystoupil na něm Čechomor, soubor Lúčnica a Vojenská hudba Olomouc.

Alois Piňos (2. 10. 1925, Vyškov – 19. 9. 2008, Brno)

Alois Piňos byl hudební skladatel, publicista, hudební organizátor a pedagog, původním povoláním lesní inženýr. Svůj skladatelský obzor rozšiřoval opakovanou účastí na mezinárodních kurzech v Darmstadtu, na kurzech elektronické hudby v Mnichově a na kurzech francouzské konkrétní hudby v Praze. Brzy si vytvořil vlastní kompoziční systém a stal se jedním z nejvýraznějších a nejrůbojnějších autorů generace, vstupující na scénu začátkem šedesátých let.

Elektroakustické hudbě se věnoval od roku 1964 jako jeden z prvních českých skladatelů. Piňos je též průkopníkem týmové kompozice. V roce 1967 založil skladatelský tým, který vedl a z jehož dílny vyšla řada originálních děl (v šedesátých a sedmdesátých letech týmově spolupracoval s Ivanem Medkem a Milošem Štědroněm).

Piňos patřil mezi ty české skladatele, jejichž tvorba byla v letech 1969-1989 komunistickým režimem diskriminována a zakazována. Až po roce 1989 mohl žít a pracovat v normálních podmínkách.

V Piňosově kompoziční třídě na brněnské JAMU studovalo a absolvovalo více než třicet studentů. Mnozí z nich jsou dnes významnými osobnostmi v české hudbě (M. Štědroň, P. Kofroň, J. Kollert, P. Graham, D. Forró, M. Dohnal, I. Medek, D. Dlouhý aj.). Piňos se rozhodujícím způsobem zasloužil o vytvoření moderně orientované „brněnské kompoziční školy“. Mnoho času Piňos věnoval organizování a podpoře hudebního života. Byl spoluzakladatelem Tvůrčí skupiny A, orchestru pro novou hudbu, sdružení Camerata Brno, uměleckého sdružení Q a Společnosti elektroakustické hudby, byl členem Ateliéru '90 Praha, pražské Umělecké besedy a české sekce ISCM. Též pomáhal organizovat festivaly Expozice experimentální hudby a Expozice nové hudby.

Dále lze připomenout Piňosovo členství v mezinárodních skladatelských porotách, vyučování na mistrovských kompozičních kurzech a přednášky na vysokých hudebních školách a na mezinárodních konferencích a sympoziích (Bonn, Dresden, Freiburg, Göteborg, Heidelberg, Helsinky, Ljubljana, Lyon, Reichenau, Riga, Stockholm,

Wien, Graz, Bratislava atd.). V letech 1984-1994 byl stálým docentem na Mezinárodních prázdninových kurzech pro Novou hudbu v Darmstadtu a v osmdesátých a devadesátých letech připravil též mnoho rozhlasových hudebních pořadů pro Westdeutscher Rundfunk Köln. Jeho skladby jsou hrány v četných evropských zemích i v zámoří.

Josef Vlach (8. 6. 1923, Ratměřice – 17. 10. 1988, Linköping, Švédsko)

Josef Vlach byl houslista a dirigent. Byl absolventem Pražské konzervatoře u Stanislava Nováka a Jana Šlajse. V letech 1946-1948 byl druhým koncertním mistrem v Talichově Českém komorním orchestru, poté působil krátce jako vedoucí skupiny druhých houslí v orchestru České filharmonie a v období 1949-1956 v čínoherním orchestru pražského Národního divadla. Již tehdy se ale zaměřil především na komorní hudbu. Od roku 1950 byl primáriem Vlachova kvarteta. V roce 1958 obnovil Český komorní orchestr, jehož byl až do své smrti uměleckým vedoucím a dirigentem. Od téhož roku byl také členem poroty mezinárodní soutěže smyčcových kvartet v Liège. Byl vyhledávaným sólistou a komorním hráčem, spolupracoval jako dirigent s předními orchestry včetně České filharmonie, působil také jako pedagog. Uskutečnil řadu nahrávek pro československé i zahraniční nahrávací společnosti.

Nelly Gaierová (vl. jm. Cornélia Gaierová, 3. 10. 1908, Hradec Králové – 30. 10. 1995, Praha)

Nelly Gaierová byla zpěvačka (alt a mezzosoprán) a herečka. Narodila se v rodině rakouského důstojníka a klavíristky. Od dětství projevovala hudební nadání stejně jako její matka i oba její sourozenci, kteří byli výbornými muzikanty. Původně chtěla být tanečnicí a baletkou, ale nakonec na Pražské konzervatoři vystudovala u prof. Doubravky Branbergové zpěv. Po absolutoriu školy v roce 1930 vystupovala na různých operních i operetních scénách, nejprve hrála zpívala v Ostravě (1931-1932), poté v Plzni (1932-1934), od roku 1935 až do konce svého života působila v Praze. Kromě Velké pražské operety během druhé světové války hrála v holešovické Uranii, po válce pak v Divadle 5. května, v Divadle W+V, nakonec čtyřiatřicet let působila v Hudebním divadle v Karlíně. Mezi její nejslavnější role vytvořené v tomto divadle patří Dolly Leviová ve známém muzikálu *Hello Dolly* nebo paní Pearcová v muzikálu *My Fair Lady*.

Jednalo se i o výbornou herečku s dobrou dikcí, která si zahrála od roku 1935 i v několika desítkách českých filmů. Mezi její nejvýraznější hlavní role patří snímek *Hvězda* z roku 1969 (režie Jiří Hanibal) a film *Konečná stanice* z roku 1981 (režie Jaroslav Balík). Uplatnila se i v rozhlase a v dabingu.

Ocenění: 1993 Cena Thálie za celoživotní mistrovství v operetě a 1993 cena Senior Prix za celoživotní uměleckou činnost od Nadace Život umělce.

18. 9. 1878 se konala premiéra opery Bedřicha Smetany *Tajemství*.

Babišova a Zemanova návštěva v Německu

Český premiér Andrej Babiš i prezident Miloš Zeman zavítají v září do Berlína. Během svých oficiálních návštěv se mají setkat s kancléřkou Angelou Merkelovou. Babiše Merkelová přijala s vojenskými poctami začátkem září. Jednali o bilaterálních vztazích, přeshraniční infrastruktuře a migraci, na kterou ovšem mají zásadně odlišný názor. Návštěva prezidenta Zemana v Německu se má uskutečnit kolem 20. září. Čeká ho při ní i schůzka s prezidentem Frank-Walterem Steinmeierem. Cestou do Německa bude Zeman pokračovat v návštěvách zemích sousedících s Českem. Po letošním znovuzvolení prezidentem zatím navštívil Slovensko a Polsko. Do Rakouska zřejmě zavítá na jaře příštího roku.

Zeman udělí někdejšímu premiérovi Švehlovi Řád bílého lva

Prezident Miloš Zeman udělí 28. října někdejšímu československému premiérovi Antonínu Švehlovi nejvyšší české vyznamenání Řád bílého lva. Ocenění Švehly slíbil Zeman již na konci července. Nyní upřesnil, že tehdejší šéf agrární strany obdrží in memoriam nejvyšší české vyznamenání první, tedy nejvyšší třídy. Zeman řekl, že by si velmi přál, aby si lidé vážili politiků, kteří ve své době dokázali podporovat zemědělců i v politické rovině. „Ne jenom jako producenty potravin, ale také jako tvůrce krajiny,“ poznamenal. Dodal, že proto se rozhodl Švehlovi udělit Řád bílého lva první třídy.

Zeman dosud udělil jednadvacet Řádů bílého lva. Většinu obdrželi vojáci z první či druhé světové války a představitelé cizích států. Loni udělil stejný řád nejvyšší třídy pražskému arcibiskupovi Dominiku Dukovi. Zeman už v uplynulých měsících řekl, že některým z řádů či medailí vyznamená trojici českých vojáků, kteří padli na začátku srpna při sebevražedném útoku v Afghánistánu. Vyznamenání se od něj dočká i dvojnásobná olympijská vítězka Ester Ledecská. V květnu také naznačil, že by mohl vyznamenat jednoho z válečných veteránů druhé světové války. Ocenit plánuje i bývalou ředitelku Energetického regulačního úřadu Alenu Vításkovou. V červnu Zeman naopak řekl, že nevidí důvod pro ocenění komunisty perzekvované a vězněné Zdeny Mašíňové.

Premiér Babiš jednal v Salzburgu s premiéry Velké Británie a Rakouska

Premiér Andrej Babiš se v Salzburgu setkal s premiéry Rakouska, Velké Británie a Estonska. Na jednání s předsedkyní vlády Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku Theresou Mayovou byl hlavním tématem postup ve vyjednávání o vystoupení Velké Británie z Evropské unie. Premiér Andrej Babiš zopakoval českou pozici při jednání o brexitu a zajímal se o dokončení Dohody o vystoupení. Zdůraznil, že prioritou České republiky je zachovat nedělitelnost svobod vnitřního trhu, ochranu zájmů českých občanů a českých firem a zajištění bezpečnosti v Evropě. Za dobrý krok směrem ke konkrétnějšímu postoji označil nedávnou publikaci *Bílé knihy* o budoucích vztazích Velké Británie a EU.

„Brexit není pro Evropu pozitivní, ale musíme se snažit, aby celkové dopady byly co nejmenší. Pro nás je důležité

udržovat s Velkou Británií vztahy z minulosti. Vždy to byl náš spojenec, pracuje tam 50 tisíc českých občanů, je to důležité z hlediska obchodu i v rámci spolupráce NATO,“ uvedl předseda vlády Andrej Babiš.

Hlavními tématy jednání s rakouským spolkovým kancléřem Sebastianem Kurzem byly spolupráce v rámci formátů regionální středoevropské spolupráce, zejména v rámci tzv. slavkovského formátu, a evropské otázky. Šlo především o problematiku migrace a víceletý finanční rámec závěrů červnové Evropské rady. Jednali také o dopravní infrastruktuře, konkrétně o silničním spojení Brno – Mikulov – Vídeň a České Budějovice – Linz.

Andrej Babiš se také zúčastnil premiéry představení *Kouzelná flétna*, kde v roli Papagena vystoupil český operní pěvec Adam Plachetka.

MZV: ČR nebude souhlasit s nelegální migrací

Česká vláda nemůže a nebude dávat souhlas s nelegální migrací, reagovalo ministerstvo zahraničí na informace o globálnímu paktu k migraci, na jehož textu se shodla většina zemí OSN. České ministerstvo zahraničních věcí rovněž zdůraznilo, že dohoda, k níž mají kromě Američanů výhrady také Maďaři, není právně závazná a státy OSN zatím přijaly pouze návrh, k němuž se jednotlivé země vyjádří až v prosinci. „ČR opakovaně vyjádřila, že je zásadní, aby tento text dostatečně řešil nelegální migraci, tj. zejména otázky návratu uprchlíků do země původu, boje proti pašerákům a problémy, které k nelegální migraci vedou. Vláda ČR nemůže a nebude dávat žádný souhlas s nelegální migrací,“ stojí v prohlášení, které ministerstvo poskytl ČTK.

Bavorská policie bude moci působit u hranice s ČR, potvrdil Söder

Bavorská vláda se dohodla se spolkovou vládou na budoucí spolupráci mezi spolkovou a zemskou policií při kontrole hranic s Rakouskem a Českou republikou. Řekl to v Ambergu na zasedání okresní organizace Křesťanskosociální unie (CSU) bavorský premiér Markus Söder, informoval na své internetové stránce regionální deník *Mittelbayerische Zeitung*. Hlavní slovo má při ochraně hranic mít nadále spolková policie.

Předseda Sněmovny byl na návštěvě v USA

Předseda Poslanecké sněmovny Radek Vondráček během své návštěvy Spojených států završil jednání ve Washingtonu a zamířil do New Yorku. Ve Washingtonu se setkal s řadou zákonodárců včetně republikánského předsedy Sněmovny reprezentantů, šéfkou sněmovních demokratů Nancy Pelosiovou či kongresmany sdruženými do skupiny přátel České republiky.

Prezident Zeman jmenoval druhou Babišovu vládu

Prezident Miloš Zeman jmenoval na Pražském hradě druhou vládu premiéra Andreje Babiše (ANO). Stalo se tak osm měsíců po sněmovních volbách a pět měsíců po demisi

menšinové vlády ANO. Zeman podle očekávání nejmenoval ministrem zahraničí europoslance Miroslava Pocheho (ČSSD). Řízením úřadu pověřil předsedu ČSSD Jana Hamáčka, kterého jmenoval ministrem vnitra. ČSSD povede pět ministerstev – vnitra, zahraničí, práce a sociálních věcí, zemědělství a kultury. Dalších deset členů vlády včetně premiéra je za hnutí ANO. Ve srovnání s dosavadní vládou v té nové nastalo osm změn.

Předseda ČSSD Jan Hamáček se stal prvním místopředsedou vlády, ministryně spravedlnosti Taťána Malá (ANO) rezignovala, místo ní byl prezidentem jmenován Jan Kněžínek. Ve svých funkcích vedle premiéra zůstalo šest dosavadních ministrů: ministr životního prostředí Richard Brabec, ministryně financí Alena Schillerová, ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová, ministr zdravotnictví Adam Vojtěch, ministr dopravy Dan Ťok a ministr školství Robert Plaga. Ministrem obrany se nově stal dosavadní ministr vnitra Lubomír Metnar, poslankyně Taťána Malá povede ministerstvo spravedlnosti. Ministryně průmyslu je podnikatelka a prezidentka Svazu obchodu a cestovního ruchu Marta Nováková. Za sociální demokracii ve vládě zasedne jako ministr vnitra Hamáček, který byl zároveň pověřen řízením ministerstva zahraničí. Do čela ministerstva práce a sociálních věcí Zeman jmenoval Petra Krčála, po jeho rezignaci jmenoval prezident Janu Maláčovou, ministrem kultury se stal poslanec za ČSSD Antonín Staněk a zemědělství povede Miroslav Toman.

Poslanci vyslovili důvěru druhé vládě Andreje Babiše. Pro kabinet hnutí ANO a sociálních demokratů hlasovalo 105 členů dolní komory, včetně komunistů. Opozice považuje za alarmující, že poprvé od roku 1989 se na vládní moci podílejí komunisté a že v čele vlády stojí trestně stíhaný premiér. První Česká republika, která fungovala od roku 1993, tímto podle středopravicových stran skončila. Obávají se, že dosavadní polistopadový vývoj je ohrožen. Vládní politici spolu s komunisty zase argumentují tím, že končí vleklá povolební nejistota a země už potřebovala stabilní vládu s důvěrou.



Druhá vláda premiéra Andreje Babiše

Metnar kvůli diplomové práci nerezignuje, za chyby se omluvil

Ministr obrany Lubomír Metnar (za ANO) kvůli pochybnostem o své diplomové práci rezignaci premiérovi Andreji Babišovi (ANO) nenabídne. Na tiskové konferenci se

omluvil veřejnosti i autorovi publikace, ze které čerpal, že ve své práci neuvedl citace. Řekl, že udělal chybu, nešlo ale podle něj o plagiátorství. Odkázal se při tom na posudek Ostravské univerzity i na posudek Policejní akademie.

Ostravská univerzita uvedla, že Metnarova diplomová práce není plagiát. Mohla mít ale podle školy vyšší úroveň. Mluvíci univerzity Adam Soustružník uvedl, že se Metnar nedopustil vědomého plagiátorství, ale kontrola ukázala, že text vykazuje nedostatečnou práci s citačními zdroji.

Kvůli problémům s plagiátorstvím rezignovali již dva další ministři koaliční vlády ANO a ČSSD, ministryně spravedlnosti Taťána Malá (ANO) a ministr práce a sociálních věcí Petr Krčál (ČSSD).

Armáda chce do roku 2026 navýšit počet vojáků na 30 000

Armáda České republiky by chtěla do roku 2026 navýšit počet vojáků v celé zemi až na 30 000. Nyní je jich kolem 21 000. Podle zástupce náčelníka Generálního štábu Armády České republiky Jiří Balouna se jednak doplní počet na požadovaný stav 25 000 vojáků, zároveň vznikne dalších 5 000 míst kvůli novým útvarům. Zabývat se budou například kybernetikou, robotikou a dalšími technologickými odvětvími. Reagovat na to bude i Univerzita obrany v Brně, která hodlá otevřít nový obor spojený s kybernetikou.

Okamura je opět šéfem SPD, mandát má na tři roky

Místopředseda Sněmovny Tomio Okamura povede hnutí Svoboda a přímá demokracie (SPD) další tři roky. Na volební konferenci v Praze obhájil zakladatel uskupení svou pozici, když získal 150 ze 152 hlasů, řekl místopředseda strany Radim Fiala. Při zahájení konference bylo registrováno 151 delegátů, pravděpodobně se ještě jeden registroval později. Jeden delegát byl proti, Okamura nehlasoval.

„Menšinový kabinet hnutí ANO Andreje Babiše a ČSSD podléhá diktátu Bruselu a Berlína, v diskuzi o migrační krizi nakonec kapituluje,“ prohlásil Tomio Okamura. Babiš podle něj postupuje jako obchodník. Evropskou unii Okamura označil za „šílený projekt neomarxismu“, který je třeba odmítnout. V Česku hrozí nebezpečí totalitarismu a elitářského fašismu, a to prostřednictvím neziskových organizací podporovaných ze zahraničí, uvedl Okamura.

Pražskou kandidátku ANO pro podzimní komunální volby povede Stuchlík

Pražskou kandidátku hnutí ANO pro podzimní komunální volby povede podnikatel, zakladatel Fincentra Petr Stuchlík. Oznámilo to vedení strany. Vystřídá tak v roli lídra poslance Patrika Nachera, kterého původně zvolili členové hnutí ve stranickém referendu.

Další lídři stran v Praze: ODS plánuje comeback s bývalým primátorem Bohuslavem Svobodou. Lékař a vědec Zdeněk Hřib vyhrál primárky pirátů. Bývalý ministr spravedlnosti za ODS Jiří Pospíšil byl letos zvolen předsedou TOP 09 a nyní je i lídrem společné pražské kandidátky TOP 09, starostů a KDU-ČSL. Starosta Prahy 7 a současně poslanec KDU-ČSL Jan Čížinský (Praha sobě) chce s hnutím

Praha sobě zopakovat svůj úspěch z roku 2014, kdy s hnutím Praha 7 sobě suverénně vyhrál volby v Praze 7. Právníčka Hana Marvanová kandiduje za TOP/STAN a Jakub Landovský za ČSSD. Za hnutí Svoboda a přímá demokracie kandiduje i někdejší ředitel politického odboru kanceláře prezidenta Václava Klause Ladislav Jakl a bývalý ministr zdravotnictví z vlády Miloše Zemana Ivan David.

V hlavním městě bude o hlasy voličů soupeřit třicet uskupení. Jen některé strany či jiné formace mají šanci mít primátora. Minulé komunální volby v Praze na podzim 2014 vyhrálo ANO s 22 procenty hlasů a 17 mandátů, jako druhá skončila TOP 09, která měla o dvě procenta hlasů a jeden mandát méně, ale skončila v opozici. ANO sestavila koalici s ČSSD a Trojkoalicí (starostové, zelení a lidovci) v čele s primátorkou Adrianou Krnáčovou.



Petr Stuchlík



Bohuslav Svoboda



Zdenek Hřib



Jiří Pospíšil



Jan Čížinský

Podzimní volby do Senátu

Doposud byl Senát takovou „malou kopií Sněmovny“ a dominovaly v něm velké strany, ale teď už to nemusí být. Naopak se poprvé může stát institucí nezávislých osobností. Není proto divu, že letošní podzimní volby do horní komory budou patřit k těm nejdramatičtějším a nejzajímavějším v historii – a to nejen proto, že do nich jdou skoro všichni

neúspěšní prezidentští kandidáti (např. Jiří Drahoš, Pavel Fischer, Marek Hilšer). Čtyřicet procent dnešních senátorů pochází z malých stran, nebo jsou nezávislí.

Volí se jako vždy ve 27 obvodech a z nich v šestnácti obhajují sociální nebo občanské demokraté. Lidovci obhajují dva. Je pravděpodobné, že asi nejvíc senátních kandidátů bude zvoleno za ANO. Mimochodem, ze Senátu může úplně zmizet KSČM, protože její poslední senátor dostal v Chomutově silného soupeře. Některé obvody mají jasné favority. Proti Jaroslavu Kuberovi se neodvážilo nikoho postavit v Teplicích ani nejsilnější hnutí ANO, stejně jako nikoho nestaví proti Jiřímu Čunkovi ve Vsetíně.

Jako vždy se mezi senátními kandidáty objevují umělci, celebrity a lidé různých ne úplně obvyklých povolání.

Lidé se naposledy rozloučili s Dagmar Burešovou

Do obřadní síně strašnického krematoria se přišli naposledy rozloučit s advokátkou a první polistopadovou ministryní spravedlnosti Dagmar Burešovou její rodina a známí. Pohřbu se zúčastnili advokáti, soudci, někteří její kolegové z politiky, ale i Junáci, protože právnička byla velkou podporovatelkou skautingu.

Dagmar Burešová zemřela po dlouhé nemoci ve věku osmaosmdesáti let. Za dob totality vyjadřovala Burešová podporu disidentům, podpořila veřejně například spisovatele Milana Kunderu či matku Jana Palacha. Po roce 1989 se stala předsedkyní České národní rady a coby ministryně spravedlnosti se věnovala reorganizaci soudnictví, reformě vězeňství a zákonu o mimosoudních rehabilitacích. Z vrcholné politiky odešla po rozpadu Československa a volebním neúspěchu Občanského hnutí. V roce 2002 obdržela z rukou prezidenta Václava Havla Řád Tomáše Garrigua Masaryka za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva.



Dagmar Burešová

Zemřel generál Vranský, bojoval u Tobruku, létal pro RAF

Po dlouhé nemoci zemřel veterán z druhé světové války Pavel Vranský. Bylo mu sedmadvadesát let. Vranský,

kterého loni v květnu prezident povýšil do hodnosti brigádního generála, pocházel z židovské rodiny žijící v Ostravě a koncem třicátých let se chystal k emigraci do Palestiny. Dokonce kvůli tomu odešel z gymnázia a zapsal se na mlékařskou a sýrařskou školu, aby byl v nové domovině co nejprospěšnější, po okupaci Československa ale musel kvůli svému původu ze studií odejít. Spolu se svým otcem odjel do Polska, kde v roce 1939 narukoval do řad Československého legionu. Záhy však padl do sovětského zajetí, ze kterého byl propuštěn až v roce 1941.

Přesunul se s dalšími vojáky na Blízký východ a bojoval v Sýrii a u Tobruku. Pak se přihlásil do letectva, kde působil jako palubní radiotelegrafista u 311. československé bombardovací peruti britského královského letectva (RAF). Po válce zůstal u létání. Krátce působil u vojenské dopravní letky mezi Londýnem a Prahou, v roce 1946 odešel do civilu a nastoupil k Československým aeroliniím, poté až do roku 1970 pracoval na ministerstvu dopravy. Vranský obdržel řadu československých i britských vyznamenání včetně Řádu T. G. Masaryka. V roce 2016 opustil pozici místopředsedy Českého svazu bojovníků za svobodu.



Pavel Vranský

V Žatci si lidé připomněli 75. výročí vypálení Českého Malína

Volyňští Češi, jejich potomci a hosté si v Žatci připomněli 75. výročí vypálení obce Český Malín na Ukrajině. Při malínské tragédii nacisté brutálně zavraždili většinu obyvatel obce. Zúčastnění v projevech zdůraznili nutnost nejen na válečné události vzpomínat, ale také o nich učit ve školách.

Pietní akt u památníku obětím Českého Malína začal položením věnců. V řadách před pomníkem seděli hlavně lidé pocházející z Volyně a jejich děti. Výročí tragédie si přímo na Ukrajině připomněli lidé 13. července, v ten den před pětasedmdesáti lety německé oddíly do obce vtrhly. V Českém Malíně tehdy zahynulo 374 Čechů, z toho 105 dětí. Zachránilo se jen asi třicet chlapců a mužů, kteří na rozkaz nacistů odváděli dobytek. Několik přeživších se později připojilo k čs. armádě Ludvíka Svobody.

Ve věku 91 let zemřel politický vězeň František Suchý

Ve věku jednadevadesáti let zemřel politický vězeň František Suchý. Suchý zažil hrůzy nacistického i komunistického teroru. Spolu se svým otcem, který byl ředitelem strašnického krematoria, ukrýval popel popravených obětí na-

cismu a komunismu, aby mohly být jednou pohřbeny důstojně. V roce 1952 byl za špionáž a velezradu odsouzen k pětadvaceti letům žaláře. Ve věznicích strávil do svého propuštění 12,5 roku. Rehabilitace se dočkal až po roce 1989. V roce 2011 ho bývalý prezident Václav Klaus za vynikající zásluhy o rozvoj demokracie, humanity a lidská práva vyznamenal Řádem Tomáše Garrigua Masaryka, loni v listopadu obdržel Cenu Paměti národa.

Suchý spolu se svým otcem uchránil v době protektorátu jména 2 200 popravených, kteří měli být anonymně pohřbeni do hromadného hrobu. Tajně opisovali seznamy a urny s popelem ukrývali na odlehlém místě hřbitova. O jejich úmrtí informovali příbuzní. V době pražského povstání otec i syn bojovali se zbraní v ruce. Po únoru roku 1948 se rodina Suchých postavila i komunistickému režimu. V krematoriu schraňovali popel obětí komunistů, který měl být zlikvidován. Takto ukryli například urnu s popelem Milady Horákové, v době nacismu to byla například urna s popelem generála Josefa Mašína. Po komunistickém převratu začali také pomáhat rodinám, které byly převáděny přes hranice. Osudnou se Františku Suchému stalo ukrývání agenta chodce Jaroslava Koudelky, který ho nakonec po mučení prozradil.

Na Švédských šancích byl vysvěcen kříž na památku obětí

Na kopci zvaném Švédské šance u Přerova, kde se odehrál v polovině června 1945 poválečný masakr karpatských Němců, byl slavnostně vysvěcen obří kovaný kříž. Memento z dílny uměleckého kováře Jiřího Jurdy bude lidem připomínat 267 obětí zřejmě nejhorší msty na německy mluvícím obyvatelstvu v poválečném Československu. Kříž je symbolicky prostřílen a zdobí ho trnová koruna.

Masakr se na návrší Švédské šance u Přerova odehrál v noci z 18. na 19. června 1945. Českoslovenští vojáci zde zavraždili 120 žen, 72 mužů a 75 dětí včetně kojenců. Šlo o karpatské Němce ze Slovenska, slovenské Maďary a Slováky, kteří se vraceli z války domů. Vlaku, v němž cestovali, si všimli příslušníci 17. pěšího pluku z Petržalky. Podle historika Františka Hýbla je nemilosrdně nechali vyvléct z vagonů, dovlekli je na kopec nad Přerovem a tam je pozabíjeli. Masakr zorganizoval důstojník Karol Pazúr, který nakonec skončil před soudem. Nejprve byl potrestán 7,5 lety vězení. Nejvyšší vojenský soud v Praze mu v roce 1949 zvýšil trest na dvacet let. Ve vězení strávil zhruba rok, poté mu prezident Klement Gottwald udělil amnestii, v pozadí byly Pazúrovy vazby na komunistické představitele. Širší veřejnost se o masakru dozvěděla až po roce 1989.

U sochy maršála Koněva v Praze 6 byla odhalena vysvětlující deska

U sochy maršála Ivana Koněva v Praze 6 byla odhalena nová pamětní deska, která připomíná jeho roli před invazí vojsk Varšavské smlouvy do Československa v srpnu 1968. Události se zúčastnili i představitelé KSČM, kteří u pomníku proti desce tiše protestovali. Podle komunistů text přepisuje historii. Pomník maršála Koněva byl postaven v roce 1980. Pomník se dlouhodobě stává terčem vandalů, naposledy letos 8. května, kdy sochu někdo polil růžovou barvou.

Tabulka popisuje roli maršála Koněva v roce 1945, kdy s ukrajinským frontem osvobozoval Československo od nacistů, v roce 1956, kdy řídil potlačení maďarského povstání, a v roce 1961, kdy se jako velitel skupiny sovětských vojsk podílel na řešení berlínské krize výstavbou berlínské zdi. „V roce 1968 osobně zaštitil zpravodajský průzkum před vpádem vojsk Varšavské smlouvy do Československa,“ píše se také na odhalené desce. V roce 2015 se objevil návrh na odstranění pomníku maršála Koněva, radnice se však rozhodla sochu ponechat. Radnici pomáhalo sepsat text několik historiků. „Souvislost s 21. srpnem je zcela vymyšlená, spekulativní,“ uvedl pražský zastupitel Ivan Hružka z KSČM. Komunisté se pokusí docílit odstranění tabulky. Umístění vysvětlující tabulky se nelíbí ani ruskému velvyslancetví.

Slovenský parlament

Slovenský parlament odmítl návrh části opozičních a nezařazených poslanců, aby televizní stanice v zemi mohly vysílat české pohádky a další televizní pořady pro děti do 12 let v češtině. Předlohu novely zákona o státním jazyku při hlasování podpořilo jen 49 ze 140 přítomných poslanců.

V současnosti musejí televize na Slovensku pořady pro děti dabovat do slovenštiny. Například v roce 2014 veřejnoprávní stanice RTVS dostala pokutu od tamní licenční rady za to, že příběh o Spejblu a Hurvínkovi odvysílala v češtině.

„Rozumíme si (s Českem) kulturně i jazykově. Neměli bychom se (češtině) vyhýbat při uměleckých dílech. Naše děti ztrácejí kontakt s češtinou, přestávají ji vnímat jako příbuznou řeč,“ uvedla v rozpravě nezařazená poslankyně Viera Dubačová.

Poslankyně krajně pravicové strany Lidová strana Naše Slovensko (LSNS) Natália Grausová řekla, že navrhovatelé zmiňovaného zákona si patrně nevšimli, že Československo již zaniklo. „Nebo je jejich snahou udržet tuto mrtvolu, tuto mumii, vyvolávat ze záhrobí ducha Československa a jeho čechoslovakistických snah o vytvoření jednotného národa a jednotného jazyka československého?“ položila si Grausová řečnickou otázku.

Poslanci LSNS, stejně jako zástupci koalice, předlohu při hlasování nepodpořili.

Pro původní českou tvorbu, která není určena dětem, tedy například české celovečerní filmy, platí na Slovensku podle zákona o státním jazyce výjimka. Tyto pořady televize nemusejí dabovat do slovenštiny.

Československé letectvo si připomíná 100 let své existence

Asi nejslavnější období zažili letci v době druhé světové války, kdy sloužili v řadách britské RAF. Právě tuto část své historie si armáda připomněla 14. srpna v Praze. Při příležitosti stoletého výročí československého letectva a Britského královského letectva RAF se uskutečnil pietní akt u památníku Okřídleného lva na pražském Klárově. „Je to takové memento, připomenutí našich veteránů, kteří bojovali za druhé světové války v řadách RAF a přispěli tak k porážce fašismu. Jsme si vědomi hrdinství těch veteránů, kteří se zasloužili o to, že hitlerovské Německo nako-

nec bylo poraženo a svým jménem mohu prohlásit, že na hrdinství těchto veteránů nikdy nezapomeneme. Je nám ctí, že byli předchůdci našeho současného českého letectví,“ říká brigádní generál Petr Hromek, Velitel Vzdušných sil AČR.

Pietním aktem bylo uctěno 2 507 československých vojáků a vojačky, kteří sloužili v britském Královském letectvu během druhé světové války a bojovali například v bitvě o Británii. Datum 14. srpna nebylo zvoleno náhodou. Právě v tento den v roce 1945 se většina těchto letců vrátila do Československa.

Cvičení Ample Strike se zúčastní i bombardér B-52

Jedno z největších cvičení na českém území Ample Strike se letos konalo 3.-14. září. Zúčastnilo se ho asi 1 200 vojáků z devatenácti zemí, zapojily se např. i americký bombardér B-52, gripeny nebo německá tornáda a eurofightery. Do České republiky se vypravilo celkem osmadvacet týmů předsunutých leteckých návodčích z osmnácti spojeneckých zemí. Do cvičení zasáhlo šestatřicet letounů a vrtulníků z celkem devíti zemí.

Česká armáda zapojila jeden gripen, čtyři bitevníky L-159 a tři bojové vrtulníky Mi-24. Stroje startovaly z letišť v Náměšti, Čáslavi a Pardubicích. Samotné cvičení probíhalo na Libavě, Boleticích, na bývalém vojenském letišti Bechyně a na náměšťském letišti.

Česko i svět si připomněly srpen 1968, Babiše na pietě vypískali

V demonstraci proti premiéru Andreji Babišovi (ANO) a jeho vládnímu hnutí se proměnil pietní akt před budovou Českého rozhlasu k připomenutí obětí invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa, od které uplynulo padesát let. Babiš za hlasitého pískotu mluvil o tom, že svoboda v Česku není ohrožena. Každý si může říkat, co chce, založit stranu nebo hnutí a cokoliv kritizovat. Předseda Senátu Milan Štěch (ČSSD) odsoudil útoky na veřejnoprávní média a zdůraznil nutnost jejich ochrany. Mluvil o ohrožení společnosti záplavou informací. Na příkladu srpna 1968 ilustroval klíčovou roli veřejnoprávních médií pro objektivní informování občanů. Pokusy o diskreditaci České televize, Českého rozhlasu a České tiskové kanceláře jsou podle něj nepřijatelné.

Andreje Babiše před Českým rozhlasem vypískalo několik stovek lidí už při příchodu. Poukazovali na jeho údajnou spolupráci s komunistickou Státní bezpečností. Projevy nesouhlasu doprovázely i proslov šéfa Sněmovny Radka Vondráčka (ANO). Ten si postěžoval, že si lidé pietu pletou s demonstrací. Některé z transparentů kritizovaly i prezidenta Miloše Zemana, mimo jiné za rozhodnutí výročí nekomentovat. Vyjádření naopak přichystal slovenský prezident Andrej Kiska, jeho proslov odvysílala i ČT.

Srpnové události roku 1968 připomíná v celé republice řada pietních a vzpomínkových akcí, výstav či koncertů, věnují se jim i zahraniční politici a média. Zmínky o 50. výročí srpna 1968 se dostaly do řady světových listů, například na titulní stránku *The New York Times*, který uvádí, že pro milióny Čechů a Slováků byl přechod od nadě-

je k beznaději po srpnové invazi „stejně rychlý, jako byl šokující“. Pozornost věnoval invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa rakouský tisk a televize. Ze zahraničních politiků připomněl výročí například předseda Evropské rady Donald Tusk, podle kterého invaze zlikvidovala pražské jaro, ale touha po svobodě a demokracii přežila a je jádrem toho, co dnes spojuje Evropu. Události srpna 1968 připomněli také předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker či šéf Evropského parlamentu Antonio Tajani.

Anketa: Více než třetina Rusů souhlasí s okupací Československa

Více než třetina Rusů – 36 procent – považuje srpnovou okupaci Československa z roku 1968 za oprávněnou. Sovětský svaz si podle nich počínal správně. Skoro polovina o invazi nic neví. Vyplývá to z průzkumu ruského nezávislého sociologického střediska Levada, podniknutého v předvečer 50. výročí intervence. Podle ředitele střediska Lva Gudkova výsledky průzkumu svědčí o tom, že se Rusko vrací k propagandě v duchu Brežněvovy éry. Podle jiného průzkumu státní agentury FOM o vstupu sovětských vojsk do Československa věděla třetina Rusů, 29 procent už o tom někdy slyšelo, zatímco 35 procent připustilo, že o něčem takovém slyší vůbec poprvé. Z těch informovanějších 26 procent považovalo postup sovětského vedení za správný, 13 procent za nesprávný.

Ruský komentátor interpretuje pražské jaro jako převrat

Pražské jaro bylo první z „barevných převratů“ zosnovaných Spojenými státy a vstup vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 jen reagoval na lynčování komunistů a další zvěrstva a odehrál se na žádost Alexandra Dubčeka, tvrdí se v článku, který otiskl ruský list *Izvestija*. „Měl Sovětský svaz jinou možnost? Vždyť rozhodnutí o vstupu vojsk se přijímalo na pozadí masového trestání komunistů v ČSSR: lidi prostě chytali na ulici a lynčovali. Tato zvěrstva dobře zorganizovaného davu bylo nezbytné zastavit. A to také udělala vojska zemí Varšavské smlouvy v noci na 21. srpna 1968,“ uvádí politolog Alexandr Vedrussov. List *Izvestija* článek doprovodil slovy, že názor autora se nemusí shodovat s názorem redakce. Vedrussov podle dostupných údajů působil jako asistent komunistického poslance anebo vystupoval ve jménu Stalinova protikorupčního výboru. Nyní se tituluje jako ředitel analytického centra StrategPro.

V ruských médiích zaznívá i liberálnější pohled na 50. výročí vstupu vojsk Sovětského svazu a jeho spojení do tehdejšího Československa. Například deník *Kommersant* připravil interaktivní přílohu připomínající demokratické přeměny za pražského jara a podrobně rekapitulující invazi dobovými snímky, dokumenty a vzpomínkami z obou stran. Liberální média – listy *Vedomosti* či *Gazeta.ru* – se také pozastávají nad průzkumy veřejného mínění, podle kterých sovětský zásah dvakrát více Rusů schvaluje, než odsuzuje, a to podle komentátorů spíše vypovídá o stavu současného Ruska než o minulých událostech. „Pokud v osmdesátých letech považovalo sovětskou operaci proti Československu za nezbytnou většina obyvatel So-

větského svazu, tak teď je to jen třetina z těch Rusů, kteří o ní vědí. To je jasný pokrok. Ale i tak je to hodně. Vypovídá to ale o tom, že debata o roku 1968 a Československu je ve skutečnosti o současném Rusku. Pro ty, kdo je vidí jako agresivní impérium, je vstup vojsk triumfem SSSR a pomocí Čechům. Pro ty, jimž je cizí imperiální třesnění a agrese, je to strašné neštěstí pro obě země. A na tom, jaké stanovisko převládne ve společnosti, závisí její budoucnost. Tento spor ještě neskončil,“ napsala *Gazeta.ru*.

Policie v Moskvě zatýkala na vzpomínkové akci k okupaci Československa

Policie na Rudém náměstí v Moskvě zadržela tři účastníky vzpomínkové akce, kteří chtěli připomenout protest takzvaných osmi statečných z roku 1968. Tehdy skupina osmi lidí protestovala proti srpnové invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa. Její členové za to dostali několikaleté tresty, byli nuceni v psychiatrických léčebnách nebo byli donuceni k emigraci.

Mezi zadrženými na Rudém náměstí byl synovec básníka a účastníka protestu v roce 1968 Vadima Deloneho Sergej Šarov-Delone, dále liberální politik Leonid Gozman a vnučka další účastnice demonstrace z roku 1968 Natalje Gorbaněvské Anna Krasovická. Informoval o tom ruský portál OVD-Info. Manifestace se podle něj zúčastnilo asi padesát lidí, ruský opoziční list *Novaja gazeta* udával asi třicet účastníků. Zadržení účastníci protestu byli ještě během dne propuštěni.

Šéf zahraničního odboru Pražského hradu Rudolf Jindrák zásah ruské policie proti demonstrantům kritizoval. Kriticky se k němu postavili i zástupci TOP 09 a KDU-ČSL. Česká diplomacie je v kontaktu s demonstranty z Moskvy. Podle ní hrozí trojici, kterou ruská policie krátce zadržela, pokuta do výše zhruba 10 000 korun.

Holešovští výsadkáři Sověty v roce 1968 do kasáren nepustili

Když se 21. srpna 1968 objevily brzy ráno před kasárenami v Holešově na Kroměřížsku sovětské tanky, velitelé tamních výsadkářů je odmítli dovnitř vpustit. Gardový tankový prapor se do kasáren, ve kterých sloužilo zhruba 700 členů sedmého výsadkového pluku zvláštního určení, nedostal ani v následujících dnech. V celém Československu šlo při srpnových událostech o zcela ojedinělý čin. „Myslím si, že jsme byli jediný útvar v republice, který je nepustil vůbec,“ řekl dnes ČTK při setkání bývalých členů útvaru v Holešově někdejší výsadkář Josef Bartošek. Sověti podle něj záhy po svém příjezdu otočili hlavně tanků, kterých do Holešova dorazily desítky, směrem na kasárna. „Byla to dosti napjatá chvíle, kdy se brnkalo na nervy. Nakonec jim naši velitelé museli pohrozit tím, že pokud s těmi tanky neodejdou, tak že máme dostatek pancéřových pěstí a munice k tomu, abychom jim ty tanky zničili,“ uvedl Bartošek.

Za svůj postoj byli výsadkáři poměrně záhy potrestáni. V roce 1969 přišel elitní holešovský útvar o zástavu a byl rozpuštěn. Zbytky útvaru převelelo vedení armády do Prostějova, velitelský sbor rozptýlilo po celém Československu. Na padesát let staré události v Holešově zavzpomínalo asi dvě stě někdejších členů výsadkového pluku.

DŮLEŽITÁ DATA

14. 10. 1918 zveřejnil rakouský císař Karel I. svůj záměr federalizovat Rakousko-Uhersko.



Císař Karel I.

18. 10. 1918 odpověděl prezident Wilson na rakousko-uherskou žádost o příměří v tom smyslu, že nebylo možné se zabývat rakouským návrhem, protože je v zájmu Spojených států amerických, aby každému národu byla dopřána možnost svobodného a autonomního vývoje, proto záleží na jednotlivých národech, jak budou chtít svá práva a své určení realizovat.

28. říjen - vyhlášení samostatnosti Československa

Republika zaujímala rozlohu 140 408 km², na níž (roku 1921) žilo 13,6 miliónů obyvatel, z toho 50 procent Čechů, 22,8 procent Němců, 14,7 procent Slováků, 5,1 procent Maďarů, 3,7 procent Rusínů, 1,5 procent Židů a 2,2 procent občanů jiných národností.



Muži 28. října 1918:

František Soukup, Alois Rašín, Jiří Stříbrný a Antonín Švehla

Prvním československým prezidentem byl zvolen Tomáš Garrigue Masaryk. Vtiskl novému státu ideu humanitní demokracie, která v jeho pojetí vyrůstala z tradic české reformace i z anglosaského parlamentarismu. Československo se v té době řadilo k deseti neprůmyslovějším státům světa, zemědělsky bylo soběstačné a mělo poměrně vyspělou sociální politiku. Nově vzniklý státní útvar měl právo podílet se i na mírových jednáních, včetně podepsání mírových podmínek s poraženým Rakouskem a Německem.



Vznik samostatného Československého státu:
28. října 1918, Václavské náměstí

Mnichovská dohoda

Československá republika byla rozhodnuta bránit se proti útoku Německa a všeobecnou mobilizací armády **23. 9. 1938** dala své odhodlání jasně najevo. Mezinárod-



5. října 1938: Edvard Beneš abdikoval

ní podmínky obrany se však nenaplnily, Británie a Francie se zalekly možné velké války a jejich představitelé Chamberlain a Daladier dohodli v Mnichově s Hitlerem a Mussolinim připojení českých pohraničních území k Německu. Prezident republiky a československá vláda na tuto dohodu přistoupila. Československá republika ztratila 37 procent území s 36 procenty obyvatelstva.

30. 9. 1938 – mnichovský diktát. Země tím pozbyla svých historických a zároveň přirozených horských hranic, které byly silně opevněny. Část území anektovalo Polsko a Maďarsko, statisíce lidí byly nuceny opustit své domovy. Pomnichovská druhá republika živořila jen šest měsíců. Vládu nad Slovenskem si přisvojila nedemokratická Hlinkova ľudová strana, která o ni usilovala po celou dobu existence společného státu.

15. 10. 1938 prezident republiky Edvard Beneš odstoupil ze své funkce a odjel do emigrace. V březnu 1939 provedl Hitler konečný úder proti Československu.

21. srpna 1968

100 tisíc vojáků, 2 300 tanků a 700 letadel. Před padesáti lety překročila hranice Československa vojska Sovětského svazu, Polska, Maďarska a Bulharska. Za první den okupace bylo zabito nebo smrtelně zraněno osmapadesát lidí. Události šly v rychlém sledu. Dvě hodiny v noci: na letišti v Ruzyni přistávají sovětské vojenské letouny s vojáky a těžkou bojovou technikou. Tři hodiny v noci: na předsednictvu vlády byl zatčen sovětskými výsadkáři premiér Oldřich Černík.

Později vojáci za asistence StB zatýkají prvního tajemníka Alexandra Dubčeka, předsedu Národního shromáždění Josefa Smrkovského, předsedu ÚV Národní fronty Františka Kriegela a člena předsednictva a tajemníka ÚV KSČ Josefa Špačka. Později byli spolu s Oldřichem Černíkem eskortováni na území SSSR.

Seďm třicet ráno: k budově rozhlasu na Vinohradech dorazily sovětské tanky. Za hodinu a půl je rozhlas obsazen. Existovaly signály, že se okupace blíží? Podle historika Prokopa Tomka jich bylo několik. „Například se hodně hovořilo o cvičení Šumava, které si v podstatě sovětská strana vynutila a které se konalo v červnu 1968. Zdálo se, že už je to pokus o nějakou vojenskou intervenci nebo o setrvání na území Československa. Pak byly různé signály ve formě schůzek komunistických stran, kterých bylo několik. Například v Drážďanech. Pak byla varšavská schůzka v červenci 1968, kam odmítla KSČ přijet. Ze závěrů těchto schůzek vyplývalo, že socialismus v Československu je ohrožen, situace není dobrá a že ostatní státy socialistického bloku nepřipustí, aby Československo šlo jinou cestou. Těch signálů politických i vojenských byla řada. Je potřeba si klást otázku, jestli tehdejší politické Dubčekovo vedení nebylo poněkud lehkomyšlné a spoléhalo se na to, že k tomu nejhoršímu třeba nedojde. Nevím, ale ta politika zřejmě nebyla úplně promyšlená.“

Za první den okupace bylo zabito osmapadesát lidí. Jednou z prvních obětí se stal dělník ústecké chemičky Petr Fridrich, který se pokoušel holýma rukama zastavit sovětský tank. Ten třiatdvacetiletého muže zachytil pásem a tragicky zranil. Popis události tehdy zaznamenali policisté v protokolu, který je uložen v Archivu bezpečnostních složek. „My jsme vyčíslili do konce roku 1968 asi 137 mrt-

vých. Zejména v prvních týdnech byla velká převaha smrtelných střelných zranění. To byly desítky lidí, myslím, že hned v prvních dnech asi osmdesát. Některé případy souvisejí s okupací, ale ne vždy ti lidé padli rukou sovětských nebo jiných okupačních vojáků. Třeba v Balbínově ulici vybuchla munice v sovětském tanku, který zapálili demonstranti. Posádka utekla, tank vybuchl a přitom zahynulo pět civilistů, kteří se pohybovali v okolí. Podobný počet v těch místech zahynul, když se rozjelo nákladní auto u restaurace Hajnovka na rohu Vinohradské třídy. Celá problematika obětí je složitá. Je tam také velké množství autonehod. Co se týká záměrných úmyslných vražd, například jeden zběh ve severních Čechách, vojín Karnauščenko, zastřelil člověka, který ho převážel autem. Tragický případ se odehrál počátkem září v Jičíně, kde opilý polský voják zastřelil dva lidi a postřelil několik dalších. 25. srpna v Prostějově na Moravě zahynuli tři lidé a devět bylo zraněno při zbesilé střelbě sovětské vojenské kolony. Sověští i další vojáci okupačních armád měli ostré střelivo, byli pod tlakem, trpěli určitými nedostatky z hlediska zásobování. Na druhou stranu byli velice ideologicky nabádáni, že jsou de facto na nepřátelském území, že je obyvatelstvo nevíta, protože zde žijí kontrarevolucionáři, a že je to vlastně taková trestná výprava. To chování bylo nepřátelské. Navíc je otázka, jak dobře byli ti prostí vojáci informováni o tom, kde se nacházejí. Jejich rozkazy byly zřejmé: jedte tam a tam, a pokud se vám někdo postaví na odpor, tak ho nějakým způsobem zpacifikujte,“ uvádí historik Prokop Tomek.

Komentář: Byl srpen 1968 jen vrcholem střetu „chytřejších komunistů se zlými a hloupými“? Přestane být pouze „jejich“ dějinami a změní se v „náš“, když se zahledíme zpět do historie? Sociolog Ivo Možný říká, že v šedesátých letech šlo v ČR o totéž jako dnes: o poměr mezi spravedlností a efektivností ve společnosti. „Na zklamání z osmašedesátého se můžete dívat dvojím způsobem. Buď se tehdy založilo na úpadek solidarity, nebo, a to si myslím i já, že přes to zklamání nakonec lok naděje oživil v lidech hlubinné vědomí, že naděje je možná a solidarita má smysl a leží to v nich jako jakýsi kapitál. Generace pamatující onu dobu ještě není takový problém. Jsou jím ti, co přišli v okamžiku zhroutení naděje a nezažili nic jiného než normalizaci. Jenže kde učít naději?“



21. srpna 1968: náměstí Dr. Edvarda Beneše v Liberci

30. 10. 1968 byl podepsán zákon o československé federaci.

4. 10. 1993 byla podepsána Evropská dohoda o přidružení ČR k Evropskému společenství.

Edvard Beneš (28. 5. 1884 Kožlany na Rakovnicku – 3. 9. 1948, Sezimovo Ústí)

Edvard Beneš – český a československý politik, právník, diplomat, čs. prezident 1935-1938, 1945-1948.

Propuknutí první světové války jej podnítilo k organizování vnitřního odboje Maffie. Obstarával zejména spojení mezi Prahou a Masarykem ve Švýcarsku. V září 1915 odešel do zahraničí a od té doby jsou jeho životní osudy úzce spjaty s osobnostmi T. G. Masaryka a M. R. Štefánika. Kromě diplomatických jednání k získání politické prestiže zahraniční odbojové akci pořádá cyklus přednášek na pařížské Sorbonně o Slovanstvu, píše řadu článků do francouzských a českých zahraničních novin. Podílí se na ustanovení Československé národní rady (1916), kde zastává místo generálního tajemníka.

Společně s M. R. Štefánikem jedná s představiteli dohodových mocností o zřízení samostatných čs. vojenských jednotek. Po získání souhlasu i podpory byly postupně vytvořeny legie ve Francii (prosinec 1917), Rusku (léto 1918), Itálii (duben 1918). Výrazným výsledkem Benešovy diplomacie bylo uznání Československé národní rady jako představitele nového československého státu ze strany Francie (červen 1918), Anglie (srpen 1918), Itálie (říjen 1918). To současně umožnilo přístup zástupců Čs. národní rady na jednání států Dohody.

V listopadu 1918 musel v Paříži zabezpečovat historicky neexistující jižní hranici Slovenska a vůbec jeho vymaňování z Uher a současně také prosadit uznání historických hranic českého státu. Československo se tehdy rodilo jako státní útvar nikdy předtím neexistující, a to na základě Wilsonova požadavku práva národů na sebeurčení, jež však bylo v novém státě přiznáno pouze účelově definovanému národu československému. Tento koncept, dodnes přijímaný většinou Čechů jako přirozený a spravedlivý, Beneš obhájil v mírových smlouvách z roku 1919 a 1920 a jako tvůrce československé zahraniční politiky se jej snažil zabezpečit mezinárodními úmluvami.

Edvard Beneš stál u zrodu Společnosti národů a jako její místopředseda (1920), člen Rady (1923-27) a bezpečnostního výboru a předseda (1935) prosazoval politiku kolektivní bezpečnosti.

Od vzniku státu byl ministrem zahraničí a v letech 1919-1926 a 1929-1935 poslancem Národního shromáždění. V letech 1921-1922 byl též premiérem. Po abdikaci prezidenta T. G. Masaryka je 18. 12. 1935 zvolen za hlavu čs. státu. Jako místopředseda Čs. strany národně socialistické (členem byl v letech 1923-1935) výrazně ovlivňoval její politiku.

Zůstane věčným tématem českých dějin, zda byl tehdy lepší boj v mezinárodní izolaci než morální marasmus po kapitulaci. Jisté je, že Slováci toužili po autonomii, Maďaři a Němci po spojení se svým národem a Češi si na politické reprezentaci včetně Beneše válku nevytvořili. Beneš 5. 10. 1938 abdikoval a odešel do exilu. Po okupaci českých zemí a vzniku Slovenského státu v březnu 1939 prohlásil Mnichov za neplatný a zastával teorii právní kontinuity Československa. V průběhu války dosáhl uznání čs. exilové vlády u všech spojeneckých států.

Mnichov znamenal pro Beneše stejně jako pro jeho české spoluobčany trauma a touhou odčinit jej byl přímo posedlý. Už po Mnichově se zabýval otázkou Němců v Čechách a budoucí zahraničně politickou orientací a pro své závěry dokázal získat nejen politiky své generace – například J. Šrámka či J. Stránského – ale i politiky mladší: H. Ripku, P. Drtinu a další. Dospěl k závěru, podporovanému z domova, že válka je příhodnou historickou chvílí k vyřešení problémů státu vyhnáním Němců. Dávno před Postupimskou konferencí domů sděloval, že konec války „musí znamenat u nás velikou lidovou odplatu a pro Němce a fašistické násilníky konec opravdu krvavý a nelítostný“ (únor 1944).

Po triumfálním příjezdu do Prahy 16. května 1945 začal Beneš svými dekrety uskutečňovat záměr „revoluci nacionální spojit s revolucí hospodářskou“. 28. října 1945 byl potvrzen v úřadě a 19. června 1946 znovu zvolen prezidentem. Až příliš vycházel z úvahy, že Československo se může stát „mostem“ mezi Sovětským svazem a západními demokraciemi a napomoci tak stabilitě v Evropě. Jako sociolog byl přesvědčen, že politika je „praktická sociologie“ a že jeho politika je vědecká. Avšak další vývoj ukázal, že nikoli věda, nýbrž přání byla otcem myšlenek. Benešovu víru v demokratizaci SSSR a KSČ vyvrátil dramaticky únor 1948. Krátce po něm, 7. června 1948, abdikoval a brzy poté zemřel.

(mch, ss)

Julius Fučík (23. 2. 1903, Praha – 8. 9. 1943, Berlín, popraven)

Julius Fučík byl český komunistický novinář, literární a divadelní kritik a překladatel, popravený nacisty pro účast v protinacistickém odboji. Po roce 1948 se stal ikonou celé komunistické ideologie.

12. září 1978 zemřela Olga Masaryková

Olga Masaryková byla nejmladší dcera Tomáše Garrigua Masaryka (* 1891), většinu svého života prožila v exilu. Vdala se dvakrát a z druhého manželství se švýcarským lékařem Henrim Revilliodem měla dva syny. Herberta a Leonarda, kteří v průběhu druhé světové války oba zahynuli. Zajímavostí je, že podle skutečné podoby těchto dvou Masarykových vnuků byl vytvořen v Praze na Petříně pomník dvojice chlapců se šesti žabkami a dvěma ještěrkami hrajících si s rybou, který je umístěn uprostřed fontány v Seminářské zahradě. Totožnost dětí byla odhalena až po tzv. sametové revoluci. Olga Masaryková přestala Československo navštěvovat po záhadném úmrtí bratra Jana. Zemřela ve Velké Británii v roce 1978.

O vnucích Tomáše Garrigua Masaryka, synech jeho dcery Olgy Leonardovi a Herbertu Revilliodech, se doposud vědělo jen to, že zemřeli mladí na konci druhé světové války. Mladší Leonard zahynul 16. srpna 1944 jako pilot RAF při srážce dvou bombardérů u Skotska ve věku dvaadvaceti let. O smrti o rok staršího Herberta 13. února 1945 kolovaly dlouho dohady, všeobecně se dnes přijímá, že šlo o sebevraždu.

Koncert hitů roku 1968 zaplnil lidmi celé Václavské náměstí

Zpěvem československé hymny a písní *Modlitba pro Martu*, kterou zazpívala Marta Kubišová, skončilo na pražském Václavském náměstí připomenutí 50. výročí vstupu vojsk Varšavské smlouvy do tehdejšího Československa. Zcela zaplněné Václavské náměstí sledovalo Koncert '68 – největší hity roku 1968, který připomněl atmosféru přelomového roku. Zahájila jej několikaminutová projekce se vzpomínkami pamětníků na srpnové události z řad známých osobností. Na to, jak prožít invazi, zavzpomínal například politik Petr Pithart nebo scenárista Zdeněk Svěrák. Na koncertu zněly výhradně písně z šedesátých let, ale v nové úpravě. Diváci tak slyšeli nové aranže písní *Lady Carneval*, *Bratříčku, zavírej vrátka*, *Želva* nebo *Klaunova zpověď*.

Domazlické Chodské slavnosti

Stovky účinkujících, tisíce chodských koláčů zdobených povidly, mákem a tvarohem a desítky hodin programu byly připraveny pro návštěvníky 64. Chodských slavností a Vavřínecké pouti. Je to jedna z největších a nejstarších národopisných slavností v Česku. V centru města Domazlice na náměstí a kolem Chodského hradu viděli lidé i další chodské tradice – lidové kroje, které mnozí místní stále udržují a nosí, ukázky malování typické chodské keramiky a jarmark. Návštěvníci slyšeli chodské dudáky a lidové vypravěče. Součástí programu byly bohoslužby pod širým nebem a i pouťové atrakce.

Svatovavřínecká pouť přilákala na Sněžku stovky lidí

Stovky lidí zamířily na nejvyšší horu České republiky Sněžku, kde se uskutečnila tradiční Svatovavřínecká pouť. Po vlně veder v uplynulých dnech, kdy i v Krkonoších teploty vysoko přesahovaly 20 stupňů Celsia, poutníci stoupali na Sněžku v mnohem chladnějším počasí. Na vrchol vystoupal také bývalý prezident Václav Klaus, tradiční účastník Svatovavřínecké pouti. Na Sněžku vyrazil z Luční boudy, ušel tak zhruba čtyři kilometry včetně závěrečného ostřeého stoupání na vrchol. „Ještě jsem to ušel, takže jsem docela spokojený,“ řekl ČTK Klaus.

Pouť na Sněžku se koná tradičně na svátek svatého Vavřínce, který je patronem nejen kuchařů, cukrářů, pivovarníků či hostinských, ale i nejvyšších českých hor. Jméno svatého Vavřínce nese kaple, která stojí na vrcholu Sněžky.

Průzkum: Téměř polovina lidí se v práci za rok nedočká pochvaly

Většina Čechů dostane v zaměstnání pochvalu za dobře odvedenou práci maximálně párkrát za rok, 45 procent lidí se jí pak od ledna do prosince nedočká ani jednou. Vyplývá to z výsledků průzkumu společnosti Ipsos pro Institut interní komunikace mezi tisícovkou respondentů. Pochvaly jsou přitom pro zaměstnance stejně důležité jako odpovídající plat. Lidé, kteří jsou v práci často chváleni, jsou výrazně loajálnější a zároveň více doporučují svého zaměstnavatele ostatním. Firmám, ve kterých se nechválí, tak více hrozí odliv zaměstnanců i problémy se sháněním

nových. Pochvaly mohou výrazně ovlivnit také to, jak zaměstnanci vnímají svůj plat. V praxi se často stává, že manažeři by i chválit chtěli, ale nevědí jak, nebo nevolí ten nejlepší způsob.

Zhruba pětina Čechů neví, že v roce 1918 vzniklo Československo

Zhruba pětina Čechů a Češek mezi 18 a 65 lety neví, kdy vzniklo Československo a nezná události roku 1918. Téměř čtvrtina nedokáže říct, co se přihodilo v roce 1968. Třetina nemá povědomost o únoru 1948 a skoro polovina neví, co znamenal rok 1938. Vyplývá to z výsledků průzkumu o osmičkových výročích, který pro společnost Post Bellum provedla agentura NMS Media Research. Čím jsou lidé mladší, tím mají menší znalost o výročích. Někdy je to až zarážející. Větší znalosti mají muži než ženy. Roli hraje vedle věku také příjmová situace a vzdělání. Podle ředitele společnosti Post Bellum Mikuláše Kroupy řada mladých do 24 let považuje historii za překonanou a nebere ji jako součást života, je pak ale také snadněji manipulovatelná a častěji se kloní k extremismu.

Jediná videonahrávka filozofa Patočka byla objevena náhodou

Jedinou existující videonahrávku filozofa Jana Patočky získal od Francie Archiv Jana Patočky. Záznam zpravodajských pořadů, v nichž Patočka ve francouzštině objasňuje, co je Charta 77, byl objeven náhodou. Archiv Jana Patočky záznam opatřil titulky a zveřejnil na webu, aby byl dostupný české veřejnosti.

Nahrávka pořadů z roku 1977 má přibližně dvacet minut. Záznam, na němž je natočen přímo Patočka, trvá přibližně čtyři minuty. O jeho existenci se dlouhá léta nevědělo. Náhodně ho objevili pracovníci Archivu Jana Patočky při práci na dokumentárním filmu o událostech roku 1968 v Praze.

Pracovníci archivu, kteří zpracovávají Patočkovy ručně psané poznámky, se pozůstalosti filozofa věnují ode dne jeho smrti. Velvyslanec Galharague připomněl význam Patočky pro české i evropské myšlení. Dodal, že český myslitel se pustil do boje proti orwellovskému režimu a pomohl jej porazit. Patočka zemřel v sedmdesáti letech v březnu 1977 na mozkovou příhodu a selhání srdce po jedenáctihodinovém výslechu.

Opravy Národního muzea pokročily a to se letos v říjnu alespoň z části otevře návštěvníkům

Důležitý je nejen vnější vzhled, ale také vnitřek muzea, říká jeho generální ředitel Michal Lukeš: „Nový vnitřek Národního muzea pro nás není o nic méně podstatný než krásně opravená Historická budova naší instituce, protože právě expozice a vnitřní prostředí, uživatelská zajímavost, nové trendy ve vystavování budou potom především to, s čím bude muzeum pracovat a na co se podle mě návštěvníci těší.“

Nové expozice se sice chystají, ale některé stálíce Národního muzea v nich zůstanou. Třeba slavná kostra plejtváka myšoka. Nově bude k vidění expozice Dějiny

20. století. Její architektonické řešení připadlo Danielu Dvořákovi. Expozice je rozvrstvena do čtyř oddělení: politika, veřejná sféra, poloveřejná nebo polosoukromá podle toho, z které strany se nahlíží, a sféra soukromá. V centru expozice je člověk, jedinec, občan. Česko-slovenskou / Slovensko-českou výstavou připravilo Národní muzeum společně se Slovenskými Národním muzeem ke 100. výročí založení československé republiky.

Celkem muzeum představí osm stálých expozic. Jednou z nich je Klenotnice a mincovní kabinet, kde se lidé mohou těšit třeba na diadém Emy Destinnové nebo stoukát Ferdinanda III., kterých je na světě jen šest kusů. Svůj prostor dostanou v nových expozicích třeba také děti. Dětské muzeum v Nové budově přiblíží například Lovce mamutů nebo Prvohorní moře a samostatným expozičním celkem bude také Spojovací chodba mezi Historickou a Novou budovou muzea.

Oslavy vyvrcholí v říjnu, kdy bude ve zkušebním provozu částečně zpřístupněna zrekonstruovaná Historická budova Národního muzea – na výstavě *Keltové* se seznámíte nejen s duchovním i každodenním životem keltských kmenů, ale také s bohatým a proměnlivým světem doby železné ve střední Evropě. Národní muzeum vlastní jednu z nejrozsáhlejších archeologických sbírek v Evropě, spojenou svojí podstatnou částí právě s tématem mladší doby železné, konkrétně laténské kultury, jejíž rozmanitost výstava návštěvníkům ukazuje.

Dne 15. dubna 1818 bylo Národní muzeum založeno a oslavy dvoustých narozenin Národního muzea zahájilo muzeum symbolicky již v dubnu. Slavit se bude celý rok, červenec s hudbou, srpen s festivaly a září s historií.

V Praze je 83 000 psů, nejčastějšími jmény jsou Ben, Max a Bety

Obyvatelé Prahy k letošnímu pololetí chovali zhruba 83 000 psů, počet za letošek vzrostl o zhruba 3 000. Nejvíce chovatelů je v Praze 4. Vyplývá to z informací, které uvedl magistrát. Zhruba čtvrtinu mazlíčků tvoří kříženci, oblíbení jsou i yorkshirští teriéři. Mezi nejpobulárnější jména patří Ben, Max a Bety. Město loni na poplatcích za psa vybralo 42,8 miliónu korun. Sedmdesát procent této částky získávají městské části, které poplatky vybírají. Poplatek za jednoho psa v bytě je 1 500 korun, za druhého a každého dalšího 2 250 korun.

Naganský expres v kunovickém muzeu je už přístupný veřejnosti

Bývalý vládní letoun TU-154, takzvaný Naganský expres, na jehož palubě slavili čeští hokejisté v roce 1998 olympijské zlato, je po dvou letech montování a úprav v Leteckému muzeu v Kunovicích na Uherskohradištsku přístupný veřejnosti. Vedoucí muzea Martin Hrabec to považuje za splněný sen. Dneškem symbolicky skončil projekt Velký přelet, před dvěma lety se převezl letoun z vojenského letiště v pražských Kbelích do Kunovic. Pořadatelé připravili také slavnostní rozsvícení letadla. Akce se zúčastnili i členové původní posádky a personál letadla. Do Kunovic přijel i Zdeněk Fridrich, který byl kapitánem letadla se slavicími hokejisty na palubě. Ocenil, že se nadšencům podařilo letoun sestavit.

Svatopluk Karásek se stal čestným občanem Prahy 1

Zastupitel Prahy 1, evangelický farář, písničkář, spisovatel a básník Svatoopluk Karásek obdržel Čestné občanství Prahy 1, které mu na Staroměstské radnici předal starosta první městské části Oldřich Lomecký. „Svatoopluk Karásek na svém vlastním životním příkladu dokázal, že platí, stejně jako v jeho legendární písničce, že lze ďáblu říct NE. A to za jakéhokoliv režimu,“ ocenil ve svém slavnostním proslovu starosta Městské části Praha 1 Oldřich Lomecký.

Svatoopluk Karásek je podle něj muž, který měl vždy rád lidi a ti zase měli rádi jeho. „Koho ale nikdy moc nemusel a kdo také neměl rád jeho, byla vrchnost – a to už ta na základní i střední škole, později lampasácká na vojně a po značnou část života bolševická všude kolem,“ poznamenal Oldřich Lomecký.

Přímočarý a ve víře pevný Karásek to proto v životě neměl vůbec jednoduché. „Základních škol pár vystřídal a ze střední školy ho také několikrát vyloučili, aby ho zase přijali, a naopak. Jeho cesta na bohosloveckou fakultu díky komunistům rovněž nebyla zrovna přímočará,“ dodal starosta Prahy 1, který také připomněl dnes už úsměvnou epizodu, jež ale ve své době byla důkazem velké osobní statečnosti. „Když Svatoopluk přerušil studium bohoslovecké fakulty, nastoupil na vojnu. Během sedmidenní izraelsko-arabské války veliteli odevzdal svůj samopal s tím, že odmítá bojovat proti biblické zemi. Naštěstí ta válka byla nejen památná, ale i rychlá, a tak se naše lidová armáda, navzdory proklamacím, nestihla do konfliktu zapojit a jemu se naštěstí vyhnul soud pro velezradu. Byl ale poslán na vyšetření a tam mu felčari zjistili „nemožnou přizpůsobivost vojenskému prostředí...“

Po dokončení studia bohoslovectví nastoupil Karásek na faru do Hvozdnice, kterou s manželkou a přáteli zvelebil a otevřel pro všechny příchozí. Těch ale přibývalo takovou měrou, že komunisté prosadili jeho přestěhování do Nového Města pod Smrkem, ale i tam ho stihl vpravdě cimrmanovský problém – chodili mu tam lidi... A tak mu byl pro jistotu odebrán státní souhlas.

A režim nedal Karáskovi pokoj ani za jeho působení coby kastelána na hradu Houska, které skončilo po dalším, ještě tvrdším zásahu moci, která ho spolu s ostatními osobnostmi undergroundu poslala do kriminálu. Od mládí měl totiž rád muziku a psal písničky, a když nemohl kázat v kostele, kázal ve svých písničkách, a to nejen na festivalech druhé kultury, ale doslova všude. „Písničky Sváti Karáska posilovaly mě i spoustu dalších lidí, a to nejen v dobách nesvobody,“ vyzdvihl jeho přítel Vladimír Košárek. Karásek navíc na Housce pořádal filozofické a náboženské semináře a nahrávali tam muzikanti a kapely jako Plastic People a DG 307.

Pokud se ale komunistický režim domníval, že ho zlomí, velmi se zmýlil, protože písničky nepřestal psát ani v kriminále. Ani poté, co ho propustili, ani poté, co podepsal Chartu 77. A ani poté, co ho v rámci nechvalně známé akce Asanace estébáci donutili k odchodu do exilu, kde se vrátil k povolání duchovního a zároveň pořád psal a opět vystupoval, kde se dalo. Po pádu železné opony začal částečně působit i ve své původní vlasti, aby se nakonec po letech vrátil domů natrvalo.

(mk)

Vůně špekáčků

Kolem ohně sedí na dřevěných lavičkách a kusech špalků několik lidí. A kromě kytary, někdy ale i bez ní, je nezbytným průvodcem takového posezení špekáček. Věk většinou nehraje v oblíbenosti špekáčků roli, oblíbené jsou už u dětí. To, že špekáček boduje mezi Čechy napříč generacemi, potvrzují mnozí: „Špekáček mě provází od dětství tak jako každého Čecha. Nejedná se o jen tak ledajakou uzeninu. Když člověk jednou ochutná špekáček, potřebuje ho mít celý život.“

Český špekáček existuje přes sto let. Objevuje se v souvislosti s rozvojem uzenářského řemesla už během druhé poloviny 19. století. Spolehlivě se konzumace špekáčků dá doložit na Zemské jubilejní výstavě v Praze, kde se v roce 1891 uzenina prodávala na papírovém tácku s křenem a slaným pečivem. Původní receptura na výrobu špekáčků zdůrazňovala jak původ masa, tak podíl tuku. Podle ní by měl výrobek obsahovat 50 % hovězího zadního masa, 20 % vepřového bez kůže a 30 % kousky špeku. Kořeněný by měl být česnekem, pepřem a případně trochou muškátového oříšku. Narůžovělý materiál se naráží do hovězích střev o průměru čtyři centimetry a šňůruje se přibližně po sedmi centimetrech.

Dnes je v oddělení lahůdek k dostání několik druhů špekáčků, jsou nejrůznější jakosti, nejrůznější ceny. Ty, které jsou dobré, bývají dneska označovány jako „tradiční zaručená specialita“, poznáte je snadno, mají na sobě nalepené takové modré sluníčko a jsou opatřeny nápisem „tradiční česká specialita“, případně v anglické verzi.

Mezi některými lidmi je rozšířený názor, že špekáčky jsou karcinogenní potravinou. Průmyslově vyráběné špekáčky v kvalitní udirně takto závadné nejsou, ale zdraví nebezpečné mohou být určité způsoby úpravy nad ohněm. Tip na opékání je opékat špekáček vedle ohně, kde už jenom dohasíná, trvá to samozřejmě trochu déle, tak čtvrt hodiny, ale máte z toho lahodný šťavnatý špekáček. Týká se to veškerých barbecue a šašliků.

Špekáček je od roku 2011 zapsán na seznamu tradičních českých specialit, registrovaných Evropskou komisí. Na trhu se dnes můžeme setkat s napodobeninami, které neobsahují předepsaný podíl masa, nebo jsou vyrobeny ze strojově odděleného masa. Tyto výrobky se prodávají pod označením buřt, vuřt nebo opékáček. Pravý špekáček je však jen jeden.

Americké muzeum vrátí Česku vzácný štít ze zámku Konopiště

Vzácný renesanční štít, který ukradli nacisté během druhé světové války ze zámku Konopiště, se po desítkách let vrátí Česku. Na svém webu o tom informoval švýcarský židovský týdeník *tachles*, podle kterého rozhodl po dlouhém ověřování původu památky o jejím navrácení současný majitel – muzeum v americké Filadelfii. Štít ze třicátých let 16. století byl až do druhé světové války na středočeském zámku Konopiště, odkud jej ukradli nacisté. Podle serveru *tachles* chtěli renesanční památku, kterou vyzdobil italský malíř Girolami di Tommaso da Treviso, vystavovat v Linci, kde chtěl muzeum vybudovat nacistický vůdce Adolf Hitler. Na štít ve sbírkách Muzea umění ve Filadelfii narazil při svém výzkumu vimperský historik Ladislav Čepička, který v roce 2016 o svém objevu informoval veřejnost.

Myslivecké slavnosti na Hluboké nabídly vábení jelenů i zvěřinu

Na zámku Ohrada na Hluboké nad Vltavou se konaly Národní myslivecké slavnosti, největší republikové setkání myslivců. Zahrnuly ukázky mysliveckých tradic a sokolnictví, ukázky práce s koňmi i psy, výstavu trofejí, mistrovství republiky ve vábení jelenů, lukostřelbu, zvěřinové speciality i jízdy kočárem. Lidé se mohli podívat i do Staré obory, kde jsou mufloni, daňci i divoká prasata. Program nabídl i zvěřinové speciality či soutěž v poznávání zvěřinových klobás. Českomoravská myslivecká jednota měla ke konci roku 2016 přes 62 300 členů.

Strážnický folklórní festival letos navštívilo přes 30 000 lidí

Přes 30 000 návštěvníků přivítal letos 73. ročník Mezinárodního folklórního festivalu ve Strážnici na Hodonínsku. Déšť předčasně ukončil sobotní večerní program k oslavám 100. výročí vzniku Československa, při kterém společně vystoupil soubor Ondráš a Slovenský lidový umělecký kolektiv (SLUK). Festival nabídl přes čtyřicet pořadů s 3 500 účinkujícími z České republiky a 300 zahraničními účastníky. Program zpestřily soubory z Mexika, Ruska, Číny nebo Maďarska. Nejlepším tanečníkem verbuňku na festivalu se stal Antonín Žmola z Kněžpole. Ve finále uspěl z devatenácti tanečníků.

Hrad Bezděz zpřístupnil Templářský palác s trůnem

Nové lákadlo má královský hrad Bezděz na Českolipsku. Návštěvníci se dostanou na druhém nádvoří do Templářského paláce, který nechal pro špatný stav v roce 1844 uzavřít Kristian z Valdštejna. Palác procházel od roku 2009 rekonstrukcí. Základní opravy trvaly do roku 2012, při dalších úpravách získal palác schodiště a masivní dřevěné dveře. Má také nové nasvícení. V paláci si mohou zájemci také sednout na repliku královského trůnu, jde o kopii z gotického období. Od příštího roku by uvnitř paláce měly být také 3D model hradu v podobě ze 13. století, archeologická expozice a dětský koutek.

Betlémská kaple si připomněla 603. výročí upálení Jana Husa

Bohoslužba v zaplněné pražské Betlémské kapli připomněla 603. výročí upálení církevního reformátora Jana Husa. Předseda Senátu Milan Štěch (ČSSD) na závěr bohoslužby připomněl Husovu lásku k pravdě a vyjádřil naději, že jeho slova o tom, že pravda vítězí nade vším, budou nadále platná a nestanou se prázdným heslem. Štěch řekl, že ho na Husově učení vždy nejvíc zaujala pokora pražského kněze před vírou a před pravdou.

Bohoslužby připomínající Husovo upálení se konaly i na dalších místech České republiky. V jihočeském Husinci, odkud církevní reformátor pocházel, se konala ekumenická bohoslužba, ale také řada koncertů i trhy. Husa připomněly i dobové slavnosti na hradě Točnick, kde v programu s názvem Ve znamení kalicha – za dob husitských mohli návštěvníci vidět například jeho kázání.

Do Ostravy se sjeli blogerři z celého světa

V Ostravě se konalo největší mezinárodní shromáždění tvůrců internetového obsahu TBEX Europe 2018. Je to vůbec poprvé, co se tato konference světového formátu koná v zemi střední a východní Evropy. Účastníky čekal nabitý konferenční program v Gongu v Dolní oblasti Vítkovice.

Každoročně na TBEX přijíždí několik stovek delegátů z řad blogerů, vlogerů, fotografů, novinářů z tištěných médií, TV a rádií a dalších profesionálů z oblasti cestovního ruchu. Do Ostravy přijelo 500 účastníků z více než čtyřiceti zemí světa.

Dny lidí dobré vůle na Velehradě navštívilo přes 50 000 lidí

Letošní Dny lidí dobré vůle na Velehradě na Uherskohradištsku navštívilo přes 50 000 lidí. Slavnosti připomínající odkaz slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje se letos konaly devatenáctým rokem. Slavnostem přálo počasí, bylo slunečno, některým lidem však vysoké teploty tradičně způsobovaly problémy. Velehradské cyrilometodějské slavnosti patří k nejvýznamnějším církevním svátkům v zemi.

„Domníváme se, že je to také tím, že jsme tady mohli uctít a přivítat vzácnou relikvii svaté Ludmily,“ uvedl tajemník akce Josef Kořenek. Lidé na možnost uvidět lebku svaté Ludmily, která dle tradice přijala na Velehradě křest, reagovali velmi pozitivně, mohli se pomodlit u relikvie v Královské kapli baziliky, vystavena byla také při mších.

Na oslavy Harley-Davidson dorazilo do Prahy 110 000 lidí

Na oslavy 115. výročí založení amerického výrobce motorek Harley-Davidson dorazilo do Prahy přes 110 000 lidí, o desetinu více, než organizátoři předpokládali. Téměř dvě třetiny z návštěvníků oslav přijely na motorkách, jeden jel například na motocyklu až z Číny. Návštěvníkem z nejvzdálenějšího místa byl účastník ze souostroví Fidži v Oceánii.

Centrem oslav se stalo výstaviště v pražských Holešovicích a v Praze se také konala spanilá jízda 4 000 motorek. Kromě toho se konaly organizované výjízdky účastníků oslav po středních Čechách. Součástí oslav byly výstavy, jezdecké show či koncerty a dražby přileb a speciálně upravené motorky, které vynesly statisíce korun pro domov žen se zdravotním postižením Pramen a nadaci Domfree, podporující válečné veterány a veteránky.

Na Grabštejně je nové vojenské veterinární muzeum

Soupravy pro léčbu hospodářských zvířat zasažených bojovými chemickými látkami nebo narkotizační maska pro psy původně využívaná k uspání batolat. I to je součástí nově vzniklého vojenského veterinárního muzea na příhraničním hradě Grabštejn na Liberecku. Armáda po druhé světové válce hrad několik desetiletí obývala. Dodnes má svoje kynologické centrum v jeho sousedství, v takzvaném dolním zámku. Tam se také zhruba čtvrtstoletí veteri-

nární muzeum nacházelo, přístupné ale bylo jen ojediněle při dnech otevřených dveří. Na hradě je expozice asi třikrát větší.

Sucho odhalilo hladový kámen v Děčíně

Nejznámější takzvaný hladový kámen, který se objevuje v řekách při velkém suchu, jek vidění na Labi v Děčíně nedaleko Tyršova mostu. Lidé na kameny v minulosti za sucha psali nápisy a na hladovém kameni v Děčíně je mj. i známý nápis „Uvidíš-li mě, zaplač.“ Obvykle jsou na kamenech jen iniciály a letopočet. Nejstarší ověřený nápis na děčínském kameni je z roku 1616.

Nadšenci plánují připomenout vznik republiky vysazováním lip

Výročí 100 let od založení Československa plánují spolky připomenout vysazováním takzvaných lip republiky. V rámci projektu se také snaží zmapovat lípy, které byly vysazeny při předchozích výročí, především v období takzvané první republiky. Nadace Partnerství připravila projekt Stromy svobody 1918-2018. Na svých webových stránkách uvádí, že v letech 1918 a 1919 lidé na počest vzniku samostatného Československa vysázely tisíce lip. „Stromy byly ověšené stuhami, domy praporek, zpívala se hymna, ke kořenům se ukládaly pamětní listy,“ popsala organizace tehdejší oslavy. Stromy lidé vysazovali i třeba při výročí v letech 1928 a 1968 nebo po osvobození v roce 1945.

Nadace letos plánuje uspořádat od 20. do 28. října Dny pro Stromy svobody, během kterých poskytne k výsadbě 100 lip srdčitých. K výsadbě nových lip se dosud přihlásilo necelých 300 organizací či jednotlivců. Další aktivitou je snaha o ošetření starých stromů. Záštitu nad projektem převzala řada osobností včetně například zpěvačky Marty Kubišové, olympioniků Gabriely a Petra Koukalových nebo herce Vojtěcha Dyka.

Husité a křižáci znovu bojovali o pražský Vítkov

Na pražském Vítkově se odehrála rekonstrukce bitvy mezi husity a křižáky z roku 1420. Vrch Vítkov se částečně proměnil v tábor středověkých bojovníků, vedle budovy Národního památníku vyrostla dřevěná hradba. Na tomto místě se před téměř šesti sty lety odehrála strategická bitva, kdy už zbývalo jenom pár husitů vedených Janem Žižkou, kteří si tu vyrobili zbraně a díky nim se podařilo uhnít Prahu. Stejně jako v roce 1420 i dnes husitské vojsko pod kulisou středověké hradby zahrnovalo křižáckou přesilu. Bitvu provázela komentář, který přiblížil historii husitského hnutí na českém území i průběh boje. Představitelem jednookého vojevůdce Žižky byl poněkolkáté Jiří Kunát z plzeňské šermířské skupiny Lancea. Stejně jako ostatní bojovníci do bitvy nastoupil v plné zbroji a v silných vrstvách oblečení, a to i přes slunečné letní počasí.

Veganská zmrzlina

Netradičními příchutěmi a veganským zpracováním láká zákazníky zmrzlina Božský kopeček, která rozšířila tradič-

ní cukrárenskou nabídku v Brně. Charakteristické prodejní vozíky mohou lidé potkat na různých místech, třeba na Zelném trhu. K oblíbeným příchutím patří levandulová s borůvkou. V nabídce se objevuje také třeba mučenková zmrzlina nebo příchut' subtropického ovoce fejšoa.

Největší jedlík na jihočeském Borůvkobraní snědl 25 knedlíků

V jihočeských Borovanech největší jedlík za půl hodiny snědl pětadvacet kynutých knedlíků politých borůvkovou omáčkou – žahourem. Je to stejně jako loni. O titul krále borůvkových knedlíků se na festivalu Borůvkobraní utkalo čtyřicet soutěžících, zvítězil Josef Voharčík ze Žirovnice na Pelhřimovsku. Dohromady se na Borůvkobraní zkonsumuje 9 000 knedlíků. Na koláče a knedlíky padla asi tuna a půl borůvek, kromě toho se prodaly asi čtyři tuny čerstvých borůvek.

V Izraeli zemřela žena, která se soudila o Kafkovu pozůstalost

V Izraeli zemřela ve věku pětasedesáti let Eva Hoffeová, dcera sekretářky spisovatele Maxe Broda, který byl vydavatelem děl Franze Kafky. Rodina Hoffeové vedla dlouholetý spor o vlastnictví vzácných rukopisů pražského rodáka a spisovatele Kafky, v němž v roce 2016 izraelský nejvyšší soud definitivně přikl tato díla Národní knihovně v Jeruzalémě. Izraelský deník v této souvislosti připomněl, že i přes rozhodnutí nejvyššího soudu Národní knihovna stále nemá přístup k některým dokumentům, jež jsou pořád v bankovních sejfech v Tel Avivu a Curychu. Národní knihovna, která by díla chtěla vystavit i pro veřejnost, se domnívá, že v pozůstalosti v těchto sefích je i řada vzácných Kafkových dopisů a rukopisů, včetně rukopisu povídky *Venkovský lékař*, i jeho kresby.

Eva Hoffeová se narodila v roce 1933 v Praze. Jako šestiletá utekla s rodinou před nacisty do tehdejší Palestiny, kde po válce vznikl stát Izrael. Po absolvování vojenské služby v izraelské armádě pracovala Hoffeová mnoho let jako letuška. Na rozdíl od své sestry Ruth Weislerové, která zemřela během soudní kauzy o Kafkovu pozůstalost, Eva Hoffeová nemá potomky. Matka sester Hoffeových Esther pracovala jako sekretářka Maxe Broda, který byl Kafkovým přítelem a po spisovatelově smrti v roce 1924 spravoval jeho pozůstalost. Když Brod v roce 1968 v Tel Avivu zemřel, uvedl podle pozdějších soudních verdiktů v závěti, že jeho pozůstalost včetně Kafkových spisů má být předána veřejnému archivu. Esther Hoffeová ale místo toho dílo rozprodávala v aukcích.

Kočáry z Kladrub míří na jezdecké hry do USA

Přepavní firma v Národním hřebčíně v Kladrubech naložila kompletní vybavení pro čtyřspřeží, které míří na Světové jezdecké hry. „Koňská olympiáda“ se bude konat v září v Mill Springs v Severní Karolině v USA. Kontejner s kočáry, postroji a dalším nezbytným vybavením bude cestovat kamionem, vlakem, po moři a pak opět kamionem do místa konání závodů. Pětice starokladrubských koní s reprezentačním jezdcem se pak na místo konání dopraví letec-

ky. Všechny jezdecké disciplíny mají každý rok svá mistrovství světa jednotlivě. Při Světových jezdeckých hrách, které se konají jednou za čtyři roky, se konají soutěže všech disciplín na jednom místě. Česká jezdecká federace pro letošní rok vysílá reprezentanty ve čtyřech disciplínách: skocích, para-drezuře, voltiži (gymnastika a tanec na koni) a spřežení. V disciplíně spřežení bude Českou republiku reprezentovat Jiří Nesvačil mladší z Národního hřebčína Kladruby nad Labem. O mistrovský titul utká s další dvacítkou nejlepších jezdců z celého světa.

Při opravě orloje našli restaurátoři ukryté sochy a dopis

Při rekonstrukci pražské Staroměstské radnice byly objeveny další ukryté předměty. Restaurátoři objevili několik soch zvířat starých zhruba 600 let a ukrytý vzkaz. Informoval o tom magistrát hlavního města. Nalezený dopis podle restaurátora Petra Skály pochází z poloviny minulého století a jeho autorem je sochař, který orloj opravoval po druhé světové válce. Osmnáctistránkový text a noviny z roku 1948 Sucharda ukryl do sochy svatého Tomáše. V dopise líčí sochař své zklamání, protože chtěl orloj předělat do nové podoby. Nelíbilo se mu, že jsou na orloji sochy, které městu darovali lidé a nesouvisejí s Prahou. Narazil ale u památkářů.

Restaurátoři pátrali i po tajné místnosti, o jejíž existenci napovídalo několik indicií, tu se ale nalézt nepodařilo. Oprava radnice s orlojem začala loni v dubnu, nyní je orloj v restaurátorských dílnách. Na věž radnice se tato turisticky atraktivní památka vrátí nejpozději s koncem letních prázdnin. Restaurátorské práce a opravy budou stát 9,4 miliónu korun.

U Sokolova vzlétlo 32 000 poštovních holubů, letěli na Moravu

Více než 32 000 poštovních holubů chovatelů z celé Moravy vzlétlo na letišti Květná u Krajkové na Sokolovsku. Konal se zde 22. ročník asi největšího a nejznámějšího závodu v ČR, Katovického memoriálu. Ptáci několika stovek chovatelů letěli do svých domovů vzdálených od místa startu zhruba 250 až 450 kilometrů. Nejrychlejší z nich letěl průměrnou rychlostí 76,82 kilometru za hodinu, řekli ČTK chovatelé.

Katovický memoriál pořádají chovatelé jako vzpomínku na své zesnulé přátele, chovatele poštovních holubů, kteří zemřeli při pádu střechy haly v polských Katovicích v lednu roku 2006. Například v roce 2001 startovalo na západě Čech přes 36 000 holubů. „Byl to takový rachot, jako by vedle startoval vrtulník,“ popsal ČTK jeden lidí z přítomných na startu. Vítěz se vzhledem k rozdílným vzdálenostem, které musejí ptáci překonat, určuje výpočtem průměrné dosažené rychlosti. Každý pták má kromě kroužku i čip. Registrovaná čtečka dokáže při přiletu každého ptáka na domovský holubník elektronicky zaznamenat přesný čas.

Češi i Slováci považují za největší milník sametovou revoluci

Takzvanou sametovou revoluci v roce 1989, která vedla v tehdejším Československu k pádu komunistického reži-

mu, považují Češi i Slováci za nejvýznamnější historickou událost své země. Vyplývá to z výsledků společného průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM) Sociologického ústavu Akademie věd ČR a Sociologického ústavu Slovenské akademie věd. Výsledky zástupci obou institucí zveřejnili na tiskové konferenci.

Za klíčový milník v historii označilo sametovou revoluci 62 procent Čechů a 49 procent Slováků. V „českém“ žebříčku na dalších místech skončily vznik a období první Československé republiky (1918-1938) a takzvané pražské jaro a také okupace Československa vojsky země Varšavské smlouvy v roce 1968. Právě sametovou revoluci a ČSR Češi hodnotí nejlépe. Slováci mezi nejvýznamnější historické události kromě sametové revoluce zařadili rozdělení Československa a vznik samostatného Slovenska na začátku roku 1993 a vstup země do EU v roce 2004.

Festival Muzea autíček v Přísece připomněl hračky dnešních rodičů

Festival Přísekohraní v Muzeu autíček na Jihlavsku dětem připomněl hračky jejich rodičů. Na trávníku a ve stanech před zámečkem, v němž muzeum sídlí, si mohly pohrát s plastovými igráčky, plechovým traktorem na klíček, šlapacími autíčky nebo si svou hračku sestavit samy. Vítané ochlazení v horkém dnu nabízely zámecké prostory s novou expozicí pěti desítek modelů aut, ve kterých v minulém století jezdili významní čeští i světoví státníci nebo papežové.

Muzeum autíček bylo v zrekonstruovaném zámečku Příseka nedaleko Jihlavy otevřeno v říjnu 2015. Vybudovala ho pražská firma Abrex, která vyrábí modely aut. Výstava autíček se pořád rozrůstá. „Dneska už jsme asi na 10 500 exponátů,“ řekl ředitel muzea Robert Švec.

Tajemství Nuselského mostu

Pod Nuselským mostem v Praze se ukrývá ráj na zemi, o kterém nevědí ani Pražané. Mezi pražskou Čiklovou ulicí a železniční tratí pod Nuselským mostem se ukrývá útulná oáza klidu v podobě nádherné zahrady, o které téměř nikdo neví. Umělecká zahrada se může pochlubit mnoha sochařskými poklady. Ty jsou připomínkou doby, kdy tady existoval jeden z největších prvorepublikových ateliérů Prahy.

Umělecká díla zaplňují skoro každý kousek zahrady. Sochy a plastiky jsou zde všude, mnoho z nich má také nedozírnou hodnotu. Lze tu najít například původní modely Albína Poláška, který je podepsán pod beskydskou sochou Cyrila a Metoděje či sochou Woodrowa Wilsona, která dnes stojí u pražského hlavního nádraží.

Vedle soch zahradu zaplňují i různé originální altány a vstupní portály, jež také mají svůj umělecký rukopis. Zahrada totiž stojí na místě bývalého ateliéru Karla Nováka, který zde svou sochařskou dílnu otevřel v roce 1924. Během let působilo v jeho dílně mnoho významných dobových umělců, kromě zmiňovaného Albína Poláška, který tu také vytvářel sochu Radegasta, například Ladislav Šaloun, který zde pracoval na soše Jana Husa, jež dnes stojí na Staroměstském náměstí. Ateliér se také podílel na soše profesora Kafky Jana Žižky z Trocnova, největší jezdecké evropské soše. Novákův ateliér fungoval po několik

desetiletí a postupně se stal jedním z největších v Praze. Jeho rozkvět zarazil až komunistický převrat. Ateliér působil až do roku 1952, kdy došlo k jeho znárodnění a k částečné devastaci. Po znárodnění ateliér ležel několik let ladem. Až v roce 1958 se prostor ujalo studio Krátkého filmu, které zde vytvořilo jedno ze svých pracovišť. Po přesunutí studia na Barrandov postihla zahradu katastrofa v podobě výstavby Nuselského mostu, kdy se z části prostor stalo staveniště, a spousta soch tak byla zasypana. Až během rekonstrukce tak byla například objevena socha Svatopluka Čecha od Ladislava Šalouna. Mnoho dalších děl také skončilo v betonových základech mostní konstrukce.

K obnově místa došlo až po revoluci. Tehdy se domluvil vlastník soukromé stavební firmy Vojtěch Haluza s rodinou Karla Nováka, které byl bývalý ateliér vrácen v restituci, a v roce 1993 zahradu převzal s tím, že místo uvede do původní podoby podle představ původního majitele ateliéru. Sám Novák přitom výstavbu umělecké zahrady neplánoval. Jednalo se původně o výstavní plochu pro zájemce o jeho díla, jejichž počet se však neustále navyšoval. „Tak se zahrada postupně dávala dohromady. Do války byl schopen zahradu uvést do podoby, jakou má dnes,“ vysvětlil Haluza.

(mk)

Pozvánka na výlet: zámek Lysice

Tato barokní stavba na místě renesanční vodní tvrze, upravená ještě počátkem 19. století, vyniká skvostnými a bohatě zařízenými interiéry. Ty představují návštěvníkům životní prostředí a styl přední moravské hraběcí rodiny Dubských z Třebomyslic. Turisty do Lysic lákají bohatě vyzdobené interiéry se sbírkami nábytku, skla, porcelánu nebo obrazů. Zajímavá je rovněž výstava historických divadel a loutek nebo zahrada, v níž se nachází promenádní kolonáda, oranžerie a zámecké zahradnictví. K návštěvě láká také zrekonstruovaná historická zbrojnice, která je se svými 2000 zbraněmi jednou z největších na Moravě. Ve zbrojnici se nacházejí zbraně všeho druhu od gotiky po romantismus. K raritám tu patří meč z protáhlého hlavové



Zámek Lysice

ho výběžku ryby pilouna obecného nebo unikátní samurajské meče.

Bohaté sbírky, pořízené hlavně v 19. století, obsahují především nábytek, sklo, porcelán, obrazy, dále pak vzácnou sbírku zbraní, dvě knihovny, předměty dovezené z Orientu a pozoruhodnou sbírku historických střeleckých terčů. Od června do září je také možnost navštívit ojedinělou zámeckou zahradu s promenádní kolonádou a dále pak interiér zahradního kasina. Součástí prohlídky zahrady je také návštěva oranžerie a zámeckého zahradnictví z druhé poloviny 19. století.

Novou stálou expozicí je od května 2016 stálá výstava věnovaná významné rakouské spisovatelce Marii von Ebner Eschenbach s názvem *Žena tří století*. Je zde vystavena souprava jejích psacích per, hodinářská skripta, která používala, když se učila hodinářkou, nechybí ani portréty a fotografie spisovatelky. Samostatnou kapitolu díla Marie Ebner Eschenbach tvoří memoárové práce, které mají kromě estetické i mimořádnou dokumentární hodnotu a autorku přímo i nepřímo charakterizují. Kniha *Má dětská léta*

svědčí o autorčině úzkém vztahu k rodné Moravě, vzpomínky zavedou návštěvníky do Zdislavic i do Vídně a dovoří jim dětskýma očima nahlédnout do zajímavého prostředí šlechtické rodiny v první polovině 19. století

Dalším lákadlem je expozice *Lysické zámecké divadlo 1790-1902*. Než jej zničil požár, nacházelo se divadlo v severním křídle zámku a hráli v něm sami šlechtičtí majitelé. V expozici si je možné prohlédnout návrhy scénografie, kulisy, původní loutkové divadlo, zvláště cenné jsou papírové diorama (1730) nebo „aušpurské“ vystřihovánky. Nechybí ani dobové fotografie herců v kostýmech.

Kočár typu berlina, lehkého uzavřeného typu na vysokých kolech z 18. století, se po dlouhá léta nacházel mimo areál zámku a nedostávalo se mu průběžné péče, kterou našel až v roce 2005. Lysický velmi vzácný historický kočár byl původně pozlacen a používala jej lysická šlechta při slavnostních událostech. Pro svou vysokou hodnotu má kočár svou vlastní expozici.

(mk)

ZÁŘÍ – ŘÍJEN

Září

Září je devátý měsíc gregoriánského kalendáře. Staročeské označení tohoto měsíce bylo zářuj nebo zárij, což znamená „za říje“; odvozování od slunečního záření je pouze lidovou etymologií. Mnoho jazyků (včetně většiny slovanských) převzalo jeho latinský název „September“ (šlo o sedmý měsíc před reformou kalendáře).

V září začíná období podzimní sklizně a školní rok. Kromě ovoce a brambor dozrává také vinná réva a chmel. Proto se v lidové tradici českých zemích odehrávají v tomto měsíci tzv. sklizňové slavnosti – vinobraní, dočesná nebo pro jižní Čechy typická konopická.

28. září je den sv. Václava. Den státního svátku, do nedávné minulosti den, kdy se v hornatých krajích sváděl dobytek z letních pastvin do vsí k přezimování. V některých oblastech také končila roční služba čeledi a zároveň se uzavíraly smlouvy s hospodáři na příští rok.

(mk)

Pranostiky na září

Svatý Jiljí, své počasí drží.
Na svatého Štěpána krále, je už zima namále.
O Marie narození, vlaštovek tu více není.
Neprší-li o Marie narození, bude suchý podzim.
Po svatém Kříži, podzim se blíží.
Od Panny Marie Sedmiboletné teplota rychle poklesne.
Na Ludmily světice obouvej střevíce.
Po svatém Matouši, čepici na uši.
Je-li jasno na den svatého Mauricia, bude v zimě mnoho větrů.
Na svatého Cypriána, chladno bývá často z rána.
Na Kosmu a Damiána, studeno bývá z rána.
Kolem svatého Václava, nové léto nastává.
Svatý Václav hady sklízí.

Svatý Václav v slunci září, sklizeň řípy se vydaří.

Svatý Michal, všechno z polí spíchal.

Svatý Jeroným, bez dřeva zatopil.

Na svatého Jeronýma, stěhuje se k nám už zima.

(mk)

Říjen

Říjen je desátý měsíc roku podle gregoriánského kalendáře. Jeho české jméno je odvozeno od jelení říje. Latinský název „October“ znamená osmý měsíc a je odvozen z římského kalendáře, podle nějž rok začínal březnem.

Říjen začíná a končí stejným dnem v týdnu jako leden (ne v přestupném roce). V tomto měsíci pokračuje ve střední Evropě podzimní sklizeň a v českých zemích se tradičně slaví posvícení. V katolickém náboženství je říjen věnován Panně růženec a Anděl strážný – 2. října je svátek Anděl strážný a 7. října je slavnost Panny Marie růženec.

(mk)

Pranostiky na říjen

Fouká-li na svatého Remigia od východu, bude teplý podzim.
Svatý František zahání lidi do chýšek.
Na svatého Placida slunko ohně nevydá.
Po svatě Tereze mráz po střeších leze.
Jaký den svatý Havel ukazuje, taková zima se objevuje.
Opadá-li listí do polovice října, svatý Havel na poli zastaví práci a bude mokrá zima.
Svatá Hedvika do řepy ještě medu nalívá.
Na Šimona, Judy kočka leze z půdy.
Šimona-Judy biče schovejte, kyje řezejte, rukavice vundejte.
Šimona a Judy – buď sníh nebo hrudy.

(mk)

Státní rozpočet se v červnu dostal do schodku téměř 6 mld. Kč

Státní rozpočet se ke konci června dostal do schodku 5,9 miliardy korun, což je proti stejnému období loňského roku výsledek horší o 10,5 miliardy korun. Loni v červnu rozpočet vykázal přebytek 4,6 miliardy Kč, zatímco ke konci letošního května skončilo hospodaření státu schodkem 23,1 miliardy korun. Informovalo o tom ministerstvo financí.

Na celý letošní rok je rozpočet schválen se schodkem 50 miliard korun. Schválený státní rozpočet na loňský rok počítal s deficitem 60 miliard Kč, skutečný schodek činil 6,2 miliardy korun.

STEM: Podpora EU se vrátila na úroveň z počátku dekády

Podpora členství v Evropské unii se v Česku vrátila na úroveň z počátku dekády. Pro opětovný vstup země do EU by nyní hlasovalo 53 procent lidí, což je o čtyři procentní body více než na jaře 2011. Proti loňskému roku se podíl lidí, kteří by ho znovu podpořili, zvýšil o osm procentních bodů. Vyplynulo to z aktuálního průzkumu agentury STEM, která jeho výsledky poskytla ČTK.

Vnímání českého členství v unii se podle STEM zlepšilo po odeznění ekonomické a migrační krize. Před sedmi lety se podíl těch, kteří by znovu zvedli ruku pro vstup do EU, meziročně snížil z 59 procent na 49 procent. V letech 2015 a 2016 pak byla podpora unie u české veřejnosti vůbec nejnižší, pro opětovný vstup do EU se tehdy vyslovilo 38 procent občanů. Největší podporu má unie mezi mladými, mezi nimiž by vstup do ní podpořilo 63 procent dotázaných. Naopak u lidí nad 60 let je podpora zhruba pětačtyřicetiprocentní.

Agentura Fitch zvýšila rating ČR na AA-, výhled je stabilní

Mezinárodní ratingová agentura Fitch Ratings zvýšila hodnocení úvěrové spolehlivosti České republiky ze stupně A+ na AA-. Výhled byl v důsledku zlepšení ratingu změněn z pozitivního na stabilní, což signalizuje, že agentura se hodnocení v dohledné době nechystá změnit. Informovala o tom agentura Reuters. Společnost Fitch poukázala na dobré finanční výsledky České republiky v poslední době, zejména pak na solidní výběr příjmů a relativní zpomalení růstu výdajů v posledních letech. Příznivě se podle ratingové agentury budou vyvíjet i investice, zčásti i díky zrychlení čerpání fondů Evropské unie.

Úvěrový rating je důležitý pro investory, protože jim ukazuje, jaká je pravděpodobnost řádného splácení půjček. Čím je rating vyšší, tím lépe je dlužník vnímán v očích věřitelů a je pravděpodobnější, že si bude schopen zajistit nižší úrok.

Evropská komise zhoršila výhled české ekonomiky

Evropská komise zhoršila odhad růstu české ekonomiky na letošní i příští rok. Podle její letní prognózy by se měl hrubý domácí produkt (HDP) letos zvýšit o tři procenta

a příští rok o 2,9 procenta. V jarním výhledu komise letošní růst odhadovala na 3,4 procenta a růst v příštím roce na 3,1 procenta. Komise upozornila, že v loňském roce česká ekonomika vzrostla o 4,3 procenta, což bylo druhé nejprudší tempo za posledních deset let. V prvním čtvrtletí letošního roku ale tempo růstu podle komise zpomalilo kvůli slabé zahraniční poptávce.

Bankovní rada České národní banky zvedla základní úrokové sazby

Bankovní rada České národní banky zvýšila úrokové sazby. Základní úroková sazba, od které se odvíjí úročení komerčních úvěrů, se tak za poslední rok zvýšila už počtvrté. Dostala se na jedno procento. Podle guvernéra centrální banky Jiřího Rusnoka přispěl k rozhodnutí zvýšit sazby slabší kurz koruny, vyšší domácí inflace, ale i další důvody. „Česká ekonomika je ve fázi silného růstu. V některých aspektech se ukazuje, že je pravděpodobně výrazně nad svým růstovým potenciálem, přehřívá se. Vidíme to zejména ve složce trhu práce a na to navazujícího vývoje mezd.“

Co krok ČNB znamená pro firmy i spotřebitele, popisuje David Marek, hlavní ekonom společnosti Deloitte: „Pro ekonomiku to znamená dražší úvěry, zejména hypotéky, spotřebitelské úvěry, ale také firemní úvěry. Nejde o žádné dramatické zpřísnění.“

V případě, že koruna bude setrvávat na slabších úrovních a v české ekonomice budou přetrvávat tlaky na růst cen, nelze vyloučit další zvýšení úrokových sazeb v letošním roce. Po jednání bankovní rady to uvedl guvernéř České národní banky Jiří Rusnok.

Základní úroková sazba, od které se odvíjí úročení komerčních úvěrů, stoupla o 0,25 procentního bodu na 1,25 procenta. „Prostor pro dřívější zvyšování úrokových sazeb, než jaké předpokládala předchozí prognóza, vytvořila zejména odchylka ve vývoji kurzu koruny daná globálními vlivy. Současně k němu přispěly i více proinflační faktory v domácí ekonomice,“ uvedl Jiří Rusnok.

Tuzemské banky po zvýšení úrokových sazeb neplánují zdražování spotřebitelských úvěrů. V případě hypotečních úvěrů mírný růst vesměs připouštějí a až na výjimky nepředpokládají vyšší úročení vkladů. Vyplývá to z ankety ČTK mezi největšími bankami.

Zahraniční a tuzemské firmy v ČR investují 65 miliard Kč

Více než 65 miliard korun plánují investovat v Česku zahraniční a tuzemské firmy. Každý třetí z celkem 106 investičních záměrů, které loni dojednala agentura CzechInvest, je tzv. high-tech projektem, tedy projektem vysoce technologicky orientovaným nebo navázaným na výzkumně-vývojové aktivity. Nejvíce v ČR investují firmy z Německa, USA a Japonska. ČTK údaje poskytl CzechInvest.

V osmdesáti případech expandovaly tuzemské podniky. Nejvíce zahraničních investičních záměrů, ať už nových, či expanzí, přijde z Německa, a to 23,8 miliardy Kč, dále ze Spojených států amerických (2,6 miliardy Kč) a Japonska (čtyři miliardy Kč). Nejvíce investic směřuje do Jihomoravského kraje, Ústeckého kraje a do středních Čech. Z oborů šlo nejvíce investic do kovodělného a kovo zpracujícího průmyslu, výroby dopravních prostředků a IT a vývoje softwaru.

Česká ekonomika meziročně vzrostla o 2,3 procenta

Českou ekonomiku táhne domácí poptávka. Hrubý domácí produkt se díky tomu podle předběžného odhadu Českého statistického úřadu ve druhém čtvrtletí mezičtvrtletně zvýšil o půl procenta. Meziročně pak tuzemská ekonomika posílila o 2,3 procenta. Ředitel odboru národních účtů Vladimír Kermiet uvedl, že se na růstu podílí hlavně spotřební výdaje domácností a investice firem. Z hlediska odvětví se dařilo průmyslu, obchodu a stavebnictví. V porovnání s prvním čtvrtletím pak k růstu ekonomiky přispěl i zahraniční obchod. Analytici ale čekali meziroční zlepšení vyšší, a to o 2,5 až 2,6 procenta, ve srovnání s prvním čtvrtletím odhadovali nárůst o 0,7 až 0,8 procenta.

Česká ekonomika zpomalila v prvním čtvrtletí meziroční růst na 4,2 procenta

Meziroční růst české ekonomiky v letošním prvním čtvrtletí zpomalil na 4,2 procenta z pěti procent v loňském čtvrtém čtvrtletí. Mezičtvrtletně vzrostl hrubý domácí produkt o půl procenta. Zpřesněný odhad zveřejnil Český statistický ústav (ČSÚ). „Nefinanční podniky hodně investují. Současně jim rostou mzdové náklady, které v prvním čtvrtletí vzrostly meziročně o 9,2 procenta, což vedlo ke snížení míry jejich zisku. Je nutné ovšem uvést, že míra zisku českých podniků zůstává i nadále nadprůměrná ve srovnání s průměrem za EU,“ uvedl ředitel odboru národních účtů ČSÚ Vladimír Kermiet.

Česká republika je nadále pátou nejrychleji rostoucí ekonomikou EU, upozornil hlavní ekonom Cyrrus Lukáš Kovanda. „Rychleji v prvním čtvrtletí v meziročním vyjádření rostly podle aktuálních dat Eurostatu Lotyšsko, Polsko, Slovinsko a Maďarsko. Česká republika se o pátou příčku teď ovšem nově dělí s Rumunskem a Maltou,“ uvedl Kovanda a dodal, že údaje za Irsko a Lucembursko Eurostat zatím nezveřejnil.

ČSOB klesl v pololetí čistý zisk o pětinu

Čistý zisk skupiny ČSOB v prvním pololetí klesl meziročně o 20 procent na 7,5 miliardy korun. Důvodem poklesu byly mimořádné výnosy v loňském roce. Celkový objem aktiv pod správou skupiny vzrostl meziročně o šest procent na 207 miliard korun. ČSOB o tom informovala v tiskové zprávě. Objem úvěrů ČSOB vzrostl meziročně o čtyři procenta na 679 miliard Kč, objem vkladů se zvýšil o 14 procent na 969 miliard Kč. Počet klientů se zvýšil o 5 000.

T-Mobile zvýšil tržby na 13 miliard

Česká pobočka T-Mobile v prvním pololetí zvýšila celkové tržby o 0,3 procenta na 13,26 miliardy Kč. Provozní zisk stoupl o tři procenta na 5,6 miliardy Kč. Tržby z mobilních služeb klesly o 0,6 procenta na 9,2 miliardy Kč. Průměrná měsíční útrata za mobilní služby (ARPU) byla 253 Kč, tedy stejná jako ve stejném období loni. Počet uživatelů mobilních služeb se zvýšil o 19 000 na 6,174 miliónu. Televizní služby využívalo 57 000 klientů, tedy více než trojnásobný počet.

Premiér Babiš chce rozhodnout o financování nového jaderného bloku letos

Premiér Andrej Babiš chce, aby rozhodnutí o financování nového jaderného bloku v elektrárně Dukovany, která patří firmě ČEZ, padlo do konce letošního roku. Řekl to v rozhovoru s agenturou Reuters. ČEZ podle agentury odmítá investovat do nových elektráren bez určité formy státní podpory. Minoritní akcionáři se navíc bojí, že pokud by výstavbu nového bloku platil ČEZ, poškodil by je pokles ceny akcií. ČEZ proto navrhl svoji transformaci, která by znamenala, že by se jaderné a konvenční zdroje oddělily od distribuce a takzvané nové energetiky.

ČEZ, ve kterém drží 70 procent stát, provozuje dvě jaderné elektrárny, v Dukovanech a Temelíně. Obě se na celkové spotřebě elektřiny v Česku podílejí ze 38 procent. Životnost jaderných reaktorů v Dukovanech by měla skončit kolem roku 2035. To podle Babiše znamená, že je třeba urychlit přípravu na nahrazení těchto bloků. Podle Babiše je ČEZ dostatečně velký na to, aby mohl postavit nové jaderné reaktory bez toho, aby byl rozdělen.

Soud zamítl reorganizaci strojíreny Královopolská RIA, firma jde do konkurzu

Krajský soud v Brně zamítl reorganizační plán firmy. Podle údajů v insolvenčním rejstříku jsou pohledávky strojíren 1 miliarda a 500 miliónů korun. Podle generálního ředitele společnosti Ctirada Nečase je rozhodnutí soudu překvapením, protože ještě v polovině července souhlasilo s reorganizačním plánem 93 procent věřitelů. Soud ale plán zamítl kvůli připomínkám společnosti Sev.en EC, se kterou je Královopolská ve sporu kvůli dostavbě elektrárny Chvalčice. Sev.en EC je jedním ze dvou věřitelů, kteří s reorganizací nesouhlasili.

Třinecké železářny nechtějí koupit ArcelorMittal Ostrava

Společnosti Moravia Steel a Třinecké železářny (TŽ) nepodají závaznou nabídku na koupi ostravské huti ArcelorMittal Ostrava (AMO). ČTK o tom informovala mluvčí TŽ Petra Macková Jurásková. Skupina ArcelorMittal chce koupit italskou ocelárnu Ilva a prodej ostravské huti je součástí kompenzačního balíčku. Skupina chce slezský podnik prodat do konce roku.

Koupi ArcelorMittalu Ostrava doporučoval Třineckým železářnám také prezident Miloš Zeman, podle kterého by podniky měly pokud možno zůstat ve vlastnictví domácího kapitálu. Závaznou nabídku ke koupi ale třinecká společnost nakonec nepodala.

Akciová společnost ArcelorMittal Ostrava ročně vyrábí více než dva milióny tun oceli pro stavebnictví a strojírenství. Je největším výrobcem silničních svodidel v Česku. Kromě českého trhu dodává své výrobky do více než čtyřiceti zemí světa. ArcelorMittal Ostrava a její dceřiné společnosti mají téměř 7 000 zaměstnanců.

Poldi Kladno se bude znovu dražit

Kladenská huť Poldi půjde potřetí do dražby. Po dvou předchozích dražbách vydražitelé nezaplátili. Po třetím

neúspěšném pokusu o běžné vydražení by následovala přísnější exekuční dražba. O tom rozhodli zajištění věřitelé i věřitelský výbor. Uvedla to advokátní kancelář Žižlavský, která je insolvenčním správcem kladenské huti. Podnik je nyní v konkurzu.

Monetě klesl čistý zisk o 3,4 procenta

Monetě Money Bank klesl v pololetí čistý zisk meziročně o 3,4 procenta na 2,121 miliardy Kč. Objem hypoték, které banka poskytla českým domácnostem, vzrostl o 42,3 procenta. Na základě výsledků zvýšila banka celoroční odhady, čistý zisk nyní očekává 3,7 miliardy korun, tedy o 300 milionů korun více oproti předchozímu odhadu. Banka to uvedla v tiskové zprávě.

V Česku zdražily pohonné hmoty a nájemné

V červnu ceny zboží a služeb v Česku rostly. Český statistický úřad uvedl, že o desetinu více než v loňském roce zaplatili lidé za benzín, naftu a oleje. Spotřebitelské ceny stouply meziročně o víc než dvě a půl procenta. Zdražování se dotklo i elektřiny, nájemného a potravin, jako jsou vajíčka, máslo nebo ovoce a zelenina. Ceny mírně klesly u telefonování a oblečení.

Ekonomická diplomacie má směřovat k většímu propojování

Do společných projektů ekonomické diplomacie by se mohla zapojit i ministerstva dopravy, zdravotnictví nebo životního prostředí, řekl na poradě ekonomických diplomatů náměstek ministra zahraničí Miloslav Stašek. Rozpočet fondu na tyto projekty, které mají podpořit kontakty českých a zahraničních firem a otevírání obchodních příležitostí, se pro letošní rok zvýšil na 60 milionů korun. Loni jich resorty ve spolupráci s ambasádami připravily kolem tří set. Obvykle jde o podnikatelské mise, semináře nebo účast na veletrzích. Bývalý ministr průmyslu a obchodu Tomáš Hüner (za ANO) podpořil plánovanou fúzi státních agentur CzechTrade a CzechInvest.

V Česku je aktuálně více než 300 tisíc neobsazených pracovních míst

V Česku je více než 300 tisíc neobsazených pracovních míst. Firmy se situaci na pracovním trhu snaží řešit i zaměstnáváním lidí z ciziny. Už téměř dva roky jim v tom pomáhá vládní Režim Ukrajina. Příchod ukrajinských pracovníků do Česka prospívá nejen firmám, ale třeba i českým důchodcům, uvádí Hospodářská komora.

V současnosti pracuje v Česku prostřednictvím Režimu Ukrajina více než 13 tisíc pracovníků. Podle prezidenta Hospodářské komory Vladimíra Dlouhého je to přesto jen kapka v moři chybějících zaměstnanců: „Není to řešení dlouhodobé. Dlouhodobé řešení spočívá v plnění našich domácích úkolů. Souvisejí s reformou vzdělávacího systému, s reformou pracovního trhu a mnoha dalšími věcmi.“

Kvůli překlenutí současného akutního nedostatku pracovníků chce Komora jednat s vládou o tom, aby navýšila kvóty a aby Ukrajinců mohlo do Česka přijít víc. Podle

Vladimíra Dlouhého jsou přitom ukrajinští pracovníci přínosem nejen pro firmy, ale i pro celou českou společnost. Aktuální analýza Hospodářské komory uvádí, že stát získá ročně na daních a odvodech, které jsou navázané na zaměstnávání pracovníků z Režimu Ukrajina, víc než dvě miliardy korun.

Odbory ale mají na zaměstnávání Ukrajinců kritický pohled. Problémem jsou příliš nízké mzdy, říká Josef Středula, předseda Českomoravské konfederace odborových svazů: „Není pravdou, že by ukrajinští zaměstnanci měli stejnou mzdu za stejnou práci, jak hovoří Hospodářská komora. Dokazují to taky data Českého statistického úřadu, že ten rozdíl je opravdu v řádech několika tisíc korun. Nedávno jsem měl v rukou inzerát jedné velké IT společnosti, která nabízela práci správce počítačové sítě za 20 tisíc hrubého měsíčně v třísměnném provozu.“ Takové inzeráty podle Středuly nízkou mzdou cílí právě na ukrajinské pracovníky, protože český zaměstnanec za tak málo peněz pracovat nebude.

Kladné hodnocení české ekonomiky

Ekonomiku hodnotí kladně polovina Čechů, což je nejlepší výsledek za posledních devatenáct let. Vyplývá to z posledního průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM). Stav ekonomiky považuje za špatný jen zhruba sedmina lidí. Polovina Čechů také hodnotí pozitivně životní úroveň svých domácností. Za dobrou označilo současnou ekonomickou situaci Česka 49 procent dotázaných, neutrálně ji hodnotilo 34 procent lidí a za špatnou ji označilo 15 procent lidí. Stejně kladně jako tuzemské hospodářství hodnotí lidé i situaci vlastních domácností. Podle 53 procent Čechů je dobrá, 33 procent lidí ji hodnotí neutrálně a špatná je životní úroveň domácností jen podle 14 procent dotázaných. Průzkum provádělo CVVM v období od 12. do 24. května. Zúčastnilo se ho 1 008 obyvatel České republiky starších 15 let.

Konkurenční boj firem se vyostřuje

Masáže, vitaminové balíčky – i taková je nabídka zaměstnaneckých benefitů v Česku. Třeba stravenky v současnosti dostává skoro polovina ze všech zaměstnanců. Ti pak podle průzkumu chodí na obědy až třikrát častěji než lidé bez stravenek. Zhruba polovina zaměstnaných Čechů uvedla, že má týden dovolené navíc nebo pobírá příspěvek na důchodové spoření. Vyplývá to z průzkumu Unie zaměstnavatelských svazů.

Podniky se snaží svoje bonusy rozšiřovat. Třeba Dopravní podnik hlavního města Prahy nabízí řidičům autobusů přes devět různých výhod. Na seznamu zaměstnaneckých bonusů se u řady firem objevují výhody, jako je například 13. plat, auto i pro soukromé účely nebo třeba slevy na oblečení a wellness. Jako benefit firmy rozšiřují i možnosti, jako je pružná pracovní doba, práce z domova nebo taky na dálku. Rozvíjí se i takzvané digitální nomádství – tedy druh výdělků, kdy lidé cestují po světě a zároveň si vydělávají na živobytí. Většinou jde o grafiky, IT pracovníky, datové analytiku nebo blogery.

Přesto ne všem zaměstnancům se podobných bonusů dostává. Podle průzkumu Unie zaměstnavatelských svazů nemá zaměstnanecké výhody skoro každý osmý Čech.

Univerzita Karlova zakládá firmu, aby lépe propojila výsledky vědy s investory

Vědce z Univerzity Karlovy nejspíš do budoucna čeká méně papírování, pokud budou chtít převést svůj nápad do praxe. S hledáním investora nebo psaním různých žádostí jim totiž pomůže nově založená společnost Charles University Innovations Prague. Nejstarší česká univerzita je vůbec první vysokou školou, která podobnou firmu zakládá. Jak uvedl rektor Tomáš Zima, přispěje to k efektivnějšímu přenosu vědeckých znalostí a technologií z univerzitní oblasti ke komerčním firmám, a tím k veřejnosti. Nově vzniklá společnost má hlavně pomoci vědcům s tím, aby si investory pro své projekty nemuseli hledat sami.

Unipetrolu klesl čistý zisk o polovinu

Petrochemickému holdingu Unipetrol v letošním prvním pololetí klesl čistý zisk meziročně o polovinu na 3,2 miliardy korun. Vliv mělo pojistné plnění, které vylepšilo výsledky loni. Tržby podniku se snížily o 4,5 procenta na 58,3 miliardy korun. Konsolidované výsledky firma zveřejnila na svém webu. Za samotné druhé čtvrtletí čistý zisk klesl meziročně o pětinu na 2,9 miliardy korun. Čtvrtletní tržby se proti loňsku téměř nezměnily, firma utržila 31,1 miliardy korun.

Vítkovice měly loni ztrátu 4,5 miliardy

Společnost Vítkovice, a. s., loni hospodařila se ztrátou 4,5 mld. Kč. Oproti předloňskému roku vzrostla o 3,3 mld. Kč. Podle vedení společnosti jsou příčinou vyšší ztráty mimořádné účetní operace související s ekonomickým vývojem jednotlivých dceřiných společností Vítkovic. Ztrátu chce firma částečně uhradit z nerozděleného zisku, zbytek pak snížením základního kapitálu.

Zisk Lesů České republiky klesl meziročně o čtvrtinu

Státní podnik Lesy České republiky loni vydělal zhruba o čtvrtinu méně než rok předchozí. Společnost vykázala nejnižší zisk za posledních sedm let, a to zhruba tři miliardy korun. Podnik totiž kvůli propadu cen utržil méně za prodej dříví a zároveň tvořil větší rezervy.

Společnost se především na Moravě potýká s kůrovcovou kalamitou. V této souvislosti bývalý ministr zemědělství Jiří Milek (za ANO) v květnu odvolal tehdejšího ředitele Lesů Daniela Szóráda. Ten ale odmítl, že podnik pod jeho vedením nezvládl kalamitu likvidovat. Společnost spravuje asi polovinu všech lesů na území České republiky.

Růst průmyslu zrychlil, stavebnictví a maloobchod na tempu ubraly

Tuzemský průmyslová výroba v červnu příjemně překvapila, k jejímu vyššímu růstu přispělo teplé počasí, shodli se analytici oslovení ČTK. Produkce podle nich ale již naráží na strop své kapacity, chybí hlavně kvalifikovaná pracovní síla. Průmyslová výroba v Česku v červnu zrychlila meziroční růst z květnových 1,4 procenta na 3,4 procenta. „Tuzemská průmyslová výroba v červnu pozitivně překvapila, když meziroční růst výrazně překonal tržní očekávání, jež

se pohybovala okolo 1,5 procenta,“ uvedl analytik Generali Investments Radomír Jáč. Po očištění o vliv počtu pracovních dní činil meziroční růst průmyslové výroby za červen 6,9 procenta – jde o nejsilnější růst v letošním roce, dodal. Analytik Komerční banky Viktor Zeisel upozornil na to, že nejvíce se na růstu průmyslu podepsala výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu. Průmysl si může udržet pozici lídra ekonomiky i ve druhé polovině roku, která nejspíše bude o něco slabší než ta první, odhadl analytik ČSOB Petr Dufek. Nicméně ve srovnání se západní částí EU půjde stále o dobrá čísla.

Stavební výroba v Česku v červnu zpomalila meziroční růst na 7,5 procenta z květnového růstu o 10,1 procenta. Tržby v maloobchodě bez prodeje aut v červnu zmírnily meziroční růst na dvě procenta z květnových pěti procent. Na vině omezené chuti spotřebitelů utrácet v červnu mohou být vyšší inflace, méně pracovních dnů v tomto měsíci, vedra, ale i rostoucí ceny bydlení. Výsledky tržeb obchodů byly podle analytiků zklamáním, v dalších měsících ale nízká nezaměstnanost a rychlý růst mezd budou hnát tržby obchodníků vzhůru. Podle hlavního ekonoma UniCredit bank Pavla Sobiška za omezenou chuť domácností utrácet za zboží nestál výpadek příjmů. Šlo spíš o kumulovaný vliv několika faktorů, které by jednotlivě nebyly významné. Červen měl meziročně o jeden pracovní den méně.

Sněmovna o rok odložila zavedení reformy financování škol

Spuštění reformy financování regionálního školství bude pravděpodobně o rok odloženo na září 2019. Naplno by začala fungovat od ledna 2020. Schválila to Sněmovna v rámci novely školského zákona. Odklad, který ještě posoudí Senát, má usnadnit náběh na financování podle počtu odučených hodin, nikoli pouze podle počtu žáků jako nyní. Poslanci také podle očekávání zrušili na popud ODS povinnost mateřských škol zajistit od roku 2020 místa pro dvouleté děti. Mělo by nadále záležet na rozhodnutí ředitelů školek, zda přijmou děti mladší tří let. Ne všechny školky jsou totiž podle kritiků na přijímání všech dvouletých dětí kapacitně připraveny a jejich rozšíření by neúměrně zatížilo obce.

Přijaté změny podpořil ministr školství Robert Plaga (za ANO). Povinnost školek přijímat dvouleté děti by si podle něj vyžádala investice do rozšíření kapacity mateřských škol ve výši 283 000 korun na dítě, což by při 40 000 dětech znamenalo přes 11 miliard korun. Ministerstvo podle něj letos dokázalo pro tento účel uvolnit podobně jako loni jen 300 milionů korun. Občanským demokratům se naopak nepodařilo zrušit povinnost předškolního vzdělávání pro pětileté děti.

Sněmovna schválila vládní změny důchodů, mírně oslabí zásluhovost

Pevná část důchodů se zřejmě zvýší o procentní bod na deset procent průměrné mzdy a lidem starším 85 let vzroste měsíční penze o tisíc korun. Předpokládá to vládní důchodová novela, kterou schválila Sněmovna 130 hlasy ze 132 přítomných poslanců. Změna ve výpočtu penzí mírně oslabí zásluhovost. Dolní komora zamítla drtivou většinu poslaneckých úprav, které mířily například na zvýšení penzí žen s dětmi a na vdovské a vdovecké důchody. Předlohu

ještě musí posoudit Senát a prezident. Důchodovou novelu připravilo ministerstvo práce a sociálních věcí za bývalé ministryně v jednobarevné vládě ANO Jaroslavy Němcové. Cílem změn je podle jejich dřívějších slov přispět ke zvýšení životní úrovně lidí s nízkými penzemi, u nichž základní výměra činí významnou část důchodů.

Imoba vrátila spornou padesátimiliónovou dotaci na Čapí hnízdo

Společnost Imoba z holdingu Agrofert vrátila padesátimiliónovou dotaci na vybudování rekreačního a konferenčního areálu Čapí hnízdo na Benešovsku. V tiskové zprávě to oznámil ředitel úřadu regionální rady Regionálního operačního programu (ROP) Střední Čechy Kamil Munia. Pro podezření z dotačního podvodu kvůli sporné dotaci čelí stíhání premiér Andrej Babiš (ANO) a další lidé, včetně Babišových příbuzných. Vrácení dotace by na jejich stíhání nemělo mít vliv. Imoba se rozhodla peníze dobrovolně vrátit, jelikož podle ní nelze v dohledné době čekat nezávislé a spravedlivé posouzení případu soudem.

Vystěhování desítek klientů bývalého H-Systemu do nalezení dohody nehrozí

Bývalí klienti H-Systemu by mohli v domech v Horoměřicích u Prahy zůstat i po uplynutí lhůty na vystěhování stanovené Nejvyšším soudem. Podle senátora Jiřího Čunka z KDU-ČSL to na jednání, při kterém v Hrzánském paláci působil jako mediátor premiér Andrej Babiš (ANO), přislíbil konkurzní správce H-Systemu Josef Monsport. Ten se s bytovým družstvem Svatopluk, které poškozené zastupuje, domluvil zároveň na tom, aby vybrali znalecký ústav k ocenění nemovitostí v Horoměřicích.

Kauza zkrachovalého H-Systemu se táhne pětadvacet let. Nejvyšší soud rozhodl, že se má skoro šedesát rodin žijících v Horoměřicích u Prahy do měsíce vystěhovat z domů, které si vlastními prostředky dostavěly po krachu H-Systemu v roce 1997. Lidé z Horoměřic v bytech družstva Svatopluk tvoří jen část těch, kteří krachem H-Systemu přišli v součtu o skoro miliardu korun. Společnost uzavřela v roce 1993 se stovkami zájemců smlouvy o výstavbě a převodu bytů a domků v okolí Prahy. O několik let později ale zkrachovala. Stihla postavit jen čtyřiatřicet rodinných domů. Majoritní akcionář H-Systemu Petr Smetka si za vytunelování společnosti odpykal dvanáct let ve vězení.

Restituenti budou dál dostávat náhradní pozemky

Ústavní soud zrušil takzvanou druhou restituční tečku, stát by proto měl i po 1. červenci poskytovat restituentům náhradní pozemky, nejen finanční odškodnění. Zrušení novely schválené v roce 2016 úspěšně navrhla skupina osmnácti senátorů. Soud sporná ustanovení novely několika zákonů zrušil s platností ke konci letošního června. V jednomyslně přijatém nálezu uvedl, že i kdyby zbývalo třeba už jen jediné neskončené restituční řízení, není správné vytvářet nerovnost mezi více skupinami restituentů. Právě na nerovnost mezi lidmi, kteří už získali pozemkovou náhradu, a restituenty, jejichž nárok by se takto uspokojit nepodařilo, upozorňovali senátoři zastoupení Tomášem Grulichem. Druhá skupina restituentů už by dostala jen peněž-

ní náhradu, podle senátorů vyplácenou ve zcela nedosta-
tečné výši.

Soud poslal exhejtmana Ratha za korupci na 8,5 roku do vězení

Za korupci u veřejných zakázek Středočeského kraje má jít bývalý hejtman David Rath na 8,5 roku do vězení. Rozhodl o tom Krajský soud v Praze, který někdejšímu vrcholnému politikovi sociální demokracie vyměřil stejný trest jako před třemi lety. Nařídil také, aby Rathovi propadlo zhruba 22 miliónů korun, které mu zabavila policie. Rozsudek není pravomocný, lze se proti němu odvolat.

Manžele Kateřinu a Petra Kottovy, kteří podle obžaloby machinace s tendry organizovali, potrestal soud 7,5 lety vězení. Podle soudu by měli přijít také o peníze a cenné papíry, které se našly u nich doma a na bankovních účtech. Podnikatelka Lucia Novanská má jít do vězení na pět let, soud jí uložil i peněžitý trest. Ivaně Salačové, která se ke korupci přiznala, uložil soud za korupci podmínku. Podnikatelka v Rathově kauze figurovala jako spolupracující obviněná.

Soud obžalovaným vyměřil stejné tresty jako v roce 2015. Verdikt však o rok později zrušil vrchní soud kvůli použitým odposlechům. Loni se případ dostal k Nejvyššímu soudu, který naopak rozhodl o tom, že odposlechy jako důkaz použít lze. Případ se tak musel před soudem řešit znovu. Státní zástupce Jiráť není spokojen s tím, že Rathovi a manželům Kottovým nepropadl veškerý majetek, jak soudu navrhoval. David Rath už podal k vrchnímu soudu odvolání proti rozsudku ve své korupční kauze. Chce tím dokázat, že jeho trest 8,5 roku vězení byl předem daný. Justice podle něj plní zadání některých politiků, jmenoval prezidenta Miloše Zemana.

Průměrná cena nových bytů v Praze v prvním pololetí vzrostla o 24 procent

Průměrná cena nových prodaných bytů v Praze v prvním pololetí meziročně vzrostla o 24 procent na 94 000 korun za metr čtvereční. V porovnání s koncem prvního čtvrtletí se zvýšila o 6,2 procenta. Počet prodaných bytů se meziročně snížil o 3,5 procenta na 2 750. Vyplyvá to z údajů developerských firem Trigema, Skanska Reality a Central Group. „Přestože nabídka nových bytů v posledním čtvrtletí mírně rostla, tempo navyšování cen nepolevuje. Cenové stabilizaci by pomohlo, pokud by se podařilo na trh pustit větší počet nových projektů, který by tak zájem o bydlení lépe nasýtil,“ uvedl předseda představenstva Trigemy Marcel Soural. Podle něj bude ještě letos průměrná cena atakovat 100 000 korun za metr čtvereční. Ceny nových bytů se začaly výrazně zvyšovat od konce pololetí roku 2015. Za poslední tři roky vzrostly téměř o 70 procent.

Sellier & Bellot dodá policiím ve Skandinávii náboje za 400 mil. Kč

Vlašimský výrobce munice Sellier & Bellot získal zakázku v hodnotě přes 400 miliónů korun na dodávku nábojů pro norskou, švédskou a dánskou policii. Kontrakt byl uzavřen na čtyři roky, první dodávka střeliva odejde z Vlašimi koncem letošního roku, řekl novinářům generální ředitel firmy Radek Musil. Připomněl, že vlašimská zbrojovka se

úspěšně prosazuje u ozbrojených složek napříč celou Evropou. V tendru, který společně vyhlásily policie Norska, Švédska a Dánska, se sešlo devět nabídek. Sellier & Bellot je velkým exportérem, vyváží přes 90 procent své produkce a každoročně obchoduje zhruba se sedmdesáti zeměmi.

Miliardář Beran založil s vědkyní Sykovou výzkumnou firmu

Miliardář David Beran spolu s vědkyní a senátorkou za ČSSD Evou Sykovou založil společnost Scimed Biotechnologies. Její výzkum a vývoj budou zaměřeny na kmenové buňky, biomateriály, tkáňové náhrady, nanotechnologie a na moderní fyzikální a zobrazovací techniky. Letos plánuje Beran do společnosti investovat několik desítek milionů korun. Píše to deník *E15*. Vědkyně a politička odmítá, že by se v Beranově firmě dostávala do střetu zájmů. „Ve firmě ani nemám podíl,“ dodala. Ve Scimed Biotechnologies má být vedoucí výzkumu a vývoje. Start firmy se překrývá s obdobím, kdy letos na podzim Sykové končí senátorský mandát. Beranův mluvčí Mirek Deneš listu řekl, že firma touto investicí nesleduje okamžitý zisk. Chce prostředky investovat do pokroku ve zdravotnictví.

V biotechnologiích už podniká například miliardář Karel Komárek, kterému patří společnost Medicem zabývající se produkcí vnitroočních čoček. Společnost Sotio patří do skupiny PPF miliardáře Petra Kellnera se věnuje výzkumu a vývoji v onkologii a v autoimunitních onemocněních.

Automobilka Škoda ukáže v roce 2020 první model vyrobený v Indii

Škoda Auto za dva roky představí první model auta vyvíjený a vyráběný v Indii. Automobilka přebírá zodpovědnost za aktivity, které v Indii doteď zajišťoval koncern

Volkswagen. Všechny tamní v budoucnu zhotovené modely budou vycházet z platformy s německým názvem MQB neboli modulare Querbaukasten. Výhodou platformy je například možnost vyrábět všechny modely na jedné výrobní lince a snížit tak náklady.

Loni zvýšila Škoda Auto dodávky zákazníkům v Indii ve srovnání s rokem 2016 o zhruba 30 procent, a to na víc než 17 tisíc vozů.

Systém Galileo přinesl Česku 2,7 miliardy Kč

Satelitní systém Galileo a umístění Agentury pro evropský globální navigační družicový systém (GSA) do Prahy přineslo české ekonomice příjmy okolo 2,7 miliardy korun. Při diskusi o fungování Galilea a dalších vesmírných aktivit EU to řekl místopředseda Evropské komise Maroš Šefčovič. Systém zatím pracuje v omezeném provozu, plně zprovoznění je plánováno do roku 2020. Vedle zapojení řady českých firem do vývoje satelitní technologie pomáhá agentura také například k lepší technické připravenosti českých firem při různých technologických projektech, dodal Šefčovič. Poznamenal, že po plném zprovoznění systému se bude Galileo podílet na zhruba deseti procentech hrubého domácího produktu celé EU. V novém rozpočtu unie se proto zvýšil rozpočet na provoz systému na 16 miliard eur. Systém bude podle Šefčoviče využíván nejen pro řízení dopravy, ale řadě jiných oblastí, například zdravotnictví, zemědělství a řízení bezpečnosti. Zefektivní mimo jiné také bankovní transakce a přenos elektřiny.

Galileo je evropský globální satelitní systém. Díky celkem třiceti satelitům ve vesmíru by měl být schopen poskytovat přesné určení polohy až na 20 centimetrů a měl by tak být přesnější než americký konkurenční systém GPS. Řízením Galilea je pověřena agentura GSA, která od roku 2012 sídlí v Praze a je jedinou agenturou EU se sídlem v České republice.

VĚDA A TECHNIKA

V Dolních Břežanech nově funguje jeden z nejsilnějších laserů na světě

Ve výzkumném centru ELI Beamlines v Dolních Břežanech nově spustili nový laserový systém HAPLS, jehož maximální výkon je jeden petawatt. Vyvinula ho laboratoř v USA, jejíž zástupci se slavnostního ceremoniálu také zúčastnili. Centrum funguje jako výzkumná infrastruktura, patří pod Fyzikální ústav Akademie věd. Zároveň je součástí evropské sítě světového významu, jejíž další centra jsou v Rumunsku a Maďarsku.

Jak uvedl náměstek ministerstva školství pro vysoké školy a výzkum Petr Doleček, centrum by nevzniklo bez podpory Evropské komise a zejména komisaře pro vědu Carlose Moedase. Podle předsedkyně Akademie věd Evy Zažímalové je nyní projekt z technického hlediska víceméně dokončený a vědecká komunita ho bude moci začít využívat. Poslouží podle ní nejen fyzikům, ale i biochemikům a dalším odborníkům. Vědci si od nového laseru slibují to, že otevře novou oblast výzkumu. Patří do ní i například

nové zobrazovací metody v lékařství, výzkum odolnosti materiálů pro vesmírné lety nebo hloubková kontrola kovových a jiných konstrukcí, například u mostů.

Systém umělé inteligence z ČVUT určuje houby jako expert

Vědci z Českého vysokého učení technického (ČVUT) v Praze vytvořili systém, který je schopný z fotografií poznat houby a rostliny. Uspěli s ním na mezinárodní soutěži ExpertLifeCLEF 2018. Podle tiskové zprávy univerzity jejich systém dokonce předčil většinu lidských odborníků.

Milan Šulc a Jiří Matas z katedry kybernetiky Fakulty elektrotechnické ČVUT vytvořili automatický systém, který z fotografie dokáže podle tvaru a barvy určit, o jakou houbu nebo rostlinu se jedná. Na výzkumu se podílel také Lukáš Píček z katedry kybernetiky Fakulty aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni. Systém je založen na hlubokých neuronových sítích, dokáže se učit a postupně se zdokonalovat.

Čeští inženýři zlepšili brýle pro virtuální realitu, sledují ruce

Čeští odborníci vytvořili brýle pro virtuální realitu, které dokážou zachytit pohyb rukou jejich nositele, korigují pozici čoček podle očních zornic a dá se na ně mluvit. Novinku zatím představili v USA a v Německu. Očekávají, že brýle najdou využití při plánování budov, návrzích nových výrobků, ale také školení zaměstnanců v průmyslu či k výcviku lékařů.

Dosud podobné typy brýlí pracují s polohou hlavy, podle které přizpůsobí obraz, nejsou ale dost citlivé na polohu samotných očních zornic. Je to jeden z důvodů, proč například při prohlížení velkých objektů nepůsobí viděný obraz realisticky. Další vylepšení představuje senzor, který monitoruje pohyby rukou. Díky němu může uživatel velmi snadno a intuitivně reagovat na virtuální scénu, kterou vidí.

Vědci rozluštili celý dědičný kód pšenice seté

Mezinárodnímu týmu vědců včetně odborníků z Olomouce se podařilo rozluštit celý dědičný kód pšenice. Jedná se o jednu z nejrozšířenějších zemědělských plodin světa. Na výzkumu trvajícím třináct let se podílelo 200 vědců z dvaceti zemí světa. Jeho výsledek byl nyní publikován v prestižním vědeckém časopise *Science*. Objev podle odborníků z Ústavu experimentální botaniky Akademie věd sehraje velkou roli při šlechtění odrůd, odolnějších vůči klimatu. Olomoucké pracoviště hrálo v mezinárodním projektu klíčovou roli. Dodávalo DNA jednotlivých chromozomů genetického kódu pšenice spolupracujícím laboratořím v různých částech světa.

Zemědělci se mohou podílet na vytváření sítě meteorologických stanic

Vědci z Centra precizního zemědělství České zemědělské univerzity v Praze spolu se společností EMS Brno začali vytvářet síť meteorologických stanic, které by poskytovaly zemědělcům informace o počasí. Nyní hledají další zemědělce, kteří by se do projektu Isidor zapojili, sdělil ČTK Václav Brant z univerzity. Zatím jsou v síti hlavně stanice severozápadně od Prahy, do sběru dat se zapojil také Chmelařský institut v Žatci. Pokud se zemědělci budou chtít zapojit, budou si muset koupit meteorologickou stanici.

Zemědělci v Česku se mohou také zapojit do pomoci s portálem Intersucho, což je společný projekt Ústavu výzkumu globální změny, Mendelovy univerzity v Brně a Státního pozemkového úřadu.

Dva Češi dostali nejvyšší mexické vyznamenání pro cizince

Vědec z Univerzity Pardubice Oldřich Kašpar a česká pedagožka žijící v Mexiku Ludmila Holková Oborná převzaly na mexickém velvyslanectví v Praze Řád aztéckého orla. Jde o nejvyšší vyznamenání, které Mexiko uděluje cizincům. Podle velvyslankyně Leonory Ruedy Gutiérrerzové získali oba Češi ocenění za to, že přispěli k posílení dobrých vztahů mezi Českem a Mexikem. Před oběma oceněnými získalo tento řád čtrnáct Čechů a Čechoslováků.

Lékaři v Podolí operují miminka už v tělech matek

Lékaři z Ústavu pro péči o matku a dítě v pražském Podolí operují miminka s vážnými zdravotními komplikacemi už v tělech matek. Zaměřují se hlavně na jednovaječná dvojčata, u nichž se problémy objevují ve třetině těhotenství. Novinářům to řekli lékaři z tamního Centra fetální medicíny. Největší výhodou takových operací je podle lékařů to, že dítě je pak často možné porodit v plánovaném termínu a často přirozenou cestou. Ročně jde asi o třicet operací, uvedl vedoucí lékař centra Lubomír Hašík. Předčasně narozené děti se často potýkají se zdravotními komplikacemi. Jejich počet v Česku stále roste, v současné době je to asi osm procent všech novorozenců.

Na Jupiteru se blýská jako na Zemi, zjistili čeští vědci

Oblohu planety Jupiter často křížují blesky, a dokonce jsou těm pozemským mnohem podobnější, než se předpokládalo, zjistili vědci z Ústavu fyziky atmosféry Akademie věd ČR. Článek o jejich objevu vyjde v prestižních odborných časopisech *Nature* a *Nature Astronomy*. Podíleli se na něm Ondřej Santolík a Ivana Kolmašová z oddělení kosmické fyziky. První náznaky, že na Jupiteru se blýská podobně jako na Zemi, přinesla sonda Voyager 1 v roce 1979. Přelom způsobila sonda Juno, kterou k této planetě vyslala NASA. Přiletěla k ní v létě 2016 po pětileté cestě. Přístroje na sondě Juno zjistily, že elektromagnetické signály vyzařované bleskovými výboji na Jupiteru jsou mnohem podobnější těm pozemským, než se dosud myslelo.

Štefánikova hvězdárna má 90 let, ročně ji navštíví 40 tisíc lidí

Štefánikova hvězdárna na pražském Petříně oslavila 24. června devadesát let od svého otevření v roce 1928. Praha o Planetáriu uvažovala už ve třicátých letech 20. století. Budovu s velkou zelenou kopulí zdobí zlatý glóbus, což na první pohled evokuje spřízněnost s hvězdárnou. Projektoval ji přední architekt Jaroslav Fragner. Kopule se však neotevívá, ale slouží jako promítací plocha. Je to největší projekční plocha v ČR a jedna z největších na světě. Kopule má 800 metrů čtverečních a na celou se dá promítat.

Hvězdárna patří mezi podobnými observatořemi ve světě mezi ty s největší dobou pozorování ročně, a to až 2 000 hodin. Uvedli to zástupci hvězdárny na tiskové konferenci. Hvězdárna vznikla v roce 1928, ročně je otevřena 2 000 hodin, což je podle ředitele hvězdárny ve světě rarita. Loni pořady a expozice planetária přilákaly více než 96 tisíc návštěvníků.

Astronaut Andrew Feustel vyfotil Prahu z oběžné dráhy

Jak vypadá Praha z výšky přesahující 400 kilometrů, ukazuje fotografie z Mezinárodní vesmírné stanice (ISS), kterou zveřejnili organizátoři projektu Do kosmu s Krtkem 2018. Pořídil ji americký astronaut s vazbami na Česko Andrew Feustel, který nyní pobývá na ISS a vzal s sebou

také postavičku Krtka z pohádek Zdeňka Milera. Pořadatelé vyberou ty nejhezčí fotografie a pošlou je Feustelovi na palubu. Na ISS zůstane do podzimu, teď je velitelem stanice. S Českem je spojen přes svou manželku Indiru, jejíž matka pochází z ČR. V minulosti už s sebou do vesmíru postavičku Krtka vzal, a to při letu v raketoplánu Endeavour v roce 2011.

Byla udělena Prémie Otto Wichterleho

Bahenní sopky na Marsu, Crohnova choroba, bezdomovectví – vědecké práce, jejichž autoři se řadí mezi ty, kteří byli oceněni. Ocenění udělila třiatřicetiletým mladým vědcům předsedkyně Akademie věd Eva Zažímalová. Cena je určená pro badatele do pětatřiceti let, kteří dosahují skvělých výsledků. Mezi oceněnými jsou fyzikové, chemici, biologové, ale také sociologové a historici. Prémie Otto Wichterleho je spojená s finanční podporou výzkumu až do výše 330 000 korun, částka je rozložena na tři roky. Porotci ocenili deset badatelů z oblasti věd o neživé přírodě, osm výzkumníků živé přírody a pět vědců ze společenských a humanitních věd.

Mezi oceněnými je například Hana Lísalová z Fyzikálního ústavu, která se věnuje optickým biosenzorům. Je původcem pěti podaných patentových přihlášek, z nichž tři patenty už byly uděleny. Mezi dalšími je Petr Brož z Geofyzikálního ústavu. Mimo jiné zkoumá, jak by se na Marsu mohly chovat bahenní sopky. Díky další z oceněných, kterou je Kateřina Jirků Pomajbíková, budou mít možná lidé s Crohnovou chorobou snazší léčbu. Snaží se totiž najít nové léky tím, že zkoumá střevní parazity. Pětatřicetiletá vědkyně ale netráví čas jen v laboratoři. Zhruba desetkrát už vyjela do Afriky na terénní výpravy. Zkoumala například infekci kriticky ohrožené gorily nížinné ve Středoafrické republice. Mezi úspěšné vědce patří také Vojtěch Novohradský z Biofyzikálního ústavu, který pravidelně získává domácí i zahraniční granty. Věnuje se výzkumu protinádorových látek. Ve vědách o živé přírodě upoutal porotu i výzkum Stanislava Musila, který se věnuje analytickým metodám sloužícím ke zjišťování tékavých forem některých látek. Jeho práce přispěla k zavedení limitů arsenu v rýži a rýžových výrobcích do evropské legislativy.

Mezi badateli v oblasti společenských a humanitních věd dostal prémii například Petr Vašák, odborník na studium bezdomovectví a extrémní chudoby. Je známý i díky projektu Hobohemia, v němž lidé bez domova fotili své okolí.

Prémie nese jméno po českém chemikovi a vynálezci kontaktních čoček Otto Wichterlovi. Po revoluci se stal předsedou Československé akademie věd, cena se uděluje od roku 2002.

Výzkumníci z Akademie věd objevili novou protirakovinnou látku

Vědci z Biotechnologického ústavu Akademie věd objevili látku, která by mohla pomoci v boji s rakovinou. Podle výzkumníků výrazně potlačuje nádory prsu a účinkuje i proti dalším nádorovým onemocněním. Vývoj je nyní ve fázi klinických testů, informoval ČTK Jiří Neužil z ústavu, který se spolu se svým týmem výzkumem zabývá. Protirakovinná látka nazvaná MitoTam má podle vědců netradiční me-

chanismus účinku. Průběh laboratorních a preklinických testů se podařilo urychlit díky spolupráci s českým investorem, firmou Smart Brain. Klinická studie již získala povolení Státního ústavu pro kontrolu léčiv a ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze se provádějí klinické testy.

Komplexní výzkum vedl k určení citlivého místa nádorových buněk a navrhl způsob, jak toto místo zasáhnout. Pro efektivní cestu z laboratoře přes patentové řízení ke klinickým testům bylo podle ústavu klíčové zapojení zakladatele Smart Brain Karla Komárka i skupiny KKCG. Pokud se nový lék osvědčí, lékaři by ho mohli podle přednosti onkologické kliniky Všeobecné fakultní nemocnice Luboše Petruželky standardně začít využívat do dvou let.

Brněnští lékaři prodloužili muži nohu pomocí „rostoucího“ hřebu

Ojedinělou operaci provedli lékaři z Kliniky úrazové chirurgie Fakultní nemocnice Brno. Pacientovi, kterému se po úrazu zkrátila noha o 3,5 centimetru, při ní zavedli do kosti speciální šroub, který postupně „naroste“ a nohu opět prodlouží. Operovaný muž před dvěma lety při autonehodě utrpěl tříštivou zlomeninu stehenní kosti. Podstoupil operaci, po které zůstala jeho levá noha o 3,5 centimetru kratší než noha pravá. Tak velký rozdíl v délce končetin je pro člověka velmi omezující.

Lékaři při dvě hodiny trvajícím zákroku odstranili původní hřeb, který kost spojoval po první operaci, kost znovu přerušili a umístili do ní speciální hřeb, který roste v průměru o jeden milimetr denně. „Díky postupnému a velmi pomalému růstu končetiny dochází ke stimulaci a novotvorbě kosti v místě prodloužování. Můžeme tedy říci, že u našeho pacienta dojde k prodloužení jeho končetiny do požadované délky za cca 30-40 dní od provedení zákroku,“ upřesnil vedoucí lékař kliniky Milan Krtička. Po dosažení potřebné délky se růst zastaví. Celková doba léčby je tři měsíce. Hřeb stojí 250 000 korun. Milan Krtička dodal, že jednání o proplacení hřebu bylo asi nejtěžší částí celé operace.

Do Česka míří pět grantů ERC na vědu, nejvíc od roku 2008

Prestížní granty Evropské výzkumné rady (ERC) letos získalo pět řešitelů z Česka. Jedním z nich je biolog Marek Mráz ze Středoevropského technologického institutu (CEITEC) na výzkum leukémie. Pro ČR je to nejlepší dosažený výsledek od roku 2008. Granty, o nichž už je rozhodnuto, jsou takzvané Starting Grants a vybrané projekty podporují na dobu až pět let. V Česku se o ně ucházela zhruba třicítka žadatelů, do druhého kola hodnocení jich postoupilo deset. Granty znamenají podporu až do 1,5 miliónu eur (zhruba 39 miliónů korun) na dobu pěti let. Celkem letos putují do dvadvaceti zemí. Nejúspěšnější v jejich získání bylo v tomto kole Německo se 73 granty, dále Itálie (42) a Francie (33). Celkem je získalo 403 vědců.

Vědci vyvinuli autonomní dron pro ochranu před nežádoucími drony

Vládní sídla, elektrárny nebo sportovní stadiony by se v budoucnu mohly chránit proti možným útokům dronů pomo-

cí speciálních bezpilotních letounů. Vyvinuli je vědci z elektrotechnické fakulty Českého vysokého učení technického v Praze pro společnost 601 s. r. o., která prodává systém DeDrone pro ochranu proti autonomním letadlům a helikoptérám. Zástupci školy a firmy na Císařském ostrově v Praze představili výsledky své dosavadní spolupráce novinářům.

Nově vyvinuté drony, které využívají nejnovějších poznatků o umělé inteligenci a robotice, jsou funkční. V současnosti je ale v Česku není možné použít kvůli legislativě, která zakazuje létání autonomních strojů.

Zemřel literární vědec a překladatel z čínštiny Oldřich Král

Zemřel literární vědec a překladatel z čínštiny, profesor sinologie a srovnávací literatury Oldřich Král. Bylo mu sedmaosmdesát let. Na svém webu to uvedla Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. Držitel české Státní ceny za překladatelské dílo a obdobného ocenění v Číně mimo jiné nově přeložil texty čínského filozofa Lao-c'.



Oldřich Král

Od roku 1969 nesměl z politických důvodů přednášet a bylo pozastaveno jeho habilitační řízení. Za normalizace se živil dělnickými profesemi, později byl přijat do Sbírký orientálních umění Národní galerie na místo kurátora malířství a kaligrafie. Během působení v Národní galerii připravil řadu výstav a katalogů, zároveň pracoval na překladech literárních a filozofických textů, z nichž některé menší vyšly samizdatově. V devadesátých letech se Král vrátil na FF UK, kde vedl katedru (dnes Ústav) Dálného východu. Po roce 1990 působil Král také na řadě zahraničních univerzit, mimo jiné v Pekingu, Hongkongu, Londýně nebo Leidenu. V prvních letech nového tisíciletí vedl jako rektor Literární akademii Josefa Škvoreckého v Praze. Od roku 2006 byl předsedou Pražského lingvistického kroužku.

VZPOMÍNKA

Před deseti lety, 1. 9. 2008 zemřel podnikatel Tomáš Baťa mladší

Byl jedním z vůbec prvních významných zahraničních Čechů, kteří navštívili vlast doslova v prvních možných dnech po převratu a stejně dychtivě se účastnil všech možností a akcí, které by jí mohly navrátit někdejší čest a slávu. Po volbě Václava Havla za prezidenta státu se stal členem jeho Rady konzultantů, byl to také on, kdo do Čech a na Slovensko přivedl americkou neziskovou organizaci Junior Achievement pomáhající výchově mladých talentů moderního managementu. Její české pobočky také poskytly veškerou podporu, včetně prostorů v Praze a ve své rodinné vile ve Zlíně. Předsedal také významnému Obchodnímu a průmyslovému poradnímu výboru zemí OECD pro transformaci zemí střední a východní Evropy a v této funkci se zasloužil o přijetí Česka a Slovenska do této organizace. Byl čestným doktorem řady světových univerzit, čestným plukovníkem kanadské armády a držitelem mnoha vysokých ocenění, mimo jiné i nejvyššího řádu Kanady, Řádu T. G. Masaryka a slovenského Bílého dvojkráje.

Po letech izolace a marného zavrhování režimem se tak Tomáš stal znovu symbolem českého úspěchu.

Tomáš Jan Baťa se narodil 17. září 1914 ještě jako rakouskouherský občan, dostal do vínku první světovou válku, s jejím koncem však už i vyhlídku na blížící se národní svobodu a samostatnost. Jeho matkou byla Marie Menčíková, dcera českého dvorního bibliotékaře ve Vídni, otcem zakladatel už tehdy velmi úspěšné zlínské obuvnické firmy Tomáš Baťa.

JUDr. Václav Kounic (26. 9. 1848 – 14. 10. 1913)

Václav Robert hrabě z Kounic, německy Wenzel Robert Graf von Kaunitz, byl český politik a patron brněnské vysoké školy. Pocházel z české větve šlechtického rodu Kou-

niců. 26. listopadu 1877 se oženil s Josefínou Kounicovou (1849-1895, rozená Josefína Čermáková, jejíž sestra byla vdána za skladatele Antonína Dvořáka). Sama Josefína byla slavnou českou divadelní herečkou. Svou druhou ženu, také Josefínu (rozená Horová), si vzal 12. května 1908. Václav měl sedm bratrů: Albrechta Vincence, Rudolfa, Jindřicha, Ferdinanda, Jiřího, Emanuela a Evžena.

Studoval práva na Karlo-Ferdinandově univerzitě v Praze a na Vídeňské univerzitě, kde také v roce 1873 promoval na doktora práv. Přitom se účastnil jako mimořádný posluchač přednášek na ekonomické škole v Táboře.

Jako poslanec se zasadil za osmihodinovou denní pracovní dobu dělníků, za rovnoprávný přístup žen k zaměstnání a zrovnoprávnění českého jazyka na univerzitě v Praze.

Václav Klement (16. 10. 1868 – 13. 8. 1938)

Václav Klement, český technik a podnikatel, jeden z průkopníků českého průmyslu a společně s Václavem Laurinem spoluvůrce motocyklu Slavia a posléze automobilu značky Laurin & Klement, přichází na svět 16. října 1868 ve Velvarech. V roce 1895 začíná nová etapa Klementova života – Klement, nadšený cyklista, společně s Václavem Laurinem zakládá v Mladé Boleslavi opravnu bicyklů, nazvanou Laurin & Klement. Zpočátku bicykly pouze opravují, později začínají vyrábět vlastní bicykly značky Slavia. Od jízdních kol není daleko k motocyklu, a tak brzy poté, co Klement přiveze z cesty do Francie motocykl francouzských výrobců, vzniká prototyp motocyklu i v Mladé Boleslavi: motocykl Slavia. První motocykl, určený k prodeji, pak vyjíždí z dílen továrny Laurin & Klement v roce 1899 – je to zároveň historicky motocykl domácí (české) výroby.

Po fenomenálních úspěších mladoboleslavského jezdce Václava Vondřicha na pařížských závodech v roce 1904 motocykly z Mladé Boleslavi začínají dobývat celou Evropu.

V roce 1905 pak Laurin s Klementem uvádějí na trh první osobní automobil české výroby – automobil, nesoucí značku Laurin & Klement. V letech 1909-1910 pak automobilka z Mladé Boleslavi začíná dodávat na trh též nákladní vozy, sanitky a poštovní vozy, do roku 1914 získá společnost pánů Klementa a Laurina postavení největšího výrobce automobilů v celém Rakousku-Uhersku. V roce 1925 pak Klement s Laurinem svoji automobilku prodávají – podnik přechází do vlastnictví plzeňských Škodových závodů – automobily z Mladé Boleslavi pak od této chvíle nesou jméno Škoda.

MVDr. et RNDr. Radoslav Kinský

(14. 6. 1928 – 12. 10. 2008)

Radoslav Jiří Kinský, D.Vet., Ph.D., známý jako Radslav, byl český imunobiolog, zakladatel reprodukční imunologie, třetí český velkopřevor Řádu sv. Lazara Jeruzalémského a čestný a devoční rytíř Maltézského řádu. Pocházel ze starého šlechtického rodu Kinských. Zabýval se získanou specifickou tolerancí, transplantací a reprodukční imunologií.

Otec Zdenko Radslav podepsal v září 1938 a v září 1939 deklarace české a moravské šlechty na obranu československého státu a národa. Během základní vojenské služby v Pardubicích byl v roce 1948 jeho rodině zabaven veškerý majetek. Téhož roku odešli do exilu jeho rodiče, bratr Václav Norbert i sestra Genilda. Roku 1958 dostal povolení k návštěvě kongresu ve Francii, kde se rozhodl zůstat. 29. listopadu 1958 se v Paříži oženil s gruzínskou princeznou Tamarou Amilakvari.

Radslav Kinský se stal jedním ze zakladatelů reprodukční imunologie a zasloužil se o studium transplantací imunologie spolu s Jamesem Howardem a Avriem Mitchisonem. Spolu s Guy Voisinem, Gopal Gupta a Gerardem Chaouatem pracoval na pařížském pracovišti znalosti o supresorových T-buňkách, informace o síti a vazbách idotypové a placentární imunologické regulace, MHC reskripci, objevoval zákony vrozené imunity a úlohy NK buněk především na animálním, myším modelu.

Ve Francii získal doktorát přírodních věd na Sorbonně a doplnil si vzdělání specializací v oboru imunologie a genetiky. Je autorem řady odborných publikací, absolvoval různé stáže a přednášel po celém světě, mj. na Sorbonně, v Pasteurově ústavu, na univerzitě Duke v Durhamu (USA) a na edinburské univerzitě, dále v Izraeli, v Indii, v Alžírsku atd.

V roce 1990 se vrátil do Československa a pracoval v Ústavu péče o matku a dítě v Praze. Roku 1992 mu byl v restitucích vrácen mj. zámek ve Žďáře nad Sázavou, v areálu zámku pořádal mezinárodní symposia reprodukční imunologie. V roce 1995 získal cenu ministra životního prostředí České republiky.

15. 10. 1973 zemřel Stanislav Bechyně, vědec, obor železobetonové konstrukce pro stavby inženýrské, průmyslové a obytné, technologie betonu (* 20. 7. 1887).

5. 9. 1943 zemřel Aleš Hrdlička, antropolog (* 29. 3. 1869).

František Běhounek (1. 1. 1973 – 27. 10. 1898)

František Běhounek je autor dobrodružných a vědeckofantastických knih pro mládež, literatury faktu a odborných publikací, radiolog a polární badatel. Studoval matematiku a fyziku na Přírodovědné fakultě UK a jako stipendista v Paříži u Marie Curie-Sklodowské. Jako odborník se podílel na zkoumání kosmického záření u dvou výprav do Arktidy, a to v letech 1926 a 1928. Po ztroskotání Nobilovy expedice prožil sedm týdnů na ledové kře. Byl prvním Čechem, který pronikl na severní pól. Po návratu domů působil František Běhounek jako vysokoškolský pedagog a vedoucí pracovník vědeckých a výzkumných radiologických institucí a projektů. Byl členem několika zahraničních ústavů a od roku 1956 expertem ministerstva zahraničí v UNESCO a OSN.

27. 10. 1913 se narodil Otto Wichterle, vědec v oboru organická a makromolekulární chemie († 18. 8. 1998).

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Počet šťastných Čechů je podle výzkumu nejvyšší od roku 1991

Češi jsou v současnosti nejšťastnější od roku 1991. Ukazuje to dlouhodobý výzkum vědců z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity, který se zabývá proměnami hodnot v Česku a je spojen s celoevropským zkoumáním podobných otázek. Z dat vyplývá, že Češi se za dobu konání výzkumu ještě nikdy necítili tak šťastně jako nyní. Součet procentuálního počtu lidí, kteří se cítí být celkem šťastní i velmi šťastní, dokonce dosáhl 90 procent. Pocit štěstí vědci srovnali i mezi jednotlivými regiony a věkovými skupinami. Mladá populace je nejšťastnější na Moravě. Zatímco v Praze se za velmi šťastné označilo pouze 14 procent lidí, na Moravě to byl dvojnásobek. O něco šťastnější jsou na Moravě také senioři, jejichž hodnoty jsou však napříč regiony srovnatelné.

Průměrná týdenní pracovní doba v ČR mírně klesá

Průměrná týdenní pracovní doba v ČR mírně klesá, loni se snížila na 41,1 hodiny proti 42 hodinám v roce 2003. Vyplývá to ze studie Raiffeisenbank, podle které úřední snížení pracovní doby není nástrojem pro snížení nezaměstnanosti, ale naopak může přispět k poklesu ekonomiky. Banka studií reagovala na kampaň za kratší pracovní dobu, kterou na jaře spustily odbory. Ty požadují zkrácení pracovní doby o 2,5 hodiny týdně na 37,5 hodiny při zachování stávajícího příjmu. Pracovní týden trvá dnes v Česku standardně 40 hodin týdně, respektive 42,5 hodiny s přestávkami.

Předseda Českomoravské konfederace odborových svazů (ČMKOS) Josef Středula chce změnu prosadit během následujících čtyř let. Uvedl, že v řadě podniků se již

kratší pracovní dobu podařilo prosadit. Podle údajů odborů zhruba 77 procent firem, kde ČMKOS působí, kratší pracovní dobu zavedlo. Přesto je Česko, co se týče délky pracovní doby, nadále nad evropským průměrem, tvrdí odboráři.

Zájem o pronájem chat a chalup v Česku roste

Zájem o pronájem chat a chalup v Česku v poslední době poměrně výrazně roste. Se zvyšujícím se komfortem rostou i ceny, v atraktivních lokalitách až o pětinu ročně. Lidé se nechtějí vázat na jedno místo a zároveň často nemají dost peněz, aby mohli chatu či chalupu vlastnit. Nejžádanější jsou horské oblasti nebo místa kolem vodních ploch v dojezdové vzdálenosti od velkých měst. Některé nemovitosti je nutné rezervovat i rok dopředu. Vyplývá to z odpovědí zástupců realitních kanceláří a serverů, které ČTK oslovila.

Zpráva o lidských právech: Problémy s předlužením se nedaří řešit

V Česku se zatím nedaří řešit problémy s předlužením a dluhovými pastmi. Legislativa ke zlepšení stavu chybí. Pravidla tak korigují spíš soudy. Jen pomalu se rozvíjí systematické vzdělávání k posílení právní a finanční gramotnosti. Uvádí to výroční zpráva o stavu lidských práv v Česku za rok 2017. Dokument by měla projednat na svém příštím jednání vláda. Podle mapy exekucí mělo loni nějakou exekuci 863 000 Čechů a Češek, tedy skoro desetina obyvatel ČR. Tři a více exekucí mělo téměř půl milionu lidí.

„Řada z těchto osob dluží tak vysoké částky, že je do konce života nedokážou splatit. Jejich dluhy jsou tak vysoké, že lidé nedosáhnou ani na oddlužení, které vyžaduje splacení 30 procent dluhů během pěti let,“ uvádí zpráva o stavu lidských práv. Loni proti roku 2016 přibývalo dalších 31 000 lidí s exekucí. Situace se zhoršila ve dvanácti ze čtrnácti krajů. V Ústeckém kraji bylo v exekuci 18 procent lidí nad 15 let, v Karlovarském 17 procent a v Libereckém 12 procent. Autoři mapy uvedli, že 90 procent exekucí je nevyhnutelných. Polovina exekucí přitom byla kvůli částce nižší než 10 000 korun. Většinu dluhů tak činily hlavně další náklady, poplatky, úroky a pokuty z prodlení. Řada lidí se pak zadlužila třeba proto, že jim v nemoci klesl příjem či že jim partner neplatil výživné.

Mladí Češi odcházejí od rodičů mezi 26. a 27. rokem

V Česku žije více než 1,2 milionu lidí, kterým je mezi 15 a 26 lety. Jejich podíl na celkové populaci země tak dosahuje 12 procent. Od rodičů odcházejí mladí Češi mezi 26. a 27. rokem života, což je mírně nad průměrem Evropské unie. Nejkratší čas zůstávají s rodiči mladí Švédové, kteří se osamostatňují už v jednadvaceti letech. Naopak Malťané se osamostatňují až ve dvaatřiceti letech. Dívky opouštějí „rodné hnízdo“ dříve než mladí muži ve všech unijních zemích. Mladé Češky se v průměru osamostatňují ve věku 25,1 roku, mladíci ve věku 27,7 roku. Statistiky také zajímalo, která obec v Česku má nejnižší věkový průměr obyvatel. Vítězem jsou středočeské Nupaky s průměrem 31,7 roku.

V rybníku Nesyt uhynulo možná až 100 tun ryb, jsou miliónové škody

V rybníku Nesyt na Břeclavsku uhynulo kvůli suchu podle aktuálních odhadů možná až 100 tun ryb. ČTK to řekl jednatel Rybářství Hodonín Oldřich Pecha. Podle něj předběžná škoda činí kolem pěti miliónů korun. Nepotvrdily se původní obavy, že vyhynuly všechny ryby. Část jich mohla zůstat. V rybníku je jich nasazeno skoro 150 000. Důvodem úhynu ryb je sucho, horko a snížená hladina rybníka, což způsobilo nedostatek kyslíku ve vodě. V rybníce byli z 90 procent kapři, ale i candáti, sumci, štiky a úhoři.

Rybník Nesyt patří mezi Lednické rybníky, jde o největší rybník na Moravě a jeden z největších v republice. Vodní plocha má rozlohu kolem 300 hektarů.

Přechod na chov slepic bez klecí by stál až 6 miliard Kč

Až 6 miliard korun by stál přechod na chov slepic bez klecí. Řekla to předsedkyně Českomoravské drůbežářské unie Gabriela Dlouhá. Reagovala na vyjádření obchodních řetězců, které uvedly, že po roce 2025 plánují prodávat jen vejce z neklecových chovů. Řada chovů je podle ní z šedesátých let, musely by se tak předělávat nejen technologie chovu, ale třeba i ventilace, nebo by pro zachování produkce byla nutná stavba nových budov. Většina obchodních řetězců uvedla, že plánuje prodávat po roce 2025 pouze vejce z neklecových chovů.

V ČR je téměř 90 procent nosnic v klecových chovech, v celé EU podle Dlouhé 53,1 procenta nosnic. Podle Dlouhé nemají čeští drůbežáři na modernizaci dostatek peněz, náklady na výrobu jednoho vejce jsou podle ní kolem 1,6 koruny u klecového chovu, u voliér o 30 haléřů více. „Řetězce je ale vykupují s rozdílem zhruba 0,15 Kč,“ dodala. Prodej vajec z voliér se tak podle ní drůbežářům nevyplácí. Pokud by řetězce skutečně odmítaly kupovat po roce 2025 vejce z klecových chovů, bude podle ní na pultech nedostatek českých vajec. Výrobci podle ní na nové systémy přejít nestihnou, už kvůli tomu, že investovali před rokem 2012 do tzv. obohacených klecí, neobohacené menší klece byly tehdy zakázány v celé EU. Tehdy před Velikonocemi stálo kvůli nedostatku vajec jedno až šest korun.

Výzkum: O přírodu je mezi lidmi největší zájem ze všech témat

O témata týkající se přírody je mezi českou veřejností největší zájem ze všech mediálních témat, ukázal výzkum vědců z Masarykovy univerzity v Brně. Kromě vlastního výzkumu srovnaly i výsledky průzkumů za posledních jedenáct let. Ukázalo se, že zájem o přírodu a životní prostředí je mezi českou veřejností dlouhodobý. Uvedli to autoři studie.

Příroda zajímá 80 procent veřejnosti, životní prostředí 68 procent. Oproti tomu například bulvární témata zajímají jen zhruba 20 procent lidí. „Vysvětlujeme si to tak, že téma přírody je hodně inkluzivní, každý si v něm najde něco,“ řekl jeden z autorů studie Jan Krajhanzl. Naopak zájem podílet se aktivně na ochraně přírody a prostředí je výrazně nižší. Většina lidí (91 procent) třídí odpady, 81 procent šetří vodou, ale například jen 16 procent lidí by bylo

ochotno platit kvůli přírodě vyšší daně a jen 28 procent by bylo ochotno snížit svou životní úroveň. Velmi nízká je občanská angažovanost v ochraně prostředí.

Studie: Více než polovina evropských pralesů není dost chráněná

Víc než polovina pralesů na evropském kontinentu není pod dostatečně přísnou ochranou a hrozí, že o ně Evropa přijde. Pralesy mapoval mezinárodní tým vědců, jehož členem byl i zástupce České zemědělské univerzity (ČZU) v Praze. Vědci zmapovali 1,5 miliónu hektarů pralesů. Za prales přitom považovali takové území, kde za posledních 200 let nebyl zaznamenán významný vliv člověka, vysvětlil jeden z autorů Miroslav Svoboda z Fakulty lesnické a dřevařské ČZU. „Výzkum ukázal, že se ve čtyřiceti evropských státech skrývá 262 pralesů, které zahrnují 0,7 procenta evropského lesního porostu. Česká republika patří k nejlépe zmapovaným státům a na jejím území je osmnáct pralesů,“ uvedla zpráva univerzity.

Mezi státy s největším počtem pralesů patří Finsko, Švýcarsko, Litva, Slovinsko či Bulharsko. „Například Velká Británie téměř žádné pralesy nemá, byla odlesněná už před několika tisíci lety,“ konstatoval Svoboda. Výzkum ukázal také to, že přes 50 procent pralesů není dostatečně chráněno. Svoboda za nejhorší označil situaci v Karpatech, zejména v Rumunsku a v dalších balkánských zemích. „Tam se opravdu těží ve velkém ty nejzachovalejší lesy, které ve střední Evropě zbyly a jsou typické pro krajinu,“ řekl Svoboda. Mizení pralesů v Rumunsku je podle něj stranou zájmu, přestože se tam kácí stromy z míst cennějších než v polské Bělověži.

Podle ovocnářů se letos urodilo mnohem víc jablek, švestek i hrušek

Ovoce je letos dostatek. Podle odhadů Ovocnářské unie by se mohlo sklídit až o pětinu víc ovoce oproti dlouhodobému průměru. Zákazníci by se proto mohli dočkat nižších cen. Zatímco v loňském roce se v sadech sklídilo zhruba 119 tisíc tun ovoce – což byla dokonce nejnižší sklizeň od roku 1990 – letos by to mohlo být až 180 tisíc tun. Odhaduje to alespoň Ovocnářská unie. Podle jejího předsedy Martina Ludvíka je přesto letošní rok specifický, a to tím, že je extrémní teplo a sucho.

Podle Ludvíka se vůbec nejvíc urodilo jablek. Právě ta patří mezi hlavní ovocné druhy v Česku. U nich by mohla sklizeň vzrůst až o 48 procent. Víc je ale i švestek nebo třeba hrušek.

Česká rodina utratí za sport 10,5 tisíce korun ročně

Podle průzkumu agentury Kantar pro Českou spořitelnu průměrná česká rodina utratí za sport deset a půl tisíce korun ročně. Alespoň jednou týdně vyvíjí nějakou sportovní aktivitu už každý druhý Čech. Z aktivních sportů Češi preferují cyklistiku. Hned na druhém místě je plavání a třetí příčku obsadil běh. Zhruba třetina lidí hraje taky badminton, tancuje nebo chodí bruslit. Obecně víc sportují ženy než muži. Z deseti sportů, které vedou žebříček v oblíbenosti, je nejdražší lyžování a snowboarding. V průměru vy-

jde na více než 4 600 korun za rok. Ještě dražší je ale třeba jezdeckví, kde roční útraty vychází na pětaticet tisíc korun a výš.

Stouply výdaje pojišťoven na zdravotní péči

Výdaje pojišťoven na zdravotní péči v roce 2016 v Česku meziročně stouply o 1,4 procenta a dosáhly téměř 240 miliard korun. Nejvíce peněz směřovalo na léčbu nemocí srdce a cév. Druhá nejvyšší částka šla na léčbu rakoviny. Informoval o tom Český statistický úřad. Podle statistiků byla zdravotní péče o ženy dražší než péče o muže. Nejvíce peněz zdravotní pojišťovny vydaly za léčbu lidí ve věku 70 až 74 let.

Průzkum: Nekuřáků přibýlo meziročně o tři procenta

Nekuřáků v Česku mezi roky 2016 a 2017 přibýlo o 3,5 procenta. Kuřáků bylo loni 24 procent obyvatel, od roku 2012 jich ubylo o šest procent. Asi o pět procent více lidí také chce přestat kouřit. Vyplývá to z průzkumu Státního zdravotnického ústavu, který kouření v populaci sleduje každoročně. Před rokem začal platit zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, který zakazuje kouření v restauracích. Nejvíce kuřáků je ve věku 15 až 24 let.

Česká paterčata – čtyři chlapečci a jedna holčička – slaví páté narozeniny

Při prvních vyšetřeních to podle matky Alexandry Kiňové vypadalo, že ke staršímu synovi Antoniovi přibudou „obyčejná“ dvojčata. Při následných prohlídkách ale lékař objevil další plody. „Bála jsem se jít na další ultrazvuk. Říkala jsem si: Co když mi tam najdou další hlavičku?“ vzpomínala posléze Kiňová na dobu, kdy se život rodiny ze středočeských Milovic obrátil vzhůru nohama. Zlom přišel zejména poté, co se příběh o paterčatech objevil v novinách.

V Česku v posledních letech ubývá porodů vícčet. Zatímco před desítky lety na tisícovku porodů připadaly dvě desítky narození dvou a více dětí naráz, předloni jich bylo patnáct. Stále je to ale výrazně víc než před dvěma či třemi desetiletími. Vyplývá to z poslední demografické příručky Českého statistického úřadu. Statisticy zveřejnili údaje od roku 1950. V Česku se od té doby narodila více než tisícovka trojčat. Čtyřčata přišla na svět jedenadvacetkrát. A jediná paterčata. Rodiče dvojčat a vícčet mají od letoška vyšší rodičovskou. Do konce loňska dostávali stejně jako matka či otec jednoho dítěte. Nyní mohou vyčerpat místo 220 000 korun celkem 330 000 korun.

Téměř polovina lidí pomáhá svým stárnoucím rodičům

Téměř polovina lidí v Česku pomáhá svým stárnoucím a nemocným rodičům s domácností a dalšími denními aktivitami. Velmi často to pak dělá každý šestý dospělý. Dvě pětiny těch, kteří se o rodiče často či občas starají, pečují také ještě aspoň o jedno dítě. Ukázal to průzkum agentury Ipsos pro spolek Život 90. V dubnu na otázky odpovídala tisícovka dospělých. Organizace Život 90 se zaměřuje na pomoc seniorům. Jak uvedl ředitel spolku Život 90

Jan Lorman, péče vyplňuje volný čas pečujících, má dopad na jejich psychický i fyzický stav a také na rodinný a osobní život. Poukázal na to, že kvůli opatrování musí lidé často opustit práci. Odrazí se to v jejich nižších důchodech. O lidech, kteří se současně starají o děti i své rodiče, sociologové mluví jako o sendvičové generaci. Ta se bude kvůli prodlužování života a odsouvání rodičovství do vyššího věku dál rozrůstat.

Stárnoucí rodičům pomáhá s domácností a denními aktivitami 47 procent lidí. Velmi často to dělá 16 procent dotázaných. Dvě pětiny těch, kteří se o rodiče často či občas starají, pečují aspoň o jedno dítě. Naopak vůbec pomoc rodičům neposkytuje čtvrtina lidí. Téměř polovina těch, kteří nyní nepomáhají, by se v případě potřeby chtěla o rodiče postarat doma s odbornou pomocí. Lidé by uvítali, kdyby jim péči o rodiče zaměstnavatel usnadnil.

Počet obyvatel ČR vzrostl v prvním čtvrtletí na 10 613 miliónu lidí

Počet obyvatel Česka se v prvním čtvrtletí zvýšil zhruba o 3 300 na 10 613 350 lidí. Přírůstek zajistila zahraniční migrace, a to nejvíce z Ukrajiny a Slovenska. Od ledna do března více lidí zemřelo, než se narodilo. Vyplývá to z předběžných údajů, které zveřejnil Český statistický úřad (ČSÚ). V prvních třech měsících roku se narodilo 26 976 dětí, meziročně zhruba o 300 méně. Zemřelo 31 557 lidí, což bylo přibližně o 500 méně než ve stejném období loni. Zemřelým ženám bylo v době úmrtí v průměru 80 let, mužům 72,9 roku. „V průběhu prvního čtvrtletí je obvyklé, že počty narozených jsou nižší než počty zemřelých,“ uvedla Michaela Němečková z oddělení demografické statistiky ČSÚ. Podíl dětí narozených mimo manželství vzrostl na 49,6 procenta. Nejvíce děti se narodilo třicetiletým ženám, prvorozené děti pak nejčastěji ženám ve věku 27 let. Migrací do ČR přibýlo 7 876 lidí. Meziročně zesílil jak proud přistěhovalých, tak vystěhovalých. Do Česka se přistěhovalo 14 076 lidí, ze země si jich naopak vystěhovalo 6 200. „Nejvíce s k nám v tomto období přistěhovalo občanů Ukrajiny, Slovenska a Ruska.“

Projekt 3lynx chce přispět k rozšíření populace rysa ve střední Evropě

Na větší ochranu rysa na Šumavě nebo v Bavorském lese a rozšíření jeho populace ve volné přírodě je zaměřen mezinárodní projekt 3lynx. Účastní se jej zástupci české, rakouské a německé strany. Právě v oblastech kolem hranic těchto tří států žije v zhruba šedesát až osmdesát dospělých rysů. V posledních letech je tento stav prakticky neměnný. Šumava a Bavorský les je jedinou lokalitou ve střední Evropě, kde se tato šelma ve větší míře vyskytuje. Rys se pohybuje převážně na území 500 kilometrů čtverečních.

Spolek přírodovědců zachraňuje a studuje v Poohří vzácnou užovku

Spolek přírodovědců Zamenis zachraňuje a studuje v Poohří už více než deset let užovku Aeskulapovu neboli stromovou, nejvzácnějšího a zároveň největšího hada, který se v ČR vyskytuje. Projektu se daří, v lokalitě žijí stovky těchto nejedovatých hadů, řekl ČTK chovatel hadů plzeňské

ZOO Jan Dohnal, který se na záchraně a studii také podílí. Dohnal se účastní například i projektu v severním Íránu, kde se svým týmem zachraňuje silně ohroženou zmiji Latifovu. Izolovaný výskyt užovky stromové v údolí Ohře mezi Doupovskými a Krušnými horami, kde je podle studie 400-600 jedinců, patří mezi tři ostrůvkovitě evropské oblasti; další jsou v Německu a Polsku. Spolek Zamenis pro záchranu užovky buduje umělá líníště, pečuje o kamenné zídky, provádí další výzkum a systematické sledování populace a osvětu.

Zlínská ZOO otevřela ptačí voliéru s papoušky

V ZOO Zlín otevřeli zatím největší ptačí voliéru v Česku. Návštěvníci v ní uvidí mnoho exotických ptáků včetně papoušků ary hyacintového, ary arakangy a ary vojenského. Voliéra je průchozí, lidé tedy mohou papoušky pozorovat z bezprostřední blízkosti, ve voliéře je momentálně třiačtyřicet ptáků.

Zahrada v uplynulých měsících upravila také výběhy pro kotuly veverovité a mravenečníky čtyřprsté. Společně s novou voliérou jsou součástí expozice Guayanas v amazonské části areálu. Její proměna nekončí. ZOO letos zahájí přípravu nové expozice o rozloze asi 2 500 metrů čtverečních, která ponese jméno Jaguar Trek. Otevřena by mohla být v roce 2020, jaguáři se díky ní vrátí do zahrady po pětadvaceti letech.

V Krkonoších se otevřela nová herní krajina

Nad Velkou Úpou, městskou částí Pece pod Sněžkou, nově slouží lidem naučná stezka v podobě herní krajiny. Vstup je zdarma. Stezka nazvaná Herní krajina – Pecka, složená ze tří celků: vodní svět, svět v korunách stromů a luční část, vznikla v rámci přeshraniční česko-polské spolupráce, řekl ČTK starosta Pece Alan Tomášek. Česká část je zaměřena na přírodu Krkonoš a polská, která vznikne v Karpaczi, na kulturu a historii Krkonoš. Areály na sebe budou vzájemně odkazovat. Projekt má propagovat obě lokality jako jednu turistickou destinaci Krkonoš.

Chovatel v Krkonoších našel v ohradě živého vlka

Chovatel ovcí našel v ohradě s ovci u Vrchlabí ve východních Krkonoších živou přes rok starou vlčici. S největší pravděpodobností šlo o členku smečky, která mu zadávala čtyři ovce. Událost je výjimečná, v republice zřejmě nemá obdoby, řekl ČTK náměstek ředitele Správy Krkonošského národního parku (KRNAP) Jakub Kašpar. Pracovníci Správy KRNAP zvíře pustili na svobodu.

První potvrzený novodobý výskyt vlka v Krkonoších je z letošního června, kdy zachytila fotopast na Rýchorách ve východních Krkonoších mladého jedince. Ochránáři se domnívají, že do Krkonoš se vlci s největší pravděpodobností šíří z východu – z Broumovska a Vraních hor, nebo z přilehlé části Polska. Rozmnožování v Krkonoších zatím doloženo nebylo.

Na nedalekém Broumovsku se vlci usadili po více než 200 letech před třemi lety. Ochránáři mají důkazy, že tam

žijí trvale a třetím rokem po sobě se jim tam narodila vlčata. Potvrdily to i letošní záběry z fotopastí Hnutí Duha, které zachytily zhruba dva měsíce stará mláďata i dospělé vlky. Podle správy parku se lidé v souvislosti s výskytem vlků v Krkonoších nemají čeho obávat. Podle zoologů je vlk plaché zvíře a na člověka v našich podmínkách neútočí, naopak se mu vyhne.

Badatelé našli v Podyjí vzácného alpského šneka

Badatelé objevili v Podyjí na Znojemsku drobného alpského šneka – včelínku ozdobnou. Podle vědců je to teprve druhé místo v ČR, kde se vyskytuje, uvedl web Národního parku Podyjí. Včelínka ozdobná je asi jen čtyři milimetry velký lesní plž z čeledi sudovkovití. „Svým vzhledem připomíná staré slaměné úly a odtud pochází také její české jméno,“ uvedl zoolog Národního parku Podyjí Zdeněk Mačát.

Včelínka je typickým alpským druhem s hojným výskytem v Rakousku, Německu či Slovinsku. V České republice vědci tohoto šneka objevili teprve nedávno, a to v lokalitě nedaleko Moravské Dyje u Starého Hobzí u Slavonic.

Pražská ZOO chová bělozubky, hmotnostně nejmenší savce na světě

Návštěvníci pražské ZOO mohou v africkém pavilonu vidět bělozubky, hmotnostně nejmenší savce na světě. Tvor, který připomíná myš, váží v průměru pouze 1,8 gramu. Pražská ZOO momentálně odchovává jejich druhou generaci. Dva páry bělozubek se do Prahy dostaly z drážďanské ZOO na konci loňského roku. První mláďata přišla na svět letos v březnu. Jakmile se bělozubky nejmenší začnou rozmnožovat, rodí se mláďata zhruba každé čtyři týdny a rychle dospívají. Bělozubky žijí poblíž lidských sídel ve Středomoří, ale obývají i ostrůvkovitě rozesetá mís-

ta v Africe a Asii. Jsou hmyzožravé a loví takřka výhradně živou kořist, v pražské ZOO nejčastěji cvrčky.

Samci strnadů zpívají v různých nářečích, ukázali vědci

Zpěv strnada obecného má různé varianty, které pozorní posluchači mohou rozeznat sluchem. Několikaletý výzkum, který vědci s pomocí veřejnosti zahájili v roce 2011, ukázal, že na území Česka je více než sedm ptačích nářečí tohoto druhu. Důvod, proč samci v různých míst zpívají odlišně, vědci neznají. Patrně v něm hraje roli preference samic. Výsledky výzkumu nyní představila Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy.

V ZOO Ostrava se zabydluje nový slon

V ostravské zoologické zahradě se zabydluje nový obyvatel sloního pavilonu. Samec Maxim byl do Ostravy přivezen ze ZOO ve francouzském Le Pal, kde žil od roku 2012. V ostravské ZOO dosud sloní stádo tvořily čtyři slonice včetně nejmladší Rashmi, která se v Ostravě narodila před sedmi lety, a s nimi i roční sameček Chandru. Dospělého samce ZOO získala zcela zdarma – v rámci mezinárodních zachovných programů se za zvířata neplatí, hrazeny jsou jen náklady na přepravu. Stádo slonů se dvěma mláďaty je jedním z největších lákadel ostravské ZOO.

Čtyřicet syslů se přestěhovalo

Celkem čtyřicet jedinců sysla obecného, které odchováli ošetřovatelé v hlubocké zoologické zahradě, se přestěhovalo do lokality Písečný vrch v Českém středohoří. Vypuštění byli do volné přírody. Cílem je vrátit tento ohrožený druh zvířete, který se kdysi považoval za hospodářského škůdce, opět zpátky do české přírody.

ARCHEOLOGIE

Archeologové na okraji Hradce Králové objevili rozsáhlé středověké sídliště

Archeologové na západním okraji Hradce Králové objevili sídliště z raného středověku. Nálezy potvrzují význam osídlení území dnešního Hradce v období před založením města na počátku 13. století, řekl ČTK archeolog Muzea východních Čech v Hradci Králové Radek Bláha.

Osídlení tvořily různě velké většinou zahloubené objekty s kulovou konstrukcí. Součástí sídliště byla soustava hliněných pecí umístěných v jamách, která by podle vědců mohla naznačovat vztah tehdejších obyvatel osady k oblasti dnešního Maďarska a Slovenska. O tom svědčí i některé tvary keramických nádob typické pro toto území. „Předpokládáme, že pece souvisely s potravinářskou výrobou, mohly sloužit k pečení chleba či uzení masa. Podobné soustavy pecí z tohoto období nebyly dosud v ČR zdokumentované, byly zjištěny hlavně na sídlištích na území Slovenska a Maďarska,“ řekl Bláha. Vědci pracují s několika hypotézami, jak pece v Hradci vznikly. Jednou z nich je, že síd-

liště obývali přesídlenci z této oblasti. „Víme, že v raném středověku k tomu docházelo. Jsou známé různé zajatecké osady. Mohlo jít ale jen o přesun znalostí, technologií,“ dodal Bláha.

Objev tisícovek dosud neznámých staveb mayské civilizace, který se podařil mezinárodnímu týmu vědců na severu Guatemaly, se řadí k největším archeologickým úspěchům svého druhu ve světě

Novinářům to řekl Milan Kováč, vedoucí slovenského týmu, který se na objevu podílel. Výzkum v oblasti bude pokračovat i v budoucnu. „Objevit v průběhu jednoho roku 60 tisíc staveb a stovky starověkých měst nemá ve výzkumu dějin civilizací žádnou obdobu. Mayská civilizace je dnes minimálně tak zajímavá jako egyptská nebo mezopotamská. Kromě její neuvěřitelné vyspělosti se před námi

otevřel její rozsah a složitá infrastruktura, o kterých jsme předtím ani netušili," uvedl Kováč.

Podle Kováče, který je také ředitelem centra meziamerických studií Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, výzkum v oblasti bude pokračovat dalších pět až sedm let. „Pravděpodobně jde o nejhustěji obydlenou oblast starověkého světa. Jde o kompaktně zastavěný region, ta města nemají hranice," řekl Kováč. Dodal, že zatím není známo, jak se tamní civilizace dokázala uživit, protože oblast například netečou řeky.

K objevu pomohlo vědcům využití letecké laserové technologie LIDAR, která proniká pod pralesní povrch a odkrývá města, paláce, pyramidy, dávná zemědělská pole a jiné archeologické známé projekty. Stávající technologie umožňují rozlišit, zda se laserový paprsek odrazil

od stromů, nebo se dostal na povrch země, přičemž dokáže vykreslit charakter tohoto povrchu.

Slovenští vědci pracují na projektech v Guatemale již téměř deset let. Po nasazení LIDARu se ve slovenském sektoru podařilo objevit více než desetinásobně více mayských staveb. Do zmiňovaného výzkumu se Slovensko zapojilo jako jedna ze dvou evropských zemí. Data získaná slovenskými vědci pak podléhají analýze a zpracování za účasti dalších institucí, jakož i ověřování přímo v terénu.

Objev v Guatemale lze podle Kováče z hlediska svého rozsahu srovnat pouze s výsledky podobného výzkumu v Kambodži, kde byl před zhruba dvěma lety v okolí slavného chrámového komplexu Angkor Vat objeven široký pás středověkých měst, jejichž pozůstatky skryl tropický prales.

DOPRAVA

Dálniční do Rakouska nejdříve za deset let

Řidiči se po dálnici dostanou do Rakouska nejdříve za deset let, a to pouze tehdy, pokud příprava staveb poběží podle současných plánů. Stavby zdržují spory okolo územního vedení cest, problémy s výkupem pozemků a také zpochybňování úředních rozhodnutí ze strany nestátních organizací. ČTK to řekl mluvčí ministerstva dopravy Jakub Stadler. V budoucnu by se měla dálniční síť v tuzemsku rozrůst o jihočeskou dálnici D3 a také dálnici D52 na jihu Moravy, které by měly pokračovat až do Rakouska. Z rakouské strany se řidiči dostanou do Česka po dálnici už za dva roky.

O budování dálničního spojení mezi Českou republikou a Rakouskem se rozhodlo již počátkem devadesátých let minulého století a podle tehdejších odhadů měly stavby trvat asi dvacet let. Od roku 1996 však stavba nepokročila ani o metr. Nedávno při své návštěvě Prahy kritizoval stav českých dálnic do Rakouska také předešlý vídeňský starosta Michael Häupl.

Leo Express vyloučil prodej firmy Českým drahám

Soukromý dopravce Leo Express odmítl spekulace o možném prodeji firmy nebo jejího spojení s konkurenčními dopravci. Šéf společnosti Peter Köhler to řekl serveru E15.cz. Podle Lidových novin se České dráhy zajímají o podmínky, za jakých by bylo možné koupit soukromé železniční dopravce Leo Express a RegioJet. „Žádnou oficiální nabídku jsme nedostali, diskuse ale probíhají. K dnešnímu dni však není nic konkrétního na stole, jakoukoliv spolupráci s Českými drahami vylučuji," řekl E15.cz Köhler. Případný nákup soukromého dopravce není aktuální ani podle předsedy představenstva ČD Pavla Krška. Podle něj se společnost pouze zajímá o případné podmínky, za jakých by bylo možné některého ze soukromých dopravců koupit. Případný prodej již dříve odmítl i majitel společnosti RegioJet Radim Jančura. Naopak železniční dopravce Leo Express nedávno vydal materiál pro případné investory, napsaly *Lidové noviny*.

Sněmovna schválila návrh na rychlejší výstavbu infrastruktury

Sněmovna schválila poslanecký návrh, který má usnadnit a urychlit přípravu výstavby dopravní, energetické i komunikační infrastruktury. Schválená novela obsahuje seznam staveb, u nichž má usnadnit vyvlastňování pozemků pomocí takzvaného mezitímního rozhodnutí. Mezitímní rozhodnutí má znamenat, že stavba by mohla začít a pokračovat nezávisle na sporu o výši náhrady za pozemek. Vyvlastnitel by po splnění podmínek požádal o toto rozhodnutí, úřad by v prvním kroku dovolil zahájit stavební práce a v druhém kroku by se řešil případný spor o výši náhrady. Seznam obsažený v novele zahrnuje vybrané dálnice, silnice I. třídy, železnice, metro i nové oplocení pražského Letiště Václava Havla.

Přesun nádraží v Brně dostává konkrétní obrysy

Po dlouhých letech diskusí se začíná pracovat na realizaci přesunu brněnského hlavního nádraží z centra města. Půjde o jednu z největších investic do dopravní infrastruktury v rámci celé České republiky, Správa železniční dopravní cesty počítá s výdaji ve výši 43 miliard korun. „Plníme usnesení vlád z let 2002 a 2015, které již rozhodly o přesunutí brněnského železničního uzlu. Navíc je na tom shoda města Brna a Jihomoravského kraje. Po asi dvaasedmdesáti letech je tu dohoda, jak dál pokračovat, a je potřeba přestat jenom debatovat, ale opravdu pracovat," prohlásil ministr dopravy Dan Ťok.

Rekonstrukce dálnice D1 na Vysočině má zpoždění

Oprava dálnice D1 mezi Humpolcem a Větrným Jeníkovem má zpoždění. Podle mluvčího Ředitelství silnic a dálnic Jana Rýdla je nereálné opravu stihnout v původním termínu, tedy do dubna roku 2020. Práce za necelé dvě miliardy korun vyhrálo v zakázce česko-italsko-kazašské sdružení firem. Ředitelství teď proti nim plánuje sankce.

Téměř čtrnáct kilometrů dlouhý úsek dálnice se opravuje od 15. března letošního roku. Roční zpoždění ale nabralo už vyhlášení vítěze státní zakázky. ŘSD dlouho šetřilo, jestli sdružení neudělalo v nabídce chybu a některé položky finančně neohodnotilo příliš nízkou.

Prezidenti ČR a SR se projeli historickým vlakem

Český prezident Miloš Zeman a jeho slovenský protějšek Andrej Kiska se na konci července společně projeli historickým vlakem, který využíval Tomáš Garrigue Masaryk. Připomněli tak 100. výročí vzniku samostatného Československa. Cestu zahájili v Masarykově rodišti Hodoníně a jeli do slovenských Topolčianek, kde měli českoslovenští prezidenti své letní sídlo. Uvedl to ředitel zahraničního odboru Pražského hradu Rudolf Jindrák.



Miloš Zeman a jeho slovenský protějšek Andrej Kiska v historickém vlaku

Ťok odvolal z dozorčí rady ČD pět členů včetně šéfa Ferance

Ministr dopravy Dan Ťok (za ANO) odvolal z devítičlenné dozorčí rady Českých drah jejího předsedu Milana Ferance (ANO) a další čtyři členy. Novým předsedou má být bývalý ministr dopravy Petr Moos. Ministr to řekl na tiskové konferenci. Obměněná dozorčí rada by měla vypsát výběrové řízení na management Českých drah. Do něj se budou moci přihlásit i stávající členové představenstva, kteří jsou ve funkcích čtyři roky.

České dráhy chtějí nakoupit 120 nových vlaků za téměř 15 miliard

České dráhy vypsaly soutěž na 120 nových vlaků pro regionální linky. Předpokládaná hodnota zakázky je skoro 15 miliard korun. Svým objemem jde o jeden z největších tendrů v historii dopravy. Dráhy tím chtějí posílit svoji pozici při vyjednávání nových kontraktů na zajištění regionální dopravy. Dráhy mají v plánu pořídit šedesát moderních elektrických souprav s kapacitou až 240 míst a dalších šedesát motorových vlaků s kapacitou 120 míst. Nové vlaky by měly být nízkopodlažní a klimatizované. Podle mluvčího Českých drah Petra Štáhlavského se první cestující novými vlaky svezou nejdřív za rok a půl.

Kapsch podal novou nabídku na provoz mýta za 10,5 miliardy korun

Společnost Kapsch poslala ministru dopravy Danu Ťokovi (za ANO) novou nabídku na provoz mýtného systému po roce 2019. Současný provozovatel mýta je připraven realizovat a provozovat nový systém za 10,5 miliardy korun, což je zhruba o 250 milionů korun méně, než byla vítězná nabídka konsorcia CzechToll/SkyToll v nepravomocně zrušeném tendru. Společnost o nabídce informovala ČTK. „Faktem je, že ministr dopravy má v tuto chvíli v rukou bezkonkurenčně nejlepší nabídku na budoucí mýtný systém a jeho provozování po roce 2019,“ řekl mluvčí firmy David Šimoník. Společnosti se podle něj podařilo v nové nabídce snížit náklady díky vyjasnění některých parametrů nastavených v zadávací dokumentaci. Původní nabídka Kapsche na desetiletý provoz mýta v Česku byla téměř o 2,9 miliardy korun vyšší.

Nové noční spojení

Rakouské dráhy ÖBB zavedou od nového jízdního řádu 9. 12. 2018 v relaci Wien – Berlin nové noční spojení vlakem Nightjet 456/457 a tím po ročním přerušení obdrží obě hlavní města opět noční spojení. Tento vlak ale na rozdíl od dřívějších let nepojede přes Prahu a Dresden, nýbrž přes Ostravu a Wrocław. Nabízí tak poprvé možnost přímého spojení Ostravy s německým hlavním městem. Vlak pojede z Vídně ve 22:40 a přijede do Berlína v 9:15, v opačném směru z Berlína jede v 18:40, ve Vídně v 6:49. Uvažuje se i o možnosti integrace přímých vozů Budapest – Berlin.

Z *Eisenbahn Österreich* přeložil a upravil J. Zajíček

Před deseti lety narazil ve Studénce vlak do zříceného mostu

Před deseti lety, 8. srpna 2008, se vlak EuroCity Comenius, jedoucí z Krakova do Prahy, srazil o půl jedenácté dopoledne s ocelovou konstrukcí silničního mostu, jež se zřítíla na trať. Viníky tragédie, která si vyžádala osm lidských životů, dosud soudy nenašly. Soudce během zdůvodnění rozsudku řekl, že se přesně neví, proč most spadl. Neprokázalo se podle něj ani to, že by skutek spáchali právě obžalovaní, které již týden po nehodě policie obvinila v souvislosti s neštěstím.

Havárie se stala 8. srpna 2008 ve Studénce na Novojičínsku na železniční trati číslo 270 spojující Prahu se severní Moravou. Vlak EuroCity Comenius, jedoucí z Krakova do Prahy, narazil v 10:30 do ocelové konstrukce silničního mostu, jež se zřítíla na trať. Strojvedoucí, který pád mostu zaregistroval v okamžiku, kdy byl vlak půl kilometru od něj, stačil použít rychlobrzdu a zpomalit tak soupravu. Na místě zahynulo šest lidí, tragédie si následně vyžádala další dvě oběti. Při nehodě bylo také zraněno pětadevadesát lidí (z toho deset těžce, někteří mají doživotní následky). Týden po nehodě policie obvinila kvůli neštěstí dva inženýry firmy Bögl & Krýsl. K soudu se celý případ dostal v červnu 2011, obžalobě z obecného ohrožení z nedbalosti čelilo deset lidí hlavně ze stavebních firem. Podle hlavního vyšetřovatele byla příčinou tragédie mnohá zanedbání a nedostatky při rekonstrukci mostu. Vyšetřovatelé mimo jiné

zjistili chyby v projektu podpůrných konstrukcí, nedosta-
tečný byl podle nich technologický předpis montáže a ne-
řešila se ani tíha přesouvaného mostu. Začátkem loňské-
ho prosince soud všech deset obžalovaných zprostil viny.
Státní zástupce se odvolal. Škoda přesáhla 177 miliónů ko-
run, nejvíce z toho bylo asi 120 miliónů za zničený vlak.

Provoz na všech pěti kolejích železničáři obnovili
17. srpna večer, až do října ale byla v úseku omezená rych-
lost. Na místě zřícené konstrukce do července 2010 vznikl
nový most. V srpnu 2011 byl ve Studénce odhalen pamá-
tník obětem neštěstí, které je druhou nejhorší havárií
na české železnici za posledních více než dvacet let. Na
verdikt soudního dvora, k němuž se případ dostal v čer-
vnu roku 2011, čekali dva inženýři firmy Bögl & Krýsl, kte-
ří měli na starost posuny mostu nad tratí při jeho oprave,
tři pracovníci společnosti Ostravské dopravní stavby
(dnes Eurovia), pět lidí z firmy Bögl & Krýsl, jeden živ-
nostník a zaměstnanec Správy silnic Moravskoslezského
kraje. Verdikt tehdy překvapil státního zástupce Aleše Ko-
pala, který se ještě v jednací síni odvolal. „Domnívám se,
že důkazy byly provedeny dostatečně. Soud se ale neza-
býval všemi okolnostmi,“ řekl. Odvolací senát ještě v kau-
ze železniční tragédie ve Studénce dosud nezasedl. Neví se
ani, kdy se tak stane. I s ohledem na odbornou náročnost
se spor vleče několik let. Poprvé přitom soud zasedl už
v roce 2011.

Zaslal J. Zajíček

Velké slevy na cestování vlakem v ČR

Od 1. září začínají na železnici platit velké slevy pro studen-
ty a seniory, které před pár měsíci schválila vláda. Vybraní
cestující budou mít pevnou slevu 75 procent. A nemusejí si
ani vyřizovat speciální průkazky. „Tyto slevy se týkají cestu-
jících od 6 do 18 let, studentů od 18 do 26 let a cestujících
starších 65 let. Cestující těchto kategorií mohou nově vy-
užívat jízdenky se slevou 75 procent. Tu bude možné uplat-
nit ve všech vnitrostátních spojích a za určitých podmínek
i ve vlcích mířících do zahraničí,“ vypočítává mluvčí Čes-
kých drah (ČD) Petr Štáhlavský. Zlevněné jízdenky se bu-
dou prodávat na stejných místech jako ty klasické – v po-
kladnách na nádražích, v e-shopu i přímo ve vlcích u prů-
vodčích. Zajímavostí je, že slevy nebudou u Českých drah
platit jen pro Čechy, ale také pro cizince.

Jak prokázat nárok na slevu u jednotlivých dopravců:

ČESKÉ DRÁHY

Děti do 6 let

Cestující si pouze vyzvedne nulovou jízdenku. Pouze za
druhé dítě do 6 let na samostatném místě a za každé dal-
ší dítě do 6 let zaplatí jízdné v 1. nebo 2. třídě se slevou
75 %. Platí tak dosavadní pravidla pro odbavení nejmen-
ších cestujících.

Cestující od 6 do 18 let

Od 6 do 15 let je sleva 75 % a nárok na ni se nijak nepro-
kazuje (stačí ústní prohlášení o věku do 15 let).

Od 15 do 18 let je sleva 75 % a nárok na ni je nutno proká-
zat jakýmkoliv oficiálním průkazem, který obsahuje fotogra-
fii, jméno, příjmení a datum narození. Může jít např. o ob-
čanský průkaz, cestovní pas, průkaz vydaný dopravcem.

Žáci a studenti od 18 do 26 let

Nárok na slevu 75 % se prokazuje platným průkazem ISIC

nebo platným žákovským průkazem (žákovský průkaz ově-
řují na počkání i České dráhy). V nabídce jsou pro tuto ka-
tegorii i traťové jízdenky a v případě dostupnosti Super
Akční jízdenky.

Cestující 65+

Nárok na slevu 75 % se prokazuje osobním dokladem,
např. občanským průkazem, cestovním pasem, řidičským
průkazem nebo jiným úředně nebo dopravcem vydaným
průkazem obsahujícím fotografii, jméno, příjmení a datum
narození.

REGIOJET

Regiojet bude od září zmíněné slevy nabízet nejen ve vlcích,
ale také v autobusech. Ale pouze na území České
republiky. Spoje do zahraničí ovšem logicky zlevní o tu
část cesty, kterou vlak nebo autobus absolvuje po našem
území.

Děti do 6 let

Malé děti do šesti let věku cestují zadarmo.

Cestující od 6 do 18 let

Cestující 15-17 let je povinen prokázat nárok na slevu plat-
ným průkazem, na kterém je uvedeno datum narození ces-
tujícího. Ve vlcích platí sleva pro tarify Low cost – bez ser-
visu, Standard a Relax.

Žáci a studenti od 18 do 26 let

Sleva platí do 25 let včetně pro cestující pravidelně navště-
vující denní studium. Cestující je povinen prokázat nárok
na slevu platným žákovským průkazem nebo mezinárod-
ním průkazem ISIC. Ve vlcích platí sleva pro tarify Low
cost – bez servisu, Standard a Relax.

Cestující 65+

Cestující je povinen prokázat nárok na slevu platným prů-
kazem totožnosti. Ve vlcích platí sleva pro tarify Low
cost – bez servisu, Standard a Relax.

LEO EXPRESS

Děti do 6 let

Děti do šesti let jezdí zdarma a nárok na tuto slevu nemu-
sejí nijak prokazovat.

Cestující od 6 do 18 let

Pouze cestující ve věku od 15-17 let (včetně) jsou povinni
prokázat svůj nárok na zlevněné jízdné úředně vydaným
platným identifikačním osobním dokladem, který obsahu-
je fotografii, jméno a příjmení a datum narození.

Žáci a studenti od 18 do 26 let

Nárok na uvedenou slevu cestující prokazuje platným ori-
ginálem:

- žákovského průkazu obsahující aktuální fotografii, jmé-
no a příjmení, datum narození, název školy a platnost
průkazu (akademický rok);
- studentského průkazu ISIC (pouze fyzická karta ISIC,
tedy plastová verze průkazu)

Nárok na slevu mají nejen studenti škol v Česku, ale i škol
v zahraničí, pokud je studium postavené na roveň studia
na střední nebo vysoké škole v České republice.

Cestující 65+

Pro uplatnění nároku na zlevněné jízdné je cestující povi-
nen předložit originál průkazu občana Evropské unie nebo
cestovní doklad nebo jiný úředně vydaný platný identifika-
ční osobní doklad, který obsahuje fotografii, jméno a pří-
jmení a datum narození.

Zaslal J. Zajíček

Kultúra a podujatia

Výstava Filla – Fulla: Osud umelca

10. 7. – 21. 10. 2018 Esterházyho palác, 2. poschodie, Bratislava

Slovenská národná galéria v rámci projektu Made in Czechoslovakia venovanému 100. výročiu vzniku Československej republiky pripravuje výstavu o tvorbe dvoch klasikov českého a slovenského moderného umenia: Emila Fillu (1882-1953) a Ľudovíta Fullu (1902-1980). Obaja patria k najvýznamnejším postavám českého a slovenského umenia 20. storočia, každý z nich otváral svojim dielom výtvarnému umeniu nové a radikálne vývojové cesty, uvádzal do nášho umenia avantgardné prúdy a podnety z Európy. Prvý konzekventným a programovým spôsobom, druhý na spôsob „barbarskej“ syntézy. Obaja začali ako „revolucionári“, „vierožvestovia“ nového umenia, obaja však postupne opustili tieto pozície, boli neskôr (každý však v inom období) „oficializovaní“. Gro ich života a tvorby sa odohral v rokoch existencie Československej republiky (s krátkou prestávkou protektorátu a slovenského štátu v rokoch 1939-1945), ako československí občania reprezentovali úspechy a vzostupy českého a slovenského umenia v širšom medzinárodnom kontexte, angažovali sa v spoločenskom živote i umeleckom školstve, v päťdesiatych rokoch boli obvinení z formalizmu, postihnutí dogmatizmom a museli sa vyrovnáť s oficiálne proklamovanou metódou socialistického realizmu.

Výstava sa po prvýkrát pokúsi o porovnanie a paralely, ale i odlišnosti a špecifiká (aj protiklady) umeleckých i životných osudov dvoch výrazných individualít s dôrazom na ich jedinečné tvorivé typy, vnútorné vlastnosti tvorby ako aj vonkajšie sociokultúrne súvislosti.

Emil Filla bol mnohotvárnou osobnosťou, nielen maliarom, sochárom a grafikom. Disponoval prenikavým intelektom, pôsobil tiež ako zberateľ, teoretik a historik umenia, spisovateľ, organizátor výtvarného života. Spolu formovali smerovanie kultúrneho diania v Čechách už krátko pred prvou svetovou vojnou a hlavne v medzivojnovom období.

O generáciu mladší Ľudovít Fulla vyrástol v pražskom kultúrnom prostredí a na Slovensku sa tiež venoval teoretickému diskurzu moderného umenia a progresívne zameranej pedagogickej činnosti. Originálnym spôsobom a každý inak transponovali súdobé umelecké trendy (hlavne kubizmus) i podnety zo staršieho umenia (starí Holanďania v prípade Fillu, stredoveké maliarstvo a ikonopis u Fullu), vo svojej tvorbe nastoľovali otázky modernity a tradície, konfrontovali sa s problematikou „európanstva“ a národnej identity – národného mýtu, inšpirovali sa ľudovým umením, folklórom, reagovali na spoločenské dilemy čias, v ktorom žili a tvorili.

Vystavené diela budú zo zbierok Slovenskej národnej galérie, českých galérií a zo súkromných majetkov.

Burza starožitností Červený Kameň

Dňa 22. 9. 2018 sa na hrade Červený Kameň uskutoční zberateľská burza starožitností pre všetkých, ktorí si chcú krášliť byt, dom alebo záhradu nejakým starožitným kúskom. Návštevníci si môžu vybrať z bohatej ponuky mincí, medailí, známok, pohľadníc, odznakov, kníh, obrazov,

grafiky, porcelánu a iných artefaktov. Vstupné pre kupujúcich a ostatných návštevníkov: do 3 rokov: zdarma, deti a mládež od 3 do 18 rokov: 1,50 €, dospelí nad 18 rokov: 3 €.

Výstava Z kruhu von – moderná a súčasná slovenská keramika

Do 31. 1. 2019 v Schaubmarovom mlyne v Pezinku



Náhľad do modernej a súčasnej slovenskej keramiky, zasadený nie náhodou do prostredia pezinského Schaubmarovho mlyna, sleduje niekoľko tém, ktoré majú v keramike status archetypu – nádoba, tanier, figúra. Pre tvorcu keramiky to môže byť povinná jazda, ale aj program, indícia vitality média, ale aj jeho anachronizmu. Rozchod s konvenciou/tradíciou, v slovenskej keramike zvlášť rezistentnou, romantizovanou a glorifikovanou, budeme v našom výbere sledovať od pionierskych 50. rokov 20. storočia až po súčasnosť. Budú v ňom defilovať kánonické postavy slovenskej keramiky aj elévi, ktorí razia drzý porcelánový pop. Sústredíme sa na ateliérovú keramiku a predstavíme ju v polohe úžitkového artefaktu i voľného objektu – v subtílnych, pomaly zrejúcich i radikálnych a neortodoxných vrstvách. Budeme hovoriť o trpezlivých experimentoch za hrnčiarskym kruhom i o métach, ktoré priniesli progresívne keramické i nekeramické postupy a materiály. Nazrieme do zbierky keramiky SNG a vyberieme z nej tvorcov, ktorí prenikali cez konzervativizmus disciplíny i prostredia, slovo dáme absolventom a študentom Ateliéru keramiky VŠVU v Bratislave – napokon, hlavne odtiaľ po roku 1990 vychádzajú zásadní tvorcovia slovenského keramického umenia a dizajnu.

Česko-slovenská / Slovensko-česká výstava do 9. 9. 2018 v Historickom múzeu SNM

Slovenské národné múzeum a Národní muzeum k 100. výročiu založenia Československa spoločne pripravili výstavný projekt, mapujúci dejiny spoločného štátu, života jeho obyvateľov, vrátane osudových okamihov spoločných dejín. Spoločný výstavný projekt *Česko-slovenská výstava / Slovensko-česká výstava* predstaví príbeh, ako sa spočiatku nereálny projekt Československa stal skutočnosťou, ktorá ovplyvnila životy miliónov obyvateľov nového štátu. Ako vyzeral život v Československu? Aké hry sa deti hrávali a čím sa túžili stať mladí ľudia? Ktoré legendárne produkty sa v Československu vyrábali a za akých okolností vznik-

lo Československo? Na tieto ale i mnohé iné otázky sa výstava ponúka odpovede, ktoré sú spojené s významnými udalosťami ale i každodenným životom v Československu. Následne sa výstava presunie do Prahy, kde bude spojená s otvorením zrekonštruovanej Historickéj budovy Národného múzea dňa 28. 10. 2018. Súčasťou výstavy bude aj súbor originálnych dokumentov, ktoré zohrali zásadnú rolu v dejinách Československa a v osudoch jeho obyvateľov: Mníchovská dohoda, Viedenská arbitráž a tzv. Protokol Hácha – Hitler, Pittsburská dohoda a dokumenty Československých ratifikácii zmlúv z Versailles, Saint Germain a Trianonu.

Výstava Eugen Bárkány – Medzi Prešovom a Bratislavou

Do 7. 10. 2018 v Židovskom komunitnom múzeu, Bratislava

Eugen Bárkány prežil dramatický životný príbeh. Úspešnú kariéru stavebného podnikateľa, ktorý je podpísaný pod významnými budovami, vrátane viacerých synagóg, začal ešte za rakúsko-uhorskej monarchie v multikultúrnom Prešove, počas prvej svetovej vojny bojoval ako dôstojník na fronte a upadol do ruského zajatia na Sibíri, po rokoch sa z neho vrátil do Masarykovej demokratickej Československej republiky, kde sa postavil na čelo prvého židovského múzea v slovenskej histórii a dokonca sa angažoval aj v lokálnej politike. Pred koncentračnými tábormi však musel utiecť do Maďarska, kde prežil ukrývajú sa, a po holokausťe ho doma čakala perzekúcia novým komunistickým režimom. Nikdy však neprestal vo svojej životnej misii – záchrane židovského kultúrneho dedičstva. *Eugen Bárkány: Medzi Prešovom a Bratislavou* – tak sa volá nová výstava Židovského komunitného múzea. Od 25. mája 2018 ju môže verejnosť navštíviť v jedinej zachovanej synagóge v Bratislave na Heydukovej ulici. Je holdom pamiatke priekopníka ochrany židovského kultúrneho dedičstva na Slovensku a jeho zberateľským pokladom.

Zabudnutá osobnosť slovenských dejín Eugen Bárkány (1885-1967) bol inžinier, stavebný podnikateľ, architekt, ale tiež vášnivý zberateľ a riaditeľ vôbec prvého židovského múzea na Slovensku, ktoré pôsobilo v rokoch 1928-1942. Po prvýkrát budú teraz verejnosti predstavené unikátne predmety z Bárkányových prvých zbierok – vrátane vlastnoručne zhotovených predmetov z jeho zajatia na Sibíri počas prvej svetovej vojny aj zachránených židovských pokladov, ktoré boli vystavené v historicky prvom židovskom múzeu na Slovensku, v Prešove.

Výstava 100 rokov dizajnu, Slovensko 1918-2018

Trvalá výstava v Slovenskom múzeu dizajnu, Hurbanove kasárne, Bratislava

Výber zo zbierok Slovenského múzea dizajnu (SMD), ktorý je prezentovaný v prvej expozícii histórie a súčasnosti slovenského dizajnu a úžitkového umenia, je výsledkom niekoľkoročnej vedecko-výskumnej a zbierkotvornej práce jedného z najmladších múzeí na Slovensku, ktoré vzniklo v roku 2013. Výstavný projekt bol otvorený pri príležitosti 100. výročia založenia ČSR a 25. výročia vzniku Slovenskej republiky s cieľom doplniť prázdne miesta v dejinách

slovenského dizajnu v rámci Československa ako aj počas samostatného štátu. Ambíciou projektu nebolo vystaviť všetkých dizajnérov, firmy a podniky, ktoré pôsobili za 100 rokov na území Slovenska, pretože fyzicky a priestorovo to zatiaľ ani nie je možné.

História dizajnu na Slovensku ponúka stále veľa neprebádaných miest. Veľa prác, dokumentov, foriem a modelov bolo dávno pred vznikom SMD zničených alebo ostali zabudnuté v pivniciach či na povalách. Niektoré prototypy majú ich autori stále doma na policiach a v zásuvkách, dobre chránené pred zrakmi verejnosti. Absencia inštitucionálneho zázemia a dlhodobého výskumu v tejto oblasti vytvorili mylný dojem, že dizajn nie je relevantná téma našej hmotnej kultúry. Aj preto kurátori stálou expozíciou vyzývajú širokú verejnosť, obzvlášť samotných autorov dizajnu a výrobcov, na spoluprácu pri dopĺňaní súčasných zbierok SMD, vďaka ktorým sa už dnes Slovensko hlási do medzinárodného diskurzu v danom odbore.

Výstava Karol Plicka: obraz a pieseň

Do 3. 2. 2019 v Slovenskom národnom múzeu (SNM) Celoživotné dielo Karola Plicku je neobyčajné nielen žánrovou rozvrstvenosťou, ale aj rozsahom. Spoločnými menovateľmi všetkých jeho profesií bola hudba a obraz. Jednotlivé žánre inšpirované hodnotami ľudovej kultúry a kultúrneho dedičstva ho sprevádzali po celý život a každý, ktorého sa dotkol, poeticky povýšil. Bol umelcom slovenského aj českého národa. Umeleckými východiskami a návratmi mu bolo Slovensko citovo najbližšie. Tu nachádzal a objavoval jedinečné živé zdroje umeleckých podnetov. Slovenskému ľudu venoval najlepšie výsledky tvorivých počínov, ktoré sa dnes zaraďujú do zlatého fondu slovenskej a svetovej kultúry.

Od začiatku zberateľských ciest na Slovensku hudobník Plicka zaznamenával pieseň a fotograf Plicka súčasne dokumentoval všetko, čo s piesňou súviselo: krajinu, prostredie a najmä človeka – tvorcu a nositeľa tradičnej kultúry. Svojimi fotografiami nesledoval iba etnograficko-dokumentačné ciele. Pretože ich genetickým zázemím bola pieseň, majú silný lyrický akcent, poetizujúce videnie a smerujú k výtvarno-fotografickému artefaktu. Plickov fotografický materiál zo Slovenska v zbierkach SNM-Múzeí v Martine dokumentuje obdobie od 20. rokov do začiatku 80. rokov 20. storočia. Výstava zo zbierok SNM-Múzeí v Martine predstavuje časť Plickovej tvorby, ktorá je spojená so slovenskou a českou krajinou. Prezentuje jeho fotografické dielo ako oslavu zeme, úctívny obdiv ducha dejín, vyznanie lásky k človeku – tvorcovi a pokračovateľovi duchovných tradícií.

Limes Romanus na Slovensku

Za vlády rímskeho cisára Augusta, ktorý bol známy tiež ako Gaius Iulius Caesar Octavianus (vládol 27 p. Kr. – 19. 8. 14 n. l.), rozšírili Rimania svoju moc do strednej Európy a posunuli hranice svojej ríše až k Dunaju. Na území medzi východnými Alpami a Dunajom zriadili Rimania novú provinciu Panónia. Dunaj sa na štyri storočia stal jej severnou i východnou hranicou a zároveň aj hranicou celej Rímskej ríše. Súčasťou Rímskej ríše boli aj menšie územia dnešného Slovenska, ako napríklad Petržalka, pri kto-

rej v katastri obce Rusovce sa nachádza kastel Gerulata, tiež pevnosť v meste Komárno pri sútoku riek Váh a Dunaj, ktorá bola priamo súčasťou Limes Romanus.

K tomuto systému patrili aj rímsky vojenský kastel Kelemantia v Iži pri Komárne, ako jediný opevnený bod na ľavej strane Dunaja. Tábor bol postavený za vlády cisára Marca Aurelia. Rímske vojská pod vedením Marca Aurélia prenikli na Slovensko (okolo roku 172). Tu, na dolnom toku Hrona, písal cisár Marcus Aurelius, prezývaný „filozof na tróne“ prvú kapitolu svojej knihy *Hovory k sebe samému*.

Neskôr zriadili rímski vojaci aj tábor v Laugaricju (Trenčín) – zanechali tu nápis na trenčianskej hradnej skale o tom, že prenikli na najsevernejšie miesto v strednej Európe. Z hotela Tatra môžeme vidieť rímsky nápis (z roku 179) na hradnej skale aj dnes. Strategická poloha vojenského tábora Gerulata bola daná aj blízkosťou Carnunta, hlavného mesta provincie Panónia, ktoré malo v 2. storočí nášho letopočtu okolo 40 tisíc obyvateľov. Carnuntum sa nachádza neďaleko rakúskeho Hainburgu. Sú tam zachovalé historické pamiatky ako v prírode, tak aj v Hainburgu v múzeu. Na severnom okraji Rímskej ríše Rimania vybudovali dômyselný pevnostný systém Limes Romanus.

Dnešného Slovenska sa dotkol kastelom Gerulata, a tak dnešné územie Bratislavy je prostredníctvom mestskej časti Bratislava – Rusovce súčasťou významnej histórie doby rímskej, ako napríklad susedná Viedeň.

www.bratislava-rusovce.sk

Tradičný trnavský jarmok 2018

6. 9. 2018 – 09. 09. 2018

www.regiontrnavia.sk

Ak sa Trnavčanov niekto spýta, aké je najväčšie podujatie v meste, len málokedy dostane inú odpoveď ako Tradičný trnavský jarmok. Remeselníci, stredovek, koncerty, kolotoče, burčiak, cigánska... Najvýznamnejším kultúrospoločenským podujatím mesta Trnava je veľkolepý Tradičný trnavský jarmok, ktorý je návratom k tradíciám dávnych miestnych trhov. Neoddeliteľnou súčasťou jarmoku sa stalo aj obľúbené podujatie „Stredovek pod hradbami“. Tradičný trnavský jarmok predstavuje návrat k tradíciám dávnych miestnych trhov dôležitých pre život a rozvoj mesta Trnava, na konanie ktorých udelil právo samotný kráľ Belo IV.

V Trnave sa pravidelne konalo osem veľkých trhov, ktoré sa neskôr transformovali na výročné trhy. Na septembrový (sobota po 8. septembri) nadviazal dnešný Trnavský jarmok. Počas štyroch dní lákajú do Malého Ríma mnohých návštevníkov predovšetkým ukážky ľudových remesiel – práce šikovných rúk kováčov, drotárov, šúpoliarok, rezbárov či medovníkárov. Samozrejme nebudú chýbať ani tradičné jarmočné dobroty – lokše, husacina a burčiak, ba ani kolotoče či bohatý sprievodný kultúrny program na Trojičnom námestí. Nepremeškajte možnosť zažiť nefalšovanú atmosféru stredovekého života. Za starobylými hradbami mesta, v sade Antona Bernoláka, sa totiž každý rok, v termíne konania Tradičného trnavského jarmoku, utáboria šermiari a rytieri so svojimi družinami v rámci podujatia Stredovek pod hradbami. Prostredníctvom dobovej kuchyne, remeselnej tvorby, šermiarskych vystúpení, ukážkami lukostrelby či jazdou na koni vám priblížia vôňu, chuť a atmosféru skutočného stredoveku.

UDALOSTI

Slovensko sa uchádza o Oscara s drámou *Tlmočník*

(TASR) O sošku známeho Oscara, ocenenia americkej Akadémie filmových umení a vied (AMPAS), súperia každoročne na konci februára snímky z celého sveta. V kategórii najlepších cudzojazyčných filmov môže zabodovať aj slovenské dielo. Jedného nominanta do pomyselného boja vyberá z domácich titulov aj Slovenská filmová a televízna akadémia (SFTA). Slovenskú republiku bude na základe jej hlasovania v „oscarovskom“ boji reprezentovať dráma *Tlmočník* režiséra Martina Šulíka.

Roadmovie, nakrútená podľa scenára Mareka Leščáka, rozpráva príbeh nesúrodnej dvojice starších pánov, ktorých na ceste Slovenskom spája i rozdeľuje čiastočne spoločná minulosť. Snímka mala svetovú premiéru vo februári na Berlinale a SFTA ju už vyslala aj ako hraného zástupcu Slovenska do boja o Európske filmové ceny. Hlavné úlohy v nej stvárňujú nemecký herec Peter Simonischek, známy najmä z filmu *Toni Erdmann*, a legendárny český režisér Jiří Menzel.

Tento rok vyberali členovia SFTA nominanta na Oscara spomedzi 12 prihlásených filmov, medzi ktorými sa stretli hrané, dokumentárne aj animované diela. Medzi hranými snímkami nechýbala historická dráma *Dubček* (režisér Laco Halama) alebo thriller *Dôverný nepriateľ* (r. Karel Janák), ktorého distribučná premiéra bola naplánovaná na 16. augusta. Dokumentárne filmy zastupovali okrem iných aj snímky *Mečiar* (r. Tereza Nvotová), *Válek* (r. Patrik Lančarič) či oceňovaná *Ťažká duša* (r. Marek Šulík), ktorú akademici navrhli ako národného nominanta aj v prípade boja o Európske filmové ceny v kategórii dokumentov. Animované filmy zastupoval tohtoročný titul *Parrallel* (r. Matyas Brych, Vladimír Kriško). Víťazné filmy a ocenené tvorivé výkony za rok 2018 vyhlási AMPAS na udeľovaní svojich výročných cien v nedeľu 24. februára 2019. Miestom udeľovania Oscarov bude tradične hollywoodska sála Dolby Theatre v Los Angeles.

Príhovor prezidenta Andreja Kisku k 50. výročiu odporu proti okupácii

„Pred päťdesiatimi rokmi sa milióny obyvateľov Československa ocitli v šoku. Rozhlasoví reportéri ohlasovali neslýchanú správu: do našej krajiny vtrhli cudzie vojská. Po uliciach miest a obcí rachotili tanky, ľudia stáli pred nimi s holými rukami. Na mnohých miestach sa ozývala strelba. Všetko to malo podobu nepredstaviteľného, príšerného filmu. Naozaj, kto by bol uveril, že raz nás budú okupovať ar-



mády takzvaných »spriateľených krajín«, spojencov z Varšavskej zmluvy? Uverili by sme tomu, že vrcholných predstaviteľov nášho štátu na čele s Alexandrom Dubčekom okupanti zatknú a odvedú do Sovietskeho zväzu? Žiaľ, naozaj sa to stalo. Našu vlasť zaplavilo pol milióna vojakov, vyše 6 000 tankov, 800 lietadiel a 2 000 diel. Sovietske divízie nás v noci napadli z východu, zo západu, zo severu aj z juhu. Pridali sa k nim poľskí, maďarskí a bulharskí vojaci. A jednotky armády východného Nemecka stáli na hraniciach ako »rezerva«. Najväčšia operácia v dejinách Varšavskej zmluvy sa vydarila, do rána obsadili celú republiku. Nijakých kontrarevolucionárov nenašli, zato však v krajine, kde sa dovtedy šírila nádej na slobodnejší život, zabili desiatky nevinných obetí. Po podpísaní Moskovského protokolu sa hororový film menil na krutú realitu normalizácie. Začala sa potláčať sloboda tlače, prejavu či viery. Na pracoviskách sa rozbehli potupné previerky, desaťtisíce zamestnancov boli šikanované, vyhadzovali ich z práce, ich deti nesmeli študovať. Mnohí šikovní a vzdelaní ľudia emigrovali. Moc prevzali bezcharakterní jedinci opierajúci sa o sovietske bodáky. Dnes sa vám prihovám zo Sliača. Z miesta, odkiaľ po dlhých 23 rokoch odišli poslední cudzí vojaci. Zanechali za sebou zdevastovanú krajinu, zdemolované byty, ale najmä zmarenú nádej na zmenu v roku 1968. Je povinnosťou dnešných demokratických politikov chrániť našu slobodu, možnosť rozhodovať o našej budúcnosti bez obáv z toho, že naše rozhodnutia zlomí hrubá sila. Preto potrebujeme spojencov s rovnakými hodnotami a rovnakým rešpektom k slobode, právam ľudí a demokracii. Takých spojencov a partnerov máme v Európskej únii a Severoatlantickej aliancii, dvoch pilieroch našej prosperity a bezpečnosti. Dovoľte mi však vysloviť jednu prosbu. Okupáciu našej krajiny vojskami Varšavskej zmluvy dnes odsudzujú tri pätiny obyvateľov Slovenska. Pribúda však tých, ktorí o nej vedia málo alebo nič. Najmä medzi mladými ľuďmi. Prosím preto rodičov, učiteľov, príbuzných, ako aj pamätníkov, aby si v tieto dni našli chvíľku času a s mladšími ľuďmi a deťmi sa podelili o svoje poznatky a skúsenosti. Aby im priblížili časy nádeje, ale aj chvíle zrady, zúfalstva a poníženia. Spomenuli si na obeť okupácie i zásadnú zmenu, akú nám priniesol November 1989. Aby sme im pomohli pochopiť, že slová »nikdy viac« znamenajú nielen odhodlanie, ale vyžadujú si rozumné, zodpovedné rozhodnutia, ktoré túto túžbu naplnia obsahom.“

Centrum v Gajaroch: jedno z najvyspelejších kynologických stredísk v únii

Zrekonštruované priestory strediska psovodov v Gajaroch dňa 22. augusta 2018 oficiálne otvoril prezident Finančnej správy Slovenskej republiky František Imrecze. 49 služobných psov pomáha pri dosahovaní lepšieho výberu spotrebných daní. Sú základnou súčasťou výzbroje finančnej správy a patria ku kľúčovým zamestnancom. Nové stredisko prispeje ku skvalitneniu práce a k dosahovaniu väčších úspechov. Rekonštrukcia strediska si vyžiadala prostriedky vo výške 450 000 eur. Psy primárne pracujú na staniaciach colných úradov, ktoré sú určené na kontroly v teréne po celom Slovensku.

Výcvikové centrum v Gajaroch zabezpečuje výcvik všetkých psov Finančnej správy SR. Najviac sú využívané na vyhľadávanie tabaku a tabakových výrobkov. Naj-

väčšie úspechy dosahujú na východných hraniciach Slovenska. Ročne zaznamenávajú 300 až 400 záchytov v celkovom množstve 1,5 milióna kusov cigariet rôznych značiek. Služobná kynológia dosahuje výborné výsledky aj na medzinárodných súťažiach. Finančná správa v súčasnosti využíva 17 psov pri hľadaní omamných a psychotropných látok, 25 na vyhľadávanie tabaku a tabakových výrobkov, štyroch na obranné práce, dvoch na nelegálne dovážané chránené živočíchy a jedného na kontrolu finančnej hotovosti. V Gajaroch sa vykonáva základná príprava – poslušnosť, pachové a obranné práce.

Zomrel herec Stano Dančiak

Legendárny herec skonal vo veku 75 rokov v nemocnici v Bratislave na následky dlhodobých zdravotných problémov. Stano Dančiak sa narodil 26. októbra v Bratislave v roku 1942. Tu aj študoval, najprv Strednú zdravotnú školu, odbor zubný laborant, neskôr Vysokú školu múzických umení, ktorú navštevoval v rokoch 1961-1965. Už vtedy hrával v Slovenskom národnom divadle, do ktorého neskôr nastúpil. Po čase divadlo opustil a s priateľmi založili Divadlo na Korze, kde pôsobil od roku 1969 až do jeho zatvorenia v roku 1971. Vtedy bol pridelený na Novú scénu, kde svoje pôsobenie ukončil po dvadsiatich rokoch. Od roku 1990 bol členom Činohry Slovenského národného divadla, aj napriek tomu, že stratil zrak následkom cukrovky. Dančiak sa do mysli divákov zapísal aj ako účinkujúci v mnohých filmoch či televíznych inscenáciách. Známym je aj jeho hlas, ktorý prepožičal mimozemšťanovi z komediálneho seriálu *Alf* či legendárnej kreslenej postavičke zbojníka Jurošíka. V roku 2011 bol Stano Dančiak uvedený do siene slávy.

Literárne novinky

Kolektív autorov: *Nestorov letopis* (Vyd. Spolku slovenských spisovateľov, 2018)

Dobrých deväťsto rokov od vzniku najstaršieho slovanského letopisu, známeho ako *Povešť vremennych let*, vychádza toto nádherné a poučné dielo aj v slovenskom preklade. Neodmysliteľný odkaz staroslovanskej písomnosti, bez ktorého je napríklad poznanie cyrilometodskej misie a jej výsledkov neúplné, vďaka úsiliu a znalostiam profesora Miroslava Daniša nakoniec vychádza aj u nás, kde sa tak vehementne hlásime k cyrilometodskému odkazu a kde až dosiaľ existujú vážne trhliny v jeho poznaní. Týmto prekladom jedna z nich, a dost podstatná, zmizla. Nielen špecialisti na túto oblasť poznania, ale aj širšia verejnosť sa môže oboznámiť s tým, čo celé stáročia formovalo religiózno-kultúrne a politické vedomie väčšej časti Slovanov a až dodnes ovplyvňuje ich vnímanie dejín. *Nestorov letopis* alebo *Povešť o dávnych časoch na ruskej zemi* je akýmsi zborníkom historických poučení zložený z rôznorodého historického a literárneho materiálu. Inak povedané, ide o historickú chrestomatiu, rukoväť na poučenie ďalšími generáciami, poučenie duchovné a historické zároveň, ukazujúce na zmysel dejín aj života. Z toho uhla pohľadu pre mnohých dodnes nestratil nič na svojom význame, a to nielen ako historického pamätníka, ale i stále živého duchovného poučenia. Nestorov letopis zhromaždil vo veľkom množstve a objeme materiál rozprávání, poves-

tí, legiend, ústne poetické tradície a rozličné historické osoby a udalosti, vrátane tých, ktorých svedkom bol samotný autor, rešpektíve, ktoré sa odohrali v jeho dobe. Navyše, tradície v ňom zachytené nie sú len „slovanské“. Ich rozmer je naozaj „globálny“ i univerzálny. Je to tradícia človečenstva, tragicky rozdeleného a hľadajúceho k sebe cestu. Knihu zdobia ilustrácie akad. maliara Miroslava Cipára.

Pavol Valachovič: *Portréty historikov rímskych dejín* (OZ Hlbiny, 2018)

Odborník na dejiny starovekého Ríma zoradil do publikácie 45 portrétov rímskych i gréckych historikov, ktorých diela sa zachovali až do súčasnosti. V portrétoch stručne píše o živote jednotlivých historikov, ale predovšetkým sa venuje charakteristike ich diela.

Juraj Hodál: *O pohanskom náboženstve starých Slovákov* (Spolok sv. Vojtecha, Nitra, 2018)

Autor sa v diele zaoberá pohanským náboženstvom Slovanov. Publikácia je rozdelená na 9 kapitol: Náboženstvo starých Slovákov vo všeobecnosti, Okruh Bohov staroslovenských, Viera v dušu, Modly, Sväté miesta starých Slovákov, Obety, Kňazstvo, Staroslovenské sviatky a Staroslovenské pohreby.

František Emmert: *Zlomové osmičky - 1918, 1938, 1948, 1968* (CPRESS, 2018)

Kto sa podieľal na vzniku Československa v roku 1918? Ako prebiehal Víťazný február v roku 1948? Alebo čo sa dialo pri sovietskej okupácii v roku 1968? Pripomeňte si letopočty s osudovou osmičkou na konci, ktoré poznamenali dejiny Československa a stali sa kľúčovými momentmi našej histórie. Unikátna publikácia zachytáva tie najzásadnejšie okamihy na dobových snímkach a ponúka možnosť nazrieť do diania týchto štyroch zlomových rokov.

Adolf Peter Záturský: *Slovenské príslovie, porekadlá, úslovie a hádanky* (Tatran, 2018)

Slovenské príslovie a porekadlá podobne ako *Prostónárodné slovenské rozprávky* sú zrkadlom bohatosti slovenského jazyka. Ich autor Adolf Peter Záturský, potomok starej slovenskej rodiny, ktorá v dejinách národa zohrala významnú úlohu, sa do histórie zapísal najmä svojou zberateľskou činnosťou, ktorej sa venoval celých tridsať rokov. Vydanie *Slovenských prísloví, porekadiel a úsloví* vzbudilo zaslúženú pozornosť nielen u nás, ale aj v širokom slovanskom odbornom svete.

V 19. storočí sa vysoko hodnotila najmä jazyková stránka, neskôr sa zdôrazňoval ich vzťah k životu a mnohotvárnej životnej skutočnosti. Predstavovali svojrázny odraz života, zakotvený v stáročných ľudských skúsenostiach, v životných a pracovných návykoch ľudí. Začala sa zdôrazňovať etnografická hodnota prísloví a porekadiel. Výsledkom Záturského mnohoročnej usilovnej a mravčej práce bola zbierka, ktorá prerástla do 13 000 prísloví, porekadiel a úsloví. Svojím rozsahom prevýšila všetky dovtedy vydané zbierky. Táto zbierka patrí z hľadiska množstva zozbieraného materiálu medzi popredné diela slovanského písomníctva.

Do nášho výberu sme zaradili aj *Slovenské hádanky*, ktoré autor vydal v štyroch oddieloch v roku 1894. *Slovenské príslovie, porekadlá a úslovie* boli na svoju dobu významným kultúrnym činom. Jeho dosah prerástol hrani-

ce Slovenska. Nielen v našej, ale aj v celoslovenskej folkloristike znamenajú trvalú hodnotu a zaujali v nej popredné miesto. Záturského zbierka nie je len hlbokou studnicou slovenskej jazykovej kultúry alebo popredným prameňom poznania života a názorov slovenského ľudu a jeho poetického výrazového bohatstva, ale aj dielo, bez ktorého by dnes porovnávacie štúdium nebolo možné.

Neutíchajúci záujem o Slovenské príslovie, porekadlá a úslovie a nedostupnosť tejto publikácie na pulkoch kníhkupectiev nám vnukla myšlienku pristúpiť k novému vydaniu tejto nevsednej a v mnohých ohľadoch doteraz neprekonanej publikácie. Celé desaťročia z nej čerpali redaktori, spisovatelia, prekladatelia, folkloristi, etnografi aj bežní užívatelia slovenského jazyka. Príprave najnovšieho vydania A. P. Záturského sme venovali veľkú pozornosť. Naším zámerom bolo predstaviť autora slovenskému čitateľovi v celej myšlienkovvej hĺbke a umeleckej kráse. Veríme, že tvorivé bohatstvo tejto publikácie poteší možnosťou nazrieť do života našich predkov a uspokojí každého milovníka bohatého slovenského jazyka.

Peter Sagan: *Môj svet* (Eastone Books, 2018)

Je mnoho športových legiend, viacero z nich v oblasti cyklistiky, ale je iba jeden jazdec, ktorému sa podarilo zdanlivo nemožné – trikrát za sebou zvíťaziť vo svetovom šampionáte, a tým je Peter Sagan. Teraz dostanú jeho fanúšikovia jedinečnú príležitosť nazrieť do Petrovho sveta a dozvedieť sa, čo stojí v pozadí jeho úspechov. Peter vo svojej knihe okrem iného po prvý raz odhalí detaily svojej prípravy, ktorá ho doviedla k víťazstvám – ako si stanovuje ciele a ako pracuje na ich dosiahnutí, ako trénuje, kto sú jeho hrdinovia a inšpirácie. Porozpráva však aj o svojich veľkých sklamaniach, ako bola napríklad diskvalifikácia z Tour de France 2017 a čo stálo v jej pozadí. Kniha *Môj svet* je Petrovou osobnou výpoveďou plnou emócií a napätia, ale aj informácií zo zákulisia športu, ktorú si žiadny športový nadšenec nemôže nechať ujsť.

Ivana Ondriová: *Vlčia hora* (Motýl, 2018)

Milujúci manžel Gregor Kavecký sa rozhodne prekvapíť svoju manželku Michaelu nezvyčajným dobrodružstvom. Výlet na Vlčiu horu im má priniesť vytúžený útek pred hlukom a stresom veľkomesta. V srdci nedotknutej krásy a drsnej hory sa však začína skutočný boj o život. Vlčia hora... odrazu zdivočie... V jedno ráno Gregor zmizne bez stopy. V chalupe po ňom ostanú iba krvavé šmuhy vedúce kamsi do hlbokého lesa. Ublížil mu azda vlk? A prečo jeho manželka nič nepočula a nevidela? Zamilovaná Michaela sa rozhodne vziať osud do vlastných rúk a vydá sa hľadať manžela do nelútosných hôr, sama sa však ocitá na hranici života a smrti. Fyzicky a psychicky vyčerpaná stretáva dvoch mužov, ktorí jej podávajú pomocnú ruku. Sú to však naozaj poľovníci hľadajúci posledného vlka, alebo číhajú na niečo iné? Žeby práve na jej manžela? A čo keď má byť ich korisťou aj ona?

Kvetka Veverková: *Baba jaga* (Qwetinka, 2018)

Ilustrovaná kniha, ktorá prepája tradičné a súčasné. Autorka textu Kvetka Veverková čerpá z tradičnej rozprávkovej literatúry pre deti, ktorú pretvára do súčasnej podoby a tým nastavuje zrkadlo dnešným hodnotám. Kniha kritizuje dnešnú spoločnosť. Ilustrátorka Hedviga Gutierrez pra-

čuje v technike digitálnej grafiky, využíva predovšetkým figuratívne motívy, ktorých vizuál odzrkadľuje ich charakter. Výtvarná stránka typografie je konzultovaná s grafickou dizajnérkou Danielou Brunovskou. V texte sa objavujú „cenzúry“ a výtvarné vstupy, ktoré znemožňujú čitateľnosť daného slova. Majú za účelom upozorniť na danú problematiku a zároveň otvárajú priestor pre čitateľovu fantáziu. Výsledkom je humorne podaná ilustrovaná kniha, ktorá je určená nielen pre dospelých, ale aj dospelých.

Helena Haraštová: *Bocian Matko* (Albatros, 2018)

Letné dni sa začali pozvoľna krátiť a malý bocian Matko, ktorý sa sotva naučil trochu lietať, zvedavo pozoruje, ako sa jeho rodičia, ďalší príbuzní a všetci bocianí susedia pripravujú na ďalekú cestu. Kam majú namierené? A prečo nechcú zostať na svojich komínach? To Matko na začiatku príbehu vôbec netuší. Počas čítania budete nielen pozorovať dlhú bocianiu cestu do teplých krajín, ale dozviete sa aj to, prečo niektoré vtáky na zimu odlietajú a kedy ich zase budete môcť privítať doma. Na každej dvojstrane na vás čakajú malé záhady, ktoré odhalíte pomocou odklápacích okienok!

Postrehy zo Slovenska Dielo výnimočnej hodnoty

Milan Rastislav Štefánik (1880-1919), slovenský astronóm svetového mena, a akademik Jaroslav Heyrovský (1890-1967), český laureát Nobelovej ceny za chémiu (1959), by zaiste uvítali dielo osobitého významu, ktoré skoncipoval uznávaný slovenský vedec doc. Ing. Ignác

Prno, CSc. (1934), pod názvom *Celostný obraz sveta – hľadanie pravdy o sebe, živote a vesmíre*. M. R. Štefánik by ocenil tie pasáže knihy, v ktorých sa pojednáva o zákonoch pohybu vesmíru a slnečnej sústave – tieto objekty boli totiž predmetom jeho pozorovaní a výskumov, pričom M. R. Štefánik dosiahol na tomto poli nevídané, svetovo uznané vedecké výsledky ako teoretik francúzskych štátnych a výskumných inštitúcií; J. Heyrovský, objaviteľ a zakladateľ polarografie, svetovo známy matematik, fyzik a chemik by zasa ocenil tie časti monografie, ktoré obsahujú problematiku teórie relativity, teórie hmoty a zákony jej pohybu; obidvaja spomínaní vedci, M. R. Štefánik a J. Heyrovský, by s určitou pozitívne posúdili celkovú stavbu tejto obdivuhodnej, ojedinelej a v každom ohľade náročnej vedeckej práce, jej logickú skladbu, vzorce a obrazce nášho makrosveta a mikrosveta, v ktorom človečenstvo, ľudská bytosť akcelerujú, reprodukovujú sami seba, cibria myseľ, poznanie, videnie. A toto všetko sa deje v torze nepretržitosti pod patronáciu najvyššej inteligencie – Stvoriteľa! Taký je výskumný výsledok teoreticky precízne zdôvodnený autorom diela Ignáčom Prnom, a to tak v zmysle prírodovedeckom, kresťanskom, ako aj humánnom. A tak mi nevdojak prichodí konštatovať: dielo doc. Ing. Ignáca Prnu, Csc., *Celostný obraz sveta – hľadanie pravdy o sebe, živote a vesmíre* (Bratislava, 2012) svojou výnimočnosťou je nepochybne obohatením slovenskej národnej spisby, vkladom, impulzom pre ďalší vedecký výskum nastolenej matérie a myslenia.

doc. JUDr. Marián Veliký, CSc.,
Bratislava – Viedeň, jún 2018

Průvod centrem Prahy zahájil 16. všesokolský slet

Slavnostním průvodem v historickém centru Prahy začal 16. všesokolský slet, který připomíná 100 let od založení Československa. Průvod vyrazil z ulice 28. října v 10:00, účastníků ale bylo tolik, že poslední stáli až v horní části Václavského náměstí. Organizátoři už dříve uvedli, že očekávají účast až 13 000 lidí. V čele šli sokoli ze zahraničí, například ze Slovenska, USA, Srbska, Dánska, Švýcarska, Rakouska nebo Austrálie.

Někteří účastníci nedělního průvodu navštívili i katedrálu sv. Víta, kde mši celebroul kardinál Dominik Duka.

Oficiálně byl slet zahájen hrou Ladislava Stroupežnického *Naši furianti* v Národním divadle, v historii divadla poprvé za dobu jeho existence zde odehráli představení sokolští ochotníci. V dalších dnech slet nabídl řadu kulturních, společenských a sportovních a tanečních akcí, pódiová vystoupení na čtyřech místech v Praze nebo divadelní a loutkářská představení v Divadle Kampa. Na vystoupení Sokol Gala v O2 aréně byly předvedeny dvěma sty vystupujícími mj. ukázky dvou desítek sportů, i těch méně tradičních jako capoeira nebo mašérství. Převážnou část vystoupení živě doprovázel orchestr a také byly promítnuty unikátní archivní záběry slavných sokolských sportovců s mluveným slovem komentátorů. Došlo i na ocenění významných sportovců ze sokolských řad.

V Tyršově domě v prostorách auly a Mramorového sálu bylo možno shlédnout výstavu *Ni zisk, ni slávu!*, kterou připravili pracovníci Národního muzea ve spolupráci se Sokolem, ve které návštěvníkům představili předměty pojící se k historii Sokola a všesokolských sletů. Byly též vystaveny exponáty z pozůstalosti Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera. V posluchárně Tyršova domu byly vystaveny sokolské odznaky. V Divadle Kampa bylo možno zhlédnout fotografie ze sletových dní 1932-1948 objektivem Přemysla Koblice.



Naši furianti v Národním divadle

Oslava vyvrcholila hromadnými cvičeními, kterých se zúčastnilo na asi 15 000 cvičenců. Skladeb bylo celkem třináct, z toho jedenáct sokolských a dvě od hostů. Z těch jedenácti sokolských skladba Spolu akcentovala 100 let republiky, 100 let Čechů a Slováků. I autorský kolektiv byl složen z českých a slovenských autorek. Na slet se přihlásilo také 1 500 zahraničních účastníků, kteří se většinou zapojili do hromadných cvičení. Přijeli například z Ameriky, Švýcarska, Kanady či Rakouska, menší skupiny přiletěly i z Brazílie či Austrálie.

Slet byl oficiálně zakončen slavnostním nástupem, při kterém zástupce jednotlivých souborů doprovodily postavy z české historie – sv. Václav, Karel IV. nebo Miroslav Tyrš. „Sestry a bratři, nazdar!“ rozloučila se pak se cvičenci i diváky starostka České obce sokolské Hana Moučková. Ocenila i to, že se prvního programu hromadných skladeb v Edenu zúčastnil jako jeden z hostů premiér Andrej Babiš.

Členská základna Sokola má v současnosti zhruba 160 000 členů. Jejich celkový počet sice za posledních deset let poklesl přibližně o 20 000, přibývá mezi nimi ale děti a mládež. Zatímco v roce 2008 bylo v Sokolu kolem 63 000 žáků a dorostenců, teď je jich asi o 11 000 víc. Vyplyvá to ze statistik České obce sokolské (ČOS). Sokol stále patří mezi nejočetnější občanská sdružení v Česku. Nabízí asi 80 sportovních odvětví.

Každému všesokolskému sletu předchází minimálně dva roky příprav – nejen samotných cvičenců, ale i doprovodných programů pro širokou veřejnost. Již od jara se konají župní a krajské slety v jednotlivých regionech. Na oslavu jubilejního stého výročí založení Československé republiky se organizátoři rozhodli navázat na předválečnou tradici, kdy se na výtvarné stránce organizace všesokolského sletu podíleli proslulí výtvarníci své doby – Mikoláš



Sokol GALA, přehlídka toho nejlepšího

Aleš, Max Švabinský nebo Alfons Mucha. A tak ČOS letos podnítila vznik kolekce děl inspirovaných sokolskou tematikou.

Sedmnáctý slet se uskuteční v roce 2024.

* * *

Nejen sport a tělesná kondice, ale zejména systém hodnot v čele s disciplínou, respektem a přátelstvím je podstatou sokolského hnutí. Řekli to zástupci zahraničních sokolských organizací, kteří dorazili do Prahy na 16. všesokolský slet. Sokolové v Česku i zahraničí se slučují do Světového svazu sokolstva, který aktuálně zahrnuje dvanáct organizací v patnácti zemích světa. „Nemusíte umět česky, protože mluvíte jazykem sokolů. Jakmile se řekne »Nazdar!«, víte, že máte vedle sebe bratra,“ popsala starostka americké sokolské organizace Jean Hruby, která do Sokola vstoupila ve věku tří let a nyní už pátým rokem stojí v čele americké sokolské obce. Sokolská sounáležitost podle ní dokáže oslovit i osoby, které neznají historii organizace a nemají předky z Československa. Popisuje to na příkladu své domovské jednotky na předměstí Chicaga, do níž nyní vstupuje řada dětí z hispánských komunit. Jejich rodičům prý vůbec nevádí, že při některých setkáních zní česká a slovenská hymna, naopak oceňují rodinnou atmosféru, kterou Sokol kultivuje.

Skončil XVI. všesokolský slet...

Zbývá jen zpracovat všechny ty pozitivní i negativní zážitky, které jsme během sletového týdne v Praze nasbírali.

Pozitivní – kolik jich jen bylo od sletového průvodu až po ten závěr! Přátelská setkání při řazení i mimo, atmosféra v tramvajích a autobusech, na shromaždištích a v hledišti.

Skupina mladých „borců“, kteří si ve frontě na přechod od tramvaje začali zpívat *Spějme dál* a překvapili tím, že znali všechny tři sloky, přes přátelské hovory „cizích“ účastníků v přeplněných tramvajích až po děvčata, která si tam začala zpívat a celá tramvaj se k nim přidala.

Naše „Princezna“, tak namáhavě se ukládající do našich už ne nejmladších hlav, pohyby, které ze začátku připadaly k neprovedení, nakonec bez odporu prováděné našimi zprvu vzpurnými a zatuhlymi klouby... A přátelské úsměvy kolem, tu a tam lehké postrčení či tichý pokyn – „housenka“, „paprsek“, které postrčily cvičence správným směrem... A potlesk diváků, „díky“ kterému jsme skoro neslyšeli doprovodnou hudbu.

Z Vídně se do Prahy vydala jedna „šestatřicítka“ cvičenců skladby Princezna republika, doplněná dvěma sokolkami z Austrálie. Návčik nebyl vždycky jednoduchý, ono se to kupříkladu špatně podtáčí pod chybějící rukou partnera, který nepřišel. A jak vědět, kam až jít, když zleva a zprava není ani živáčka? Ale nakonec byl náš celek (7C) jedním z těch bezproblémových.

Moje sousedka z Budějovic mi po prvním návčiku řekla: „Říkala jsi mi, že to máte dobře nacvičené, jenže to říká každý. Ale vy to opravdu umíte!“ No, není to pochvala od „konkurence“?

Na seřadištích jsme si užili sluníčka, až se nám mozky zavařovaly, ale nakonec se nad námi svatý Petr smiloval, a během vystoupení tu lampu na nebi trochu zastínil mraky. A pokud někoho trochu zalil, nás z toho tentokrát vynechal.

V závěrečném obraze lipových listů a květů naše skupina 7C věděla, že tvoří část lipového květu. Ale žádný z nás netušil, jak to opravdu bude vypadat. Kolečko a kousek větvíčky – asi. V celé své působivosti jsme to poznali (a někteří teprve poznají) teprve ze záznamu. Autorky skladby, sestry Kocmichovy, se zase – už potřetí – vyznamenaly. Díky.

Sokol za těch šest let od posledního sletu vyrostl, rozrostl se, jednotlivá vystoupení byla podle mne mnohem lépe secvičená, od těch nejmenších až po seniory. Nadšené děti, ať už v kterékoli skladbě, ženy jako vždy v pohybu, borci v přesných řadách, nápadité zahájení i závěr. A navíc vynikající nápad – v rámci výročí zahrnout do společného vystoupení Čechy a Slováky jako dva národy, které před 100 lety založily společnou republiku.

Ale protože není růže bez trní, i pár negativ se našlo. Většinou mimo sletišť a cvičence. Zažili jsme, že nám šéf oblíbené restaurace U Švejků vzkázal v pondělí po číšníkovi, že naše včerejší rezervace na pátek večer neplatí, protože se dohodl s jinou skupinou. Jinde se našel číšník, který odrazoval návštěvníky od konzumace dotazem, jestli na to vůbec mají (na tričkách měli všichni logo SOKOL WIEN) a pokračoval tím, že on by 90 Kč za pivo nikdy nedal. Když se skupina zvedla a z tohoto „pohostinství“ odcházela, provázel je slovy, že teď aby to po nich ještě uklízel... Našla se v tramvaji paní, která cvičencům doporučovala, aby si obstarali vlastní dopravu a nestrkali do ní, když jede z práce... Občas už jen chyběly poznámky o kapitalistických, ba imperialistických manýrech drzých Sokolů. V podtextu je člověk cítil. Co naplat!? I tohle k celkové atmosféře patří a my si tím nenechali zkazit náladu a radost z naší účasti na tomto sletu!

I když noviny byly spíše plné fotbalu, našla jsem článek, který mi, abych tak řekla, mluvil z duše. V *Lidových novinách* ze soboty 7. 7.: „Sokol není jen další sportovní organizací, kde si můžete zahrát florbal nebo zacvičit jógu. Zakládá se na komplexnějších tezí.“ „...Každé vystoupení je jiné, ale všechna mají něco společného: touhu někam patřit, něco sdílet.“ A v tom to vězí. Sokol není fitko. Necvičíme každý sám pro sebe, aby se pak osprchoval a zalezl zase zpět do své vlastní ulity. Sokol je víc. Je v něm soudržnost, kamarádství, společenství lidí, kteří se vzájemně respektují. Od prvních krůčků až po ty staré, pomalejší a často pokulhávající.

Letos byli i mezi námi „Vídeňáky“ nejen mladí, ale i cvičenci, kteří se už nebezpečně přiblížili k devadesátce, nebo ji už dokonce překročili. Nechcete to taky zkusit? Další slet je UŽ za 6 let!

AK





foto: Marian Miříčka

***Naši furianti* v Národním divadle**

XVI. všesokolský slet v Praze byl oficiálně zahájen dne 1. července 2018 v Národním divadle starostkou ČOS sestrou Hanou Moučkovou před začátkem představení činohry Ladislava Stroupežnického *Naši furianti*. Sestra Moučková ve své proslovu uvítala přítomné čestné hosty, dále účastníky letošního sletu a vyslovila poděkování všem účinkujícím.

V celé historii Národního divadla to bylo poprvé, kdy na jeho scéně vystupovaly ochotnické divadelní soubory, a to sokolský ochotnický soubor Divadlo pod Petřínem a divadelní spolek TJ Sokol Lázně Toušeň za spoluúčasti folklórního Souboru písní a tanců Josefa Vycpálka.

Ve své hře, která měla poprvé premiéru v roce 1887 v Národním divadle, Ladislav Stroupežnický humorným způsobem kritizuje tvrdohlavost a neústupnost – tzv. furiantství – sedláků, kteří jsou ve sporu pro maličkost ochotni nejenom promarnit svůj majetek případnými soudy s protivníkem, ale i poškodit mezilidské vztahy. Ve Stroupežnického činohře řeší obecní výbor v čele se starostou

Dubským a prvním radním Buškem spor o jmenování nového ponocného. Jako kandidáti přicházejí v úvahu vysloužilý voják Bláha a krejčí Fiala. První z nich se nezamlouvá radnímu Buškovi, o kterém se jednou Bláha neuctivě vyjádřil, a krejčí zase ze zoufalství, aby nepřišel o dobře placené místo, které by mu pomohlo uživit jeho osm dětí, napíše anonymní dopis nepřímo obviňující vojáka Bláhu se zamýšleného paličství. Bláha se marně snaží před obecním výborem ospravedlnit, situace se vyhrotí až do hospodské rvačky, až nakonec zasáhne svým „selským“ rozumem starostova žena Marie. Teprve díky jí se podaří nejenom objasnit záhadu anonymního dopisu, ale i oba znešvařené sedláky – starostu a radního usmířit. Tímto řešením nastává také „happy end“ pro syna starosty Václava Dubského a jeho milovanou Verunku Buškovou, dceru radního. Těm totiž hrozilo, že by z jejich chystané svatby mohlo sejít, a to nejenom proto, že se jejich zneprátení otcové nemohli původně dohodnout na výši věna pro Verunku. Diváci si nakonec mohou oddychnout nad téměř šťastným koncem – téměř šťastným proto, že chudák krejčí Fiala ztratil vyhlídku na výhodné zaměstnání.

Vynikající herecké umění sokolských ochotníků bylo doplněno neméně vynikajícím výkonem členů Souboru Josefa Vycpálka, kteří hudbou, zpěvem a tancem ve svých nádherných krojích přispěli k nezapomenutelné atmosféře tohoto vystoupení. Na závěr zahráli i několik lidových písní, které obecenstvo zpívalo zároveň s nimi. Nakonec, jak se sluší na účastníky sletu, si všichni společně zazpívali *Lví silou, vzletem sokolím*. To už nikdo z publika nezůstal sedět a všichni účinkující se museli mnohokrát děkovat při bouřlivém, neutuchajícím potlesku. Takovou standing ovation si více než zasloužili.

Domů jsme se rozcházelí s krásnými vzpomínkami na uplynulý den a těšili se na další události sletového týdne.

-mm-

Zasedání zástupců členů Zahraniční obce sokolské

Zasedání se konalo 2. července 2018 v Mramorovém salónku starobylého Michnova paláce v Praze, který v roce 1926 zakoupila Československá obec sokolská od státu a rozšířila ho přístavbou dnešního Tyršova domu. V Tyršově domě se nacházejí především tělocvična, plavecký bazén, kanceláře a učebny. Jeho otevření se zúčastnil první prezident Československé republiky T. G. Masaryk.

Zahraniční obec sokolská (ZOS) nahradila po obnově národní Československé obce sokolské (ČOS) v roce 1990 dosavadní Ústředí československého Sokola v zahraničí, jež založila sestra Provazníková s bratrem Hřebíkem, kteří museli emigrovat do USA po komunistickém puči v Československu v roce 1948 a následném rozpuštění všech sokolských organizací v Československu. Členové zahraničních jednot Ústředí, kteří žijí nejen v západní Evropě, v USA, Kanadě, Austrálii a dokonce i Jižní Africe, svou činností přispěli k udržování sokolské myšlenky i v době, kdy tato byla v její původní vlasti dlouhá desetiletí zakázána.

Za zahraniční jednoty byli ve výboru ZOS přítomni:

Sokol Göteborg – ses. Tomsová-Salzman;
Sokol Londýn – br. Potůček;
Sokol Mnichov – br. Hanzl a br. Verner;
Sokol Paříž – br. Bystrický;
Sokolská župa Rakouská – br. Frey-Materna;
Sokolská župa Švýcarská – br. Chour.

Jako hosté se zúčastnili jednání někteří členové jednot ZOS a br. Koldovský z ČOS.

Současný starosta ZOS br. Hanzl zahájil schůzi přivítáním všech účastníků a vyslovil poděkování přítomné starostce ČOS ses. Haně Moučkové, že umožnila letošní zasedání v tomto slavnostním prostředí Michnova paláce. Zároveň představil ses. Renátu Svobodovou, která převzala funkci br. Dostála, dosavadního dlouholetého zástupce ČOS pro zahraniční Sokol, a předal slovo ses. Moučkové.

Ses. Moučková všechny přítomné pozdravila a přivítala a vyjádřila radost nad tím, že dnešní zasedání se koná v rámci konání všesokolského sletu a 100. výročí založení Československé republiky. Ve svém projevu se také zmínila o potížích, se kterými byla ČOS konfrontována v minulých letech – především o těch finančního rázu, způsobených personálními změnami na ministerstvu školství. Oceňovala zásluhu, kterou ZOS měla při znovuoživení Sokola v Československu v roce 1990. Ses. Moučková zdůraznila také snahu o ještě dokonalejší otevření Sokola veřej-

nosti a na závěr vyslovila pozvání k plánovanému setkání zástupců zahraničních žup v Senátu ČR 8. října 2018, kde jim bude předáno ocenění za podporu sokolské myšlenky v době nesvobody. Po projevu sestry Moučkové převzal slovo br. Hanzl, který vyzval přítomné k uctění památky zesnulých členů Sokola minutou ticha.

Jako další bod programu byl přečten zápis z posledního zasedání ZOS z června 2017. V něm se jednalo hlavně o chystaných oslavách 150. výročí založení vídeňského Sokola a o přípravách na XVI. všesokolský slet.

Následovaly zprávy zástupců jednotlivých zahraničních sokolských žup a jednot. Br. Bystrický referoval o aktivitách Sokola Paříž, který má celkem sto členů a který letos obdržel od českého ministra zahraničí cenu *Gratias agit*. Tato cena je udělována za šíření dobrého jména Čechů v zahraničí. Kromě různých sportovních, kulturních a reprezentačních podniků se pařížští Sokolové zúčastnili sletu v Praze – sedm mužů cvičili ve skladbě Borci.

Br. Potůček ze Sokola Londýn především poděkoval ses. Moučkové za její projev na oslavách 28. října 2017 v Londýně a projevil uznání nezištné činnosti celého ZOS. V londýnské sokolské jednotě je sto členů, kteří se scházejí jednou za měsíc.

Br. Chour, zastupující župu Švýcarskou, uvedl, že z devíti jednot je šest aktivních a jejich dvě stě členů organizují volejbalové turnaje, lyžařské výlety, účastní se společ-



Br. Chour, starosta Župy Švýcarské, br. Frey-Materna, starosta Župy Rakouské, br. Potůček, starosta Sokola Londýn



Zleva: br. Bystrický, Sokol Paříž, br. Potůček, Sokol Londýn, br. Chour, Sokol Švýcarsko, br. Hanzl, Sokol Mnichov, br. Verner, Sokol Mnichov, br. Frey-Materna, Sokol Vídeň, ses. Hana Moučková, starostka ČOS

Foto: Marian Miříčka

čenských akcí a oslav. Organizují také dětské tábory a během letošního Sokolského setkání v Oetzu pořádali dětskou olympiádu pod vedením ses. Vaňkové z České školy bez hranic. Hlavní náplní tohoto roku byl pochopitelně nácvik na všesokolský slet.

Ses. Tomsová-Salzmann ze Sokola Göteborg oznámila, že jednota má sto dvacet členů a z toho pětadvacet aktivních, kteří pravidelně cvičí. Jeden člen na všesokolském sletu cvičil společně se Sokolem Jablonec nad Nisou. Jednota pořádá letos také čtyři přednášky na téma založení Československé republiky před 100 lety a při této příležitosti také organizuje slavnostní večeri na českém vyslanectví.

Br. Verner ze Sokola Mnichov, který zastupoval starostu br. Mrtvého, referoval o bohaté činnosti šedesáti členů jednoty. Devětadvacet členů je aktivně cvičících a všichni členové se účastní výletů, sportovních utkání a společenských podniků doma i v zahraničí. Na slet nacvičují dva členové, a to manželé Trunčíkovi v pražském Sokole. Br. Verner také vyslovil pozvání na volejbalový turnaj v Mnichově, který se bude konat 29. září 2018.

Br. Frey-Materna ze Sokolské župy Rakouské informoval o činnosti župy, která se sestává z šesti jednot s celkem pěti sty členy. Jejich sportovní aktivity záleží na věku a kondici, ale pro všechny – děti, mladší členy a seniory – existují přiměřená cvičení. Konají se turnaje ve volejbalu a stolním tenise, každoroční Pochod zdatnosti a společenské akce.

Vloni župa oslavila 150. výročí založení. Těchto rozsáhlých oslav se bohužel nedočkal župní vzdělavatel br. Vladimír Stejskal, který se největším dílem zasloužil o jejich přípravu. Na letošním sletu cvičí sedmačtyřicet členů v různých skladbách.

Po zprávách následovala diskuze a připomínky jednotlivých účastníků. Br. Hanzl zhodnotil význam Sokolských setkání v Oetzu a zároveň vyslovil uznání jejím zakladatelům – br. Benešovi, který letos oslavil svoje devadesátiny, a br. Trunčíkovi. Zároveň navrhl delegáty na schůzi Svazu světového Sokolstva, která se konala 7. července 2018, br. Bystrického a br. Trunčíka.

Br. Frey-Materna zdůraznil význam a zásluhy Světového Svazu Sokolstva (SSS), který má třináct členů, a důležitost vzájemné komunikace mezi jednotlivými župami a jednotami.

Ses. Moučková oznámila, že poslala pozvání na všesokolský slet bývalému starostovi města Vídeň, p. Hauptlovi, ale ten se omluvil kvůli nedostatku času. Dále navrhla členy revizní komise pro SSS. Svůj projev zakončila poděkováním za spolupráci se ZOS.

Bylo dohodnuto, že příští zasedání ZOS se bude konat 9. června 2019 v Oetzu.

Zasedání zakončil br. Hanzl pozdravem „NAZDAR“.

mm

SPORT

Dokument o surfaři Matěji Novákovi – jako jediný Čech sjíždí vysoké mořské vlny

Obrovské množství adrenalinu, radost z nespoutaných živlů, ale také velkou trpělivost, soustředění a pokoru před divokou přírodou obsahuje snímek *No Wave Back*. Dokumentární film o surfaři Matěji Novákovi, který jako jediný Čech sjíždí vysoké mořské vlny, natočil režisér Martin Smékal. Po premiéře v pražské Lucerně bude film putovat českými městy. Novák, dříve náruživý snowboardista, tři roky žije na severu Španělska v oblasti Asturia, kterou pro sebe objevil. Čeká tam na obrovské vlny a sám surfing vyučuje. „Španělsko, Portugalsko, Francie, Srí Lanka, Bali, je spousta destinací, kam Češi jezdí surfovat. Tahle je pro mě unikátní v tom, že ze surfovačky z vody koukám na zasněžené dvoutisícovky, což je nádherné,“ řekl Novák ČTK po projekci filmu. Velké vlny jsou ty od šesti do dvaceti metrů, ve filmu je vidět, jak Novák sjíždí vlny přibližně jedenáctimetrové.

Petr Čech se vrátil na pozici nejlépe placeného českého sportovce

Na pozici nejlépe placeného českého sportovce se po roční pauze vrátil fotbalový brankář Petr Čech z Arsenalu. Podle magazínu *Forbes* si za uplynulý rok vydělal 242 milionů korun a na druhé místo odsunul loňského vítěze, hokejového útočníka Philadelphie Jakuba Voráčka. Voráček se před rokem vyšvihl do čela po podpisu osmiletého kontraktu s Flyers celkem na 1,6 miliardy korun. Za sezónu

2016/17 jeho příjmy z platu a sponzorských smluv činily 322 milionů korun, za uplynulý ročník mu *Forbes* vypočetl „jen“ 222 milionů.

Čech je v elitní pětce jediným fotbalistou, za ním následují čtyři hokejisté. Třetí je nováček v žebříčku David Pastrňák, jenž loni v létě podepsal šestiletou smlouvu s Bostonem na 878 milionů korun a vydělal si tak 176 milionů. Za ním jsou v pořadí jeho klubový spoluhráč David Krejčí (165 milionů) a Ondřej Palát z Tampy Bay (123). Na šestém místě zastupuje basketbal Jan Veselý z Fenerbahce Istanbul (120) a po něm následují opět hokejisté Martin Hanzal z Dallasu (116) a Tomáš Plekanec z Montrealu (110). Jedinou zástupkyní individuálních sportů v Top Ten je na deváté pozici tenistka Karolína Plíšková (96), jež byla loni v úvodu sledovaného období světovou jedničkou.

Na Štěpánkovo loučení s tenisovou kariérou přijede Djoković

Dvojnásobný vítěz Davisova poháru Radek Štěpánek se rozloučí s tenisovou kariérou 18. října v pražské O2 aréně. Hlavní hvězdou akce nazvané Český lev se loučí bude bývalý první hráč světa Srb Novak Djoković. „Rád bych vrátil fanouškům, co mi po celou kariéru dávali. Budu rád, když tady bude moje rodina. Už se nemůžu dočkat,“ řekl někdejší osmý hráč světa ve dvouhře, který konec kariéry ohlásil loni v listopadu. Davisův pohár společně s Tomášem Berdychem vyhráli i v roce 2013. Ve dvouhře si karvinský rodák zahrál čtvrtfinále Wimbledonu a získal pět

titulů na okruhu ATP. Grandslamové tituly získal ve čtyřhře – s Indem Leanderem Paesem ovládli Australian Open 2012 a US Open 2013. Z olympiády v Riu de Janeiro si společně s Lucií Hradeckou přivezli bronzovou medaili ze smíšené čtyřhry.

Rosického rozlučka začala kvůli dešti s hodinovým zpožděním

Rozlučku Tomáše Rosického s fotbalovou kariérou zkomplikovalo počasí. Zhruba dvacet minut před plánovaným začátkem benefice za účasti hvězdných spoluhráčů Rosického ze Sparty, reprezentace, Dortmundu a Arsenalu se spustil nad Letnou silný déšť, který zahnal rozcvičující se hráče i fanoušky pod střechu. Počasí se umoudřilo až po hodině a dovolilo fotbalistům opět vyběhnout na promáčený trávník. Organizátoři vyzývali diváky k trpělivosti. Na Rosického loučení s kariérou dorazila řada hvězd jako Jan Koller, Petr Čech, Karel Poborský, Cesc Fábregas, Alexandr Hleb či Robin van Persie.

Sportovní lezec Ondra získal Cenu Gutha-Jarkovského za výkon roku

Sportovní lezec Adam Ondra získal Cenu Jiřího Gutha-Jarkovského, kterou uděluje Český olympijský výbor za nejlepší sportovní výkon uplynulého roku. Pětadvacetiletý rodák z Brna loni vylezl v norském Flatangeru nejtěžší cestu světa a zavedl tak nový stupeň obtížnosti 9c. „Mám neskutečnou radost, je to ocenění nejen pro mě, ale pro celé lezení. Koho by před pár lety napadlo, že během krátké doby dostanou tohle ocenění dva lezci nebo horolezci,“ řekl Ondra a poukázal na fakt, že v roce 2014 cenu získal horolezec Radek Jaroš.

Gólman Čech podvanácté ovládl Zlatý míč ČR pro fotbalistu sezóny

Brankář Petr Čech podvanácté ovládl novinářskou anketu Zlatý míč o nejlepšího českého fotbalistu sezóny. Šestatřicetiletý gólman londýnského Arsenalu získal ve 22. ročníku 919 bodů a udržel vedení po podzimní části. Druhý skončil se ziskem 728 bodů záložník Antonín Barák z italského Udine a třetí příčku s 657 body obsadil obránce německého Hoffenheimu Pavel Kadeřábek. Výsledky dvoukolové ankety, v níž se sčítají hlasy za podzim a jaro, byly vyhlášeny v Praze. Čech dál vládne novinářské anketě, přestože už předloni ukončil reprezentační kariéru. Plzeňský rodák dvanáctým triumfem opět posunul vlastní rekord a získal více prvenství než všichni ostatní vítězové dohromady. Druhý je v historické tabulce s šesti Zlatými míči Pavel Nedvěd.

Holeček s Hákem dostanou za prvovýstup na Gašerbrum I horolezeckého „Oscara“

Marek Holeček a Zdeněk Hák získali jako první Češi horolezeckého „Oscara“, prestižní ocenění Zlatý cepín. Cenu pro nejvýznamnější alpinistické výkony roku, jež se uděluje od roku 1992, dostanou za loňský unikátní prvovýstup na vrchol jedenácté nejvyšší hory světa Gašerbrum I. Podle serveru lideahory.cz převezmou čeští horolez-

ci ocenění v září na horském festivalu v polském městě Ladek-Zdrój. Hlavní cenu dostanou spolu s nimi ještě dvě skupiny.

Jak uvádějí lidovky.cz, pokouší se aktuálně Holeček spolu s Tomášem Petrečkem zdolat jinou pákistánskou horu Nanga Parbat jižní Rupálskou stěnou, což se dosud povedlo jen čtyřem mužům.

Stanleyův pohár na Moravě

Davy fanoušků v Brně a Hodoníně nadšeně přivítaly obránce Michaela Kempného, jenž na jižní Moravě ukázal prestižní Stanleyův pohár, který před pár týdny vybojoval v NHL s Washingtonem Capitals. „Jsem moc rád, že jsme ten pohár dostali sem a že si to společně můžeme užít,“ komentoval letošní vítěz Stanley Cupu, který uplynulou sezónu zahájil v Chicagu a do hlavního města Spojených států byl vyměněn v únoru.



Beachvolejbalistky **Barbora Hermannová a Markéta Nausch Sluková** vyhrály major Světového okruhu ve Vídni a slaví největší úspěch v kariéře. Ve finále porazily brazilský pár Barbara, Fernanda po nepovedeném prvním setu a velkém obratu 10 : 21, 21 : 16 a 15 : 12. České jedničky ve společné kariéře trvající od léta 2015 získaly na žhavém písku v rakouské metropoli nejcennější medaili. Z mistrovství Evropy mají stříbro a bronz, ve Světovém okruhu vyhrály turnaj potřetí, ale ve Vídni poprvé ovládly akci nejvyšší kategorie.

Český tenista **Roman Jebavý** s Argentincem Andrésem Moltenim porazili ve finále čtyřhry v Kitzbühelu italsko-argentinský pár Daniele Bracciali, Federic Delbonis 6 : 2, 6 : 4. Pro osmadvacetiletého Jebavého je to třetí turnajový triumf ve čtyřhře v kariéře. Loni spolu s Jiřím Veselým zvítězili v Istanbulu a s Nizozemcem Matwém Middelkoopem v Petrohradu. V letošní sezóně prohrál dvakrát ve finále – v Lyonu a Umagu.

Párová čtyřka lehkých vah **Jan Cincibuch, Jan Vetešník, Milan Viktora, Jiří Kopáč** získala stříbrné medaile na mistrovství Evropy ve veslování v Glasgow. Čeští reprezentanti nestačili jen na suverénní Italy a v neolympijské kategorii tak vylepšili výsledek z loňského šampionátu v Račicích, kde skončili třetí.

Dvojskif Lenka Antošová, Kristýna Fleissnerová obsadil ve finále ME v Glasgow 5. místo. Zlaté medaile z loňského šampionátu v Račicích neobhájily.

Sportovní střelec Jiří Lipták vybojoval na mistrovství Evropy v Leobersdorfu bronzovou medaili v trapu a získal pátou medaili z velké akce v kariéře. Do šestičlenného finále přitom šestatřicetiletý český reprezentant prošel až z rozstřelu. Lipták v kvalifikaci nastřílel 121 bodů a o finále musel bojovat s osmi soupeři o pouhá dvě volná místa. Rozstřel však zkušený brokař zvládl a pohodu si přenesl i do finále, v němž se pohyboval od začátku na předních příčkách.

Amálie Švábíková se stala v Tampere juniorskou **mistryní světa ve skoku o tyči**. Jako jediná překonala laťku ve výšce 440 centimetrů a soutěž nakonec vyhrála v národním juniorském rekordu 451 cm. Pro českou atletiku vybojovala šestou zlatou medaili z MSJ v historii.

Kajakář Jiří Prskavec získal stříbro v Augsburgu a v sezóně Světového poháru vodních slalomářů vybojoval druhou medaili. Na vítězného Slovince Petera Kauzera, který si připsal rovněž dvousekundovou penalizaci za dotyk branky, ztratil 24 setin. Zbývající tři čeští kajakáři Ondřej Tunka, Vít Přindiš a Luboš Hilgert ze semifinále nepostoupili.

Kanoistka Tereza Fišerová druhou medaili v letošním Světovém poháru ve vodním slalomu nepřidala, v Augsburgu skončila devátá. Finálová jízda se jí nepovedla a s eskymáckým obratem neměla šanci bojovat s ostatními. Roli suverénní jedničky v divoké vodě potvrdila Australanka Jessica Foxová a do třetice si v pohárové sezóně připsala double, protože konkurenci drtí i mezi kajakářkami.

Oštěpař Jakub Vadlejš obsadil díky vydařenému posledního pokusu 85,31 metru třetí místo na mítinku Diamantové ligy v marockém Rabatu. Celkový vítěz prestižního atletického seriálu z minulých dvou sezón se tak letos poprvé prosadil na pódium. Druhý český účastník Jakub Holuša byl v běhu na 1500 metrů v čase 3:33,80 čtvrtý.

Cyklistka Nikola Nosková získala ve Zlíně suverénně titul mistryně Evropy v závodě žen do 23 let. Před druhou Aafke Soetovou z Nizozemska měla po 108 kilometrech v cíli náskok téměř čtyři minuty. Jednadvacetiletá Nosková vybojovala na šampionátu už druhou medaili, v časovce v Brně skončila třetí. V úporném vedru na velice náročném jedenáctikilometrovém horském okruhu potvrdila Nosková roli favoritky a více než sedmdesát kilometrů odšlapala v sólovém úniku.

Česká tenistka Petra Kvitová si po postupu do osmifinále turnaje v Montrealu ve světovém žebříčku polepšila o dvě místa a posunula se na šestou příčku. Jedničkou je

nadále Simona Halepová z Rumunska, mezi muži je první v žebříčku Španěl Rafael Nadal. O jednu příčku si na osmou pozici polepšila Karolína Plíšková, která v Montrealu skončila ve druhém kole, kde ji vyřadila pozdější přemožitelka Kvitové Kiki Bertensová z Nizozemska. Posun ze 70. na 68. příčku zaznamenal i Tomáš Berdych, který kvůli potížím se zády vynechá celé léto včetně US Open.



Petra Kvitová ve 2. kole turnaje v Montrealu

Oštěpařka Ogrodníková a chodkyně Drahotová mají stříbro

Medaili pro českou výpravu na atletickém mistrovství Evropy v Berlíně získala oštěpařka Nikola Ogrodníková a navázala na dvojnásobnou olympijskou vítězku Barboru Špotákovou. Porazila ji jen Němka Christin Hussongová díky novému rekordu šampionátu 67,90 metru. Druhá česká oštěpařka Irena Šedivá obsadila sedmé místo. Ogrodníková už v této sezóně stála třikrát na stupních vítězů při Diamantové lize, v Lausanne dokonce na stupni nejvyšším. Do svého prvního velkého finále vstoupila hodem dlouhým 61,85 m a ten nakonec stačil na stříbro, protože soupeřkám se příliš nedařilo.



Nikola Ogrodníková

Anežka Drahotová vybojovala v chodeckém závodě na 20 kilometrů v Berlíně stříbro. Svůj letošní nejlepší čas vylepšila o více než půldruhé minuty na 1:27:03 a porazila ji jen Španělka María Pérezová. Závod žen byl kvůli úniku plynu téměř o dvě hodiny odložen. Chodkyně tak musely v závěrečné přípravě improvizovat a na kilometrový okruh vyrazily nezvykle společně s muži. Drahotovou kompliká-

ce nijak nepoznamenaly, na trati udávala tempo a dokonce několikrát vedla.

Eva Vrabcová Nývltová získala v maratónu bronz, vůbec první evropskou medaili na této trati v historii české a československé atletiky, navíc v novém národním rekordu 2:26:31. Zlato vybojovala Volha Mazuronaková z Běloruska, přestože musela během závodu překonat silné krvácení z nosu. Stříbro má Francouzka Clémence Calvinová při svém prvním maratónu v životě. Dvaatřicetiletá bývalá lyžařka a účastnice tří zimních olympiád Vrabcová Nývltová po přechodu k atletice rychle pronikla mezi nejlepší evropské vytrvalkyně.

Družstvo skeetařů ve složení Tomáš Nýdrle, Miloš Slavíček a Jakub Tomeček získalo zlato na mistrovství Evropy v Leobersdorfu. Ve finále porazili čeští brokaři Itálii v novém evropském rekordu 56:54. Skeetaři navázali na bronz Jiřího Liptáka z trapu.

Skokan na lyžích Roman Koudelka skončil třetí v letní Grand Prix v Courchevelu. Český reprezentant se probjo-

val na stupně vítězů ve druhém kole, před kterým figuroval na devátém místě. Druhé kolo Koudelka se skokem dlouhým 130 metrů vyhrál. V konečném pořadí se musel sklonit jen před vítězným Rusem Jevgenijem Klimovem a Rakušanem Danielem Huberem. Po čtvrtém závodě letní Grand Prix se posunul v průběžné klasifikaci na šesté místo.

Zlatou éru českého veslování na **juniorském mistrovství světa** prodloužil šampionát v Račicích. Čeští veslaři v domácí prostředí vybojovali dvě zlaté a jednu bronzovou medaili. Sedm z deseti posádek se představilo ve finálových jízdách. Potřetí za sebou se z triumfu na vrcholné akci radovala dívčí osmiveslice, zlato získala i párová čtyřka juniorů a o bronz se postarali Jan Vacek a Jakub Kyncl na dvojskifu.

Čeští piloti získali na mistrovství světa v bezmotorovém létání v jihočeském Hosíně dvě bronzové medaile. Dvoutýdenní šampionát zakončil na třetím místě Petr Tichý v prestižní otevřené kategorii, druhý bronz Češi přidali v týmové soutěži. Zlato v kategorii Open vybojoval Michael Sommer, Tichého předčil ještě další německý pilot Felipe Levin.

VZPOMÍNKA

17. 9. 1938 zemřel Antonín Benjamín Svojsík, pedagog a zakladatel skautingu (* 5. 9. 1876).



Antonín Benjamín Svojsík

10. 9. 1993 zemřel Josef Odložil, atlet, držitel stříbrné olympijské medaile v běhu na 1500m v roce 1964 (* 11. 11. 1938).

25. 9. 1913 se narodil Josef Bican, fotbalista, člen Klubu ligových kanonýrů († 12. 12. 2001).

1. 10. 1923 se narodil Václav Ježek, fotbalový trenér († 27. 8. 1995).

Klub českých turistů je nejstarší cestovní agentura

Klub českých turistů (KČT), který patří k nejstarším zájmovým spolkům v českých zemích, si setkáním v Senátu připomenul 130 let od svého založení. Jeho předseda Vratislav Chvátaal při představení klubu uvedl, že činnost spolku vychází z vlasteneckých tradic. Připomenul, že mezi aktivity klubu patří kromě značení turistických tras také vydávání map a průvodců a provozování ubytoven a chat, které nejsou určeny jen pro členy klubu. „Klub českých turistů je tak nejstarší cestovní agentura,“ řekl. Klub uvedl do Síně slávy české turistiky svého spoluzakladatele, advokáta Františka Čížka, který žil ve druhé polovině 19. století.

KČT byl založen 11. června 1888. Prvním předsedou se stal slavný cestovatel Vojta Náprstek. Již o rok později začal KČT vydávat svůj časopis, který se dnes jmenuje *Turista*. V roce 1895 postavili členové klubu první útulnu u propasti Macocha a o pár let později nechali postavit turistickou rozhlednu na vrcholu pražského Petřína. K nejvýznamnějším akcím KČT v současné době patří pochod Praha – Prčice. K jedné z nejdůležitějších činností KČT dodnes patří značení a údržba turistických tras. První značenou cestu vytvořili značkaři v roce 1889 v údolí Vltavy kolem Svatojánských proudů.



Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
www.sokol-wien.com
E-mail: sokol@sokol-wien.at

Starosta:
Dr. Thomas FREY-MATERNA
E-mail: materna@aon.at
Tel./fax: ++43 1 604 87 04



Sokol informuje

Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností.

Přijďte se podívat,
srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie PÍBÍLOVÁ,
tel. 330 97 87
s. Irena FLORIÁNOVÁ,
tel. 0650/90 194 90

Sokolský adresář:
www.sokol-wien.com



Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každý pátek
16:00 – 17:00
Blíže informace:
Mag. I. MÜHLBERGEROVÁ
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info: Pavel Vlček, tel. 0680 3107573)
17, Steingasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steingasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň I/V
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 –	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

Sokol Vídeň II/XX/XXI (Info: Věra Mottlová, tel./fax: 01/2728326 od 10:00)
21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň III/XI
Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský



Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy a muži)
---------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň X
Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.
Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: sokol-10@chello.at
10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)



Úterý	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
Středa	20:00 – 22:00	fotbal Sokol X
	19:00 – 21:00	Volejbal Sokol III
Čtvrtek	09:00 – 10:30	jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV
Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46
Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.



Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	16:30 – 17:20	rodiče s dětmi a předškolní děti
	17:30 – 18:45	základní sport. gymnastika (žactvo 6-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII
17, Steingasse 7 – sokolovna

Úterý	18:00 – 19:30	aerobik – ženy
Čtvrtek	16:30 – 18:00	florbal žactvo
	19:30 – 21:00	cvičení žen
Pátek	16:00 – 17:00	cvičení rodičů s dětmi
	17:15 – 18:30	cvičení žactva
	20:00 – 22:00	cvičení mužů

Odkazy na zajímavé stati

Kritická rekapitulace týdne od 21. do 28. srpna 1968 a moskevských jednání vyšla na <http://www.janyr.eu/index.php/57-zdrave-jadro>.

Článek o vývoji vedoucím k invazi států Varšavské smlouvy v srpnu 1968 <http://www.janyr.eu/index.php/56-akcni-program-jsme-v-Debatním-klubu-diskutovali-s-Jaroslavem-Baštou>: <https://www.debatniklub.cz/?p=19849>.

Mezinárodní den uprchlíků 20. června 2018

„20. červen byl světovým dnem uprchlíků. Ten, kdo dnes řekne něco dobrého o uprchlících, riskuje, že upadne v nemilost a všichni ho budou ignorovat. Nejde ale o to, budu-li někým oblíben, když říkám jen to, co se chce slyšet. Teď jde o fakta, o kterých se téměř vůbec nemluví. Podle statistiky, kterou zveřejnila OSN, je na světě 68 miliónu uprchlíků. Jen nepatrná část z nich přichází do Evropy. Osmdesát pět procent všech uprchlíků je zachyceno v chudých rozvojových zemích, největší počet z nich představují uprchlíci ve vlastních zemích. A Evropa se svými 500 milióny obyvatel dělá takový povyk kvůli dvěma miliónům uprchlíků. Zde hrají větší roli populismus a šíření strachu, než holá fakta a zcela obyčejná lidskost...“

Tato slova napsal jeden z nejznámějších kardinálů světa, vídeňský dr. Christoph Schönborn, ve svém pravidelném týdenním sloupku otištěném 22. června 2018 v deníku *Heute* na straně 15. Všechna rakouská média jej považovala za tak důležitý, že se o něm zmínila; navíc v době těsně před zasedáním hlav států EU o řešení uprchlické krize, která se konala v Bruselu 28. června.

O víkend 23.-24. června jsem pobýval na Moravě a otázel se několika lidí, včetně místního pana faráře, jestli vědí něco o tom, že se ve světě slaví Mezinárodní den uprchlíků. Nikdo o tom neměl ani tušení. Samozřejmě že nemohu a ani nechci chápat těch pár dotazovaných občanů jako reprezentativní vzorek českého národa. Ale vidím, že úhel pohledu na problematiku a hledání řešení uprchlické krize v Česku se diametrálně liší od toho, na co jsem zvyklý v Rakousku či jinde v západní Evropě. Tím víc, že Česko v porovnání s jinými zeměmi nepřijalo prakticky žádného uprchlíka. Politik, který si dovolí třeba jen poukázat na to, že by Česko mělo přijmout alespoň menší počet uprchlíků, okamžitě upadne v nemilost nejen u hlavy státu Miloše Zemana, ale bohužel i u většiny české populace. Populisté a extrémisté v Česku šíří strach tím, že poukazují jenom na zlo, které s sebou uprchlická krize přináší, a ostentativně odmítají být solidární s usneseními Evropské unie. Česká republika spolu se zeměmi V4 vrazila do EU jakýsi klín. Nejenom že vehementně kritizují a bojkotují usnesení o solidaritě s uprchlíky; ale vůbec jim nevdají čerpat veškeré finanční dotace a výhody z členství v EU. Dokonce ústy mnoha politiků vyhrožují mezinárodními soudy v případě, že jim budou dotace kráceny. Tento odmítavý postoj dokumentovaly i tím, že se jako země V4 svorně nezúčastnily přípravného zasedání k řešení krize v neděli 24. června s odůvodněním, že jich se to netýká.

Co mne na tom zaráží snad nejvíce není ani tak to, že extrémisté typu Klause, Zemana či Babiše aj. zmanipulovali šířením strachu a nenávisti většinu národa, ale fakt, že

se k jejich nekřesťanskému a nelidskému postoji připojují také čeští věřící, kněží a biskupové v čele s kardinálem Dukou. Postoje těchto duchovních jsou zcela odlišné od postojů rakouských kněží, vídeňského kardinála či papeže Františka. Smutné je to pro mne i proto, že namísto toho, aby jako duchovní vůdci vedli věřící k šíření optimismu, jednotě, následování učení a způsobu života Ježíše Krista, se dali raději do služby šíření dezinformací, strachu a negativních poselství.

Onen moravský pan farář, kterému jsem kopii novin s textem kardinála Schönborna předal, se nakonec „pochlápil“ a během svých tří nedělních mší o něm svoje farníky informoval; dokonce šel tak daleko, že je vyzval, aby přestali věřit těm politikům, kteří jen hovoří o tom, že zde chtějí zachovat křesťanství a nestojí o žádné muslimy, a aby se raději zamysleli nad tím, co tvoří podstatu křesťanství. Být tolerantním a solidárním člověkem ochotným přijímat lidi v nouzi, pomáhat jim, to jsou ty pravé, ježíšovské hodnoty, bez nichž je naše křesťanství jen prázdným tlacháním. Když ale vidím, jaká je v české společnosti včetně církevních kruhů atmosféra, ptám se, jak je možné, že se tam téměř nevyskytují typy kněží, biskupů ani křesťanů obecně, jaké znám z Vídně, Říma či ze zemí tzv. klasické otevřené západní civilizace.

Peter Žaloudek, 29. června 2018, Vídeň, o svátku sv. Petra a Pavla, odvážných křesťanských apoštolů a mučedníků, mých patronů

Ing. Eugen Mertl

(† 14. 6. 2018) – příběh jednoho života

Eugen Mertl se narodil 22. března 1922 v Praze. Jeho otec se vyučil zámečníkem a později se stal podnikatelem. Můj otec býval už odmalička přes prázdniny mimo domov, trávil prázdniny v Sudetech, aby se naučil německy. Nade vše miloval svého dědečka, jenž pracoval jako nádeník u dráhy. Čekával odpoledne před nádražím a ptal se všech kolemjdoucích cestujících: „Už jde dědeček Mertlů?“ Můj otec vyprávěl, že měl šťastné, láskyplné dětství.

Tatínek strávil své mládí v moravském městě Kroměříži, kde jeho otec vybudoval továrnu na nástroje. V roce 1941 složil maturitu na obchodní škole. V továrně svého otce absolvoval učňovský obor strojního zámečníka a strojního kováře. Do roku 1949 studoval v Praze na Vysoké škole obchodní. Krátce před ukončením studia byl z politických důvodů ze studia na Vysoké škole obchodní vyloučen, protože byl synem podnikatele. Jeho rodiče, politicky pronásledovaní, opustili Československo. Moji rodiče se poznali v roce 1948 při městských slavnostech. Brzy se vzali a přestěhovali se do Chebu, kde se jim v roce 1950 narodila první dcera Evženka. Mladý pár se pokusil překročit zelenou hranici a dostat se s dítětem do Německa. Byli vyzrazení, zatčeni, odvečeni do vězení a jejich dítě bylo zadrženo do dětského domova. Zlá doba pro celou rodinu, ale především pro moje rodiče, která jejich vztah zocelila.

Po propuštění z vězení se rodiče přestěhovali do Kroměříže, k rodičům mé matky. Politicky byl můj otec persona non grata, takže musel v Kroměříži tvrdě bojovat o práci, nakonec ho zaměstnali v továrně u soustruhu. Říkal, že doba, kdy pracoval jako dělník, byla pro něj velice šťastná. V továrně bohužel utrpěl pracovní úraz, zranil si nohu.



Eugen Mertl

jeho oblíbené zábavy. Sport mého otce fascinoval po celý jeho život. Miloval plavání, jízdu na kole a bruslení, hrával fotbal, jezdil lyžovat. Jeho koníčkem bylo fotografování a sám fotografie i vyvolával. Tak, navzdory politickému pronásledování, žil pestrým, jednoduchým, moravským životem, byl dobrým společníkem v kruhu četných příbuzných a přátel.

Nicméně v ČSSR neviděl žádnou budoucnost pro svou rodinu. Mezitím jeho otec Karl Mertl vlastními silami úspěšně založil v Rakousku obchod s ocelovými trubkami, který chtěl svému synovi předat. V roce 1962 jsme se přestěhovali do Rakouska, dědeček nás z ČSSR vykoupil.

Zpočátku můj otec hodně pracoval s naším pozdějším ředitelem Walterem Mittermayrem. Jezdili společně na obchodní cesty, takže můj otec poznal Rakousko, zamiloval si ho. Jeho nová domovská země mu nabídla spoustu příležitostí pro lyžování a pěší turistiku.

Můj otec a dědeček intenzivně hledali novou lokalitu pro svůj podnik, ve Vídni bylo všechno příliš těsné a příliš malé. Konečně v roce 1968 našli opuštěný areál pivovaru ve Schwechat-Rannersdorfu a koupili ho. Začalo období intenzivní výstavby a intenzivních renovací.

O rok později se rodina setkala s tragédií. Starší dcera Evženka zemřela ve věku devatenácti let. Můj tatínek hledal odpovědi, smysl. Takže skrze filozofii a náboženství dospěl k pohledu na svět, který přijímá Boží cesty a má pro lidské slabosti a osudy velké porozumění.

Po smrti svého otce převzal firmu můj otec. Jeho podnikatelským krédem bylo: Firma má sloužit rakouskému a později evropskému hospodářství, má být spolehlivým partnerem. Člověk by měl být v centru pozornosti. Podářilo se mu spojit společenskou odpovědnost s podnikatelským úspěchem. V obci Schwechat podporoval nejen Červený kříž, dobrovolné hasiče, školy a mnoho sociálních a společenských projektů. Přispíval také na akce jako Člověk v tísni, na charitu, výzkum rakoviny u dětí v St. Anna nemocnici ve Vídni, na darování krve a mnoho dalších.

Pomoc pro SOS Kinderdorf Pinkafeld byla pro něj srdeční záležitostí. Pravidelně navštěvoval svou rodinu v domě č. 10, nad kterou převzal patronát. Nejmladší z dětí, Herbert, jednou řekl své SOS matce, že se jeho oblíbený medvídek jmenuje „Pan Mertl“.

V roce 1972 byl Eugen nadšený, když přišli do rodiny moji sourozenci, které rodina přijala za vlastní. Z Barborky

Rehabilitace trvala velmi dlouho. Během této doby hodně četl a už jako mladý muž poznal hodnotu zdraví.

Ve vzpomínkách na svého mladého otce mi tane na mysli velmi sportovní rodinný typ muže. V malé zahradě se věnoval tiché vášni – zušlechťování ovocných stromů. Chodil na houby, sklízel ovoce, chodil na výlety po lesích v okolí a s potěšením se procházel obrovskými parky ve městě, to vše byly

a Georga měl radost a byl na ně pyšný. Georg zažil s tatínkem mnoho společných hodin, věnovali se sportu. Z Babisi se dokonce stala nadšená cyklistka. Když jsme se s Fredim o dva roky později vzali, rozrostla se rodina k jeho velké radosti ještě více. Spolu s ním jsme pracovali na rozšíření a úspěchu firmy Rohr-Mertl.

V roce 1982 mého otce znovu zasáhl těžký úder osudu, jeho vnuk Alfi náhle zemřel ve věku dvou let. A můj otec miloval svá vnoučata nade vše, vyprávěl Katce, Nině a Genny pohádky z vlastního dětství a zpíval s nimi moravské lidové písně. Firemní areál se stal pro děti velkým dobrodružným hřištěm. Byly to vnuci, kteří mu pomohli vyrovnat se se životem, vstát a hledět optimisticky do budoucnosti.

Jeho povinnosti ve společnosti byly jednak výzvou, jednak ho také posílily. Samozřejmě, každodenní podnikání pokračovalo se všemi politickými a ekonomickými změnami. S rodinou a svými spolupracovníky řídil můj otec úspěšně firmu všemi ekonomickými zvraty.

Zůstal pozitivním člověkem navzdory všem těžkým zkouškám ve svém životě. Když v roce 1990 zemřela jeho žena Nina, opět našel životní cestu a dalších dvacet let ho doprovázela jeho družka Herta.

Na spokojenosti zaměstnanců mému otci vždy zvlášť záleželo, aby měli zajištěnou práci, kam by rádi chodili a byli respektováni, aby jejich rodiny byly zabezpečeny. Mnozí zaměstnanci a zaměstnankyně jsou u nás už po mnoho let, dokonce i celá desetiletí. Tatínek na nás pohlížel jako na jednu velkou rodinu. Povzbuzoval každého v podniku ke zdravému způsobu života, zdravé stravě a sportu. Dokonce i ve velmi pokročilém věku stále chodil každý den do firmy, fičel na kolečkových bruslích sem a tam nebo později, k naší hrůze, když už mu bylo přes osmdesát let, jezdil i v zimě na kole.

Golf se stal jeho sportovní vášní ve věku sedmdesáti až devadesáti let, hlídal si ostražitě svůj hendikep. Nechal si operovat kyčelní kloub, aby i nadále byl s to obejít osmnácti jamkové hřiště, jak mívá.

Před šesti lety ale přece jen zaklevalo stáří na dveře, a když už to vůbec nešlo, přišly ze Slovenska pečovatelky Jana a Maruška, dva andělé, a přijímaly mému otci život navzdory velkým zdravotním omezením a ztrátě Herty. S Janou filozofoval o Bohu a světě, s Marií sledoval sportovní utkání v televizi, která společně komentovali.

Můj otec byl velmi šťastný, když se narodili jeho pravnucci. Alex a Michi přicházeli často a rádi na návštěvu.

Pro každého, kdo ho navštívil v době nemoci, měl dobré slovo nebo vtip. I v této životní situaci uměl najít pozitivní stránku.

Můj otec měl možnost zůstat se svou rodinou až do posledního dechu doma, díky láskyplné péči Jany a Marušky, doprovodu svého rodinného lékaře a přítele a paliativního týmu hainburské nemocnice.

Na medailích, oceněních a jiných vyznamenáních tatínkovi nezáleželo. Vyznamenal ho život, daroval mu svou filozofii života a lásky k lidem.

„Milovali jsme tě a v našich srdcích zůstane navždy něco z tvé radosti ze života, něco z tvé vděčnosti, něco z tvé skromnosti a všechna tvoje láska.“

Marie Gruscher
Schwechat, v červnu 2018

Prohlídka budovy bývalé České dvorské kanceláře!

Spolek Open House Wien – Architektur für Alle organizuje i letos uprostřed září návštěvy významných vídeňských staveb, které nejsou veřejnosti jinak přístupné, protože jsou běžně využívány k „neturistickým“ účelům, tedy jako úřady, školy, byty nebo církevní budovy. Jednou z takových staveb je i bývalá Česká dvorská kancelář (ehemalige Böhmische Hofkanzlei), kterou najdete na adrese Judenplatz 11 v prvním vídeňském okrese. V současné době v ní sídlí rakouský správní soud.

Českou dvorskou kancelář přestěhovali Habsburci do Vídně po Bílé hoře a fungovala zde pod tímto názvem až do roku 1749, kdy její funkce převzaly nové úřady společně pro české a rakouské země habsburské monarchie. Její budova, která měla tehdy hlavní vchod ve Wipplingerstraße, byla postavena na počátku 18. století podle projektu nejslavnějšího architekta rakouského baroka Johanna Bernharda Fischera z Erlachu. Byla sídlem nejvyššího kancléře Království českého a právem se řadí k nejvýznamnějším vídeňským stavbám své doby.



Navštívil jsem budovu České dvorské kanceláře při akci Open House Wien vloni v září a tehdy mě napadlo, že by stálo za to nabídnout její prohlídku rovněž v češtině, s tím, že by se více věnovala českým aspektům historie a architektury této budovy, než je tomu u běžných prohlídek v němčině nebo angličtině. Přihlásil jsem se jako dobrovolník a Open House Wien souhlasil, že mohu prohlídky v českém jazyce vést. A tak byli všichni zájemci srdečně zváni na sobotu 15. září 2018 na českou prohlídku budovy bývalé České dvorské kanceláře, přičemž mohli využít termín v 11:00 hodin dopoledne, nebo termín ve 14:30 hodin odpoledne. Kapacita skupin byla sice omezená, ale vstup byl zdarma, doba prohlídky zabrala cca jednu hodinu. Příště se těšíme i na Vás!

Pavel Pachta

Ohlédnutí

Vystoupení pěveckého souboru Lumír ve Slovanské besedě

V pátek večer 25. května 2018 se konal v prostorách Slovanské besedy Jarní koncert vídeňského pěveckého souboru Lumír. Příznivci a posluchači různých věkových kategorií se sešli v hojném počtu. Sál byl zaplněn do posled-

ního místečka. Pro přítomné hosty a účinkující byl připraven bohatý a pestrý bufet. Koncertem provázel předseda spolku Ing. Pavel Koutník, který posluchače mezi jednotlivými pásmy seznámil nejenom s dlouholetou historií tohoto tradičního vídeňského pěveckého sboru, ale i humorně popsal jeho současné aktivity.



Minulost sboru nebyla vždy růžová, protože jeho existence byla během 150 let trvání negativně ovlivňována politickými a historickými událostmi. Zasluhou nynějšího sbormistra Mag. Johannese Schwarze a jeho asistentek Ing. Veroniky Hagendorfer a Jany Reichové se soubor během posledních čtyř let rozšířil o mnoho nových členů a členek, kteří se s nadšením pravidelně scházejí ve Slovanské besedě.

Repertoár se skládal nejenom z lidových, ale také z klasických a moderních rytmických písní českých a evropských skladatelů a byl zazpíván v několika jazycích. Obzvláště vřelým potleskem byly oceněny sólistky souboru za jejich přednes moravské lidové písně.

Nadšení posluchačů nebralo konce a po delších ovacích bylo publikum odměněno přídavkem písně od Jiřího Suchého *Krajina posedlá tmou*, která nadchla i svou originální choreografií.

Nálada během rychle uplynulého večera byla opravdu jarní a svěží. Svěží byli i návštěvníci, kteří se ještě dlouho po vystoupení družně bavili při sklence dobrého vína.

Děkujeme pěveckému sboru Lumír za krásný a hodnotný večer a těšíme se na další vystoupení v budoucnu.

Marcela Pařízková

Místopředsedkyně Sokolské jednoty III/XI

České srdce oslavilo 100 let své činnosti

V pátek 22. června zvalo ústředí Českého srdce na slavnostní večer u příležitosti 100 let od založení tohoto českého sociálního spolku v Rakousku, resp. ve Vídni. Slavnostní večer za účasti mnohých hostů a funkcionářů českých spolků ve Vídni, vídeňských krajanů a hostů z Čech a Slovenska byl zahájen v 18:00 hodin v prostorách vídeňské Komorní opery, které se nacházejí v traktu suterénu Hotelu Post.

České srdce připravilo bohatý kulturní program a v rámci večera se přítomní dozvěděli nejdůležitější informace o založení, historii a současnosti spolku. K tomuto výročí byla vydána brožurka s podrobnou historií spolku od počátků až po současnost, která byla pro všechny přítomné zadarmo.

Kulturní program připravil ve spolupráci s krajkou paní Věrou Gregorovou, předsedkyní spolku, pan Koutník,

rovněž člen výboru Českého srdce. Vystoupili: Cordial String Quartet, Třebíč, folklórní soubor Marjánka, Vídeň, Vlastenecká omladina, Vídeň, Pěvecký sbor Lumír, Vídeň, Karolína Žmolíková, Praha (soprán), Pavel Koutník, Vídeň, pořadem prováděl český moderátor Václav Žmolík.

Během večera předala současná předsedkyně Čestné uznání Českého srdce za dlouholetou, intenzivní a neúnavnou práci předchozímu předsedovi panu Jiřímu Uhrovi. O významu spolku promluvili četní hosté, záštitu nad večerem přijala velvyslankyně ČR v Rakousku J. E. paní JUDr. Ivana Červenková. Nechyběly i četné zdravice.

Spolek České srdce, československá sociální péče v Rakousku, vznikl jako dobročinný, nepolitický a sociální spolek. Jedním z jeho hlavních zakladatelů byl básník a spisovatel Josef Svatopluk Machar, který žil ve Vídni od roku 1889 a pracoval zde jako bankovní úředník.

Odešla herečka a pedagožka

Nika Brettschneiderová

Ve Vídni zemřela ve věku dvaasedesát let česká herečka a profesorka brněnské Janáčkovy akademie múzických umění (JAMU) Nika Brettschneiderová. Žena, která v roce 1973 absolvovala na stejné škole herectví a hrála ve Studiu Ypsilon, Huse na provázku a HaDivadle. V roce 1977 ji komunistický režim donutil vystěhovat se jako signatář-



NIKA BRETTSCHEIDEROVÁ

(Univ.-Prof. MgA. Zdeňka Kavín-Brettschneider)

9. 2. 1951 - 30. 6. 2018

Schauspielerin, Regisseurin, Leiterin des Theater Brett in Wien und des Schauspielateliers an der Janacek Akademie für Musik und darstellende Kunst in Brno ist am 30. 6. 2018 von uns gegangen.

Wir verabschieden uns von ihr am Montag, den 9. 7. 2018 um 15.00 Uhr in der Feuerhalle der Stadt Wien in Wien-Simmering.

Wir lieben Dich, Nika, und danken Dir.

Ludvík Kavín, Dein Gatte
Jakub und Lukas, Deine Söhne
Ivanka Lišková, Deine Schwester

und Deine ganze Familie mit allen Deinen Freunden.

ku Charty 77 do Rakouska, kde s manželem Ludvíkem Kavínem založila Theater Brett. Hrála v něm, režírovala a na některých hrách se autorsky podílela. Vedla i divadelní dílny v Rakousku, Švýcarsku, Německu, Francii a USA. Po roce 1989 neustále přejížděla mezi Vídní a Brnem a od roku 1990 učila na JAMU hereckou a pohybovou výchovu. V roce 1997 se habilitovala na divadelní fakultě, kde se stala vedoucí ateliéru herecké výchovy. V roce 2007 byla jmenována profesorkou. V roce 1981 obdržela Kainzovu cenu za herecký výkon.

Z Brna i Prahy dojelo na toto rozloučení obrovské množství jejích žáků, kolegů a kamarádů, JAMU sem vyslala celý autobus.

Nika Brettschneiderová byla velkou kulturní osobností a bude nejen vídeňské, ale i brněnské kultuře velmi chybět.

Kultura a politika:

Salcburské kulturní slavnosti 2018

Člověk by měl být nositelem pozitivních, dobrých zpráv. Těch negativních, nedobrých a strach budících informací je všude kolem nás víc než dost. Některé noviny neinformují prakticky o ničem jiném než o tom, kde kdo koho zranil, zabil, znásilnil, jaké neštěstí, s kolika zraněnými či mrtvými se kde událo. A jiné noviny zase nehorázněm a téměř špiclovským způsobem pronásledují známé osobnosti, aby pak zveřejnily jejich fotografie dokazující, jak jsou nevěrní svým partnerům, jak se chovají nemorálně a nezodpovědně atd. A všeobecně platí, že dnešní politici, čest výjimkám, se předbíhají, komu z nich se lépe podaří zasít do společnosti strach, aby ji pak mohli snáze ovládat a manipulovat. A přitom je tolik problémů, kterými by se měl dobrý politik, dobrý vůdce zabývat, na které by měl reagovat a hledat řešení. Ale jak se zdá, na světě je dnes jen jediný problém: problém s uprchlíky – kam s nimi, když je nikdo nechce a oni se nemají kam vrátit. A tak se pomalu ale jistě budují dva tábory lidí: jedni vehementně kritizují ty státy, které se chtějí k uprchlíkům chovat jako k lidem, a to i za cenu rozbití EU, zatímco ti druzí bubnují na poplach a žádají, aby se národy znovu mezi sebou domluvily, nerozdělovaly a nedistancovaly se, ale hledaly mnohdy i pracná společná a konstruktivní řešení.

Stalo se zvykem, že se prakticky v každé evropské zemi každoročně pořádají kulturní slavnosti na památku velkých uměleckých osobností, které se v ní narodili či tam žili. Některé z těchto akcí nepřesahují hranice vlastní země, jiné jsou celosvětově známé a uznávané. Mezi ty nejznámější patří nejenom v Rakousku, ale i na celém světě, salcburské kulturní slavnosti, které se konají na památku Wolfganga Amadea Mozarta, jednoho z největších hudebních skladatelů všech dob. Každým rokem koncem července na nich vystupují nejznámější hudební tělesa světa, na prvním místě Wiener Philharmoniker, mnozí proslulí dirigenti, režiséři i operní pěvci. Každoročně se prezentují inscenace nových provedení klasických velkých oper, a někdy také zcela opomenuté, málokdy prováděné opery v tak výborném obsazení, že se zdejší pódium stane jakýmsi odrazovým můstkem pro tyto „bomby“, které pak přebírají další operní scény světa. Protože slavnosti mají v Rakousku i ve světě zcela výjimečný, vysoce nadstandardní umělecký význam, stalo se zvykem, že každoročně při jejich úvodu promluví někte-

rá celosvětově významná osobnost, ale také rakouský prezident a další řečníci. Téma jejich vystoupení většinou souvisí s nějakým fenoménem současnosti. Slavnosti tak získají nejenom kulturní, ale také kulturně-politický význam.

Letos všichni řečníci zdůraznili, že kultura a politika se vzájemně prolínají i ovlivňují. Pro zajímavost připomínám několik významných řečníků minulých let: V roce 1975 vystoupil Carl Friedrich von Weizsäcker s přednáškou Tajemná skutečnost krásna, v roce 1992 dalajlama s přednáškou Lidské spolecitění a univerzální odpovědnost – základ štěstí a míru, v roce 1998 kardinál Franz König s tématem Evropa potřebuje novou tvář, v roce 2011 Joachim Gauck promluvil na téma Na odvážné čeká vězení. V roce 1990 se zde představil Václav Havel, jako jediný Čechoslovák v historii zdejších slavností, svou úvahou Konec poezie. Protože všichni letošní řečníci, velké osobnosti, kterých si vážím, hovořili na téma, které je dlouhodobě také mým tématem, rád bych zopakoval některé jejich myšlenky. Myslím, že by stálo za to, nechat se inspirovat a nadchnout jejich názory.

Hlavním řečníkem byl Philipp Blom, Němec žijící ve Vídni, historik, novinář, spisovatel a překladatel. Podrobnosti o něm se dají lehce vyhledat na internetu. My všichni jsme dětmi osvěty – osvícenství. „Toto konstatování se stalo frází. Politici, novináři a historici mluví tak, jako kdyby to stále byla samozřejmost. Přitom ale právě současná doba tomu jasně odporuje, protože od konce komunistické totality nezažila západní civilizace takový útok na osvícenství, osvětu jako právě teď. Osvícenství je především snahou mnohem více si vážít kritického myšlení, mít respekt před fakty, než jen ctít nějaké názory, předsudky, pocity, tradice či dogmata. Tento princip upadl do defenzivy: V časech tzv. fake news, kdy skutečná fakta jsou válkována prázdným žvaněním, kdy jakýsi americký prezident dennodenně sám sebe trumfuje nespočetnými lžemi, kdy vytrvalým šířením fám mnozí oprašují zastaralé fráze o tzv. celosvětovém židovském spiknutí za účelem vyvolat nenávisť vůči Židům... Není třeba ve výpočtu pokračovat. Podobně také univerzální lidská práva se dnes zredukovala jen na jakési rétorické chlácholení.

Je zřejmé, že globálně existuje dvoutřídní lidské právo. Ten, kdo se narodil na bohatém Západě, má jednoduše více práv, více svobod, více šancí, a to dokonce na úkor jiných. Univerzální myšlení a univerzální lidská práva byla přejmenována na singulární, na „návrat k sobě samému“, ke svému národu, k údržbě a kontrole hranic. Svoboda, rovnost a solidarita jsou zřejmě atraktivní a realizovatelné jen tehdy, budou-li chráněny zdi či drátěným plotem, protože je to naše svoboda, naše rovnost. Ale jakou hodnotu má taková svoboda, když trvá na tom, že nemusí nic vědět, že nemusí být informovaná, že si jen chce lebedit ve své pohodlnosti? A jaká by měla být správná reakce na takové občanky a občany, pro které je jejich dospělost dotěrná, nepříjemná, svoboda příliš náročná, jedinečnost příliš podezřelá a pocitová pravda důležitější než pravda rozumová, podložená znalostmi a myšlením? V tomto kontextu nabývá věta My jsme děti osvícenství zcela jiný význam. Pořád víc a častěji se klade důraz na první slovo: My jsme děti osvícenství. Tedy žádní muslimové, žádní vetřelci s cizí kulturou, protože oni nejsou jako my, neprošli si osvícenstvím, nejsou schopní integrace, tak jen ať si zůstanou tam, odkud přišli. My si chceme zachovat to, co jsme si vybudovali, my zde zůstaneme. A tak se stává osvícenství zbra-

ní pro zachování statu quo bohatých a mocných. [...] Politici a ekonomové neustále hovoří o ekonomickém růstu, inovacích, produktivitě, o likvidaci problému nezaměstnanosti, o blahobytu.

Současně ale stále menší a menší skupina vydělává více peněz, a stále větší a větší skupina lidí si uvědomuje, že pro ně žádná lepší budoucnost neexistuje, že sice musejí jednat jako součást systému, ale že jim samým systém neslouží tak, jak by očekávali. Tady se rodí strach, který se šíří jako podhoubí dál. Žijeme dnes ve společnosti, kterou formuje strach. Ve společnosti lidí, kteří mají strach, myslí jinak, vnímají svět a dění v něm jinak než lidé, kteří mají důvěru, jsou optimisty a strach nepocítují. Ti, jejichž povoláním a strategií je manipulovat voliči a konzumenty, vědí své: Ten, kdo ovládá strach, ovládá také lidi. Zřejmě nastal čas, abychom se stali konečně dospělými. Být dospělým totiž znamená postavit se tváří svým vlastním strachům a také těm, kdo jej šíří.

Za svůj život vděčím žádostivosti, vášni, která mne doslova žene dál, která nám dodává odvahu zvládat životní rány, hledat nové možnosti a způsoby, jak komunikovat s jinými. Žádostivost i empatie potřebují a vyhledávají komunikaci i dotek, zároveň nás ale učí vyměňovat si názory a být solidární. Jsem člověk, protože jsem žádostivý, toužím po jiném, protože spolucítím s jiným, a dobře mohou žít jen tehdy, když se bude dařit dobře také jiným. A tak se ze žádostivosti nečekaně rodí etika. Osvícené myšlení tak začíná najednou promlouvat k mé vlastní vášni, ale také s mým vlastním strachem.“

Rakouský prezident Van der Bellen otevřel salcburské slavnosti obsahově hlubokým projevem, který byl přerušován občasným spontánním potleskem. Jako velký bojovník za EU využil prostor a možnost promluvit k 1 500 hostů z celého světa, nejenom ze světa kultury a umění, ale také politiky, včetně britské premiérky Theresy Mayové, portugalského prezidenta Marcela R. Sousu, jakož i českého premiéra Andreje Babiše a estonského premiéra Jüri Ratase. V závěru projevu pronesl tato slova: „Ke konci roku 1933 (kdy už narůstaly veřejné sympatie k nacismu) napsal jeden německý novinář: Měli jsme demokracii, ale žel jen málo demokratů... Já zase doufám, že se jednoho dne probudím a nebudu muset konstatovat: Měli jsme sjednocenou Evropu, ale žel jen málo skutečných Evropanů. (bouřlivý potlesk) Jako člověk jsem realista, avšak jako prezident jsem optimista. Evropu potřebujeme kvůli politickému míru, kvůli politickému hospodářství, ale také kvůli politice moci. Rozpad EU je možný, ale právě o to víc bychom měli zmobilizovat všechny síly, aby Evropa zůstala jednotná. EU potřebujeme z jednoduchého důvodu i proto, že malé země, jakými je třeba Malta, Lucembursko či také Rakousko, nemají šanci obstát v rozděleném světě, protože se tak mohou stát hračkou jakékoliv jiné mocnosti. Víím, že jsou zde strany, které chtějí Evropu rozbít. Ano, ale než se tak stane, je potřeba si vážně položit otázku, co tím ztratíme a jakým jiným rizikům ze strany dalších mocností se vystavujeme. Chraňme se prosím před dobrovolným »ztrpasličením«. Díky sjednocené Evropě jsme zde měli celá desetiletí svobodu, mír a blahobyt. Na to bychom nikdy neměli zapomínat, ani se těchto výhod vydat. Myslím, že stále můžeme mít důvěru v silnou Evropu, v její inovační sílu, v její flexibilitu, v to, že se zde respektují majetková a lidská práva, ale také právo na

svobodu. To jsou hodnoty, které nám závidí lidé z poloviny zeměkoule. Za dítě této Evropy, dá se říci, je považováno také Všeobecná deklarace lidských práv. Letos tomu bude 70 let, co byla tato listina 10. prosince 1948 slavnostně podepsána v OSN. Je to věcný, místy suchý text, ale zároveň také vášnivý plaidoyer, báseň, politická poéma, podle mne jedna z nejkrásnějších politických básní vůbec. Dovolím si zacytovat jen první, krátký odstavec: »Všichni lidé se rodí jako svobodní a sobě rovné bytosti, mají stejnou hodnost i práva. Jsou obdařeni rozumem a svědomím a jeden druhého by měl přijímat v bratrství, jako bratr bratra«. V tomto textu není naznačena skutečnost, ale možnost. Nebylo by ale hezké, kdybychom se snažili dopřát této možnosti více skutečnosti?»

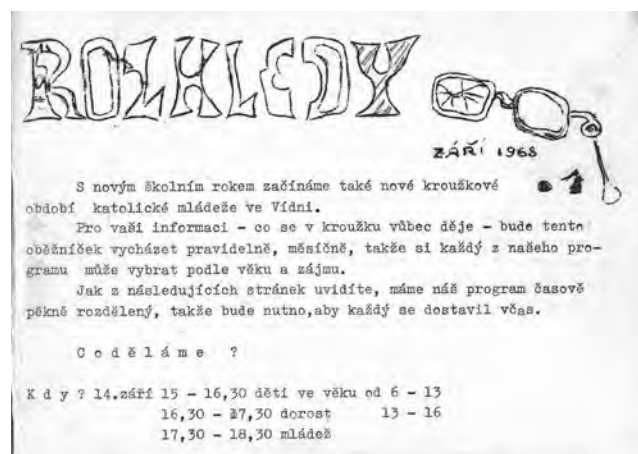
Ředitelka salcburských slavností Helga Rabl Stadler ve svém zahajovacím proslovu navázala mj. na dva předchozí příspěvky a rázně zdůraznila evropskou a přitom také politickou ideu slavností, když řekla: „Odporujeme těm, kteří svou řečnickou dovednost zneužívají k tomu, aby prosazovali rozpad Evropské unie.“ Romeo Castellucci, italský režisér inscenace opery *Salome* Richarda Strausse, která měla premiéru v sobotu 28. července, v interview pro ORF řekl: „Žijeme v kultuře, která je příliš ovládaná strachem. Odnaučili jsme se dívat a vnímat svět srdcem...“ Tento režisér se snaží ve svých pracích konfrontovat člověka s „neznámým“. Některé momenty svých scén ponechává úmyslně ve tmě, nechce je osvětlovat, aby se duchovní koncept stal silnějším než koncept obrazů. Dnešní dobu vnímá jako nadbytek obrazů, který pak vede k tomu, že se odnaučujeme vnímat svět pohledem srdce. „Všechno viditelné brání vnitřnímu pohledu, znemožňuje zkušenost pohledu. Proto je tak potřebné mít místa s muzei a divadlem, aby člověk sám pro sebe mohl znovu nabýt onen elementární cit vnímání...“

Jak diametrálně odlišně znějí a alespoň na mne působí slova těchto lidí v porovnání s těmi, kteří dnes šíří jen strach, nenávisť a vrací se k myšlenkám nacionalismu. Kéž tyto životaplňné a optimistické myšlenky nadchnou i jiné a otevřou také jim nové obzory a možnosti k soužití lidí s lidmi.

Peter Žaloudek, Vídeň, 28. července 2018

Všechny citáty jsou autenticky přepsány z oficiálních videozáznamů z otevření salcburských slavností www.orf.at a z překladu novinových textů, *Die Presse*, 28. 7. 2018, str. 2 a 3

K 50. výročí vídeňských *Rozhledů*



První číslo *Rozhledů* ze září 1968

VZPOMÍNKA

Prof. MUDr. Karel svobodný pán Rokytanský (německy: Carl Freiherr von Rokitsky) byl rakouský lékař, patolog, filozof a liberální politik českého původu Karel Rokytanský se narodil v Hradci Králové 19. února 1804 a při křtu dostal další jména Josef, Václav a Prokop. Otec byl kancelistou u krajského úřadu a matka dcerou krajského komisaře. Později přešli rodiče do Litoměřic, kde chodil malý Karel do hlavní školy. Když mu bylo osm let, jeho otec zemřel a matka se vrátila do Hradce Králové. Po čtyřletém pobytu odešla do Luže na Vysokomýtsku k bratrovi faráři.

Karel Rokytanský zůstal v Hradci a na podzim roku 1813 začal studovat pětileté gymnázium. Studoval za jičínskou nadací padesát zlatých a v gramatických třídách byl mezi prvními. Roku 1818 odešel na univerzitní studia do Prahy. Po absolvování filozofie se dal Rokytanský zapsat na lékařskou fakultu. Patřil k pilným posluchačům přednášek Jana Evangelisty Purkyně. Právě Purkyně vzbudil v mladém studentovi lásku k anatomii. Když přestal Purkyně přednášet, opustil Rokytanský Prahu a studia dokončil ve Vídni. V březnu 1827 složil první rigorózní zkoušky a doktorského stupně dosáhl roku 1828 ve čtyřiatvaceti letech.



První větší vědecká publikace Karla Rokytanského měla název *O vnitřním uskřínutí střev*. Práci psal už jako řádný profesor vídeňské lékařské univerzity. Stejně jako u všech světových jazyků. Vysokoškolský učitel Rokytanský byl mezi studenty oblíben. Všichni mu říkali „otec Roki“ pro jeho dobrotivost, nezanevřeli na něj, ani když nebyli úspěšní při zkoušce.

Karel Rokytanský zdůrazňoval etickou stránku lékařství a doporučoval používání rozumu. Nabádal před podceňováním teoretického vědění. Když profesor na vídeňské univerzitě oslavoval 19. února 1874 sedmdesátiny, přijel blahopřát i český Akademický spolek, zastoupený T. G. Masarykem a Karlem Havlíčkem. V mateřštině tehdy vyslovili přání zachování přízně české vlasti.

Uznání projevil Rokytanskému i pražská univerzita. Dostal čestný doktorát filozofie a lékařství. Stal se také prvním voleným děkanem lékařské fakulty a v roce 1853 rector magnificus. Dvanáct let řídil matematicko-přírodovědeckou sekci Akademie a zasloužil se o nové zakreslení mapy Jaderského moře.

Když bylo Rokytanskému jednatřicet let, oženil se s Marií Weissovou, ženou neobyčejně inteligentní a hudebně nadanou. Měli spolu čtyři syny – Jana, Viktora, Karla a Prokopa. Jan byl sólistou opery ve Vídni, Viktor profesorem vídeňské konzervatoře, Karel profesorem lékařství ve Štýrském Hradci a Prokop profesorem vnitřního lékařství v Inšpruku. Jeho pravnuček Ottokar byl profesorem chirurgie a jeho syn Alexander přednostou kliniky dětské chirurgie v Donauspitalu ve Vídni.

Karel Rokytanský zemřel 28. července 1878.

Josef Thille

Josef Thille se narodil v roce 1818 v Oberinnheimu v Alasasku. Vyrůstal v plukovním vychovatelně, roku 1836 vstoupil do armády. V roce 1848 byl povýšen na poručíka, rok na to na nadporučíka a v roce 1859 na setníka (kapitána). V tom samém roce, 24. prosince, byl těžce zraněn v bitvě u San Martina úderem šavle do hlavy a později utrpěl zra-

nění také v bitvě u Solferina. Následky ho přinutily opustit po osmnácti letech vojenskou službu a žil v Invalidovně v Praze-Karlíně, kde se věnoval vojenskohistorickým studiím. Kapitán Josef Thille zemřel ve věku dvaosmdesáti let 21. března 1900.

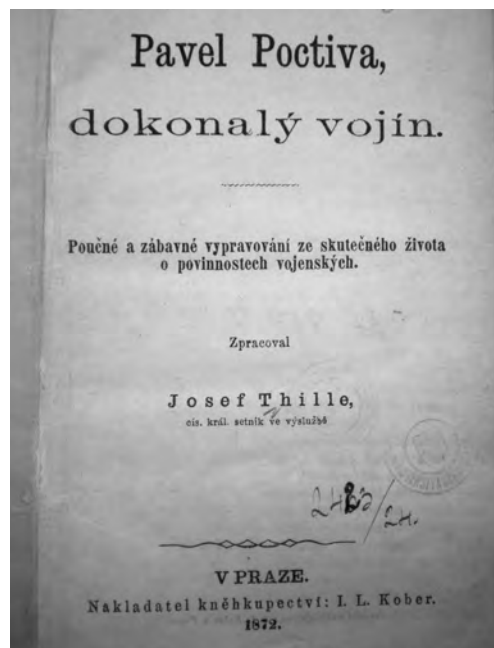
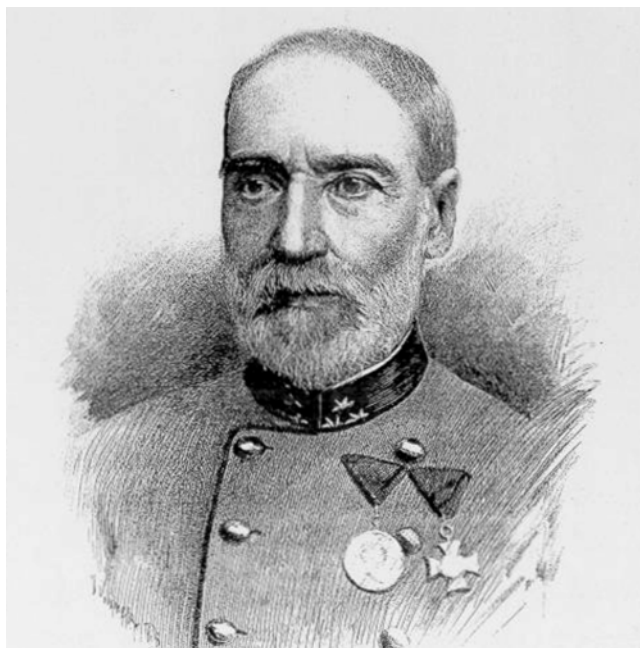
K jeho hlavním dílům patří zejména *Historie pěšího pluku č. 11 arcivévody Rainera* (pluk byl založen roku 1630 a později měl označení korunního prince Alberta Saského), která vyšla u Karla Procházky v Těšíně. Výňatky z této práce publikoval v Ruffnerových vojenských časopisech *Žižka a Vlast* pod titulem *Jak vyvinulo se zřízení rakouských pluků od války třicetileté až do nynější doby*.

Existovala ale ještě jedna jeho zajímavá práce: *Pavel Poctiva, dokonalý voják*. Tato kniha vyšla v roce 1873 u Kobera a popisuje poučné a zábavné vyprávění ze skutečného života o povinnostech vojenských. Knihu schválilo ministerstvo války jako čítanku pro školní setniny (výnosem č. 1329 z 6. září 1870). Mnozí c. k. důstojníci a další příslušníci armády byli činní jako spisovatelé, ale o armádě však nepsali, jen Thille líčí ve svém díle život prostých vojáků a poddůstojníků a věnuje přitom pozornost specifickému jazykovému prostředí. Tím předkládá jednu z autentických dobových prací. Kniha vyšla i německy: *Paul Redlich, der vollkommene Soldat*.

Ferdinand Čenský toto dílo označuje ve časopise *Vlast* (1873, strana 102-103) za vojensko-didaktickou knihu, které se cítí být zavázán. Další historicko-vojenská studie byla *Česká válka od r. 1618 do r. 1622*, která vyšla v roce 1875.

Závěrem můžeme uvést, že zásluhy za vojenský odborný jazyk Josef Thille nezískal jen za svou *Historii pěšího pluku*, nýbrž především za své základní a obsáhlé vojensko-historické studie třicetileté války: *K dějinám třicetileté války od r. 1621 do r. 1648*, *K dějinám třicetileté války 1621-1634*. Tyto studie zpracoval společně s Čenským a vydal je v *Matici lidu*. Ve vojenském časopise *Žižka* uveřejnil další dvě studie: *Stečení Prahy spojenou armádou Bavorův, Francouzův a Sasův, dne 28. listopadu 1741*, *Bitva u Prahy dne 6. května r. 1757*.

Josef Ernst



Konference „Krajané v době globalizace“

Konference se uskuteční ve čtvrtek 27. září 2018 v nové budově Národního muzea v Praze, Vínohradská 1, Praha 2. Srdečně vás zveme na zahájení konference v 9:00 hodin, kdy budou předány ceny za dlouholetou práci pro krajaňské komunity, a na společenské setkání v 18:00 hodin po skončení konference.

Program bude postupně aktualizován na:
www.zahranicnicesi.com.

*Za Mezinárodní koordinační výbor
 zahraničních Čechů Miroslav Krupička*

Janáček Brno

Program festivalu Janáček Brno 2018 je věnován 100. výročí vzniku Československé republiky. Uvedeno bude kompletní jevištní dílo Leoše Janáčka v inscenacích světových tvůrců, jakými jsou Ivo van Hove, Robert Carsen, Kornél Mundruczó nebo Alvis Hermanis. Za dirigentským pultem se objeví Tomáš Hanus, Tomáš Netopil či Marko Ivanović.

Dramaturgie koncertní řady představuje orchestrální a komorní koncerty, koncertní provedení opery, sólové a pěvecké recitály a koncert sborový. To vše v programu celkem patnácti koncertů s vynikajícími interprety, jakými jsou Thomas Adès, Jan Jiraský, Martin Kasík, Jitka Čechová, Simona Houda-Šaturová či Pavel Haas Quartet.

Vstupenky jsou v prodeji. Více informací: <http://www.janacek-brno.cz/>.

Das Forschungszentrum für historische Minderheiten jetzt im Volkskundemuseum

Das Forschungszentrum für historische Minderheiten (FZHM) widmet sich der historischen Migrationsforschung mit besonderem Fokus auf die Geschichte der Wiener Tschechen. Seit April 2018 hat es im Österreichischen Museum für Volkskunde eine neue Bleibe gefunden.

Das Forschungszentrum für historische Minderheiten wurde 2005 vom Verein für Geschichte der ArbeiterInnenbewegung in Wien initiiert. Ziel der Institution ist es, eine Sammlung zur Geschichte der Wiener Tschechen aufzubauen. Kernbestand der Sammlungen sind jene Materialien, die der Vereinsfunktionär Karl Matal zeitlebens zu politischen, sozialen und kulturellen Belangen der Minderheit zusammengetragen hat. Die lange Tradition der tschechischen Zuwanderung erlaubt es, unterschiedliche Facetten von Migrationsbewegungen wie Arbeitsmigration, Flucht oder Remigration in den Blick zu nehmen. Die Forschungs- und Bildungsprojekte des Forschungszentrums gehen jedoch über den spezifischen Fokus der Wiener Tschechen hinaus und beschäftigen sich generell mit Fragen der Migration aus historischer Perspektive.

Nachdem das Forschungszentrum seine Räumlichkeiten in der Kohlgasse 27-29 im fünften Wiener Gemeindebezirk aufgeben musste, wurden die Archivbestände und der Vereinssitz ins Österreichische Museum für Volkskunde verlagert. Große Teile der Bibliothek wurden vom Archiv der sozialen Bewegungen übernommen.

Im Volkskundemuseum werden die Archivbestände weiterhin von Regina Wonisch betreut. Da das Volkskundemuseum selbst umfangreiche Sammlungen zu den Kronländern der Habsburgermonarchie besitzt und Mi-

gration ein zentrales Thema der Museumsarbeit ist, erhoffen sich beide Institutionen Synergieeffekte durch die räumliche Nähe.

Forschungszentrum für historische Minderheiten
 c/o Österreichisches Museum für Volkskunde
 Laudongasse 15-19
 1080 Wien
 mob: +43 (0)680 2081073
 r.wonisch@fzhm.at
<http://www.fzhm.at>
<https://www.volkskundemuseum.at/forschung>

ORF

In der Nacht auf den 21. August 1968 ist eine halbe Million Soldaten in die damalige Tschechoslowakei einmarschiert. Mit der Invasion beerdigten die Staaten des Warschauer Pakts den Prager Frühling und damit Hoffnungen auf einen „Sozialismus mit menschlichem Antlitz“.

Die darauffolgende Besetzung dauerte mehr als 20 Jahre. Sie riss Wunden auf, die bis heute nachwirken: Zum Gedenken an die Niederschlagung der Demokratiebewegung vor 50 Jahren ist ein Streit darüber entbrannt, wie russlandfreundlich Tschechien sein soll, wie der Politologe Jiří Pehe gegenüber ORF.at erklärt.

Zum Artikel und weiteren Beiträgen:
<https://orf.at/stories/2451321/2451301/>

Velvyslankyně Červenková poděkovala vedení společnosti Heliair za realizaci letecké záchranné zdravotnické služby v některých krajích ČR

Dne 21. srpna navštívila velvyslankyně ČR v Rakousku dr. Ivana Červenková centrálu sdružení ÖAMTC ve Vídni, kde sídlí vedení jeho dceřiné společnosti Heliair GmbH. S jejím šéfem Reihardem Kraxnerem hovořila o službách ÖAMTC se zaměřením na leteckou zdravotnickou záchrannou službu (ZZS). Setkání využila k poděkování Heliair GmbH za kvalitní provozování letecké ZZS v Kraji Vysočina a v Ostravě a za její přínos k rozvoji česko-rakouské přeshraniční spolupráce zdravotnických záchranných služeb.

Bližší informace o společnosti naleznete na:
www.heliair.eu.

Velvyslankyně Červenková navštívila Andrease Schiedera

Velvyslankyně České republiky v Rakousku Ivana Červenková dne 18. července 2018 navštívila předsedu Zahraničního výboru Národní rady a výkonného předsedu poslanceckého klubu Sociálně demokratické strany Rakouska (SPÖ) Andrease Schiedera. Ten potvrdil svůj zájem na další spolupráci s českým protějškem Lubomírem Zaorallem (ČSSD) i mezi zahraničními výbory dolních komor parlamentů obou zemí. Zároveň připomněl, že v rámci rakouského předsednictví v Radě EU proběhne ve Vídni 11.-12. října meziparlamentní konference ke Společné zahraniční a bezpečnostní politice EU za účasti parlamentářů všech unijních členských států.

K setkání Andree Schiedera s Lubomírem Zaorálkem by dle předpokladu mělo dojít po letní přestávce. A. Schieder se v průběhu rozhovoru zároveň zajímal o poslední vývoj v České republice a nabídl svůj pohled na současnou politickou situaci v Rakousku i v Evropě.

Pódiová diskuse s Václavem Klausem na zámku Weitra

Rakouský Spolek pro dokumentaci soudobých dějin uspořádal 5. srpna 2018 na zámku Weitra v Dolním Rakousku pódiovou diskusi na téma „50 let Pražského jara – Zlom ve světové politice“. Diskusi otevřeli bývalý český prezident Václav Klaus a zemský radní Dolního Rakouska Martin Eichinger. Na téma Pražské jaro, rok 1968 a ideové odlišnosti šedesátých let v tehdejší Československu a na Západě následně diskutovali Václav Klaus, bývalý rakouský ministr obrany a prezident Rakouského institutu pro evropskou a bezpečnostní politiku Werner Fasslabend, syn Alexandra Dubčeka Pavol Dubček a novináři Juraj Alner a Charles Bohatsch. Akci moderoval Herbert Vytiska, generální sekretář Spolku a tiskový mluvčí někdejšího rakouského ministra zahraničních věcí Aloise Mocka.

Václav Klaus ve svém projevu poukázal na odlišnosti ideového vývoje šedesátých let v Československu a v tehdejší západní Evropě. U zrodu československých reformních snah stála počátek šedesátých let tamní hospodářská krize; kritika statu quo zaznívala z úst ekonomů a brzy i představitelů kulturního života a v lednu 1968 našla výraz i na politické úrovni. Leitmotivem snah, které v Československu vyvrcholily v roce 1968, bylo úsilí o rozšíření pole politické a ekonomické svobody. Západní protesty proti statu quo naopak v šedesátých letech zpochybňovaly svobodné tržní hospodářství, zavedené občanské pořádky, jakož i respektované zvyklosti a tradice. V Československu vedlo dvacet let normalizace po okupaci vojsky Varšavské smlouvy k vymizení naděje na reformu komunismu. Rok 1989 byl v tom smyslu podle Václava Klause antitezí k reformnímu roku 1968. Ideové dědictví „západních“ šedesátých let naopak nevyumřelo a nadále – jak prezident Klaus uvedl – silně formuje dnešní Evropu.

Diskusi zaznamenal i rakouský tisk; list *Kurier* otiskl článek o události a rakouská veřejnoprávní televizní stanice ORF zveřejnila rozhovor s Václavem Klausem.

Na zámku Weitra je (mj. i v českém jazyce) k vidění expozice *Schauplatz Eiserner Vorhang*. Od 1. srpna do 30. září 2018 si zde návštěvníci můžou prohlédnout výstavu o roce 1968 v Československu a výstavu o dobových česko-rakouských vztazích včetně rakouské pomoci českým emigrantům.

Mladá univerzita Waldviertel – Vysočina 2018

Ve druhém srpnovém týdnu se v dolnorakouském městečku Raabs an der Thaya (Rakousy nad Dyjí) uskutečnil jubilejní 10. ročník Mladé univerzity Waldviertel – Vysočina, jíž se zúčastnilo 103 českých a rakouských dětí od 11 do 14 let. Závěrečná akademická slavnost proběhla 10. srpna 2018 za účasti Jiřího Běhounka, hejtmána Kraje Vysočina, který Mladou univerzitu podporuje od jejího vzniku v době Dolnorakouské zemské výstavy Horn – Raabs – Telč v roce

2009. Za Dolní Rakousko se zúčastnila zemská radní pro vzdělávání Christiane Teschl-Hofmeister.

První ročník Mladé univerzity se uskutečnil v rámci Dolnorakouské zemské výstavy *2009 Rakousko. Česko. Rozdělení – oddělení – spojení*. Letošní přeshraniční univerzitu pro mládež uspořádal spolek Europa Brücke Raabs společně s Mladou univerzitou Kremže, Institutem Ludwiga Boltzmana pro výzkum následků válek a Krajem Vysočina. Na české a rakouské děti čekal dvojjazyčný program plný vědy, sportu, zábavy a přátelství bez hranic. Součástí programu byl i jednodenní výlet do Jihlavy. Témata, jimž se mladí studenti během týdne věnovali, sahala od vývoje robotů až po padělání bankovek. Při slavnostním zakončení 10. srpna 2018 obdrželi absolventi diplomy Mladé univerzity.

V říjnu se uskuteční již 60. ročník Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně

Ve dnech 1.-5. října 2018 se v areálu brněnského výstaviště uskuteční již 60. ročník mezinárodního strojírenského veletrhu (MSV), který je nejvýznamnějším průmyslovým a technologickým veletrhem ve střední Evropě. Současně s MSV se uskuteční také mezinárodní veletrh obráběcích a tvářecích strojů IMT a specializované technologické veletrhy FOND-EX, WELDING, PROFINTECH a PLASTEX.

Veletrh pravidelně navštěvuje přes 80 tisíc odborných návštěvníků, kteří mají unikátní možnost seznámit se s širokou nabídkou firem v oblasti strojírenských a dalších průmyslových technologií. V letošním jubilejním ročníku se představí až 1 800 firem z pětadvaceti zemí. Mezi klíčová témata bude patřit automatizace průmyslových procesů, průmysl 4.0, robotizace a digitalizace.

Podrobnější informace o MSV Brno je možné získat na www.bvv.cz/msv.

Zdroj: ZÚ

Výstava 100ries připomene příběhy československého průmyslu

Výstava *100ries* představí na začátku října prostřednictvím nejvýznamnějších výrobků 100 příběhů československého průmyslu. Jedná se o projekt, který doprovodí jubilejní 60. ročník mezinárodního strojírenského veletrhu (MSV) na brněnském výstavišti.

Partnerskou zemí bude letos Slovensko. „Připomene i značku Made in Czechoslovakia a některé významné počiny v oblasti průmyslu spojením reálných exponátů i virtuální prezentace,“ řekl generální ředitel Veletrhů Brno Jiří Kuliš. Výstava bude probíhat spolu s 60. ročníkem mezinárodního strojírenského veletrhu od 1. do 5. října.

Na filatelistické výstavě Praga 2018 bylo téměř 400 exponátů

Praga 2018 je specializovaná Světová výstava poštovních známek s patronátem FIP a s uznáním FEPA konaná u příležitosti oslav 100. výročí vzniku Československé republiky, 100. výročí vydání první československé známky, 100. výročí založení Poštovního muzea, 100. výročí ukončení první světové války, 25. výročí vzniku České republiky.

Cílem výstavy je propagace filatelie, rozvoj vzájemných vztahů a filatelistické kultury, spolupráce mezi filatelisty celého světa, prezentace kreativity a inovací při zpracování výstavních exponátů a také propagace virtuální filatelistické výstavy *Exponet*. Na akci přispěli 389 exponáty vystavovatelé z 67 zemí z celého světa.

Mezi hlavní prezentované rarity patřil bombajský dopis se dvěma známkami červeného mauritia a červený a modrý mauritius z roku 1847. Bombajský dopis byl původně adresován na Bombajskou biblickou společnost, která na Mauritius posílala knihy tamějšímu anglikánskému pastrovi. Dopis od roku 1897, kdy byl objeven pro svět filatelie, prošel několika nejvýznamnějšími světovými sbírkami a byl jen málokdy vystavován. Do České republiky se zcela prokazatelně dostává poprvé stejně jako samostatný červený mauritius a modrý mauritius, který je nejslavnější známkou na světě, a dokonce tento konkrétní exemplář, který je na výstavě k vidění, je údajně nejkrásnější ze všech modrých mauritiů. Nejdražší československá známka pocházející z roku 1919 „Pošta československá“ ale k vidění nebude. Podle pořadatelů je důvodem pozdní podání přihlášky i skutečnost, že nový majitel není členem Svazu českých filatelistů.

Letošní výstava se konala na čtyřech místech. Soutěžní část se odehrála v hotelu Clarion, kde se zároveň představily světové rarity. Další část výstavy hostilo Poštovní muzeum v Praze, v Muzeu Mucha bylo možno si prohlédnout známky související s Alfonsem Muchou, který byl tvůrcem prvních slavných československých známek výplatní emise Hradčany a novinové emise Sokol v letu, a v kongresovém centru hotelu Olympik si filatelisté mohli koupit literaturu, pomůcky a také zajímavé známky, které se na českém trhu běžně nevyskytují. *Praga 2018* nabídla také mnoho doprovodných akcí. Autogramiády měli výtvarníci Jan Kavan a Kryštof Krejča nebo rytci Jaroslav Tvrdoň či Miloš Ondráček.

Sněmovna znovu schválila vládní novelu se změnou důchodů

Složení penzí by se mělo od ledna změnit, což se odrazí v příštích valorizacích. Přilepšit by si měli lidé s nízkou penzí, ostatním by důchod měl v budoucnu růst pomaleji než dosud. Pro příští rok chce vláda k pravidelnému navýšení přidat každému důchodci ještě 300 korun měsíčně. O dalších tisíc korun by měl důchod vzrůst lidem nad 85 let. Vládní verzi důchodové novely s těmito úpravami schválila Sněmovna. Poslanci odmítli senátní verzi s přidáním tisícikoruny po pětadvaceti letech v penzi. Aby zákon začal od září platit, musí ho ještě podepsat prezident. Sněmovna schválila normu jednohlasně. Pro bylo všech 170 přítomných poslanců. Pro senátní návrh hlasovalo 69 zákonodárců, 69 bylo proti a 31 se zdrželo.

Naučná stezka v Krkonoších připomene disidenty

Obec Malá Úpa na Trutnovsku otevřela Disidentskou stezku, která připomene setkávání disidentů z Česka a Polska v Krkonoších v období normalizace. Naučná stezka také upozorní na několik míst spojených s návštěvami odpůrců předlistopadového režimu v obci, řekl ČTK starosta obce Karel Engliš.

Obec na projektu spolupracovala s organizací Paměť Krkonoš a s výtvarnou dílnou Bosorka. Podle Evy Hrubé z Paměti Krkonoš, která zajistila informační obsah stezky, má stále smysl si jména českých i polských disidentů připomínat. „Chceme připomenout, že před čtyřiceti lety se tu odehrávala setkání, která se zpočátku tvářila nevinně, ale měla podstatný význam pro demontáž komunismu ve střední Evropě. Motto projektu je, že za svobodu se má bojovat kdekoli a jakkoli, není k tomu potřeba téměř nic, jen to odhodlání,“ řekla ČTK Hrubá. Stezka bude mít šest zastavení. „Začátek bude na infocentru, druhé zastavení na bývalé celnici a další u paní Fajtlové, kde se v její chalupě disidenti scházeli,“ řekl ČTK Engliš.

Mladé rodiny mohou požádat stát o půjčku na bydlení

Rodiny nebo mladé manželské páry a registrovaní partneři mohou žádat o úvěr na pořízení nebo rekonstrukci bydlení s úrokovou sazbou 1,12 % na dobu dvaceti, ve výjimečných případech pětadvaceti let. Půjčku nabízí Státní fond rozvoje bydlení, rozdělit chce nejméně 650 milionů korun. O půjčku je možné již žádat, podle mluvčí Státního fondu rozvoje bydlení Karolíny Smetanové čekalo na pobočkách fondu v Praze i v Olomouci před otevřením shodně něco přes sto zájemců. Podle předběžných údajů byly před 12:00 přijaty žádosti za zhruba 300 milionů korun.

Podle návrhu ministerstva pro místní rozvoj, který vláda schválila v červnu, na modernizaci bytu stát půjčí nejvýše 300 000 korun. Při koupi bytu je maximum 1,2 milionu korun, u stavby nebo koupě rodinného domu je nejvyšší možná půjčka dva miliony korun. Úvěr bude poskytnut maximálně do 80 procent skutečných nákladů na výstavbu nebo koupi, u rodinných domů včetně pořizovací ceny pozemku.

Odbory prodaly své ústředí na Žižkově

Odborové svazy prodaly Dům odborových svazů (DOS) na pražském Žižkově. Údaje o ceně a novém vlastníkově zatím nesdělily, podle zdrojů ČTK se však hodnota nemovitosti pohybuje kolem miliardy korun. Odbory již dříve uvedly, že kapacita památkově chráněné budovy několika násobně převyšuje jejich současné potřeby. Využívají v ní jen zhruba 20 procent kancelářské plochy. O prodeji domu bylo rozhodnuto v polovině loňského roku. Odborové svazy, které jsou dosud v DOS v nájmu, budou mít po prodeji dvouletou ochrannou lhůtu pro nalezení nového sídla.

Vědci žádají Parlament o možnost korespondenční volby

Padesátka českých vědců se obrátila na Parlament s výzvou, aby schválil korespondenční formu hlasování ve volbách. Výzvu vědci poskytli ČTK s tím, že hlasování poštou by umožnilo volit i těm Čechům v zahraničí, kteří to mají na ambasády příliš daleko. Příslušnou změnu volebních zákonů představila TOP 09, podle níž by poštou mohli čeští občané v cizině posílat už příští rok své hlasy pro evropské poslance. „Ze statisíců Čechů žijících v zahraničí se voleb účastní jen zlomek oprávněných voličů, protože nyní se musí osobně dostavit na ambasády nebo konzuláty, což v případě zejména velkých zemí, jako je Austrálie, USA nebo Rusko, může být značný problém,“ zdůvodnili

svou výzvu vědci působící v různých institucích, které spojuje příslušnost k Akademii věd. Vědci uvádějí, že v Evropské unii mohou občané volit s využitím poštovních služeb ve čtyřiaadvaceti zemích. „Neexistují racionální důvody, proč by tento způsob volby nemohl být aplikován i v České republice,“ dodávají vědci.

Nárok na odškodnění za akci Asanace je promlčený, potvrdil soud

Signatář Charty 77 Petr Hanzlík nedostane náhradu škody, která mu podle něj vznikla v souvislosti s akcí Asanace komunistické Státní bezpečnosti (StB). Jeho odvolání zamítl Městský soud v Praze. Potvrdil tak rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 7, podle kterého je nárok promlčený. Hanzlíkův právník Michael Hrnčíř novinářům řekl, že zváží dovolání k Nejvyššímu soudu. Hanzlík v žalobě poukazoval na to, že ho StB v roce 1982 donutila vystěhovat se s rodinou do Rakouska. Kvůli tomu přišel o dům, který prý musel prodat pod cenou, a také o vyšší důchod plynoucí z jeho někdejšího výhodného zaměstnání výkupčího pro národní podnik Kara. Za dům požadoval Hanzlík téměř 12 miliónů korun, kvůli ušlému důchodu žádal přes 700 000 korun. Chtěl také, aby mu stát v budoucnu jednou do roka doplatil průměrný důchod v České republice. Nyní pobírá okolo 3 500 korun měsíčně, řekl.

Do Prahy přijeli pedagogové, kteří učí češtinu u krajanů v cizině

V Praze se sešli učitelé, kteří v zahraničí vyučují češtinu. Desáté setkání učitelů organizuje Dům zahraniční spolupráce. Ten také pedagogy do ciziny vysílá. Češtinu u krajanů v cizině učí celkem patnáct pedagogů. Kromě států Evropy působí taky v Severní a Jižní Americe nebo Austrálii. V roce 2016 bylo nejvíc žáků, kteří se učili česky, v krajanových komunitách v Chorvatsku a USA. V zahraničí pracuje taky téměř čtyřicet lektorů češtiny. Ti učí češtinu jako cizí jazyk pro obyvatele daných zemí. Vůbec nejvíc studentů bylo ve školním roce 2015/2016 v egyptské Káhiře. Češtinu tam studovalo přes 150 lidí. Kromě výuky lektori a pedagogové pro své žáky organizují filmové, divadelní představení nebo výstavy.

Potomci emigrantů možná získají snáz české občanství

Senát podpořil v úvodním kole předlohu, podle níž by děti a vnuci emigrantů měli možnost získat české občanství zjednodušeným způsobem. Podle navrhované novely by mohli nabýt občanství prohlášením. Návrh nyní posoudí senátní ústavně-právní výbor. Pak Senát rozhodne, zda jej pošle do legislativního procesu. Stejnou úpravu obsahovala před šesti lety navrhovaná vládní novela zákona o státním občanství, Sněmovna ji ale vyškrtla. V dolní komoře převládá argument, že k českému občanství by se mohli dostat i lidé, kteří třeba ani neumějí česky a nikdy v tuzemsku nebyli.

Rok 1968 je o nepředvídatelnosti historie, zaznělo na konferenci

O událostech roku 1968 v mezinárodním kontextu diskutovali v Lichtenštejnském paláci přední světoví histori-

ci. Konferenci k 50. výročí pražského jara uspořádal Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd ČR a Úřad vlády ČR. Na třídní akci přijel například francouzský politolog a odborník na střední a východní Evropu Jacques Rupnik nebo historik specializující se na studenou válku z Harvardovy univerzity Mark Kramer. „Rok 1968 je o nepředvídatelnosti historie, a to je dobré si pamatovat i dnes,“ řekl Rupnik. Připomněl světový kontext pražského jara včetně sociálních hnutí v jiných zemích, jako byl odpor proti válce ve Vietnamu v USA. Podle ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR) Zdeňka Hazdry přineslo pražské jaro především víru, že demokracie může být po jejím konci v roce 1948 opět obnovena. Nadšení a zájem o věci veřejné, spojené s možností svobodné diskuse po zrušení cenzury, netrvaly dlouho, připomněl Hazdra.

Most chce proměnit sídliště Chanov v kontejnerové městečko

Most chce proměnit sídliště Chanov v kontejnerové městečko. První kontejnery by mohly stát ve čtvrti, kde žijí převážně Romové, v příštím roce. Nastěhovat by se tam mohli lidé, kteří žijí ve zdevastovaných panelácích. Most je postupně nechává zbourat. Novinářům to řekl náměstek primátora Marek Hrvol (Severočeši). Město už podle něj nechce investovat do oprav panelových domů v dezolátním stavu. Dva nechala radnice s pomocí státní dotace zbourat, na další blok požádá o peníze z ministerstva pro místní rozvoj nyní. Zároveň by vedení města uvítalo, kdyby lidé ve čtvrti zůstali. Kontejnery lze vybudovat ve velmi krátké době, podle Hrvola na to stačí zhruba dva týdny. Náklady na dodávku jednoho kontejneru se liší podle velikosti od 200 000 do 700 000 korun. Investice bude zahrnuta do návrhu rozpočtu na příští rok.

Sídliště Chanov vzniklo na konci osmdesátých let minulého století. Obyvatelé několik domů zcela zničili a město některé budovy už před lety nechalo zbourat. Ke konci loňského roku bagry zlikvidovaly dva objekty. Kontejnerové domky pro Romy vznikly před dvanácti lety ve Vsetíně. Jejich stavbu prosadil tehdejší starosta města a současný hejtman Jiří Čunek (KDU-ČSL).

V Jeruzalémě byla zahájena výstava o Masarykovi

U příležitosti 100. výročí založení Československa a 70. výročí vzniku izraelského státu byla v budově izraelského parlamentu v Jeruzalémě zahájena výstava s názvem *Masaryk a Svatá země*. Návštěvník si může mimo jiné prohlédnout fotografie z návštěvy prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka. Expozice, kterou zorganizovalo České centrum ve spolupráci velvyslanectvími ČR a Slovenska a Knesetem, potrvá do konce letošního roku.

Čeští skauti připomenou na jamboree boj proti totalitám

Začaly přípravy českých skautů na světové jamboree, které za rok proběhne ve Spojených státech. Akce se zúčastní dosud rekordní počet skautů a skautek, tedy 500, uvedla pro ČTK mluvčí Junáka Barbora Trojak.

Setkání 50 000 mladých lidí ze 150 států se uskuteční v létě 2019. Česká republika tam pojedje s mottem

„Unbreakable“ (Nerozbitný), vyjadřující boj českého skautingu proti totalitám minulého století. „Třicet let od sametové revoluce, které v roce 2019 oslavíme, je zároveň nejdelším nepřetržitým obdobím, kdy může skauting u nás svobodně existovat,“ uvedla mluvčí skautů

Na Slovensku mají první lavičku Václava Havla, je v Košicích

První lavička Václava Havla na Slovensku byla odhalena v Košicích na východě země. Až dosud podobných laviček ve světě bylo čtyřicet, v Česku patnáct, ale na Slovensku nebyla žádná. „Tak, jak u této lavičky budou sedávat lidé, jsme s Havlem často seděli a hovořili o boji za svobodu v našich zemích,“ zavzpomínal někdejší vůdce protikomunistického hnutí Solidarita a bývalý polský prezident Lech Wałęsa, který se slavnostního odhalení lavičky zúčastnil. Slavnosti se zúčastnil rovněž bývalý slovenský prezident Rudolf Schuster nebo bývalý šéf české diplomacie a Havlův přítel a kancléř Karel Schwarzenberg.

Budování laviček Václava Havla, které tvoří dvě kovová křesla s kulatým stolkem, jehož středem prorůstá strom, je celosvětovým projektem. Jeho vznik inicioval český velvyslanec v USA Petr Gandalovič spolu s architektem a designérem Bořkem Šípkem, který je autorem podoby laviček. Záměrem bylo vytvořit síť míst ve veřejném prostoru, která mají sloužit k setkávání a vedení dialogů a debat.

Diplomacie připomene rok 1968 výstavami na ambasádách

50. výročí invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa připomíná ministerstvo zahraničí výstavami na českých diplomatických zastoupeních ve světě, během roku uspořádalo v zahraničí na toto téma také několik konferencí. „Česká centra připravila v souvislosti s rokem 1968 samostatnou výstavu *Pražské jaro 1968*, kterou mají naše diplomatická zastoupení možnost prezentovat po celém světě,“ sdělila ČTK Irena Valentová z ministerstva zahraničí. V Česku bude možné výstavu navštívit ve výstavních prostorech Českého centra v pražské Rytířské ulici nebo na konci října v rámci dnů otevřených dveří na ministerstvu zahraničí.

Česká velvyslanectví v Británii a v Rusku také uspořádala v prvním pololetí konference o událostech roku 1968, velvyslanectví v Rakousku pořádalo vzpomínkové setkání. Za příspěvek k připomenutí invaze do Československa Valentová označila i to, že diplomacie udělila cenu Gratias agit za šíření dobrého jména Česka v zahraničí skupině „osmi statečných“, tedy osmi lidem, kteří v roce 1968 demonstrovali na moskevském Rudém náměstí proti vpádu vojsk Varšavské smlouvy.

V Karolinu proběhlo setkání odborníků na předškolní vzdělávání

Slavnostním shromážděním v Karolinu v Praze začalo jednodenní setkání členů Světové organizace pro předškolní vzdělávání (OMEP), která letos slaví sedmdesát let od svého vzniku. Na shromáždění přijeli do Prahy zástupci 47 členských států organizace. Odborníci diskutovat o výchově předškoláků k ochraně přírody a k vzájemné toleranci.

Univerzita Karlova získala vzácné listiny z roku 1347 o svém vzniku

Univerzita Karlova získala vzácné listiny ze 14. století, které se vážou k jejímu založení. Oba dokumenty jsou z roku 1347 a předcházejí vzniku školy, kterou založil o rok později císař Karel IV. První písemností je souhlas papeže Klimenta VI. s vybudováním pražského učení a druhou notářský opis tohoto souhlasu s podpisy svědků. Listiny vedení univerzity představilo na tiskové konferenci. „Jsem šťasten, že v roce 670. výročí vzniku univerzity a stého výročí vzniku Československa se podařila věc, v níž nikdo nedoufal. Je to historický okamžik nejen pro univerzitu a Českou republiku, ale i pro evropskou vzdělanost,“ uvedl rektor univerzity Tomáš Zima. Získání listin označil za objev tisíciletí a věc nedozírné hodnoty.

Papež Kliment VI., který byl Karlovým vychovatelem v jeho mládí u pařížského dvora, vydal svůj souhlas se založením pražské univerzity 26. ledna 1347. Je napsán na velmi dobře dochovaném italském pergamentu, na kterém visí olovená papežská bula. Na její přední straně jsou hlavy apoštolů Petra a Pavla, na zadní pak stojí papežovo jméno. V dokumentu se píše, že papež Kliment VI. po suplice Karla IV. dává souhlas, aby se v Praze založilo obecné vysoké učení. To má právo vzdělávat magistry a doktory a udělovat grady neboli tituly a hodnosti platné v celé tehdejší západní Evropě.

Lázeňská města podají nominaci do UNESCO v lednu 2019

Slavné lázně Evropy odevzdávají nominaci na Seznam světového dědictví UNESCO v lednu 2019. O zapsání jedenácti měst sedmi evropských zemí rozhodne UNESCO zřejmě v létě 2020, řekl ČTK Vojtěch Franta (Piráti), uvolněný zastupitel Karlovarského kraje pro oblast lázeňství, cestovního ruchu a UNESCO. Starostové nominovaných měst se setkali v Mariánských Lázních. V Česku se nominace týká Karlových Varů, Mariánských Lázní a Františkových Lázní. „Přizvali jsme k celému tomu procesu takzvané kritické přátele – experty na UNESCO, kteří celou nominaci prošli, upravili texty, aby byly pochopitelné a psané čtivou formou,“ řekl Franta. Před odevzdáním nominační dokumentace se všichni starostové setkají v září letošního roku v Praze. Kromě trojice českých lázeňských měst jsou v nominaci ještě města Bad Ems, Bad Kissingen, Baden-Baden, Baden u Vídně, Bath, Montecatini Terme, Spa a Vichy.

Dostálová: Cílem je dostat turisty z Prahy do jiných regionů

Cílem České republiky je dostat turisty z přetížené Prahy do jiných atraktivních regionů. Tam je potřeba vyřešit infrastrukturu a dopravní napojení. Na tiskové konferenci k zasedání komise pro Evropu Světové organizace cestovního ruchu při OSN (UNWTO) to řekla ministryně pro místní rozvoj v demisi Klára Dostálová (za ANO). Úkolem bude podle ní také pro financování infrastruktury zajistit peníze z evropských fondů v programovém období po roce 2021. Podle Dostálové je problémem rozdílná kvalita služeb v ohniscích cestovního ruchu a v odlehlých částech. „A kromě služeb je zásadní i dopravní napojení těchto turistických cílů. Máme třeba nádhernou jižní Moravu. Ale pokud tu-

rista při cestě tam stráví na dálnici D1 více než pět hodin, tak se o tom doma samozřejmě zmíní. A taková šuškan- da je v neprospěch cestovního ruchu," doplnila ministryně.

V českých hotelech, penzionech či kempech se loni ubytovalo rekordních 20 miliónů turistů, což bylo o 9,1 procenta více než předloni.

Záznamy z procesu se Slánským převzal Národní archiv

Audiovizuální záznamy z procesu s Rudolfem Slánským bude spravovat Národní archiv (NA), nikoli Národní filmový archiv (NFA), jehož pracovníci se o materiály po nedávném nálezů starali. Ministerstvo kultury jako zřizovatel NFA slibovalo požádat vládu o 7,5 miliónu korun na péči o tyto dokumenty. Měsíc po zveřejnění nálezů ale o dokumenty projevil zájem Národní archiv, respektive ministerstvo vnitra. Jeho mluvčí Ondřej Krátoška ČTK řekl, že dokumenty má ze zákona spravovat NA.

V roce 1952 bylo při procesu s Rudolfem Slánským vy- neseno jedenáct rozsudků smrti a tři doživotní tresty. Bývalý generální tajemník komunistické strany Slánský byl po- praven. Filmový materiál zahrnující zvukové a obrazové záznamy z procesu našel na jaře správce konkurzní pod- staty ve zkrachovalé továrně v Panenských Břežanech. Jak uvedla mluvčí Veronika Bokšťeflová, NFA podle ní mate- riály před předáním do NA ošetřil tak, aby nedocházelo k jejich další degradaci.

Lidé mohou posílat zemědělskému muzeu recepty lokálních jídel

Národní zemědělské muzeum v Praze vyhlásilo sbírku sta- rých kuchařek, rodinných a regionálních receptů tradič- ních jídel i nápojů, do níž se může zapojit široká veřej- nost. Projekt má pomoci uchovat kulturní bohatství čes- kých zemí. Závěry výzkumu a některé recepty se objeví na výstavách, publikacích či v encyklopedii. ČTK o sbírce in- formovala mluvčí zemědělského muzea Jitka Taussiková. „Masopustní boží milosti, klouzáký, sejkory, jabkance, zel- né šlíšky, kraslická liškajda či likér z lipového květu – i to jsou příklady lokálních pokrmů, kterých regiony České re- publiky nabízejí nepřeberné množství,“ uvedla Taussiková.

Získané materiály budou podle ní tvořit součást pod- sbírky Gastronomie a stanou se předmětem sociokultur- ního výzkumu o kulturním dědictví českých zemí. Každý, kdo do muzejní sbírky přispěje, získá rodinnou vstupenku do Národního zemědělského muzea.

OHLÉDNUTÍ

Týden češtiny ve světě

Jubilejní X. Mezinárodní konference Českých škol bez hra- nic byla zahájena v průběhu Slavnostního setkání Čechů ži- jících v zahraničí u příležitosti 100. výročí založení repub- liky ve středu 1. 8. ve Valdštejnské zahradě. Slavnostní set- kání, které pořádá Stálá komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí ve spolupráci se spolkem ČŠBH, jako odbor- ným partnerem, se uskutečnilo pod záštitou místopředse- dy Senátu pana Jaroslava Kubery a zahajovací řeč pronesl předseda Stálé komise Tomáš Grulich.

Spolek Česká škola bez hranic pořádá již tradiční í Tý- den češtiny ve světě. Jubilejní 10. Mezinárodní konferen-

ce Českých škol bez hranic se konala v Toskánském pa- láci 2. a 3. srpna. Letos byl výběr vzdělávacího programu zaměřen tak, aby co nejvíce odpovídal potřebám učitelů a žáků České školy bez hranic. Během Týdne češtiny byl nabídnut rovněž doplňkový kulturní program – Slavnost- ní večer v Centru moderního umění DOX, komentovaná prohlídka rekonstrukce Národního muzea ad.

Kongres Společnosti pro vědy a umění

V Praze proběhl třídenní Světový kongres Společnosti pro vědy a umění. Byl věnován 100. výročí vzniku Českoslo- venska a 60. výročí založení společnosti, která vznikla v New Yorku s cílem sdružovat především české a sloven- ské vědce a umělce, kteří svou vlast opustili. Dnes chce podněcovat a podporovat vědeckou a uměleckou tvorbu Čechů a Slováků v zahraničí a seznamovat svět s českou vědou a kulturou.

29. světový kongres připomněl také stoleté diplomac- ké vztahy mezi Českou republikou a USA, Společnost pro vědy a umění udělila i svá ocenění. Vyzdvihuje jimi význa- mné počiny českých osobností působící v různých oborech a šířících věhlas české kultury a vědy v zahraničí. K jejich dřívějším laureátům patří třeba filmový režisér Juraj Herz a Vojtěch Jasný, choreograf Jiří Kylián nebo někdejší před- seda Akademie věd a pozdější kandidát na českého prezi- denta Jiří Drahoš.

Ceny Společnosti pro vědy a umění (SVU) v Praze do- stali v Hlavním sále Valdštejnského paláce Senátu režisér a producent Fero Fenič, houslista Václav Hudeček nebo ilustrátor a spisovatel Petr Sís. Dalšími oceněnými jsou vy- davatel Petr Bísek, překladatelka Veronique Firkušná, lout- koherec Vít Hořejš, malíř Louis Reith a filolog Joseph Ros- tinský. Ceny si však osobně převzali jen někteří, z pracov- ních či zdravotních důvodů se ceremoniálu neúčastnili Firkušná, Hudeček, Rostinský, Sís.

Přesně v den jeho 85. narozenin pak společnost doda- tečně předala v zastoupení ještě cenu režiséru Ivanu Pas- serovi, kterého ocenila už loni. Kromě ocenění udílených pražskou pobočkou společnost ještě ocenilo další osob- nosti americké ústředí SVU. Ceny za přispění k česko- americké vzájemnosti dostaly Eliška Hašková Coolidge, scenáristka a režisérka Pavlína Moskalyková a Milada Po- lišenská, dlouholetá prorektorka Anglo-americké vysoké školy v Praze.

Alena Morávková z pražské pobočky společnosti připo- mněla, že ta vznikla v roce 1958 v USA z iniciativy českých a slovenských exulantů a jejím cílem bylo udržet kontinui- tu české kultury a vědy. Zakladatelem SVU byl Jaroslav Ně- mec, český vlastenec, právník, hudebník a vojenský proku- rátor Československé armády. K zakladatelům společnos- ti patřily významné osobnosti poúnorového exilu, třeba Rafael Kubelík nebo pianista Rudolf Firkušný.

Další den uspořádala Společnost pro vědy a umění ve Valdštejnské zahradě koncert filmové hudby v provedení Pražského filmového orchestru.

Československo v proměnách Evropy 20. století

10. července zval předseda Senátu Parlamentu ČR Milan Štěch a předsedkyně Akademie věd ČR Eva Zažímalová na vernisáž výstavy *Československo v proměnách Evropy 20. století* do Valdštejnské zahrady.

Sobota / Samstag 6.10.2018**DIVADELNÝ VÝLET DO BRATISLAVY****Oslávte s nami 15. výročie spolku SOVA!**

Čaká nás krásny výlet do hlavného mesta Slovenska, prechádzka na hrad a po starom meste a očarujúci muzikál

BAMBUĽKA

Náučná rozprávka je o malom dievčatku menom Bambuľka, ktorému dedo Jozef postupne vysvetľuje, ako sa správať v rôznych životných situáciách. Legendárny príbeh deda Jozefa a Bambuľky z roku 1982 v muzikálovej podobe v réžii Jána Ďurovčička očarí deti aj rodičov.

Zraz: sobota 6.10.2018 o 8.30 hod. Wien – Hauptbahnhof, international Busterminal Wiedner Gürtel/Südtirolerplatz – priamo pri východe z metra – Laxenburgerstraße, pri zastávke autobusu Slovak Lines. **Organizovaný autobus odchádza o 8.45 hod. Návrat okolo 17.00** Wien-Hauptbahnhof.

Cena: pre členov spolku SOVA 15,-€/osoba, deti zo sobotňajšieho kurzu slovenčiny bezplatne. V cene je zahrnutá doprava autobusom a vstupenka na muzikál. Deti do 3 rokov zdarma - bez nároku na miesto, na kolenách rodičov.

Prihlášky: elena.mandik@utanet.at
telefón: **0680/1260341**

Nedeľa/Sonntag 21.10.2018**DIVADELNÉ PREDSTAVENIE
THEATER FÜR KINDER**

Srdečne vás pozývame na interaktívne divadelné predstavenie **DIVADLA PIMPRLO**
Wir laden Sie herzlich zur interaktiven Kinder - theatervorstellung des THEATERS PIMPRLO ein

EMULIENKA

S malou neposednou Emulienkou a motýľom Emom si na chvíľku odletíme do sveta, kde býva pani Žaba a jej neposlušné deti, lúčny koník Pedro, pán Krtko a pani Myš. Dozvieme sa, že všetci na svete majú nielen svoje radosti, ale i starosti a že vždy sa nájde niečo alebo niekto, kto nám pomôže nájsť novú cestu poznania.

v nedeľu/ am Sonntag 21.10.2018
o/ um 16.00 hod./Uhr
v spolku/ im Verein SOVA
vstupné/ Eintritt:

dobrovoľný príspevok/ *freiwillige Spende*

SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA
Otto-Bauer Gasse 23/11, A-1060 Wien
Tel.: +43 1 596 13 15
Email: sova@slovaci.at
www.slovaci.at

SLOWAKISCHES INSTITUT IN WIEN

27.9. Do **PREISVERLEIHUNG**
Verleihung des Österreichischen Ehrenkreuzes für Wissenschaft und Kunst für den Kammeränger Peter Dvorský

Wien hat für die Weltkammer von Peter Dvorský eine besondere Bedeutung. Sein internationaler Durchbruch erfolgte im Jahr 1976 durch ein Gesamtgastspiel der Oper Bratislava in Wien, bei dem er den "Faust" sang. Wien ist heute so etwas wie die künstlerische Heimat Dvorskýs geworden, hier hat er die wichtigsten Partien seines Repertoires gesungen, wie "Manon Lescault", "Simone Boccanegra", "Maskenball", "Butterfly", "Eugen Onegin", "L'Elisir d'Amore", "La Traviata", "Tosca", "Lucia di Lammermoor". Die Kritiken schrieben von einem Wunderkinder aus Bratislava und einem "slowakischen Pavarotti". Peter Dvorský galt in Wiener Opern- und Kulturkreisen durchaus auch als „österreichischer Staritenor“, zumal er in keinem anderen Opernhaus der Welt derart lange und erfolgreich tätig war. Zu diesem Anlass wird ein feierlicher Auftakt mit konkreter Uhrzeit und Ort bekannt gegeben.

Eintritt nur mit Einladung



25.9. Mi ab 16.00 **WORKSHOPS UND LESUNG**
Haus der Europäischen Union, Wipplingerstraße 35, 1010 Wien
„Pinocchio und die Sprachenvielfalt Europas“

16.00 – 17.30 Uhr: **Nachmittagsprogramm für Kinder und Jugendliche**
Aktivitäten rund um Pinocchio, Schminke-Atelier mit Sofi Karolina, Buntes aus dem Pinocchio-Park Colloidi
19 Uhr: **Abendveranstaltung für Erwachsene**
Vortrag von Thomas Strasser: Pinocchio – Teil unseres Kulturerbes?
Mehrsprachige Lesung
Christine Nöstlinger: Neues von Pinocchio
Moderation: Achim Braun & Arianna Medoro
Parallel dazu läuft die Pinocchio-Ausstellung in 35 Sprachen (3.-26.9, Mo-Fr; 9-17 Uhr)
Anmeldung (bitte präzisieren, ob Nachmittag und/oder Abend) per E-Mail eben@comm-rep-verb-veranstaltung@ee.europa.eu
in Zusammenarbeit mit dem EUNIC Austria, dem Informationsbüro des Europäischen Parlaments und der Vertretung der Europäischen Kommission und Et Arcadia.



27.–29.9. Do-Sa **WAVES VIENNA FESTIVAL**
Music Festival & Conference
Clubs und Off-Locations des 9. Wiener Bezirks

Das Waves Vienna ist ein Club- und Showcase Festival in Wien, das bereits zum achten Mal neue internationale Acts aus den Bereichen **Alternativ-, Elektronik, Rock, Hip Hop und Clubmusik** vor den Vorhang holt. Es werden die besten Clubs, einzigartige Off-Locations des 9. Wiener Bezirks, wie WUK, die Modeschule samt Schulhof oder das Clash zum Ort des Geschehens. Frei nach dem Motto „East meets West“ liegt der Fokus auch dieses Jahr auf zwei Partnerländern: **Portugal** und der **Slowakei**. Die Slowakei werden folgende MusikerInnen präsentieren: **Alapastel, Andrea Bucko, Papyllon, Says, Stroon, Bulp** und **Isama Zing**. Mit der Slowakei besteht bereits seit Jahren eine enge Zusammenarbeit im Rahmen von Waves Vienna, z. B. mit dem größten Festival des Landes an der Spitze – Das Polhoda Festival!
Festival Pass 55 EUR erhältlich bei der Jugendinfo Wien sowie allen Ö-Ticket-Verkaufsstellen und online unter www.o2ticket.com.
Mehr Informationen zum Festival Line Up unter www.wavesvienna.com



2.10. Di 15.30 EIN NEUES ZUHAUSE FÜR DIE LUCIA-POPP-BÜSTE
Amadeus International School Vienna, Bastiengasse 36-38,
1180 Wien

Vor einem Jahr wurde eine Lucia-Popp-Büste des slowakischen Bildhauers Juraj Čutek in der Wiener Staatsoper in Anwesenheit von Persönlichkeiten aus slowakischer und österreichischer Kultur und des Staatsoperndirektors Dominique Meyer feierlich enthüllt. Das Ziel war, die unvergessliche aus der Slowakei stammende Opernlegende Lucia Popp und ihr langjähriges künstlerisches Wirken in der Wiener Staatsoper zu ehren. Die Büste hat inzwischen ihren Platz im Park der Amadeus International School Vienna gefunden und kann dort ab dem 2. Oktober bewundert werden. Der Festakt findet mit einem musikalischen Programm statt. In Zusammenarbeit mit der Internationalen Künstleragentur Hollaender-Calix, der GH Immobilienmakler GmbH und der Botschaft der Slowakischen Republik in Österreich.

Eintritt nur mit Einladung



8.10. Mo 11.00 PRESSEKONFERENZ
Slowakisches Institut in Wien
Bratislava Jazztage

Das Festival Bratislava Jazz Days findet bereits zum 44. Mal statt. Von 19. bis 21. Oktober 2018 treffen sich in Bratislava Jazzstars aus der ganzen Welt. Der amerikanische Jazz-Schlagzeugspieler **Jamison Ross**, die US-Band **Kennedy Administration**, das US-amerikanische Jazzquartett **Yellowjackets feat. Luciana Souza**, der italienische Pianist **Stefano Bollani** und die amerikanische Vokalgruppe **The Manhattan Transfer** – auch diese Stars locken zu den diesjährigen Bratislava Jazztagen. Zum Programm des Festivals werden seine Organisatoren Peter Lipa und Pavel Daněk sprechen. Musikalischer Gast: Jazz-Formation **Carper Cabinet** aus der Slowakei und der Tschechischen Republik, die Gewinner des letzten Wettbewerbs der jungen Talente im Rahmen der Bratislava Jazztage. Die Anmeldung zur Pressekonferenz ist unter siwien@gmx.at erforderlich. Mehr Informationen über das Programm und das Festival unter www.bjd.sk



11.10. Do 18.30 LESUNG
Slowakisches Institut in Wien
Literarischer Abend mit Etela Farkašová und Mária Bátorová

Die Autorinnen Etela Farkašová und Mária Bátorová stellen in einem kurzen Ein- und Überblick die aktuelle Literaturszene ihrer Heimat vor und berichten dann über ihren persönlichen Zugang und Einstieg als schreibende Frauen ebendort sowie über ihre Erfahrungen im allgemeinen Literaturbetrieb, ihr persönliches Engagement und ihre Anliegen. Im Anschluss lesen sie aus ihrem vielseitigen Schaffen und präsentieren eine Auswahl aus Prosa und Lyrik.

Mária Bátorová ist Schriftstellerin, Publizistin, Germanistin und Slawistin; Leitende wissenschaftliche Mitarbeiterin und Komparatistin (Institut für Weltliteratur der Slowakischen Akademie der Wissenschaften, Bratislava), Professorin (Masaryk Universität Brno), Gastdozentin der Universität zu Köln (1995–1998), orientiert ihre wissenschaftliche Forschung auf tabuisierte Themen und an die literarische Moderne. Ihre wissenschaftlichen und belletristischen Texte wurden ins Deutsche, Englische, Italienische, Russische, Polnische, Litauische, Japanische und Hindi übersetzt.

Etela Farkašová ist Schriftstellerin, Philosophin, war bis 2010 a.o. Professorin an der Komenský Universität in Bratislava. Zahlreiche Buchveröffentlichungen. Ihre Texte wurden in mehrere Sprachen übersetzt, sie selbst übersetzt aus dem Deutschen und dem Englischen.



18.10. Do 18.30 BUCHPRÄSENTATION
Slowakisches Institut in Wien

Geschichte der Stadt Prešov I. (2017, Verlag der Universität in Prešov)

350 Jahre der Bildungsgeschichte der Stadt Prešov (2018, Verlag der Universität in Prešov)

Prešov, die drittgrößte Stadt in der Slowakei wird als das Athen an der Toryssa oder „Klein-Heidelberg“ genannt, weil die Stadt eine bemerkenswerte bildungsgeschichtliche Tradition aufweist. Schon zwischen 1667 und 1918 bestand eine Hochschule mit philosophischen, theologischen und juristischen Studienrichtungen. Die Universitas Fragopolitana war im alten Kollegium untergebracht und galt als lutherisches Gegengewicht gegenüber der katholischen Universität in Trnava/Tyrnau, die 1635 gegründet worden war.

Prešov verfügt auch heute über eine Universität von internationalem Ruf. Ihr Rektor **Prof. Dr. Peter Kónya** hat anlässlich der verschiedenen Jubiläen der Stadt (635 Jahre kgl. Freistadt), des Kollegiums (350 Jahre), der Universität (20 Jahre) zwei Bücher herausgebracht, die im Rahmen einer Präsentation vorgestellt werden.

Prof. Dr. Peter Kónya, Professor am Historischen Institut der Universität in Prešov und Herausgeber der Zeitschrift *Historia Ecclesiastica*, steht seit vielen Jahren mit der Universität Wien in Verbindung.

Der Wiener Kirchenhistoriker **Prof. Dr. Karl W. Schwarz** wird den Abend moderieren.



04.11. So 17.00 KONZERT
 Martin Luther-Kirche, Alte Poststraße 28, 2410 Hainburg an der Donau
 Andrea Huber-Hašková | ORGELHERBST 2018

Andrea Huber Hašková studierte Kirchenmusik/Orgel und Chorleitung am Konservatorium in Bratislava und Banská Bystrica. Sie schloss im Jahr 2006 das Orgel-Konzertfach bei Peter Planyavsky an der Universität für Musik und darstellende Kunst in Wien ab. Während des Studiums nahm sie gleichzeitig Cembalo Unterricht bei Gordon Murray und Augusta Campaigne. Ihr starker Fokus auf Alte Musik führte sie zu Studien ins Ausland. In zahlreichen Kursen in Deutschland, Schweiz und einem Studienaufenthalt in Holland beschäftigte sie sich mit Barock- und Frühbarockmusik, u.a. bei Ludger Lohmann, Bob van Asperen, Jean Goulliou und Theo Jellema. Sie spielte zahlreiche Solo- und Kammermusikkonzerte im In- und Ausland. Sie war in mehreren Kirchengemeinden in Wien als Organistin und Chorleiterin tätig, zurzeit leitet sie den Pannonischen Chor in Kittsee. Die Leitung von Kinderchören und Projekten von Kindermusiktheater gehört auch zu einem wichtigen Bestandteil ihres musikalischen Berufslebens.
 Eintritt: Freie Spende



06.11. Di 12.30 LUNCHKONZERT
 Slowakisches Institut in Wien
 Radka Kováčová (Klavier)

Radka Kováčová studiert am Konservatorium in Bratislava Klavierfach bei Mgr. Art. Katarína Dibáková und Kompositionsfach bei Mgr. Art. Peter Hochel. In Graz präsentierte sie an der Kunstuniversität das Werk des slowakischen Komponisten Eugen Suchoň. Dieses Jahr wirkte sie als Solistin mit dem Orchester des Konservatoriums in der Slowakischen Philharmonie, wo sie auch die monumentale Klavierschöpfung Beethovens präsentierte. Im Jahr 2017 erhielt sie den 2. Preis des Wettbewerbs der slowakischen Konservatorien. Sie ist Preisträgerin des Viva Musica! Grand Prix. Als Korrepetitorin spielte sie mit dem Kammerchor des Konservatoriums, dem Staatlichen Kammerorchester Žilina, dem Amadeus Chor und dem Bohdan Warchal Slowakischen Kammerorchester.
 Mit Werken von Ludwig van Beethoven, Peter Iljitsch Tschaiakowsky, Ján Cikker und Eugen Suchoň.



7.-11.11. Do-So INTERNATIONALE BUCHMESSE
 UND LESEFESTWOCHE
 Messe Wien, Halle D, U-Bahn-Station Krieau

Die BuchWien ist eine internationale Buchmesse, kombiniert mit einer Lesefestwoche. Sie präsentiert österreichische sowie internationale Autoren und ihre Bestseller. Im Rahmen der Donau Lounge sind auch slowakische AutorInnen vertreten.

Mehr Informationen unter www.buchwien.at



7.11. Mi 18.30 AUSSTELLUNG
 Slowakisches Institut in Wien
 50 JAHRE PRAGER FRÜHLING
 Die Geschichte einer Fotografie: Der Mann mit der entblößten Brust
 Aufnahmen von Ladislav Bielik vom August 1968 Bratislava

Am 21. August 1968 spielte sich in Bratislava ein Ereignis ab, das zwei Männer auf ewig zusammenfügte. Der Zivilist **Emil Gallo** stellte sich mit entblößter Brust vor das Rohr eines Okkupationspanzers, während der bekannte slowakische Fotoreporter **Ladislav Bielik** im entscheidenden Moment diese Geste im Visier seines Fotoapparats erfasste und prompt den Auslöser drückte. So entstand das ikonische Foto, das bis heute das ausdrucksstärkste Symbol des Widerstandes der Bürger gegen die Invasion der Truppen des Warschauer Paktes in die Tschechoslowakische Sozialistische Republik ist. Gemeinsam mit Bieliks weiteren Fotos aus den Straßen von Bratislava ist es ein bedeutendes Zeugnis vom Eingriff der Truppen des Warschauer Paktes in die Entstehung der Demokratie im Herzen Europas.

Musikalische Umrahmung: **Mucha Duo**
 Die Ausstellung wurde in Zusammenarbeit mit der Abteilung der Public Diplomacy des Ministeriums für Auswärtige und Europäische Angelegenheiten der Slowakischen Republik vorbereitet.

Die Ausstellung läuft bis 30.11.2018.



15.11. Do 18.30 GALAKONZERT
Villa Trebitsch, Maxingstr. 20, 1130 Wien
III. Musikalischer Salon | Slowakische Künstler auf dem Weg zu den Sternen

Das Galakonzert im Stile der legendären Wiener Musiksalons sowie im Stile Alma Mahlers mit herausragenden jungen slowakischen Künstlern aus dem Bereich der klassischen Musik findet bereits zum dritten Mal statt. Moderation auf Slowakisch und Deutsch durch die Direktorin des Slowakischen Instituts PhDr. Alena Heribanová und dem Kunstexperten Dr. Adrian Hollaender. Mit anschließendem Empfang, Einlass ab 18 Uhr. In Zusammenarbeit mit der Künstleragentur Hollaender-Calix und Herrn Friedrich Lind von Agora Immobilien GmbH.

Eintritt nur mit Einladung



4.12. Di 12.30 LUNCHKONZERT
Slowakisches Institut in Wien
Bibiana Miškolciová (Klavier)

Bibiana Miškolciová studiert am Ján Levoslav Bella Konservatorium in Banská Bystrica unter der Leitung von Aleš Solárik. Bei zahlreichen nationalen und internationalen Klavierwettbewerben war sie Teilnehmerin und zugleich Preisträgerin internationaler Klavierwettbewerbe: 3. Preis des ClaviCologne International Piano Festival in Aachen 2015, 3. Preis des eMuse Online International Music Competition in Athen 2015, 1. Preis des XIV. Concours International de Piano in Paris 2014, 2. Preis des Concorso Pianistico Internazionale „Mozart“ Frascati in Rom 2013, 1. Preis „Davorin Jenko“ in Belgrad 2012.

Im Jahr 2016 nahm sie am Preisträgerkonzert des American Protégé International Competition for Piano and Strings in der Carnegie Hall in New York teil. Im Jahr 2017 spielte sie beim Preisträgerkonzert des eMuse Online International Music Competition in Athen und beim American Fine Arts Festival Golden Era of Romantic Music Competition erhielt sie den 2. Preis. In Zusammenarbeit mit dem Musikzentrum Bratislava.



Dívalelní spolek Vlastenecká omladina
zve na muzikál s písněmi Karla Hašlera

Hašleření
aneb
V Praze bejvalo bláze

autorka a režie Martina Pfeffer
hudební režie Jana Kolenc

v sobotu 24. listopadu 2018 v 17 h
v neděli 25. listopadu 2018 v 15 h

v divadelním sále školy Školského spolku Komenský, Vídeň 3., Sebastianplatz 3

vstupenky:
www.omladina.at
vomladina@gmail.com
tel. 0699 13475758

Dotvor nevládních styků
Ministerstvo zahraničních věcí ČR Gefördert aus Mitteln
der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes



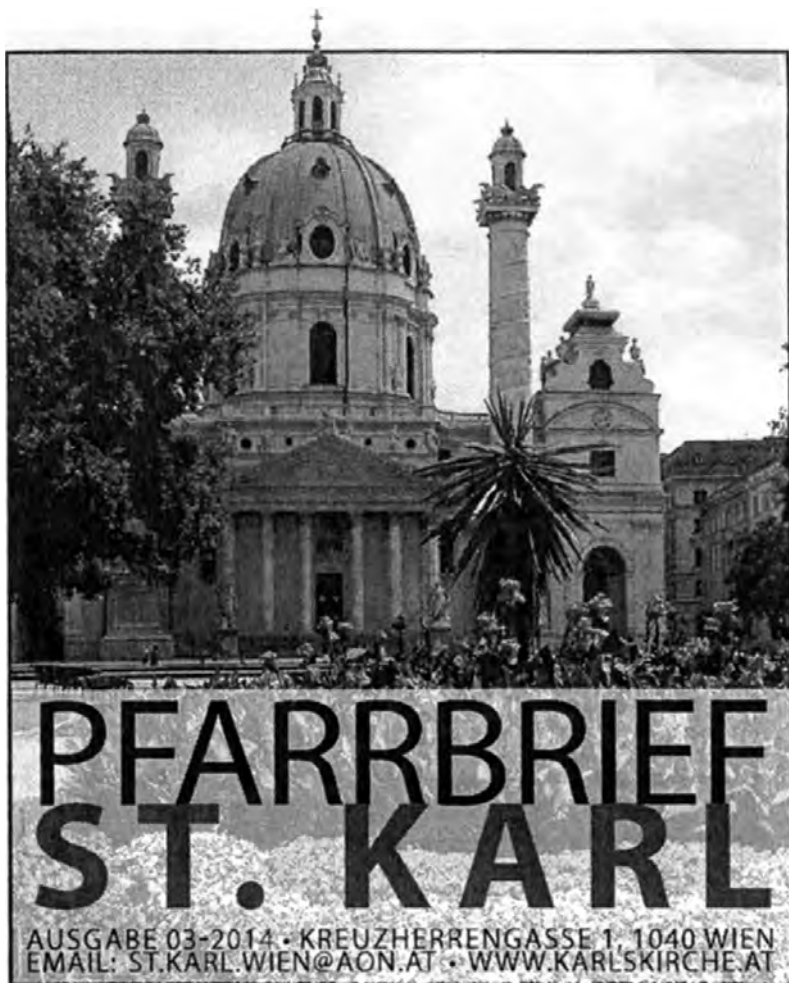
5.12. Mi 18.30 AUSSTELLUNG
Slowakisches Institut in Wien
Kovačica und 300 Jahre Maria Theresia | Slowakische Naive Kunst aus Serbien und Fotografien aus Kovačica

Das vorwiegend slowakische Dorf Kovačica in Serbien ist eine Metropole der Naiven Kunst. Seine Geschichte geht auf das Jahr 1803 zurück, als Kaiser Franz I. die Ansiedlung slowakischer Vorfahren im damaligen militärischen Grenzgebiet des Dorfes Kovačica bewilligte. Im Laufe von 215 Jahren haben die slowakischen Vorfahren in Zeichnungen und Malerei ihre slowakische Identität bewahrt – mit traditionellen Motiven wurden Teller, die Rückseiten von Spiegeln, Zierkürbisse uva. bemalt. Die Ausstellung zeigt neben den Gemälden bemalte Hocker, die die Künstler zum **300. Jubiläum der Geburt Maria Theresias** angefertigt haben. Die naive Kunst ergänzen Fotografien von **Hans Peter Graner**, der das Leben und die Traditionen in Kovačica in zahlreichen Bildern festgehalten hat.

Kurator: **Pavel Babka**, Gründer der Babka Galerie Kovačica und der Babka Stiftung Kovačica

Die Ausstellung läuft bis 11.1.2019.

In Zusammenarbeit mit der Babka Galerie Kovačica.

**HEILIGE MESSE**

Montag bis Freitag 18:00 Uhr,
Samstag Vorabendmesse 18:00 Uhr
Sonn- und Feiertage 9:30 und 11:00 Uhr
Rosenkranz täglich um 17:30 Uhr
in der Kapelle

Beichtgelegenheit eine halbe Stunde vor Beginn der Messen und nach Vereinbarung

Svatá zpověď také v českém jazyce!**Die Kirche ist geöffnet:**

Mo-Fr 7:30-19:00 Uhr
Sa 8:30-19:00 Uhr, So 9:00-19:00 Uhr

Kanzleistunden:

Mo-Fr 8:30-11:30 Uhr
Tel.: 504 61 87, Fax: DW 13
eMail: st.karl.wien@aon.at

Haus- und Krankenbesuche und Beichte
mit Kommunionempfang nach Vereinbarung
mit der Pfarrkanzlei

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
A-1030 Wien

tel./fax/záznamník (od 10:00): **++43-1-79 88 454**

e-mail: **info@kulturklub.at, www.kulturklub.at**

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozve. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2018 činí **35,- €** (členský příspěvek 17 € + předplatné 18 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2018 činí **37,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2018 činí včetně poštovného **50,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria
IBAN: **AT 03 1200000 683035901**
SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY A CENÍK PRO INZERENTY

(platí od 1. 1. 2017, viz též: www.kulturklub.at)

Rozměry v cm	Měsíční poplatek v €
2,5 × 5,2	9,50
3,3 × 10,0	24,00
6,5 × 5,2	24,00
7,0 × 8,5	39,00
7,0 × 10,5	48,00
5,0 × 17,3	52,00
12,5 × 17,3	125,00

Inzeráty otiskujeme v černobílém provedení.
Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 4 €.

Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).
Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria Creditanstalt
IBAN: **AT03 1200 0006 8303 5901**
SWIFT: **BKAUATWW**
účel: **inzerce**

Kontakt:

- Tel.: **+43/(0)699/195 440 77**
Fax: **+43/(0)1/7988454**
e-mail: **inzerce@kulturklub.at**

✦ Offen für alle

Anmeldung der neuen Schüler ab sofort

Auch Erwachsene sind willkommen

Flexible Unterrichtszeiten (auch Samstags)

Elternfreundliche Preise



Kreuzherrenmusikschule Wien
Kreuzherrengasse 1 / 1040 Wien
(hinter der Karlskirche)

Telefon: +43 1 504 61 87 / +43 681 103 077 41

E-Mail: info@khms.at Web: www.khms.at

DŮLEŽITÉ ADRESY

Ateliér JAN
Jan a Tamara Brabenec
Spittelberggasse 7, 1070 Wien
tel./fax: 526 54 22

MOKI – Theater für Kinder
tel. 505 98 06, www.theater-moki.at

Galerie auf der Pawlatsche
Institut für Slawistik
Universitätscampus,
1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

**THEATER
BRETT**

Münzwardeingasse 2, 1060 Wien
theaterbrett@gmx.at, www.theaterbrett.at
Tel. Vorbestellungen unter 0676/7345566



**Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT**
Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien
Po – Štv 09:00-12:30, 13:00-17:00
Pia 09:00-12:30, 13:00-15:00
tel./fax: ++43-1 53 54 057
www.mzv.sk/sivieden,
si.wien@gmx.at

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.



**TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM**

Herrengasse 17, 1010 Wien

Tel.: +43-1-53 52 360

www.czechcentres.cz/vienna

e-mail: ccwien@czech.cz

www.facebook.com/TschechischesZentrumWien

Po, St, Čt 10:00-17:00

Út 10:00-18:00, Pá 10:00-16:00
(Polední přestávka 12:00-12:30)

**Každou první sobotu v měsíci
otevřeno pro veřejnost
od 10:00 do 15:00 hodin!**

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNÝ SPOLOK

Sekretariát: út 9:00-10:30,
čt 18:00-19:30

Otto-Bauer-Gasse 23/11,
1060 Wien

tel. +43-1-596 13 15

fax +43-1-595 57 99

rsk@slovaci.at

www.slovaci.at

Obchodní právo a nemovitosti

Adresa právníka / právničky
v redakci
tel., fax a záznamník:
01 79 88 454 (od 11:00)

Předám do dobrých rukou
z důvodu odchodu do důchodu
zavedenou restauraci
v 5. okrese na dobrém místě.

Kontakt: S. Powidl
tel.: 0043 1 586 09 67

VESELÁ ŠKOLA s celodenní péčí

MŠ / Česká škola / doučování
7:00-17:00 hodin, 0-15 let
Barichgasse 21/4, 1030 Wien
Tel.: 0650 33 23 579

PATROVÝ DŮM NA PRODEJ

Nepomuk – náměstí, okr. Plzeň jih,
ca. 2 × 200 m², patro prázdné,
přízemí nebytové zčásti pronajaté.
Kontakt: jledvin@cesnet.cz

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

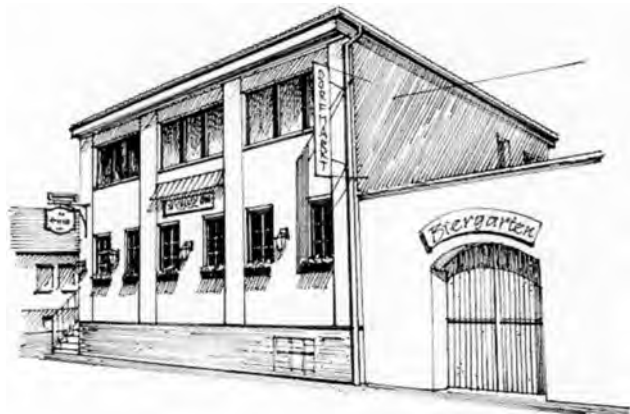
BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík
seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

*Budweiser
Budvár*



BÖHMISCHER HOF

**Restaurace
privátní pokoje**

Laaerstr. 55
2111 HARMANNSDORF-RÜCKERSDORF

So-St 10:30-22:00 hod.
Čt 10:30-14:00 hod.

Tel. 06 991 991 1111
www.hroch.at

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku
Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9, 1030 Wien
mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764
fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at
www.kulturklub.at



KLP

Koniasch Latin Press s. r. o.

Na Hubálce 7, CZ-169 00 Praha 6
tel.: +420-603 256 618
koniasch@gmail.com



**TISKARNA
SLÁDEK ZNOJMO**

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz



Täglich ab 11:00 bis 23:00
ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien – Margaretenstraße 60 – Tel. (0222) 586 09 67



Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11:00-23:00 hod.



KOREC und BLAŽEK OEG



Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagmenü – Spezialitäten aus der ganzen
Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zdarma

	Danica KORECOVÁ majiteľka fa. Korec Veľké Uherce 310 Slovensko	Ubytovanie Restaurácia Grill Evičiareň Sauna Fittness Parkovanie	Danica Korecová fa. Korec tel./fax: 038-7486 159 Info v reštaurácii Pressburg
		TEL./FAX: 038/7486 159 VELKÉ UHERCE č. 310	

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař (všechny pokladny)
Kegelgasse 14 / Top 12 (vchod
ze Seidlgasse 12), 1030 Wien
tel. 713 72 66

MUDr. Eva DRŠATA
oční lékařka (všechny pokladny)
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě
na tel. 587 54 27

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301
1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportarzt
všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

Digitale Praxis: **Dr. med. &
Dr. dent. med. Josef LUDVÍK**
FA für Zahn-, Mund-
und Kieferheilkunde
Simmeringer Hauptstr. 40/4,
1110 Wien
Po 10:00-13:00, 14:00-19:00,
út 7:30-14:00, st 7:30-14:00,
čt 12:00-17:00 a podle domluvy
tel.: 749 34 76, www.drludvik.at
e-mail: ordination@dr-ludvik.at

MUDr. Ilona POLZER
(roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické
(Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne
možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních přípa-
dech mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ PÉČE PRO SENIORY

Mgr. Jana BABINCOVÁ
jvagentur@gmail.com
tel.: 00420 605 216 748

Ing. Jana VÍTKOVÁ
Ratschkygasse 57/2/13
1120 Wien
jvagentur@gmail.com
tel.: 0650 540 0072

Ověřené překlady dokumentů aj.

Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2
tel.: + 43 (0)676 37 62 117
+ 43-1-515 28-444
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
www.tschechisch-slowakisch.com

Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@outlook.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at
http://www.deutsch-tschechisch.at

Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
tel.: 0664/2537951, fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Mag. Pavlína BÖHMOVÁ-LÖSSL
Allgemein beeidete und gerichtlich zertifizierte
Dolmetscherin für die tschechische Sprache
Sprachtrainerin für Tschechisch, Slowakisch,
Deutsch
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/2
tel./fax 2082175, 0699/19544077
office@pavlina.at, www.pavlina.at

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Volksschule Sir Karl Popper
1150 Benedikt, Schellingerg. 1-3
Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

DUCHOVNÍ SPRÁVA
Duchovní správce krajanů
P. Ing. Dr. Jiří Šindelář, CSsR
Salvatorgasse 12, A-1010 Wien;
http://maria-am-gestade.redemptoristen.at/
GSM: +43 6776 1418 232
Tel.: +43 1533 9594 202
E-Mail: jiri.sindelar.cssr@gmail.com
**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Viedeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.
**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Viedeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.
**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Viedeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobo-
tu v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.
**KOSTEL "Don Bosco", Viedeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel **Panny Marie na rohu**
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

K. M. Hofbauer Klub
Česko-slovenské společenství věřících
při chrámu Maria am Gestade ve Vídni
Seitzergasse 5, 4. patro vlevo, A-1010 Wien
<http://k-m-hofbauer-klub.webnode.at/>
Tel.: 0043 699 192 528 87
reneselig@gmail.com

Kaple sv. Stanislava, Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek v měsíci v 18:00

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ

Schulverein Komenský
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel. +43-1-7133188-01

Mateřská škola
Ředitelka:
Sabina Eimer
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-7133188-10

Bilingvní obecná škola
Ředitelka: **Dipl. Päd. Marcela Ofner**
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-20

Bilingvní reálné gymnázium
Ředitelka:
Mag. Helena Huber
Schützengasse 31, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-60
www.rgkomensky.at

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
1030 Wien

Nezapomeňte nahlásit
případnou změnu adresy!

